

NE ES ŠALIŲ PILIEČIŲ POREIKIŲ ANALIZĖ: AKMENĖS RAJONO SAVIVALDYBĖ

Projektas „SAVIVALDYBIŲ KOMPETENCIJŲ
DIDINIMAS TEIKIANT PASLAUGAS TREČIŲJŲ ŠALIŲ
PILIEČIAMS“

Dr. Giedrė Blažytė
Akvilė Kriščiūnaitė

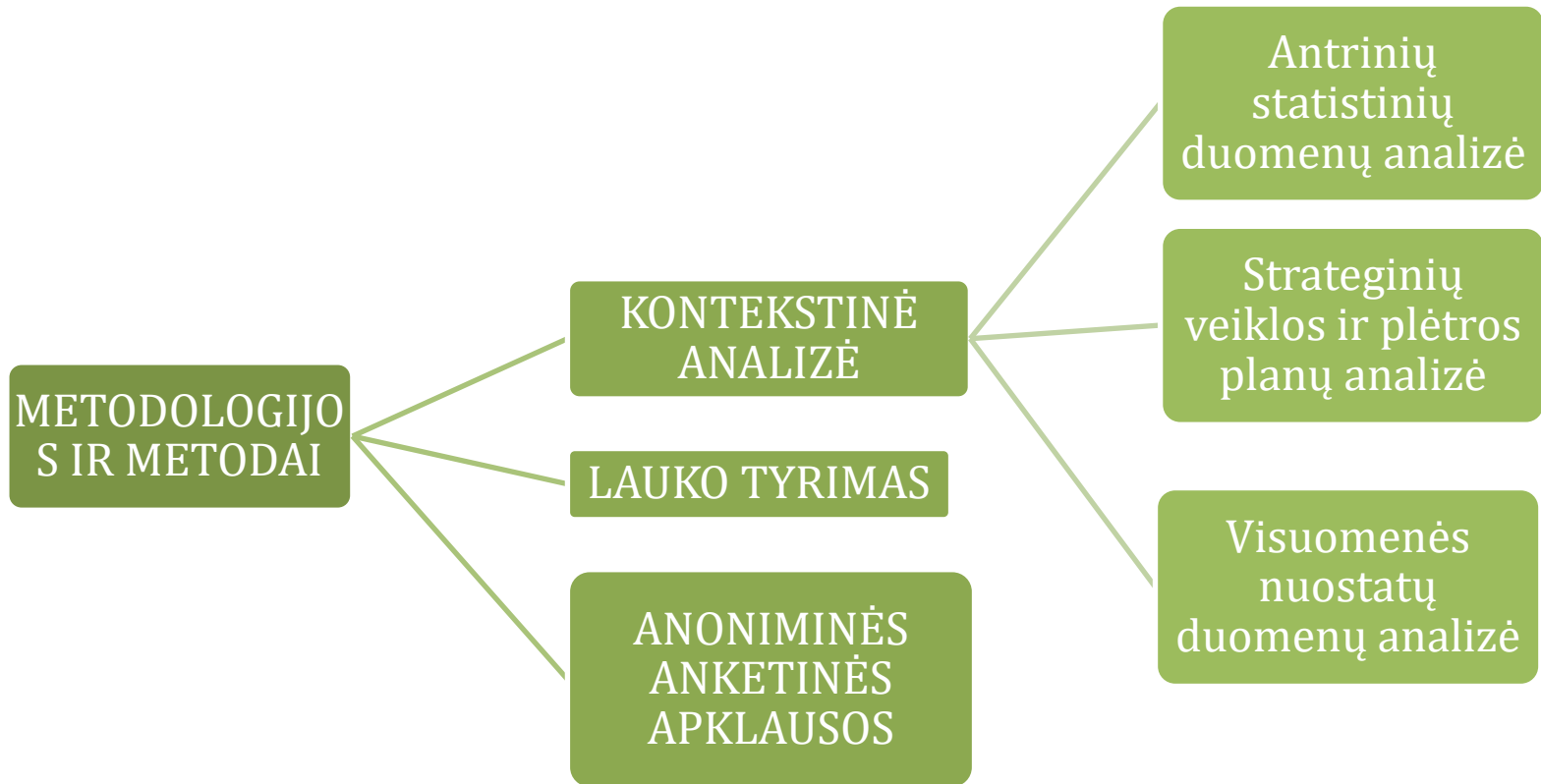

Projektas yra bendrai finansuojamas iš
Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo
2014–2020 metų nacionalinės programos
lėšų

- **Tyrimo objektas:** savivaldybėse teikiamos paslaugos, aktualios sėkmingai NESP integracijai
- **Tyrimo tikslas:** ištirti ne ES piliečių poreikius ir savivaldybių kompetencijų bei resursų atitiktį gaunamoms paslaugoms, aktualioms sėkmingai ne ES piliečių integracijai – tikslingumas (atitikimas ne ES piliečių poreikiams), prieinamumas, kokybė ir įtrauktis.

TYRIMO METODOLOGIJA

KOKYBINIO TYRIMO METODAI IR IMTIS

Įgyvendinimo laikotarpis: 2020 metų rugpjūčio – lapkričio mėn.

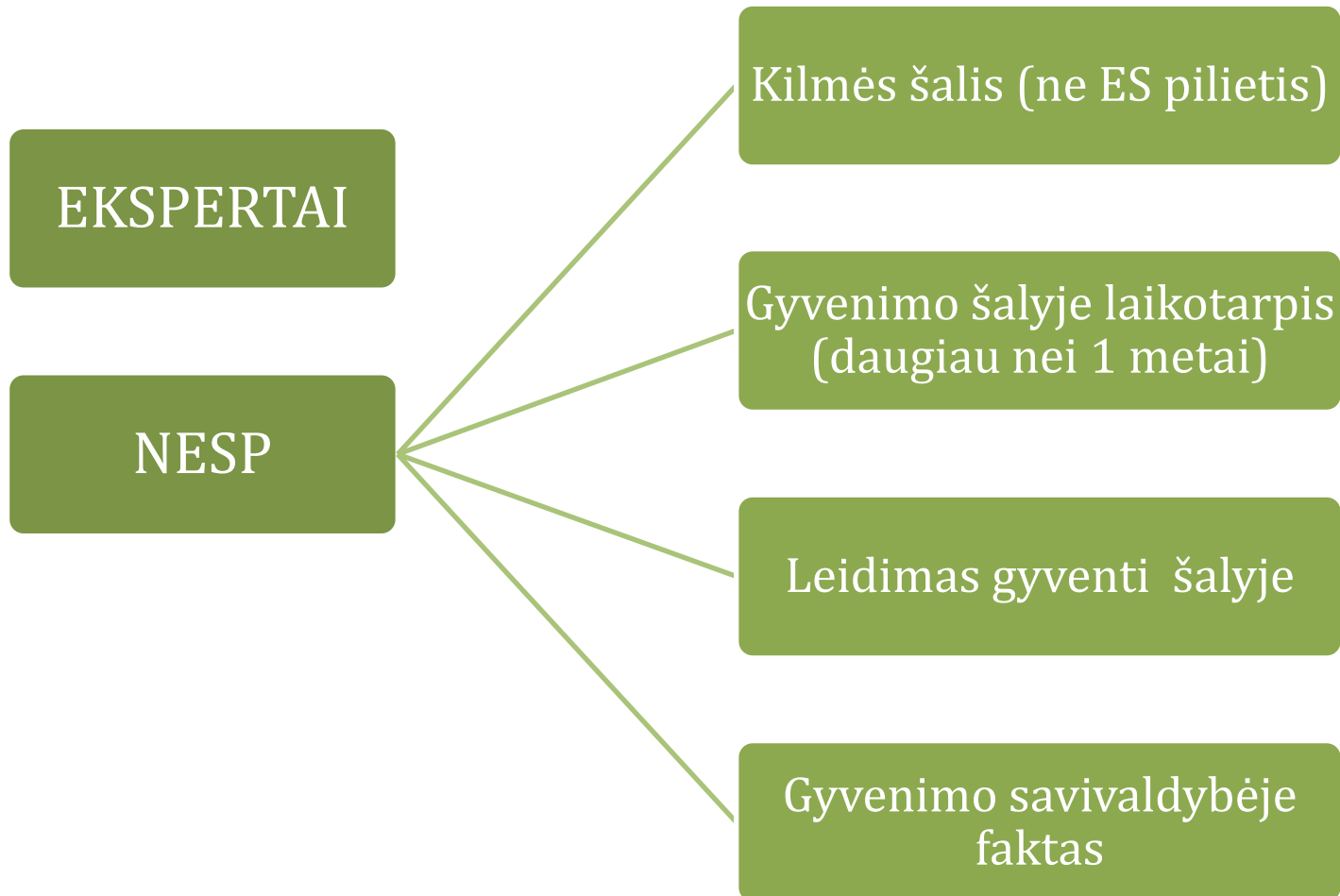
AKMENĖS RAJ. SAVIVALDYBĖJE:

* 4 interviu su Akmenės raj. gyvenančiais NESP (4 moterimis ir 1 vyru)

* 4 ekspertais

Tyrimo dalyvių atranka

- Sniego gniūžtės metodą
- Pagal tikslinių grupių formavimo pavyzdį

ANONIMINĒS ANKETINĒS APKLAUSOS

Įgyvendinimo laikotarpis: 2020 metų lapkričio – 2021 metų sausio mėnesį

SAVIVALDYBIŲ ADMINISTRACIJŲ SKYRIŲ ATSTOVAMS

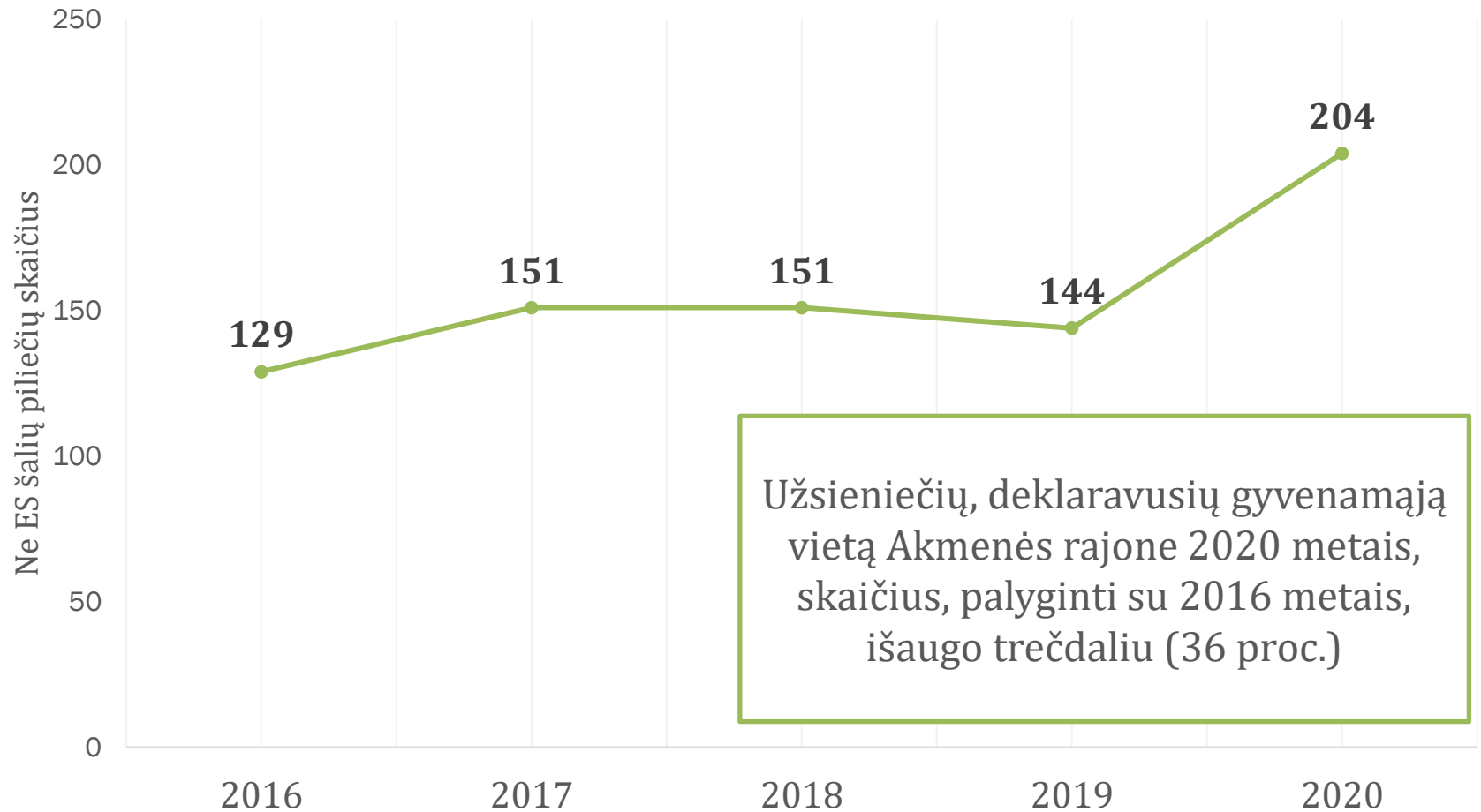
- **27** savivaldybių administracijų skyrių atstovai, iš jų
- **5 Akmenės raj. sav.:** atstovai*, susiję su švietimo, socialinių paslaugų ir būsto, sveikatos priežiūros paslaugomis bei kultūros sritimi.

SAVIVALDYBĖMS PAVALDŽIŲ ĮSTAIGŲ ARBA JŲ PADALINIŲ ATSTOVAMS

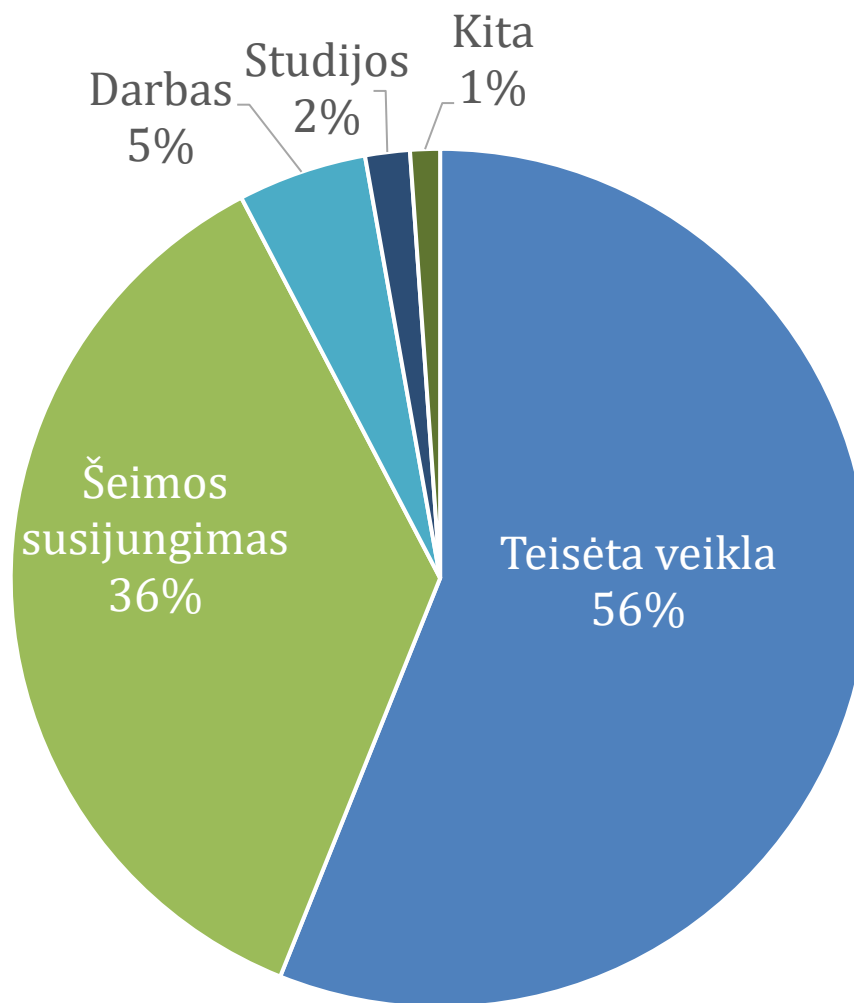
- **390** savivaldybėms pavaldžių įstaigų atstovų, iš jų
- **16 Akmenės raj. sav.:** 8 švietimo, 3 sveikatos priežiūros, 2 kultūros ir 3 socialines paslaugas teikiančios įstaigos atstovų.

NE ES ŠALIŲ PILIEČIŲ POPULIACIJA AKMENĖS RAJ. SAVIVALDYBĖJE

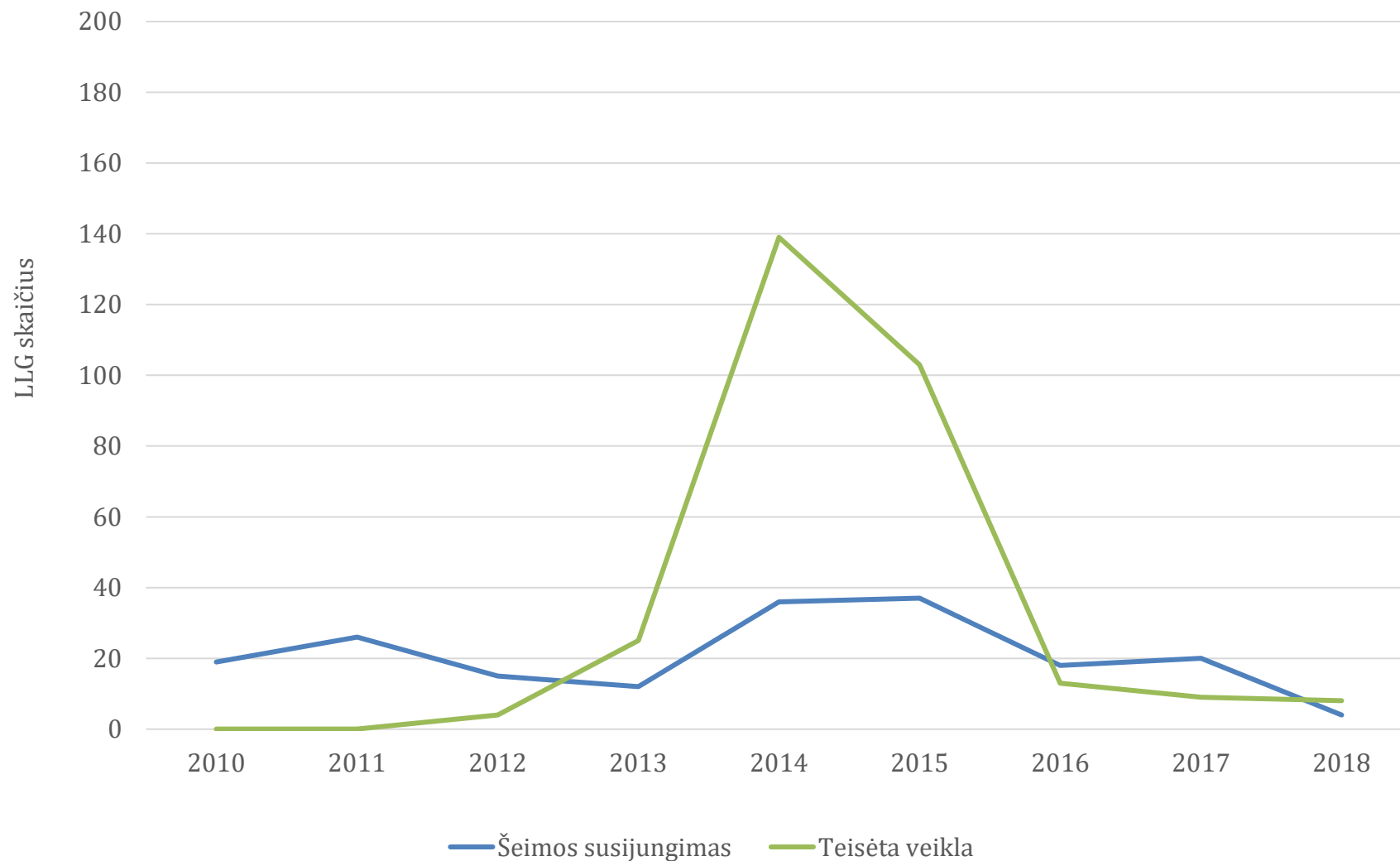
Ne ES šalių piliečiai, deklaruojant gyvenamąją vietą Akmenės raj. (metų pr.)

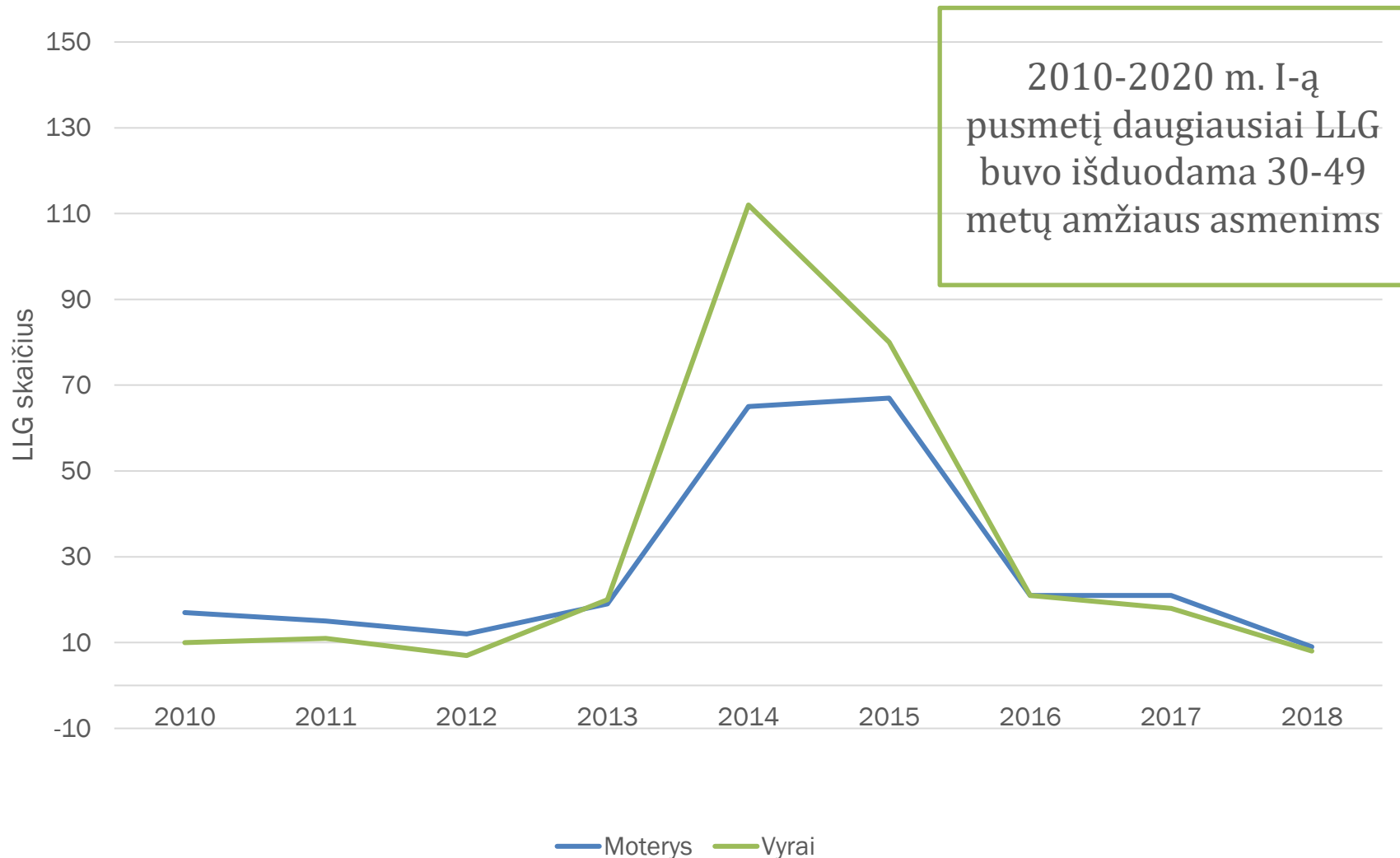
Leidimo laikinai gyventi LR išdavimas ir keitimas (Akmenės raj., N=533, 2015–2018 m.)

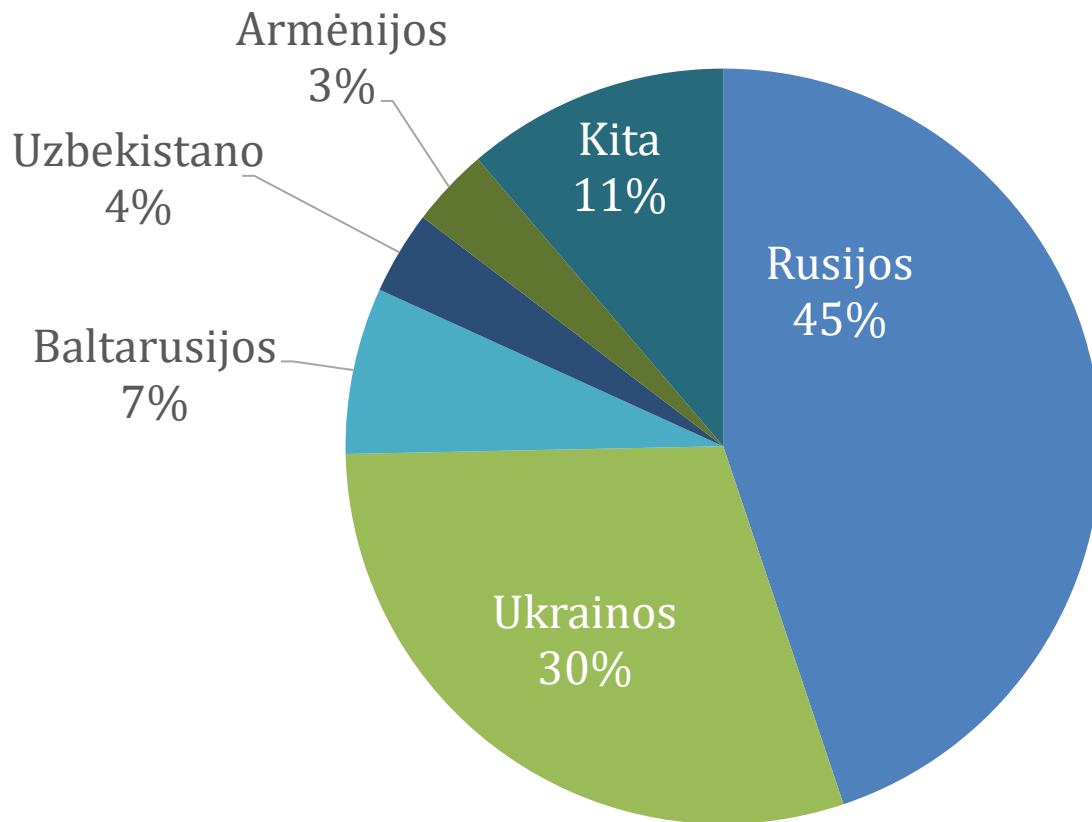
Leidimo laikinai gyventi LR išdavimas ir keitimas (Akmenės raj., N=488, 2015–2018 m.)

Išduoti leidimai laikinai gyventi LR pagal lytį (Akmenės raj., N=533, 2015-2018 m.)

Išduoti leidimai laikinai gyventi pagal pilietybę (Akmenės raj., N=533, 2015–2018)

TYRIMO REZULTATAI IR IŠVADOS

Ne ES šalių piliečių integracijos patirtys ir poreikiai

Ne ES šalių piliečių integracijos iššūkiai: problemos ir poreikiai gyvenimo Lietuvoje pradžioje

Sunkumai ir iššūkiai

Kliūtys gaunant leidimus gyventi šalyje

Kalbos barjeras

Psichologiniai išgyvenimai

Visuomenės nuostatos

Lyčių nelygybė

Informacijos apie paslaugas trūkumas

Gyvenimo Lietuvoje pradžioje svarbu:

- a) tinkamai informuoti apie savivaldybėje teikiamas paslaugas bei užtikrinti šių paslaugų prieinamumą;
- b) užtikrinti galimybes ugdyti lietuvių kalbos įgūdžius tik atvykus gyventi į savivaldybę;
- c) įvairiomis priemonėmis skatinti užsieniečių įsitraukimą į vietos bendruomenės gyvenimą.

Lietuvių kalba (1)

Lietuvių kalbos gebėjimų stoka:

- a) apsunkina priėjimą prie reikiamų paslaugų;
- b) apriboja socialinių ryšių rato plėtrą;
- c) turi įtakos neigiamoms visuomenės ir paslaugas teikiančių specialistų nuostatoms;
- d) apriboja įsidarbinimo galimybes ir lemia mažesnes aukštesnės kvalifikacijos bei geriau mokamo darbo perspektyvas ateityje;
- e) sukelia sunkumų susirandant gyvenamąją vietą.

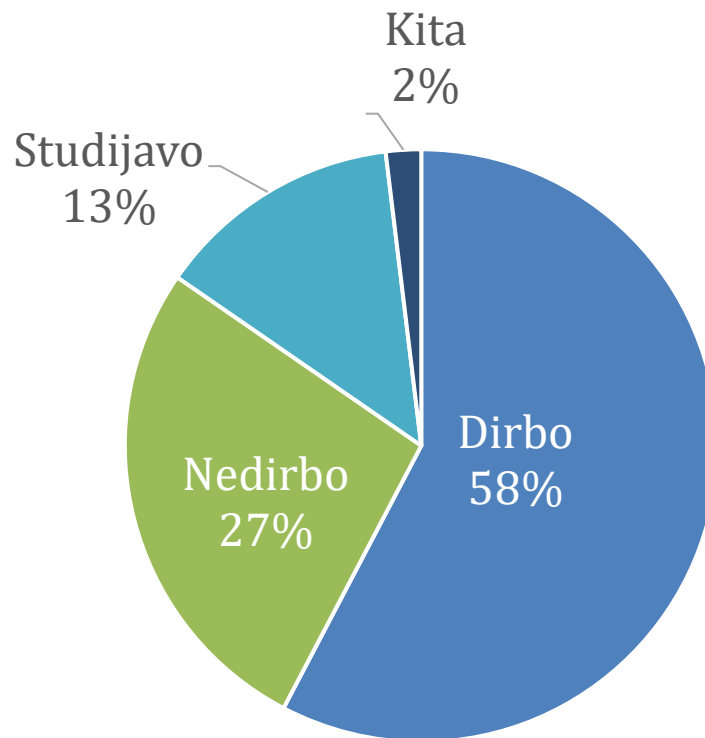
Aplinkybės, kurios labiausiai sunkina lietuvių kalbos mokymąsi:

- a) kalbos kursų ir darbo derinimas;
- b) kalbos kursų ir gyvenimo / rūpinimosi vaikais ir artimaisiais derinimas;
- c) menkas lietuvių kalba kalbančių pažįstamų ratas.
- d) ribotas lietuvių kalbos kursų prieinamumas (*Akmenės raj.)

„Čia yra labai didelė ir pagrindinė problema, kad niekas negali išmokti kalbos, nes nėra kur. Savivaldybė neorganizuoja, esam prašę ne vieni metai ir nieko mes negavom. <...> prieš porą metų ir kaip jau ir turėjo <...> organizuoti tuos mokamus kursus, jau kalbėjom kokią valandą bus, bet po to viskas sustojo ir užgeso ta tema. <...> Mes jau buvom sutikę su visom sąlygom, tik kad jie būtų, bet jau kaip yra, taip yra.“ (Akm-4 M)

Užimtumas (1)

„Aš bandžiau ieškoti, buvau nuvažiavusi į vieną pokalbį. Kai pasiskambinom, tada aš beveik iš vis nekalbėjau lietuviškai ir pasakiau, kad suprantu, bet nekalbu, bet sakė, kad tiks. Pokalbėjom, viskas gerai ir patirtis yra, bet paskui perskambino ir pasakė, kad be kalbos man per sunku bus.“ (Akm-4M)

Akmenės raj. tyrimo metu nedirbo 4 iš 5 tyrimo dalyvių

Užimtumas (2)

Nedalyvavimo darbo rinkoje priežastys:

- a) šeimos ir darbo derinimas;
- b) sunkumai persikvalifikuojant/
pripažįstant kilmės šalyje
įgytą specialybę Lietuvoje;
- c) sveikatos problemos;
- d) lietuvių kalbos barjeras.

Aplinkybės, kurios labiausiai apsunkina integraciją į darbo rinką:

- a) lietuvių kalbos barjeras;
- b) biurokratinės kliūtys*;
- c) ilgai trunkanti leidimo dirbti
suteikimo tvarka;
- d) sunkumai keičiant darbdavį;
- e) darbdavių nuostatos*;
- f) informacijos apie įsidarbinimo ar
darbo vietos susikūrimo
galimybes trūkumas.

Užimtumas (3)

- Lietuvių kalbos žinių trūkumas, sunkumai persikvalifikuojant ir visuomenės nuostatos lemia, kad prieglobsčio gavėjai dirba **žemesnės kvalifikacijos** ir lietuvių kalbos nereikalaujančius darbus.
- Aplinkybė, kad užsieniečiai yra priversti dirbti žemesnės kvalifikacijos darbus nei jų turima profesinės kvalifikacija ir sukaupta darbo patirtis kilmės šalyje, **turi įtakos jų psichologinei būklei ir savivertei.**

Sveikatos priežiūra

Aplinkybės, kurios labiausiai apsunkina sveikatos priežiūros prieinamumą

- a) lietuvių kalbos barjeras (ypač psichinės sveikatos priežiūros ir akušerių-ginekologų teikiamų paslaugų);
- b) informacijos, susijusios su sveikatos priežiūros sistema ir sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumu
- c) neigiamos nuostatos;
- d) teisinis statusas*;
- e) finansinių lėšų trūkumas gauti paslaugas privačiose sveikatos priežiūros įstaigose (pvz., psichologo ar psichoterapeuto konsultacijas).

Rusų kalba gebantys susikalbėti užsieniečiai turi palankesnes sąlygas gauti sveikatos priežiūros paslaugas.

Socialinės paslaugos ir būstas

Aplinkybės, kurios labiausiai apsunkina socialinių paslaugų ir būsto prieinamumą

- a) ribotos žinios apie teises gauti socialinę paramą ir socialines paslaugas;
- b) visuomenės nuostatos;
- c) kalbos barjeras;
- d) gyvenamosios vietos deklaravimas;
- e) prieglobsčio gavėjai nepriskiriami pažeidžiamų asmenų grupei, kuri galėtų gauti socialinį būstą lengvesnėmis sąlygomis.

Švietimas

Aplinkybės, kurios labiausiai apsunkina švietimo paslaugų prieinamumą

- a) lietuvių kalbos barjeras;
- b) visuomenės nuostatos;
- c) informacijos trūkumas;
- d) Lietuvos švietimo sistemos infrastruktūra netinkamai pasirengusi priimti užsieniečius vaikus.*

„<...> nemanau, kad kur nors dideliame mieste, pavyzdžiui, Šiauliuose, tiek daug dėmesio skirtų vaikams, su vaikais taip nedirbtų kaip čia dirbo. Daug, ta prasme. Iš Ukrainos lapkričio mėnesį [atvažiavo šeima su vaiku – aut. past.]. Mokyklos direktorius važiavo į Šiaulius ir paėmė tam vaikui vadovėlių rusų kalba, kad vaikui būtų lengviau integruotis ir kad jis supastų tas pamokų temas <...>, neatsiliktų. Atsakymas į klausimą, daug žmonių yra nustebinti, sako: „Ką jūs ten toj Naujojoj Akmenėj darot?“ štai atsakymas į tą klausimą.“ (Akm-2M)

Pilietinis ir politinis dalyvavimas

Aplinkybės, kurios labiausiai riboja politinį ir pilietinį dalyvavimą

- a) ribotos žinios apie teisę dalyvauti rinkimuose (nors dalyvavimą rinkimuose laiko svarbiu veiksmu, padedančiu jaustis visaverčiais šalies gyventojais);
- b) ribotos galimybės dalyvauti konsultacijose dėl sprendimų, susijusių su klausimais, aktualiais savivaldybėje gyvenantiems užsienio šalių piliečiams ir bendrai visiems savivaldybės ir (arba) seniūnaitijos gyventojams.*

Moterų migrančių patirtys (1)

Moterys migrantės dažniau nei migrantai vyrai:

- a) patiria (ar yra patyrusios) priklausomybę nuo sutuoktinio / partnerio (tai riboja jų socialinę ir lingvistinę adaptaciją);
- b) susiduria su sunkumais derinant šeimos gyvenimą ir integraciją į darbo rinką;
- c) atsiduria nemaloniuose situacijose dėl kultūrinių ir religinių skirtumų;
- d) susiduria su sunkumais norėdamos persikvalifikuoti ar įgyti profesinę kvalifikaciją;
- e) dėl šiuo metu Lietuvoje galiojančių teisinių nuostatų bijodamos prarasti teisinį statusą, turi taikstyti su smurtu artimoje aplinkoje.

Moterų migrančių patirtys (2)

Moterims migrantėms trūksta:

- a) informacijos apie savivaldybėse teikiamas paslaugas moterimis;
- b) informacijos apie moterų teises Lietuvoje;
- c) moterų migrančių įtraukimo, priimant sprendimus, susijusius su moterų klausimais, mieste, kuriame gyvena;
- d) specifinių paslaugų ir iniciatyvų, skirtų moterims migrantėms, auginančioms vaikus.

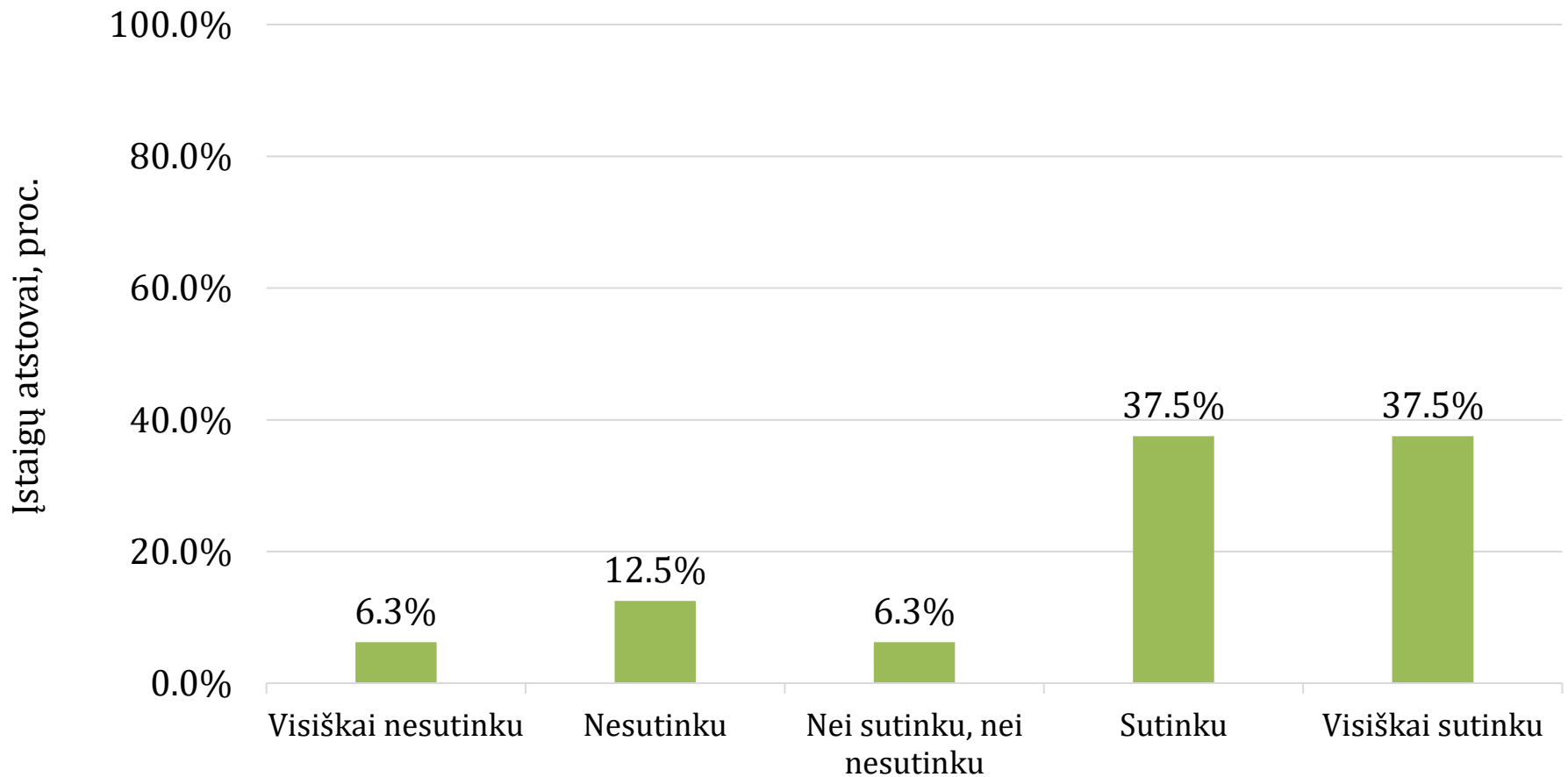
„<...> labai dažnai iš tikrųjų tos atvykstančios šeimos yra su mažais vaikiukais. Tai <...> nebūtinai iš karto leisi į darželį, nes tiesiog nebus vietų, tai o kokie variantai? Tai tie žmonės tikrai neuždirba tiek, kad dar aukles pasisamdytų ir tada visi čia puikiai pultų dirbti. Tai moterų nedarbas iš tikrųjų, <...>, ji tikrai būtų, didelis tas nedarbas yra.“ (Vln-EKSP-3)

Diskriminacijos atvejai ir patirtys*

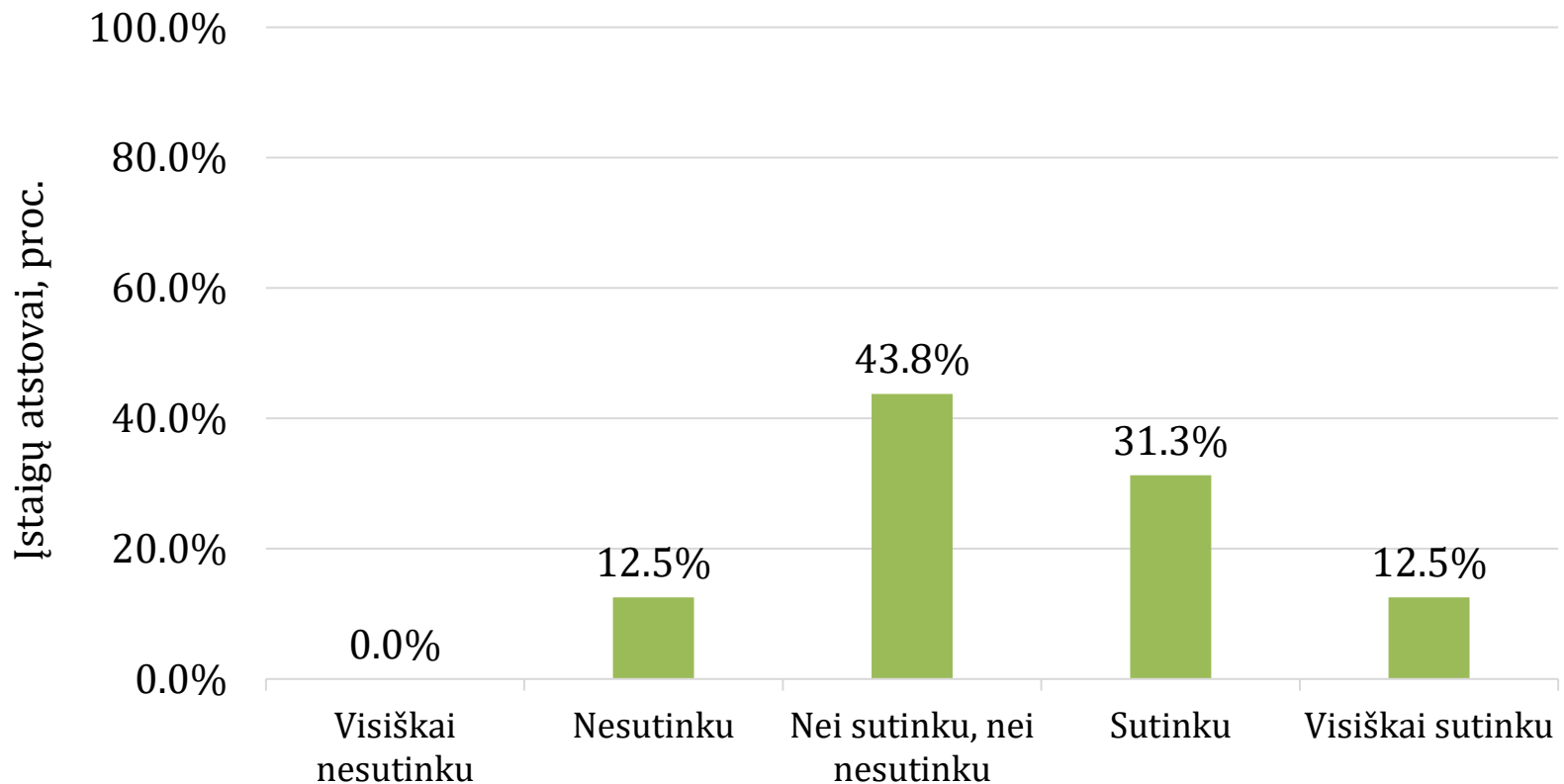
- Dažniausiai su netinkamu elgesiu dėl užsieniečių kilmės, religinių nuostatų ar panašių aspektų susiduriama sveikatos priežiūros įstaigose, tokių atvejų yra pasitaikę Migracijos ir Užimtumo tarnybos skyriuose, seniūnijose.
- Susidūrę su diskriminacinėmis situacijomis ne ES piliečiai nėra linkę kreiptis pagalbos.

Paslaugų planavimas ir prieinamumas

Ar yra užtikrinama, jog teikiant paslaugas gyventojai **gautų tokios pačios kokybės aptarnavimą, nepaisant jų etninės kilmės, religijos ar kt. pagrindų?** (įstaigų atstovai, N = 16)

Ar sutinkate, kad **iššūkiai**, su kuriais susiduria ne ES šalių piliečiai, ir jų **specifiniai poreikiai yra žinomi paslaugas teikiantiems įstaigos darbuotojams?** (įstaigų atstovai, N = 16)

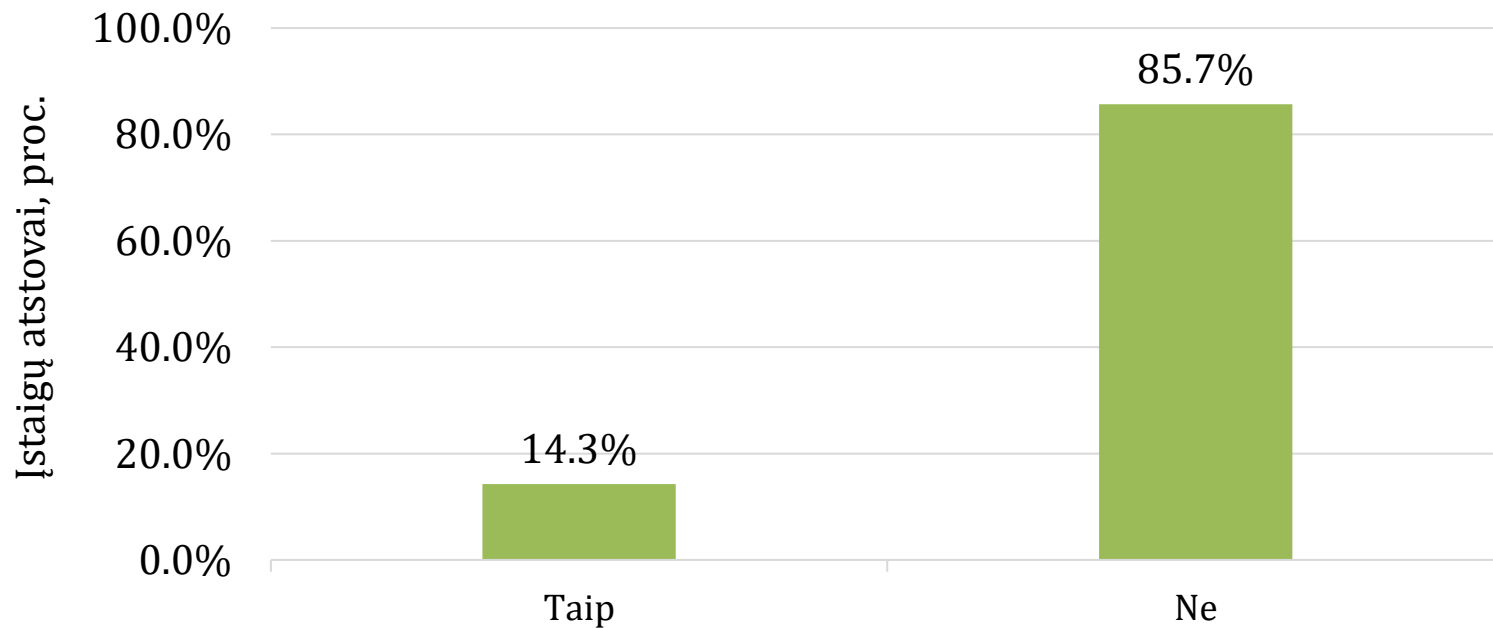

- Siekiant išsiaiškinti rajone gyvenančių ne ES šalių piliečių poreikius organizuojami tiksliniai susitikimai, į kuriuos kviečiami skirtingų institucijų, taip pat užsieniečių bendruomenių ir joms atstovaujančių organizacijų atstovai.*
- * Bendradarbiavimas tarp savivaldybės ir ne ES piliečius atstovaujančių o-jų galėtų būti labiau orientuotas į ilgalaikius tikslus.
- * Svarbu palaikyti reguliarius susitikimus su savivaldybėje gyvenančiais ne ES piliečiais ir jų atstovais.
- * Svarbu išlaikyti už užsieniečių integracijos klausimus atsakingą savivaldybės darbuotoją.

„<...> bendradarbiavimas neblogas, bet norėtusi, kad jis būtų dar geresnis būtent, kad apsitarti dėl kažkokių strateginių planavimų, tai to kol kas nėra. Galbūt iš mūsų pusės reiktų iniciatyvos, bet žinot, pastoviai lįsti su kažkokiais prašymais irgi kažkaip nei šis nei tas.“ (Akm-EKSP-3)

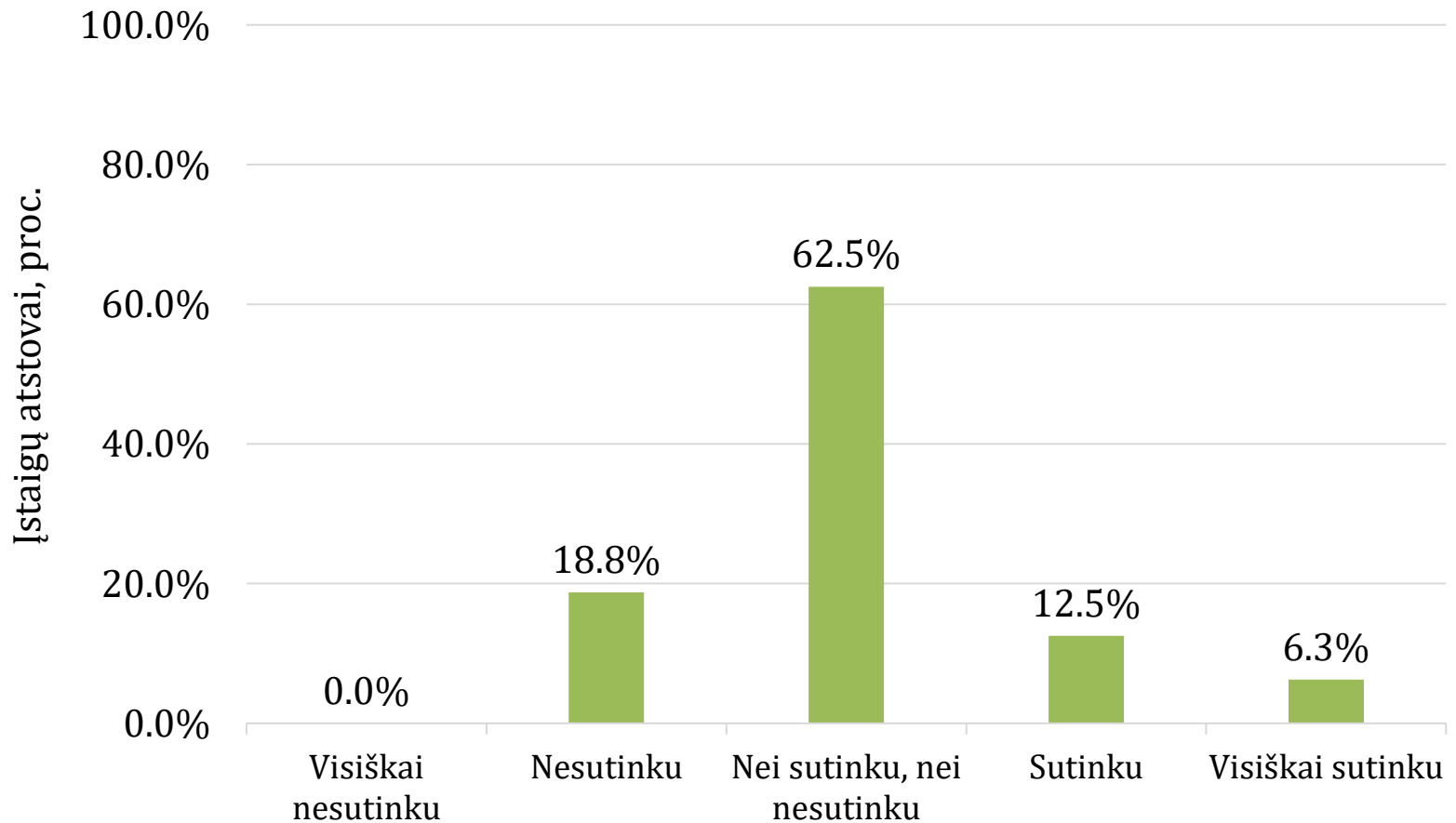
Konsultavimas(is) (2)

Ar įstaiga konsultuojasi su NVO, ne ES šalių piliečių organizacijomis ar bendruomenėmis? (įstaigų atstovai, N = 16).

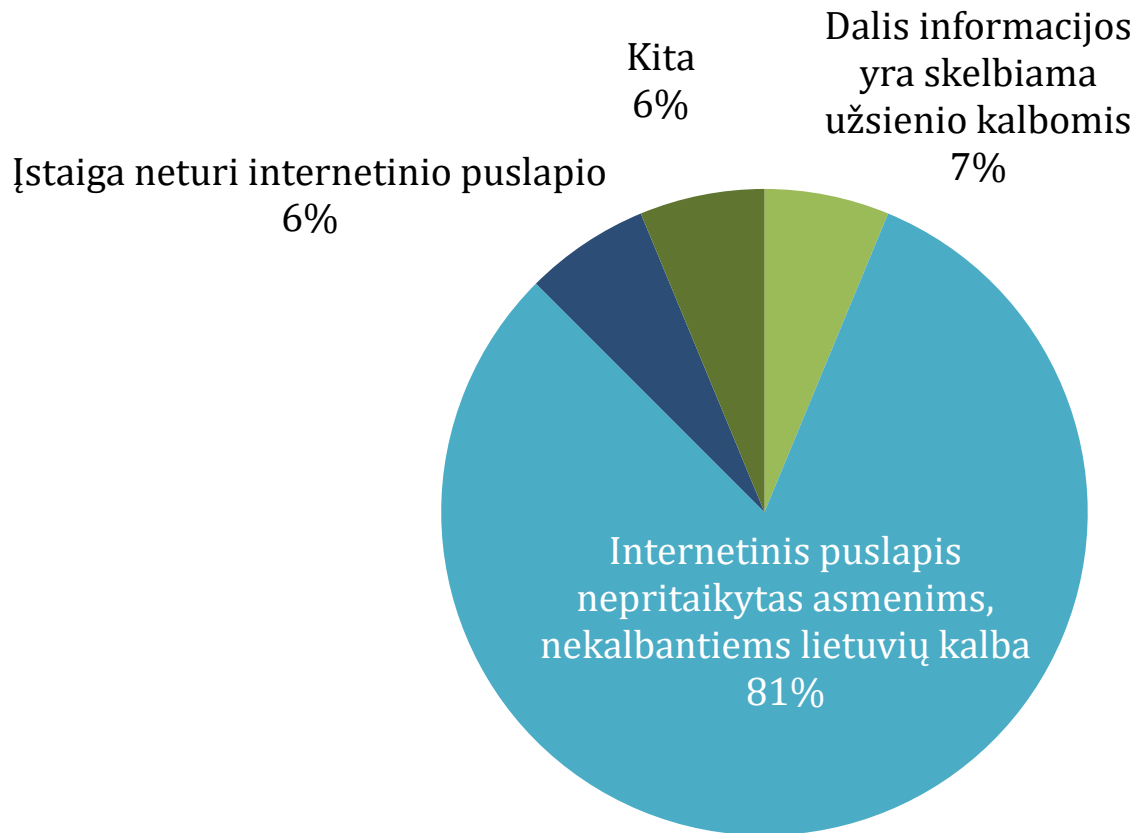

Paslaugų infrastruktūros pritaikymas (specifiniams) ne ES šalių piliečių poreikiams

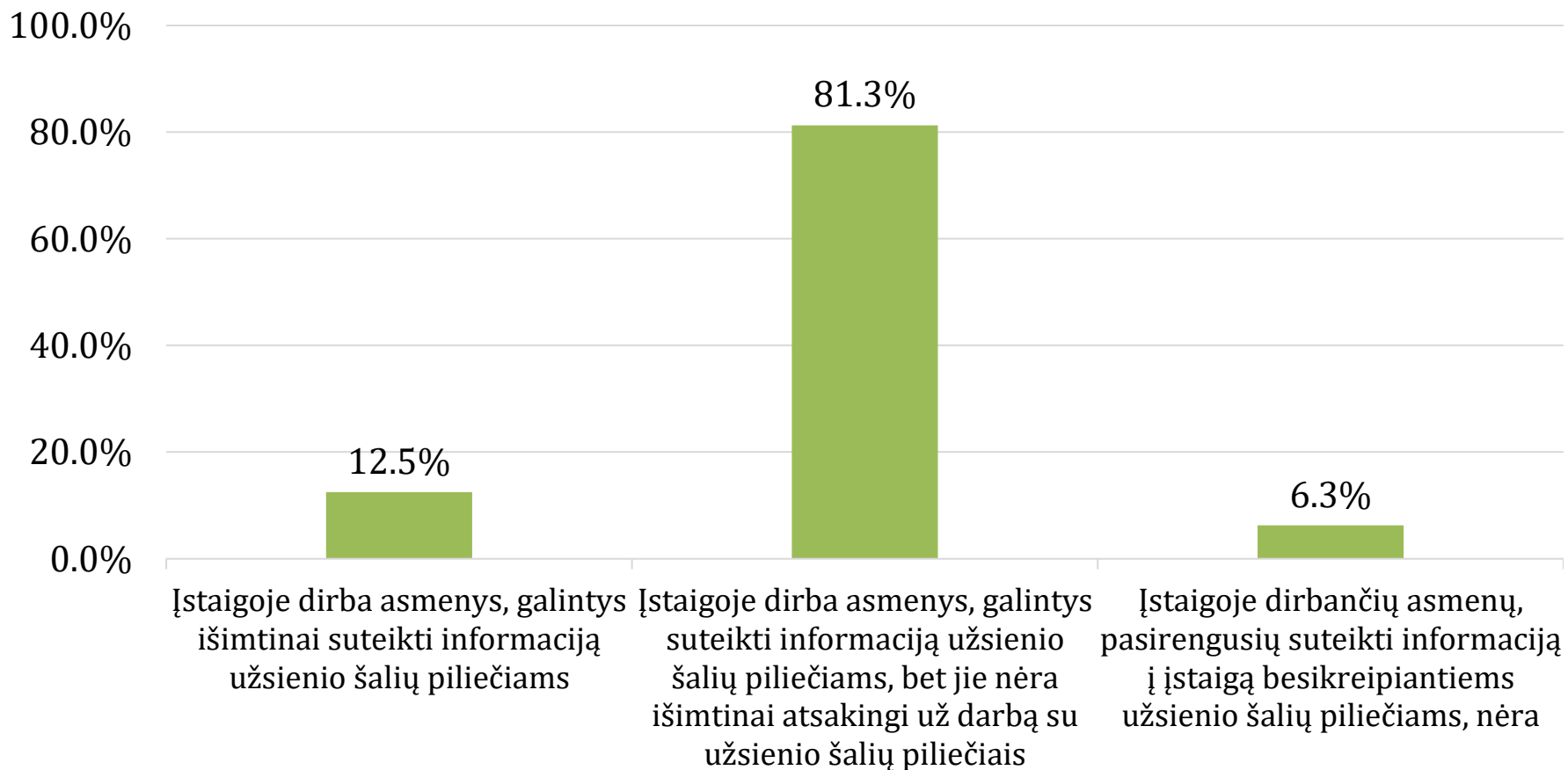
Ar sutinkate, kad įstaigos infrastruktūra yra pritaikyta lietuvių kalba nekalbantiems užsienio šalių piliečiams? (įstaigų atstovai, N = 16).

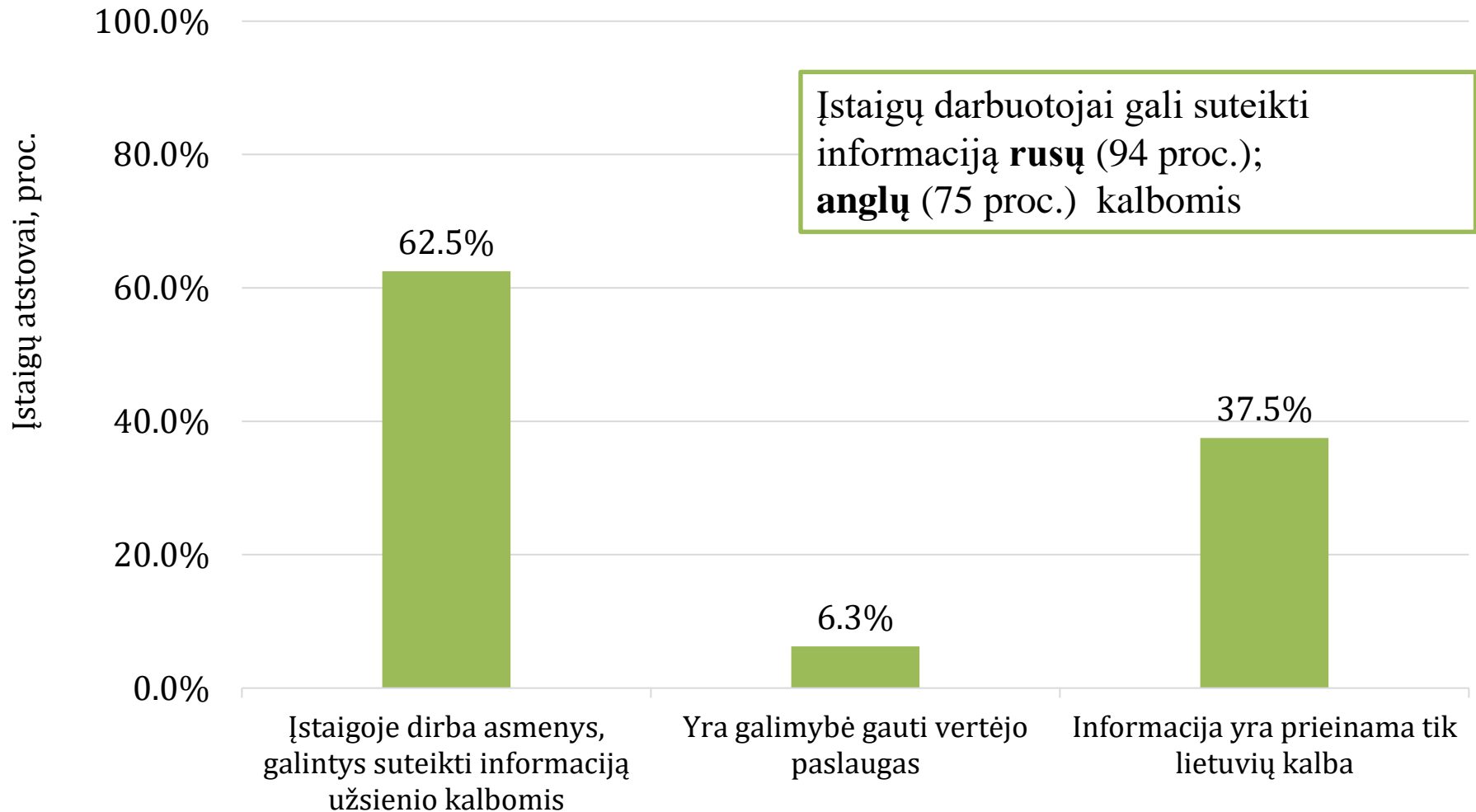
Kaip įstaigos internetinis puslapis yra pritaikytas asmenims, nekalbantiems lietuvių kalba? (įstaigų atstovai, N = 16).

Kaip įstaigos darbuotojai yra pasirengę suteikti informaciją užsienio šalių piliečiams? (įstaigų atstovai, N = 16).

Kaip yra teikiama informacija užsienio šalių piliečiams, nekalbantiems lietuvių kalba? (įstaigų atstovai, N = 16).

Paslaugų ir paslaugų infrastruktūros pri(si)taikymas

Švietimas

Švietimas

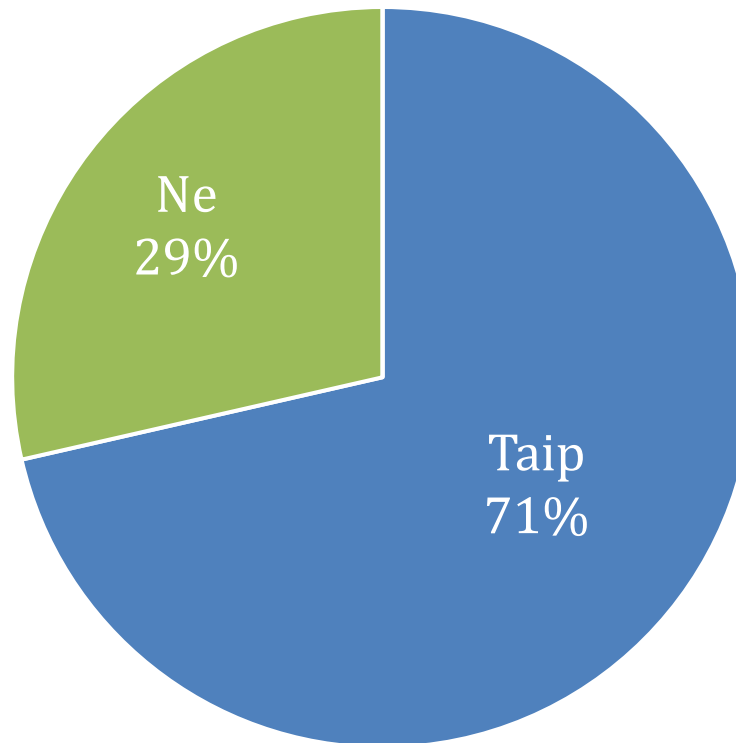
Mokyklinio ugdymo įstaigų, kuriose lietuvių kalba nekalbantys nepilnamečiai iš ne ES šalių turi galimybę **mokytis išlyginamojoje klasėje arba išlyginamojoje mobiliojoje grupėje**, skaičius:

1/3

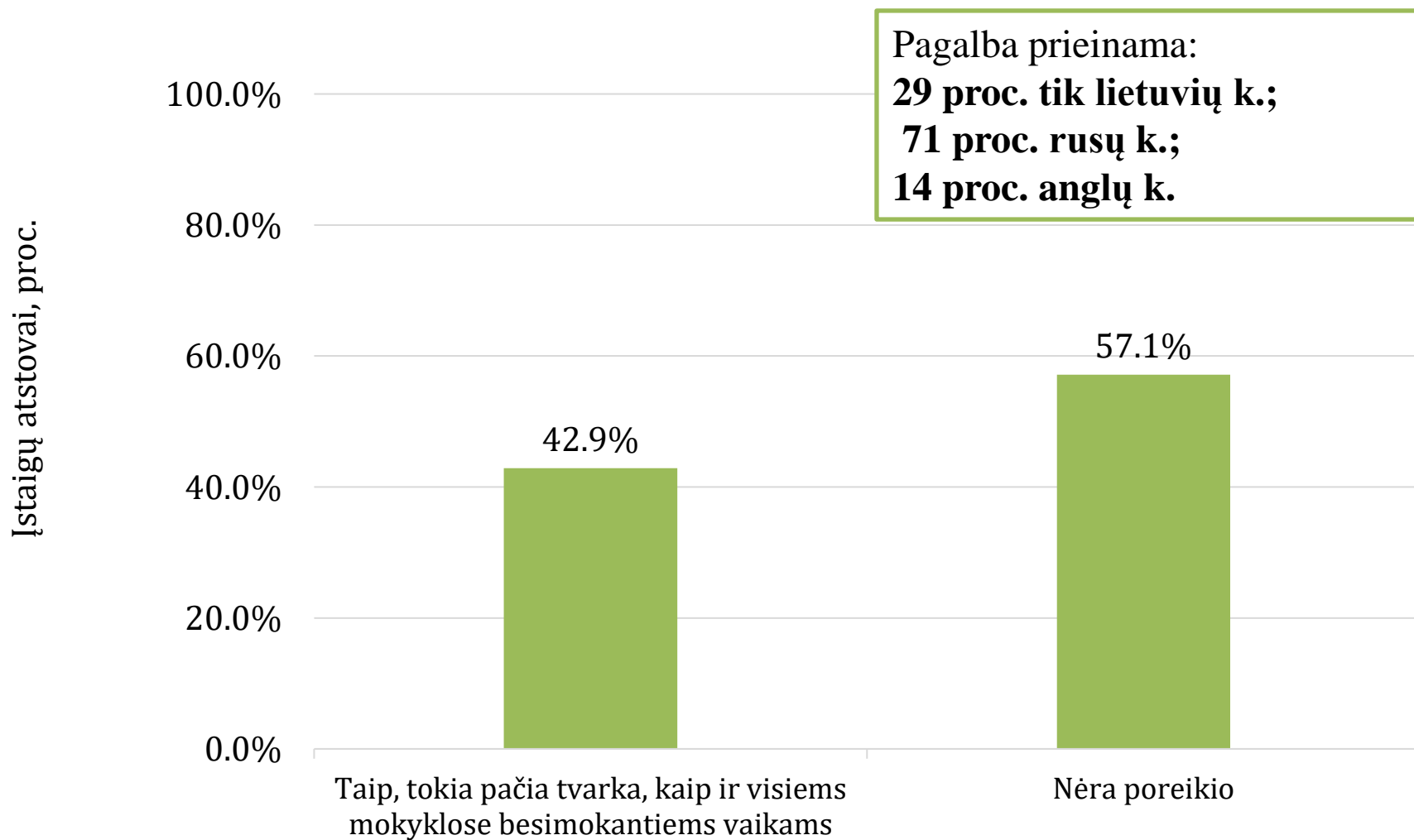
Mokyklinio ugdymo įstaigų, kuriose lietuvių kalba nekalbantiems nepilnamečiams iš ne ES šalių yra galimybė **sudaryti individualų mokymosi planą**, skaičius:

3/3

Ar jūsų įstaigoje lietuvių kalba nekalbantiems nepilnamečiams gali būti **paskirtas asmuo, padedantis sklandžiai įsitraukti į įstaigos bendruomenės gyvenimą, mokytis ir ugdytis?** (ugdymo įstaigų atstovai, N = 7).

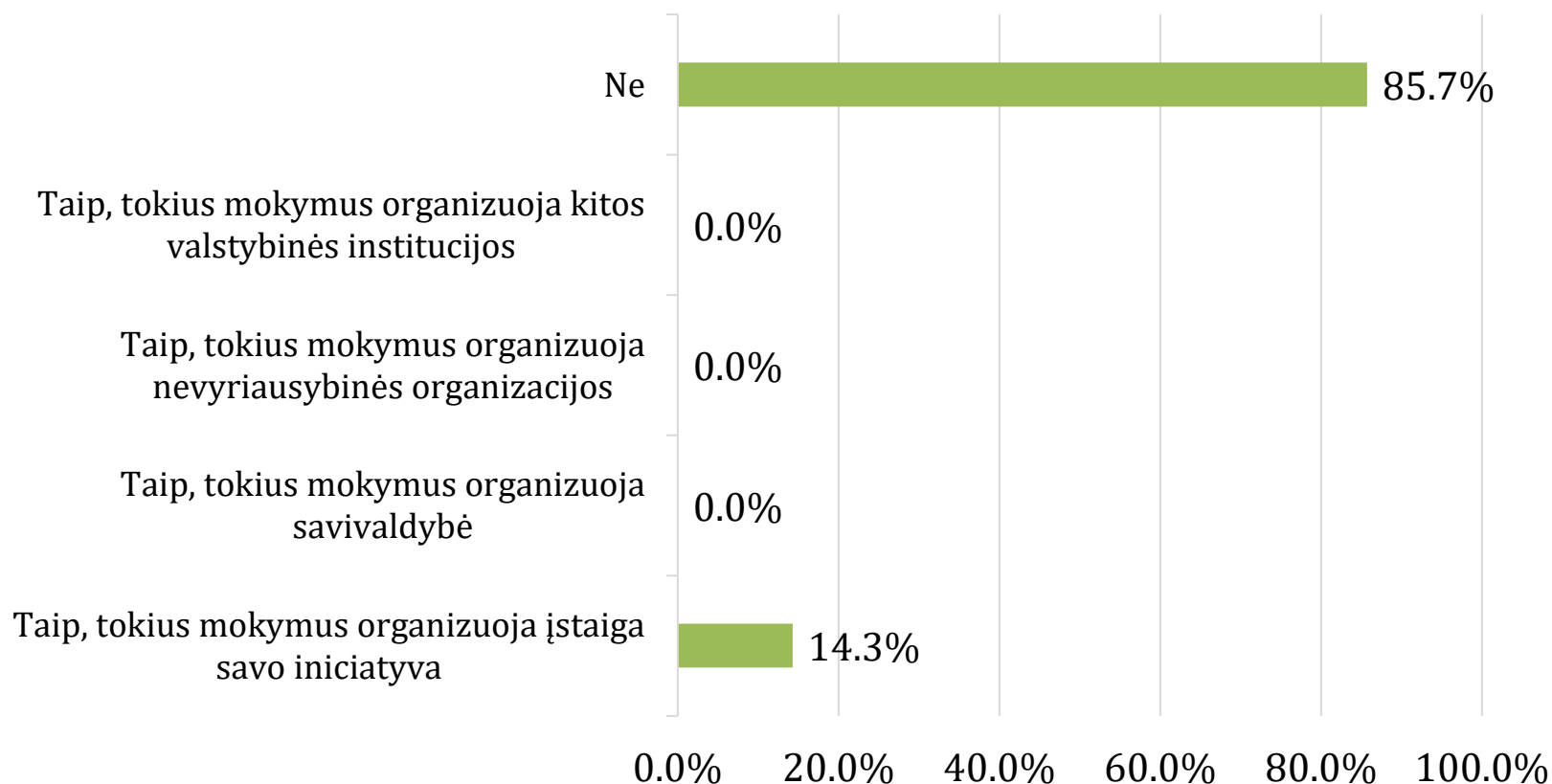

Ar įstaigoje lietuvių kalba nekalbantiems nepilnamečiams iš ne ES šalių yra prieinama socialinio pedagogo ir/ ar psichologo pagalba? (ugdymo įstaigų atstovai, N = 7).

Tarpkultūrinės kompetencijos

Ar įstaigos darbuotojams yra organizuojami mokymai darbui su lietuvių kalba nekalbančiais nepilnamečiais iš ne ES šalių? (ugdymo įstaigų atstovai, N = 7).

Paslaugų ir paslaugų infrastruktūros pri(si)taikymas

Socialinės paslaugos

Informacijos ir paslaugų prieinamumas

Socialines paslaugas ne ES šalių piliečiai, nekalbantys lietuviškai, gali gauti:

Rusų k.	2/2 įstaigų*
Anglų k.	1/2 įstaigų*
Vokiečių k.	1/2 įstaigų*

Išnaudojimo ir smurto artimoje aplinkoje prevencija

Nėra aišku, ar (kaip) naujai į savivaldybę gyventi atvykę ne ES šalių piliečiai **yra informuojami apie darbuotojų teises ir pagalbą darbo išnaudojimo atvejais**

Nėra aišku, kaip moterys migrantės yra informuojamos apie joms savivaldybėje prieinamas paslaugas (pvz., pagalbą smurto artimoje aplinkoje atvejais)

Gyvenamoji vieta ir socialinis būstas

Ribota užsienio kalbomis savivaldybės interneto puslapyje pateikiama informacija:

Susijusi su socialinio būsto suteikimu ir valstybės parama norint įsigyti būstą

Susijusi su gyvenamosios vietos deklaruavimu

Teikiama pagalba – tokia pačia tvarka, kaip ir kitiems miesto gyventojams

Darbuotojų žinios ir kompetencijos

2/2 įstaigų atstovai nei sutiko, nei nesutiko su teiginiu, kad jų atstovaujamos įstaigos darbuotojams, teikiantiems socialines paslaugas arba konsultacijas socialinių paslaugų klausimais, užtenka žinių (pvz., teisinių, kalbinių) kokybiškai aptarnauti ne ES šalių piliečius.

2/2 įstaigų atstovai pažymėjo, kad jų atstovaujamos įstaigos darbuotojai neturi galimybės dalyvauti mokymuose apie ne ES šalių piliečių specifinius poreikius.

Paslaugų ir paslaugų infrastruktūros pri(si)taikymas

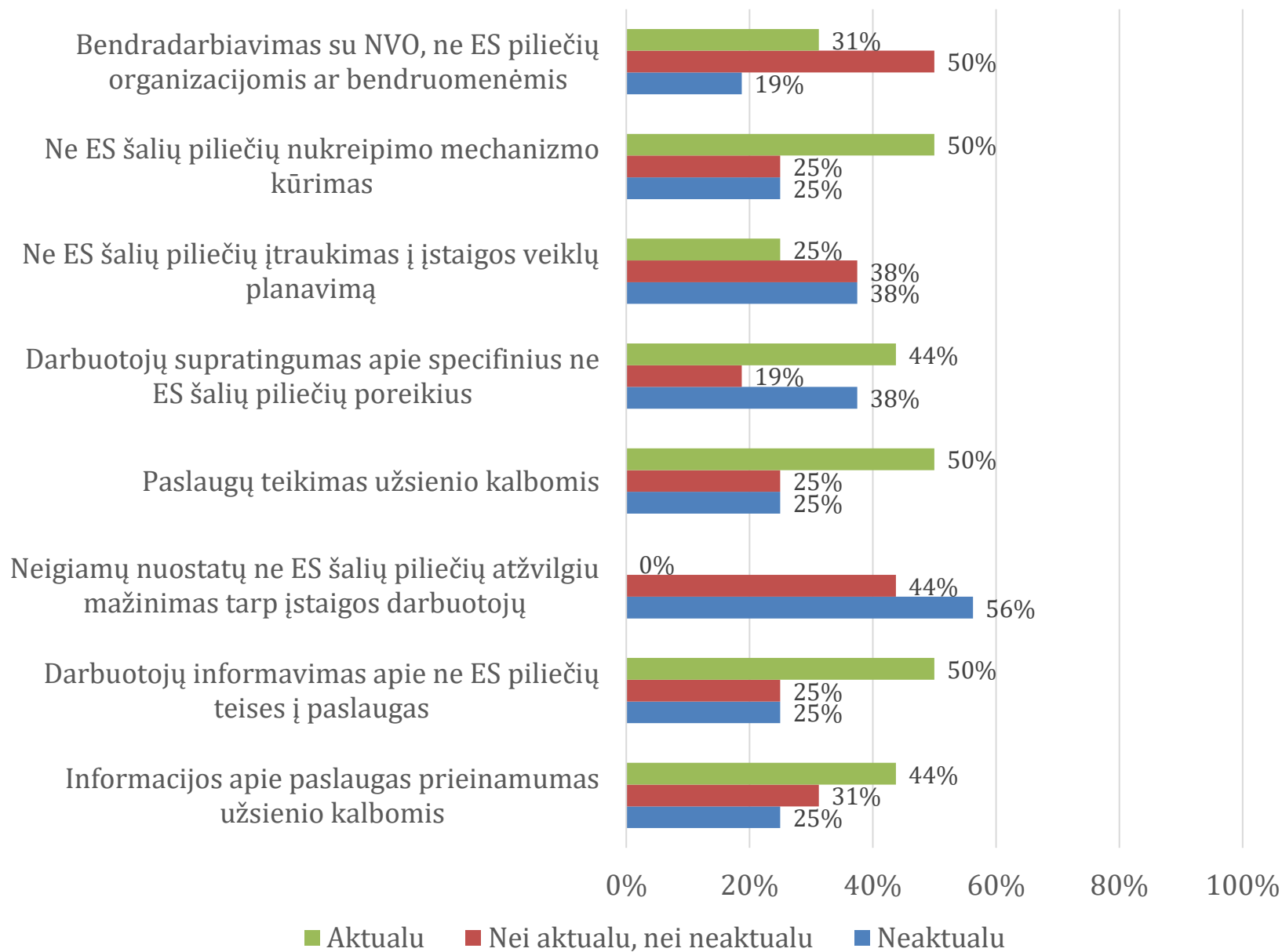
Sveikatos priežiūros paslaugos

Paslaugų prieinamumas

- 2/2 sveikatos priežiūros įstaigose dirba specialistai, galintys teikti sveikatos priežiūros paslaugas lietuvių kalba nekalbantiems asmenims užsienio kalbomis (anglų, rusų, lenkų);
- nėra galimybė gauti vertėjo paslaugas;
- 1/1 sveikatos priežiūros įstaigoje, kuri teikia gydytojų paslaugas, **nėra numatyti veiksmai**, kad ne ES šalių piliečiai, nemokantys lietuvių kalbos, **būtų nusiųsti pas gydytojus, galinčius juos aptarnauti užsienio kalba**.
- 2/2 įstaigų atstovai nei sutiko nei nesutiko su teiginiu, kad įstaigos darbuotojams užtenka žinių kokybiškai aptarnauti ne ES šalių piliečiams.
- 2/2 įstaigų darbuotojai neturi galimybės dalyvauti mokymuose apie ne ES šalių piliečių poreikius.

Ateities poreikiai

Kas, jūsų nuomone, būtų aktualu jūsų įstaigai gerinant paslaugas ir informacijos prieinamumą lietuvių kalba nekalbantiems asmenims ateityje? (įstaigų atstovai, N = 16)

Savivaldybės stiprybės ir silpnybės

STIPRYBĖS

Savivaldybės administracijos požiūris į savivaldybėje gyvenančių ne ES piliečių integraciją.

Ne ES piliečių ir jiems atstovaujančių organizacijų įtraukimas sprendžiant su jų integracija susijusius klausimus.*

Antidiskriminacinės politikos įgyvendinimas*

SILPNYBĖS

Trūksta aktyvesnio savivaldybės įsitraukimo organizuojant lietuvių kalbos kursus ir vertimo paslaugas

Žinių apie savivaldybėje gyvenančius užsieniečius ir jų poreikius trūkumas

Tęstinio organizacijų, teikiančių integracijos paslaugas, finansavimo trūkumas

Tarpkultūrinių mokymų trūkumas

Migracijos skyriaus paslaugų trūkumas*

Trūkstančių paslaugų poreikis (1)

- Nemokami (tęstiniai) lietuvių kalbos kursai, kurie būtų pritaikyti prie skirtingų ne ES šalių piliečių galimybių ir poreikių (**Akmenės raj.**, Jonavos raj., Šiaulių mieste).
- **Akmenės raj.** ir Jonavos raj. ne ES piliečiams trūksta galimybės gauti paslaugas rajono migracijos skyriuose, nes užsienio šalių piliečiai aptarnaujami tik Vilniaus, Kauno, Marijampolės, Panevėžio, Šiaulių, Telšių ir Klaipėdos miestų skyriuose.
- Informavimo ir konsultavimo paslaugos naujai į savivaldybę atvykusiems gyventi ne ES piliečiams (ypač užimtumo, socialinių paslaugų, vaikų švietimo, sveikatos priežiūros, kultūrinės veiklos, įvairių teisių (pvz., politinio dalyvavimo) klausimais) (**visose savivaldybėse, rečiau Akmenės raj.**).

Trūkstančių paslaugų poreikis (2)

- Vertimo paslaugos ir /arba geresnis informacijos įvairiomis kalbomis prieinamumas savivaldybei pavaldžiose ir valstybinėse institucijose (**visoje savivaldybėje**).
- Paslaugos, susijusios su psichinės sveikatos gerove (**visoje savivaldybėje**).
- Labiau pritaikyta ugdymo įstaigų infrastruktūra lietuvių kalba nekalbantiems nepilnamečiams ir jų tėvams bei priemonės, skirtos mokyklos bendruomenės paruošimui priimti užsieniečius vaikus (**visoje savivaldybėje**).
- Tarpkultūrinio dialogo skatinimo iniciatyvos, skatinančios didesnę migrantų, ypač prieglobsčio gavėjų, įsitraukimą į vietos bendruomenės gyvenimą (**visoje savivaldybėje**).

Trūkstančių paslaugų poreikis (3)

- Specifinės informavimo ir konsultavimo paslaugos moterims migrantėms (apie savivaldybėje moterims teikiamas paslaugas, apie moterų teises Lietuvoje) (**visose savivaldybėse**).
- Specifinės paslaugos ir iniciatyvos, skirtos moterims migrantėms, auginančioms vaikus, siekiant didesnio jų įsitraukimo į bendruomenės gyvenimą, lingvistinės integracijos ir užimtumo (**visose savivaldybėse**).

Diversity Development Group

Lukiškių g. 5 – 527, LT- 01108, Vilnius

www.diversitygroup.lt

Facebook: [diversitydevelopmentgroup](https://www.facebook.com/diversitydevelopmentgroup)

Tyrimo klausimais bendraukime:

giedre@diversitygroup.lt

akvile@diversitygroup.lt

Klausimai diskusijai

- Koks galėtų (turėtų) būti savivaldybės vaidmuo?
- Koks galėtų (turėtų) būti vaidmenų ir atsakomybių tarp savivaldybės, savivaldybei pavaldžių įstaigų, NVO, migrantų bendruomenių pasiskirstymas?
- Kurioms aptartoms ne ES šalių piliečių integracijos sritims teiktumėte prioritetą?

NE ES ŠALIŲ PILIEČIŲ POREIKIŲ ANALIZĖ: JONAVOS RAJONO SAVIVALDYBĖ

Projektas „SAVIVALDYBIŲ KOMPETENCIJŲ
DIDINIMAS TEIKIANT PASLAUGAS TREČIŲJŲ ŠALIŲ
PILIEČIAMS“

Dr. Giedrė Blažytė
Akvilė Kriščiūnaitė

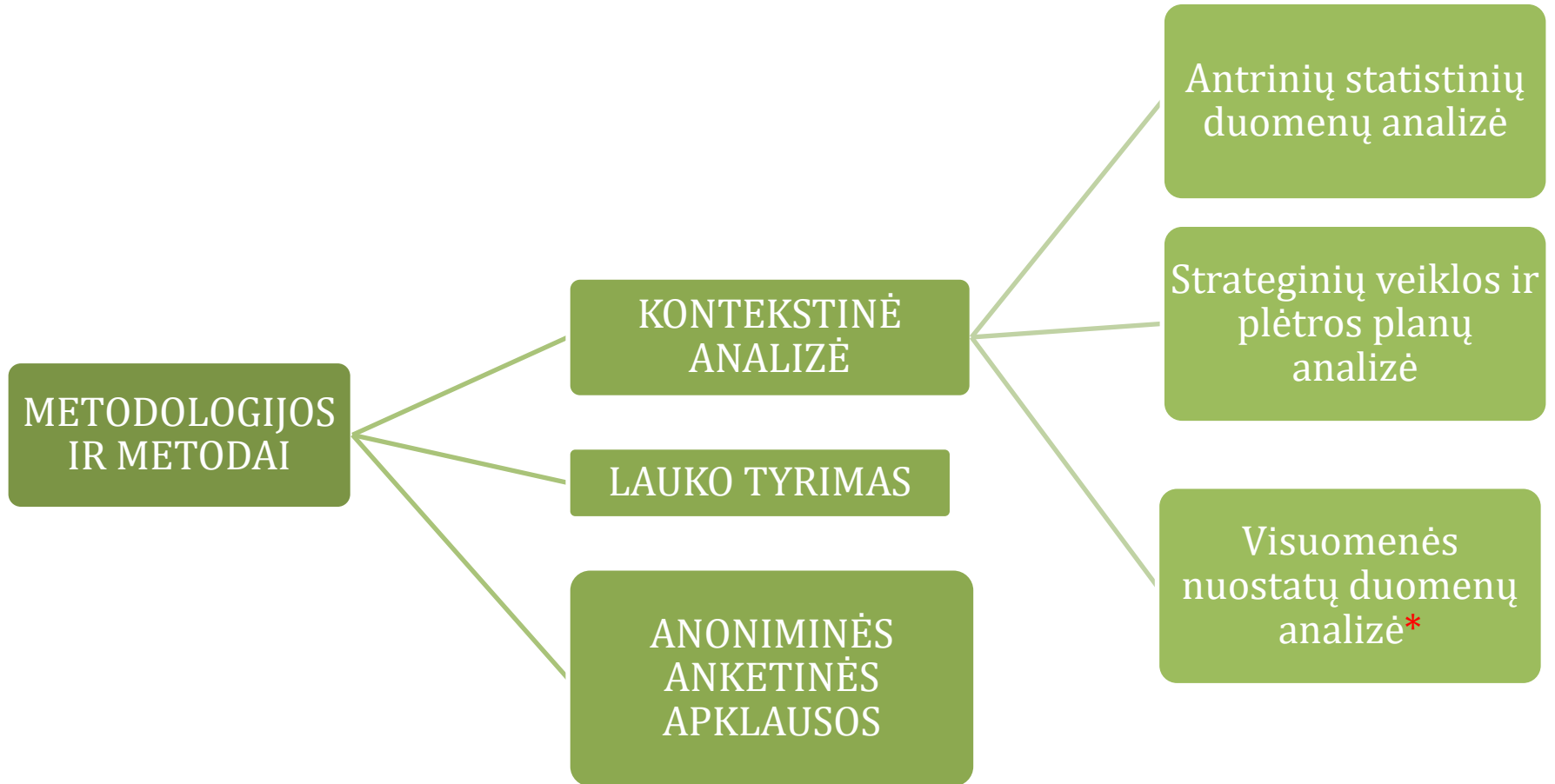

Projektas yra bendrai finansuojamas iš
Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo
2014–2020 metų nacionalinės programos
lėšų

- **Tyrimo objektas:** savivaldybėse teikiamos paslaugos, aktualios sėkmingai NESP integracijai
- **Tyrimo tikslas:** ištirti ne ES piliečių poreikius ir savivaldybių kompetencijų bei resursų atitiktį gaunamoms paslaugoms, aktualioms sėkmingai ne ES piliečių integracijai, (švietimo ir vaikų ugdymo ir priežiūros, užimtumo, socialinių paslaugų ir būsto, sveikatos priežiūros, kultūros paslaugų ir infrastruktūros, politinio ir pilietinio dalyvavimo, lygių galimybių ir antidiskriminacijos, moterų teisių ir įgalinimo bei vietinės bendruomenės ir ne ES piliečių bendradarbiavimo srityse) Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių miestų, **Jonavos** bei Akmenės rajonų savivaldybėse: paslaugų aprėptis (pakankamumas), tikslingumas (atitikimas ne ES piliečių poreikiams), prieinamumas, kokybė ir įtrauktis.

TYRIMO METODOLOGIJA

KOKYBINIO TYRIMO METODAI IR IMTIS

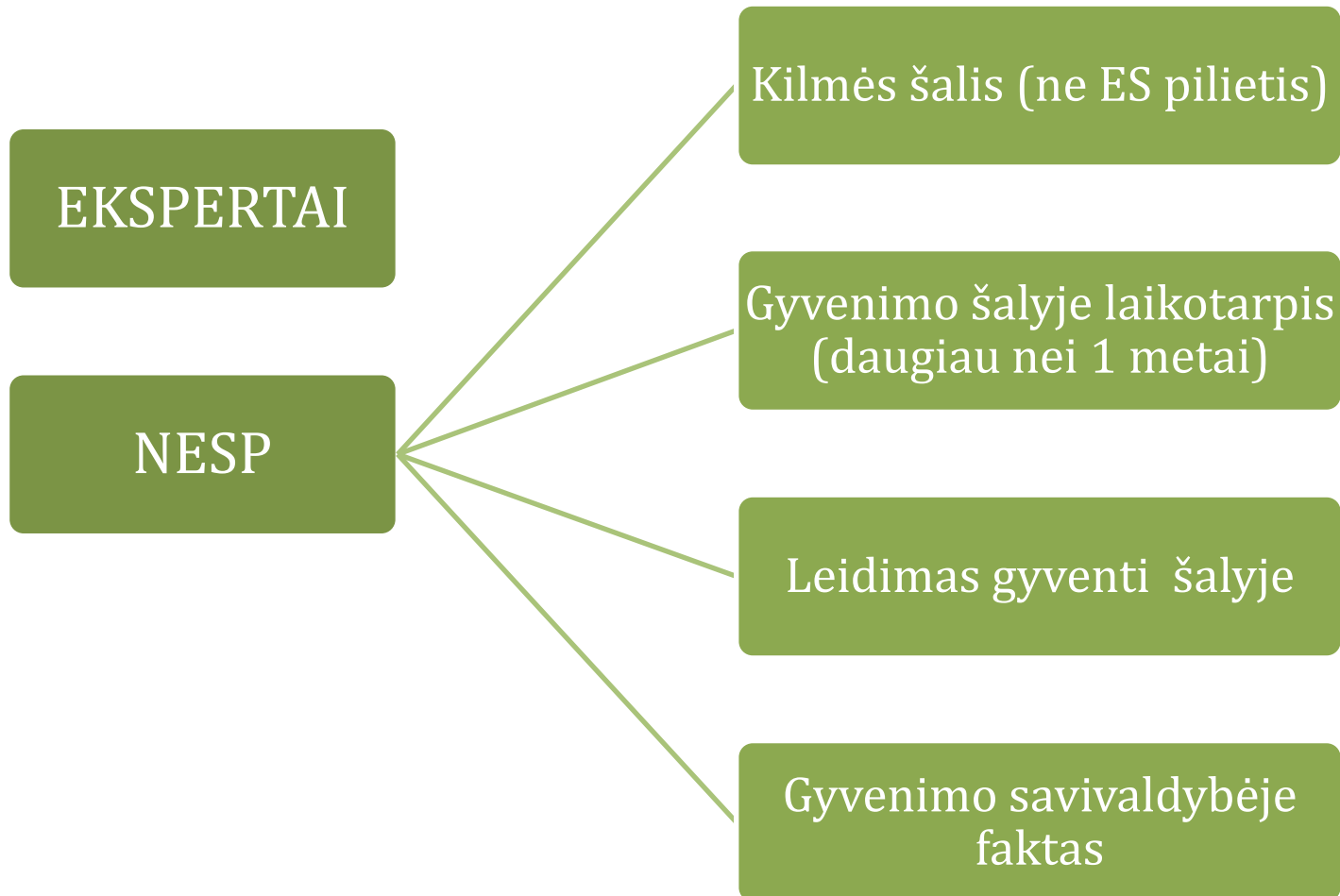
JONAVOS RAJ. SAVIVALDYBĖJE:

*10 interviu su 11 Jonavos rajone gyvenančių NESP (7 moterimis ir 4 vyrais)

*5 ekspertai

Tyrimo dalyvių atranka

- Sniego gniūžtės metodą
- Pagal tikslinių grupių formavimo pavyzdį

ANONIMINĒS ANKETINĒS APKLAUSOS

Įgyvendinimo laikotarpis: 2020 metų lapkričio – 2021 metų sausio mėnesį

SAVIVALDYBIŲ ADMINISTRACIJŲ SKYRIŲ ATSTOVAMS

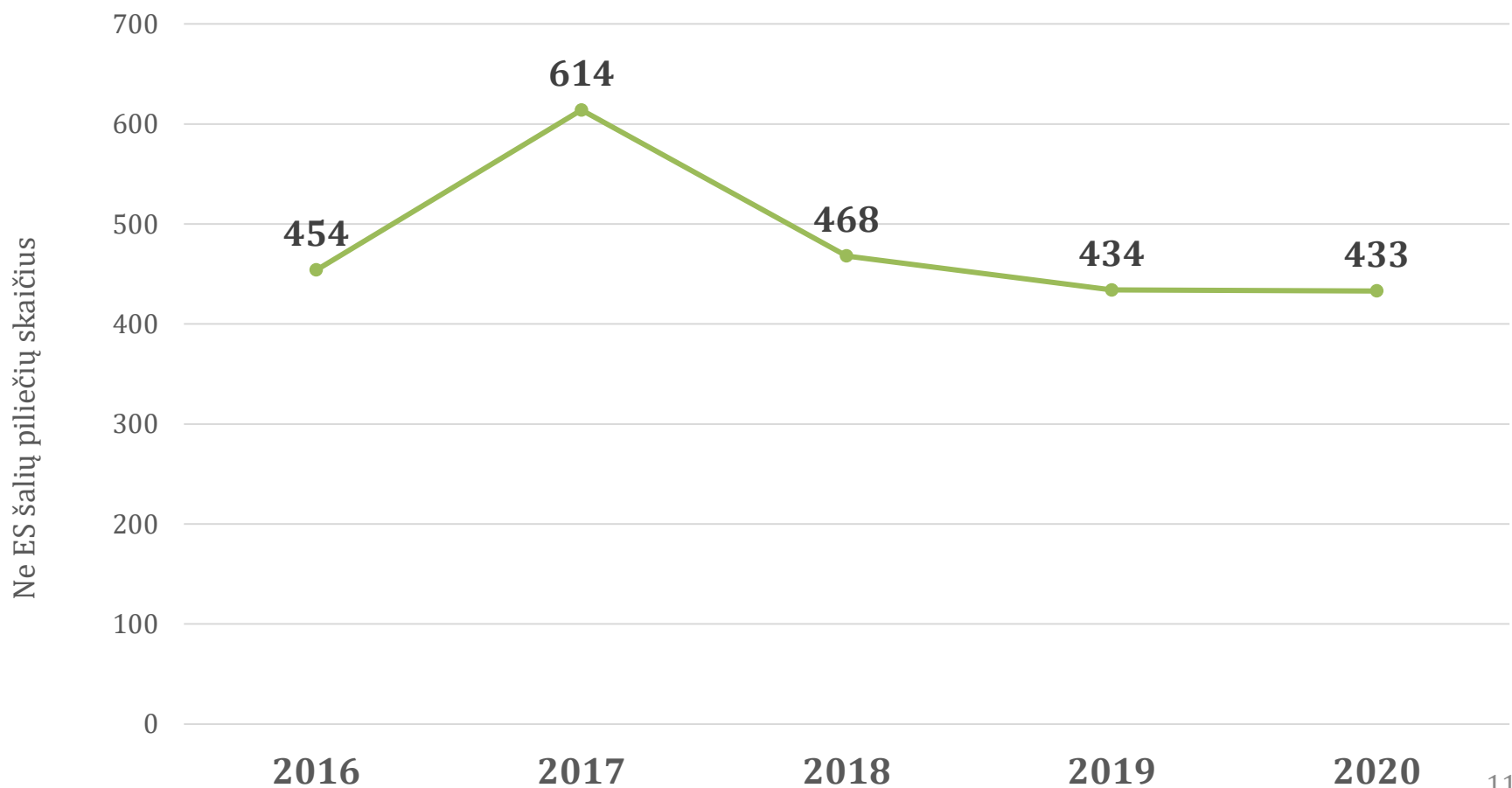
- **27** savivaldybių administracijų skyrių atstovai, iš jų
- **3 Jonavos rajone:** atstovai, susiję su socialinėmis paslaugomis ir būstu, darbo rinka, sveikatos priežiūros paslaugomis, lygiomis galimybėmis

SAVIVALDYBĖMS PAVALDŽIŲ ĮSTAIGŲ ARBA JŲ PADALINIŲ ATSTOVAMS

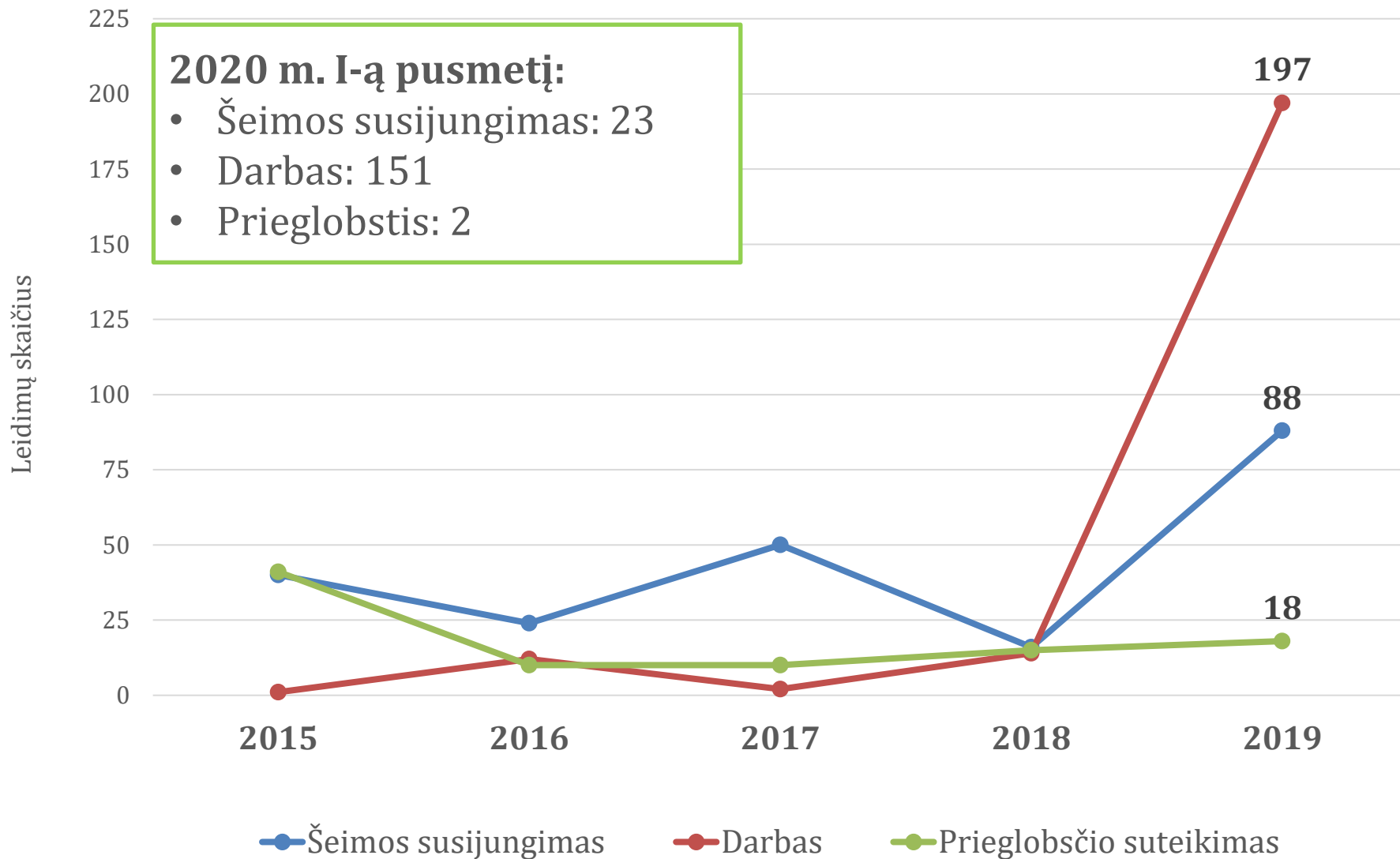
- **390** savivaldybėms pavaldžių įstaigų atstovų, iš jų
- **31 Jonavos rajone:** 24 švietimo, 3 sveikatos priežiūros, 3 kultūros ir 1 socialines paslaugas teikiančios įstaigos atstovas

NE ES ŠALIŲ PILIEČIŲ POPULIACIJA JONAVOS RAJONO SAVIVALDYBĖJE

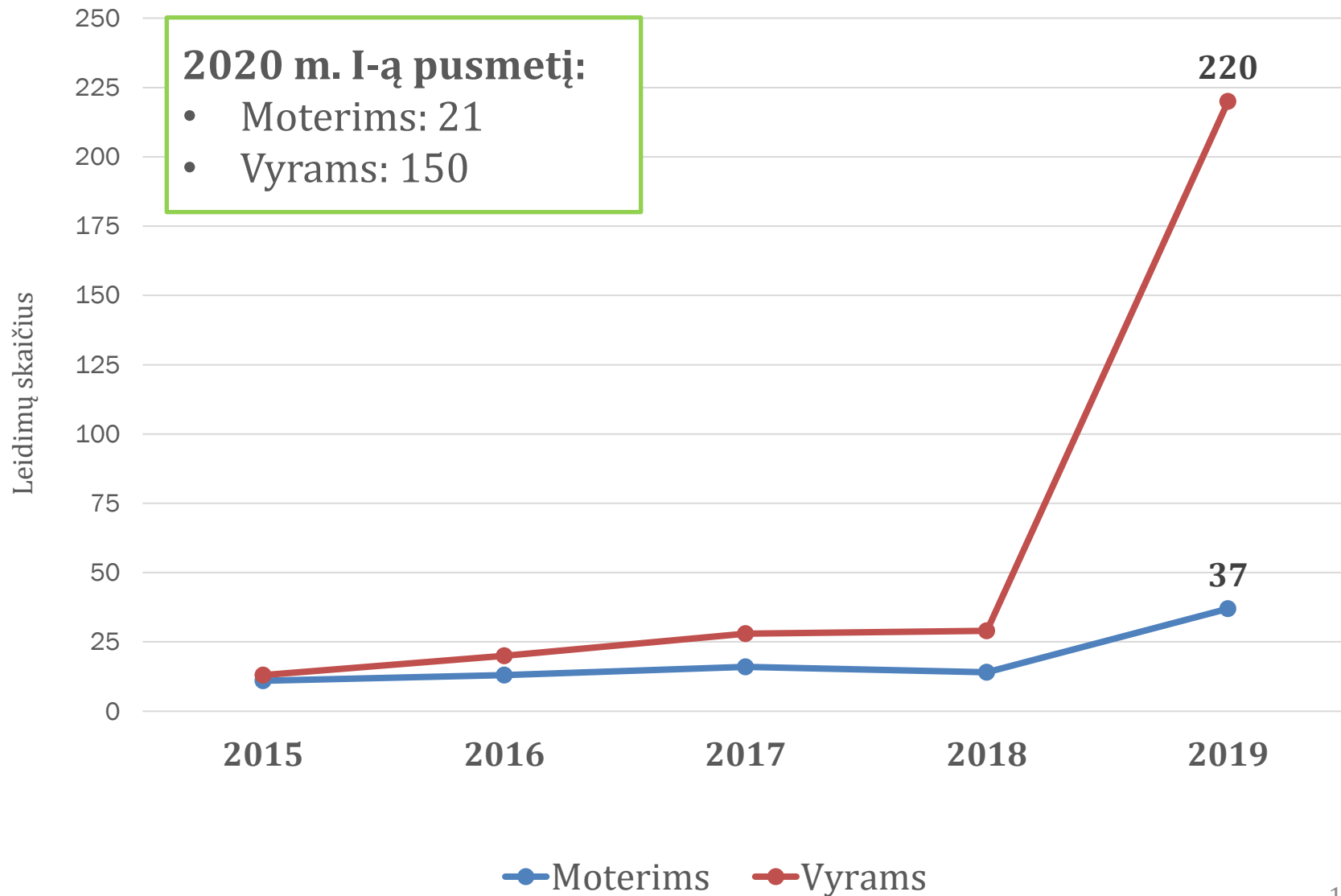
Ne ES šalių piliečiai, deklaruojant gyvenamąją vietą Jonavos raj. (metų pr.)

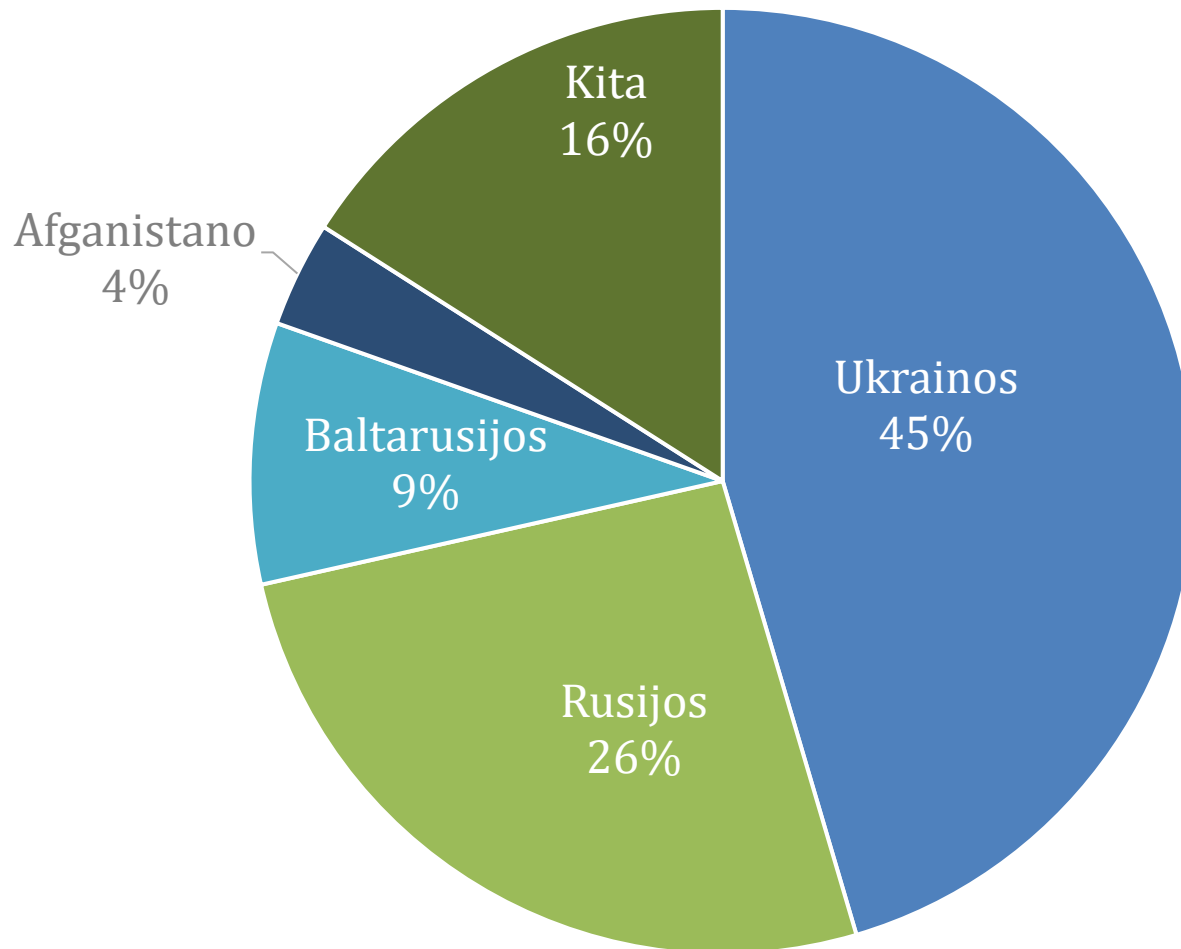
Leidimo laikinai gyventi LR išdavimas ir keitimas (Jonavos raj., 2015–2019 m.)

Išduoti leidimai laikinai gyventi LR pagal lytį (Jonavos raj., 2015-2019 m.)

Išduoti leidimai laikinai gyventi pagal pilietybę, (Jonavos raj., 2015–2020 m. I-as pusmetis)

TYRIMO REZULTATAI IR IŠVADOS

Ne ES šalių piliečių integracijos patirtys ir poreikiai

Ne ES šalių piliečių integracijos iššūkiai: problemos ir poreikiai gyvenimo Lietuvoje pradžioje

Sunkumai ir iššūkiai

Kliūtys gaunant leidimus gyventi šalyje

Kalbos barjeras

Psichologiniai išgyvenimai

Visuomenės nuostatos

Lyčių nelygybė

Informacijos apie paslaugas trūkumas

Gyvenimo Lietuvoje pradžioje svarbu:

- a) tinkamai informuoti apie savivaldybėje teikiamas paslaugas bei užtikrinti šių paslaugų prieinamumą;
- b) užtikrinti galimybes ugdyti lietuvių kalbos įgūdžius tik atvykus gyventi į savivaldybę;
- c) įvairiomis priemonėmis skatinti užsieniečių įsitraukimą į vietos bendruomenės gyvenimą.

Lietuvių kalba (1)

„Mano nuomone, pirmas dalykas pabėgėliui – kalba, po to – butas, <...> tiesiog visiems pabėgėliams ta pati problema – kalba ir namai. O paskui, viskas, iš žmonių gausi ir darbą.“ (J-7V)

Lietuvių kalbos gebėjimų stoka:

- a) apsunkina priėjimą prie reikiamų paslaugų;
- b) apriboja socialinių ryšių rato plėtrą;
- c) turi įtakos neigiamoms visuomenės ir paslaugas teikiančių specialistų nuostatoms;
- d) apriboja įsidarbinimo galimybes ir lemia mažesnes aukštesnės kvalifikacijos bei geriau mokamo darbo perspektyvas ateityje;
- e) sukelia sunkumų susirandant gyvenamąją vietą.

Aplinkybės, kurios labiausiai sunkina lietuvių kalbos mokymąsi:

- a) kalbos kursų ir darbo derinimas;
- b) kalbos kursų ir gyvenimo / rūpinimosi vaikais ir artimaisiais derinimas;
- c) menkas lietuvių kalba kalbančių pažįstamų ratas.

Lietuvių kalba (2)

Lietuvių kalbos mokymo(si) probleminiai aspektai:

1. Pabėgėlių priėmimo centre (PPC) organizuojamų kursų nepakanka, kad **prieglobsčio gavėjai** pasiruoštų savarankiškam gyvenimui pasibaigus integracijos laikotarpiui PPC.

„<...> žinių nebuvo pakankamai, nes, pavyzdžiui, parduotuvėje mes susišnekėti galim, pavyzdžiui pasiimti kažkokių tai produktų, kurių mums reikia, bet va tokio pilnavertiško bendravimo mes negalime turėti. Va, pavyzdžiui, kai va dabar mes čia sėdime ir man reikėtų su jumis bendrauti be jūsų pagalbos, be vertėjo pagalbos, mes jau tikrai nesusišnekėtumėm.“ (J-1M)

2. Valandų skaičiaus, numatyto nemokamiems lietuvių kalbos kursams **prieglobsčio gavėjams**, tęsiant integraciją savivaldybėse, nepakanka; kursai organizuojami pagal projektus, skiriamas finansavimas neužtikrina kursų kokybės ir tęstinumo.

Lietuvių kalba (3)

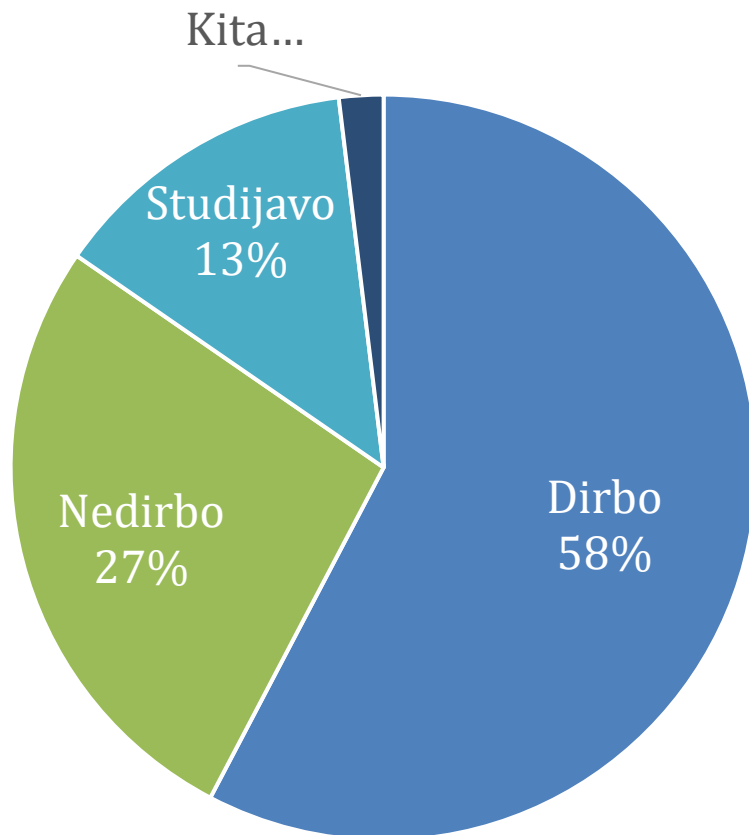
Lietuvių kalbos mokymo(si) probleminiai aspektai:

3. Nemokamų (tęstinių) lietuvių kalbos kursų, kurie būtų pritaikyti prie skirtingų ne ES piliečių galimybių ir poreikių Jonavos rajone trūkumas.

„<...> iš esmės su kalbos mokymusi yra problema savivaldybėje. Nes jeigu Vilnius, Kaunas dar turi 'n' kažkokių organizacijų, kurios šiaip kažkokią, ar tai privačios praktikos vedami turi ten tuos kursus, tai Jonavoje tokių dalykų nėra.“ (J-EKSP-2)

Užimtumas (1)

„Kreipiausi dėl daugiau nei 55 ar 60 darbų ir gavau maždaug du atsakymus, taip pat vieną tarsi interviu, du atsakymai, tai viskas. Ir tik atmetimai. Be jokio paaiškinimo <...>.“ (Kn-2V)

Jonavos rajone:

- 8 dirbo
- 3 nedirbo

Užimtumas (2)

Nedalyvavimo darbo rinkoje priežastys:

- a) šeimos ir darbo derinimas;
- b) sunkumai persikvalifikuojant/
pripažįstant kilmės šalyje
įgytą specialybę Lietuvoje;
- c) sveikatos problemos;
- d) lietuvių kalbos barjeras.

Aplinkybės, kurios labiausiai apsunkina integraciją į darbo rinką

- a) lietuvių kalbos barjeras;
- b) biurokratinės kliūtys;
- c) ilgai trunkanti leidimo dirbti suteikimo tvarka;
- d) sunkumai keičiant darbdavį;
- e) darbdavių nuostatos;
- f) informacijos apie
įsidarbinimo ar darbo vietos
susikūrimo galimybes
trūkumas.

Užimtumas (3)

- Lietuvių kalbos žinių trūkumas, sunkumai persikvalifikuojant ir visuomenės nuostatos lemia, kad prieglobsčio gavėjai dirba **žemesnės kvalifikacijos** ir lietuvių kalbos nereikalaujančius darbus.
- Aplinkybė, kad užsieniečiai yra priversti dirbti žemesnės kvalifikacijos darbus nei jų turima profesinės kvalifikacija ir sukaupta darbo patirtis kilmės šalyje, turi įtakos jų psichologinei būklei ir savivertei.

„Pradėjau dirbti Kaune, restorane X <...>. Bet man tai buvo sunku, turėjau išmokti kalbą, juk aš buvau naujokas, juk privalėjau išmanyti ingredientus lietuvių kalba. <...> man tai buvo sunku. Tad palikau darbą ir laikiu naujo darbo <...>.“ (J-7V)

„O dėl užimtumo kitas momentas – vėlgi, stereotipiškai kartais žiūri darbdaviai ir jie <...> baikščiai, nenori įsileisti į savo gamybas, <...>, dažniausiai tai būna gamybos įmonės, nelabai nori įsileisti tų kitataučių, baimių yra įvairių, vėlgi, dėl kultūrinių skirtumų, <...> visi noriai prisiima tuos rusakalbius, <...>, ukrainiečiai ar kokie baltarusiai, bet pavyzdžiui, kur yra musulmonai, tai va čia yra <...> jautriau.“ (J-EKSP-1)

Sveikatos priežiūra

Aplinkybės, kurios labiausiai apsunkina sveikatos priežiūros prieinamumą

- a) lietuvių kalbos barjeras (ypač psichinės sveikatos priežiūros ir akušerių-ginekologų teikiamų paslaugų);
- b) neigiamos nuostatos;
- c) teisinis statusas;
- d) finansinių lėšų trūkumas gauti paslaugas privačiose sveikatos priežiūros įstaigose (pvz., psichologo ar psichoterapeuto konsultacijas).

„<...> ėjau pas daktarą, sakau kalbėkit su vertėju per telefoną - "aš nekalbu per telefoną", iškart nepriima mūsų.“(J-6V)

„Kalbant apie tą neįgalumo pašalpą, tai teisę ją gauti tu gali tikrai tada, kada tu jau turi tą ilgalaikį leidimą gyventi Lietuvoje, kuris jau yra penkiems metams išduodamas, ir tikrai po to, kai mes jau gavome tokį leidimą gyventi, <...> turėjome teisę iforminti tą neįgalumo pašalpą. Man teko du metus maždaug bėgioti, kad tą padaryti, nes buvo labai daug kliūčių.“ (J-1M)

Socialinės paslaugos ir būstas

Aplinkybės, kurios labiausiai apsunkina socialinių paslaugų ir būsto prieinamumą

- a) ribotos žinios apie teises gauti socialinę paramą ir socialines paslaugas*;
- b) visuomenės nuostatos;
- c) kalbos barjeras;
- d) gyvenamosios vietos deklaravimas;
- e) **prieglobsčio gavėjai** nepriskiriami atskirai pažeidžiamai grupei, kuri galėtų gauti socialinį būstą lengvesnėmis sąlygomis*.

„<...> ieškojomės per pažįstamus butą. Bet tai pasirodo ne taip yra paprasta, nes čia netoli yra Rukla, karinis objektas ir daug ir privažiuojančių, ir tie, kurie nuomojasi ir iš kažkur kitur atvyksta ir nuomojasi, tai vietiniai nelabai taip su didelio noru gali nuomot nepažįstamiems žmonėms, tai čia iš tikrųjų yra tokia kaip ir nuomos problema.“ (J-2M)

„Ir susiduri su tuo sunkumu, kad kai žino, kad tu esi pabėgėlis, tai labai ne visi turi to noro tave priimti, aplamai išnuomoti tau.“ (J-1M)

Švietimas

Aplinkybės, kurios labiausiai apsunkina švietimo paslaugų prieinamumą

- a) lietuvių kalbos barjeras;
- b) visuomenės nuostatos;
- c) Lietuvos švietimo sistemos infrastruktūra netinkamai pasirengusi priimti užsieniečius vaikus*.

„<...> yra padaryta tokia programa, ir lietuvių kalbos programa, ir viskas yra grafikas kada, kaip, kas, ką turi daryti ir viskas labai yra rimtai išrašyta dėl tos tokios kalbos integracijos. <...> jiems specialiai buvo mokykloje organizuojami papildomi lietuvių kalbos kursai <...>, kur mokytoja papildomai su jais užsiiminėdavo lietuvių kalba.“ (J-2M)

„<...> su mokykla viskas yra išsiaškinta, jie duoda mūsų vaikams tokį maistą, kurį valgo, o ne kaip lietuviams yra duodamas maistas. <...> mes kalbėjom iš karto, kai registravom vaikus į mokyklą ir viskas buvo išaiškinta.“ (J-8V)

Pilietinis ir politinis dalyvavimas

Aplinkybės, kurios labiausiai riboja politinį ir pilietinį dalyvavimą

- a) ribotos žinios apie teisę dalyvauti rinkimuose (nors dalyvavimą rinkimuose laiko svarbiu veiksniu, padedančiu jaustis visaverčiais šalies gyventojais);
- b) ribotos galimybės dalyvauti konsultacijose dėl sprendimų, susijusių su klausimais, aktualiais savivaldybėje gyvenantiems užsienio šalių piliečiams ir bendrai visiems savivaldybės ir (arba) seniūnaitijos gyventojams.

„<...> dėl informacijos stokos. <...> mums pasakė dar Rukloje, kad mes neturime teisių balsuoti ir nieko mes čia negalime rinkti, ir nieko mes čia negalim. Bet dar kai Grybauskaitė buvo renkama ir mums tada Rukloje pasakė, kad jūs neturite jokių teisių rinkimams.“ (J-1M)

„[T: Jūs turite leidimą nuolat gyventi, tad galite dalyvauti savivaldybių rinkimuose, ar dalyvavote?] Susidomėjau, bet nežinau. [T: Nežinote, kad turite teisę?] Gal praėjusiais metais savo pašto dėžutėje tarsi radau laišką, bet nesupratau. Kitą dieną buvo rinkimai.“ (J-7V)

Moterų migrančių patirtys (1)

Moterys migrantės dažniau nei migrantai vyrai:

- a) patiria (ar yra patyrusios) priklausomybę nuo sutuoktinio / partnerio (tai riboja jų socialinę ir lingvistinę adaptaciją);
- b) susiduria su sunkumais derinant šeimos gyvenimą ir integraciją į darbo rinką;
- c) atsiduria nemaloniuose situacijose dėl kultūrinių ir religinių skirtumų;
- d) susiduria su sunkumais norėdamos persikvalifikuoti ar įgyti profesinę kvalifikaciją;
- e) dėl šiuo metu Lietuvoje galiojančių teisinių nuostatų bijodamos prarasti teisinį statusą, turi taikstyti su smurtu artimoje aplinkoje.

„Man tai nieko, nes va mano skarelė ir yra tik taip vat yra užsegta, bet <...> mergina, kai mes ėjome kartu, tai pas ją pilnai yra uždengtas veidas skarele ir <...> ir mes ėjom Kaune, o mums iš paskos močiutė kažkokia tai šaukė <...> "Nešdinkitės čia iš Lietuvos, teroristai". <...> Nu nes čia turbūt, kad labai mažai žmonių, kurie taip nešiotų ir <...> toliau Europoje ir daugiau yra tokių žmonių ir jau niekas nekreipia dėmesio.“ (J-3M)

Moterų migrančių patirtys (2)

Moterims migrantėms trūksta:

- a) informacijos apie savivaldybėje teikiamas paslaugas moterimis;
- b) informacijos apie moterų teises Lietuvoje;
- c) moterų migrančių įtraukimo, priimant sprendimus, susijusius su moterų klausimais, mieste, kuriame gyvena;
- d) specifinių paslaugų ir iniciatyvų, skirtų moterims migrantėms, auginančioms vaikus.

„Tai kas liečia moteris, tai dažniausiai mes kalbam apie tai, kad jos turi vaikų, tai tie įsipareigojimai yra tokie sudėtingi, jie neturi jokių giminaičių čia ir tada vaikų priežiūra vienas iš tokių iššūkių.“ (J-EKSP-2)

Paslaugų planavimas ir prieinamumas

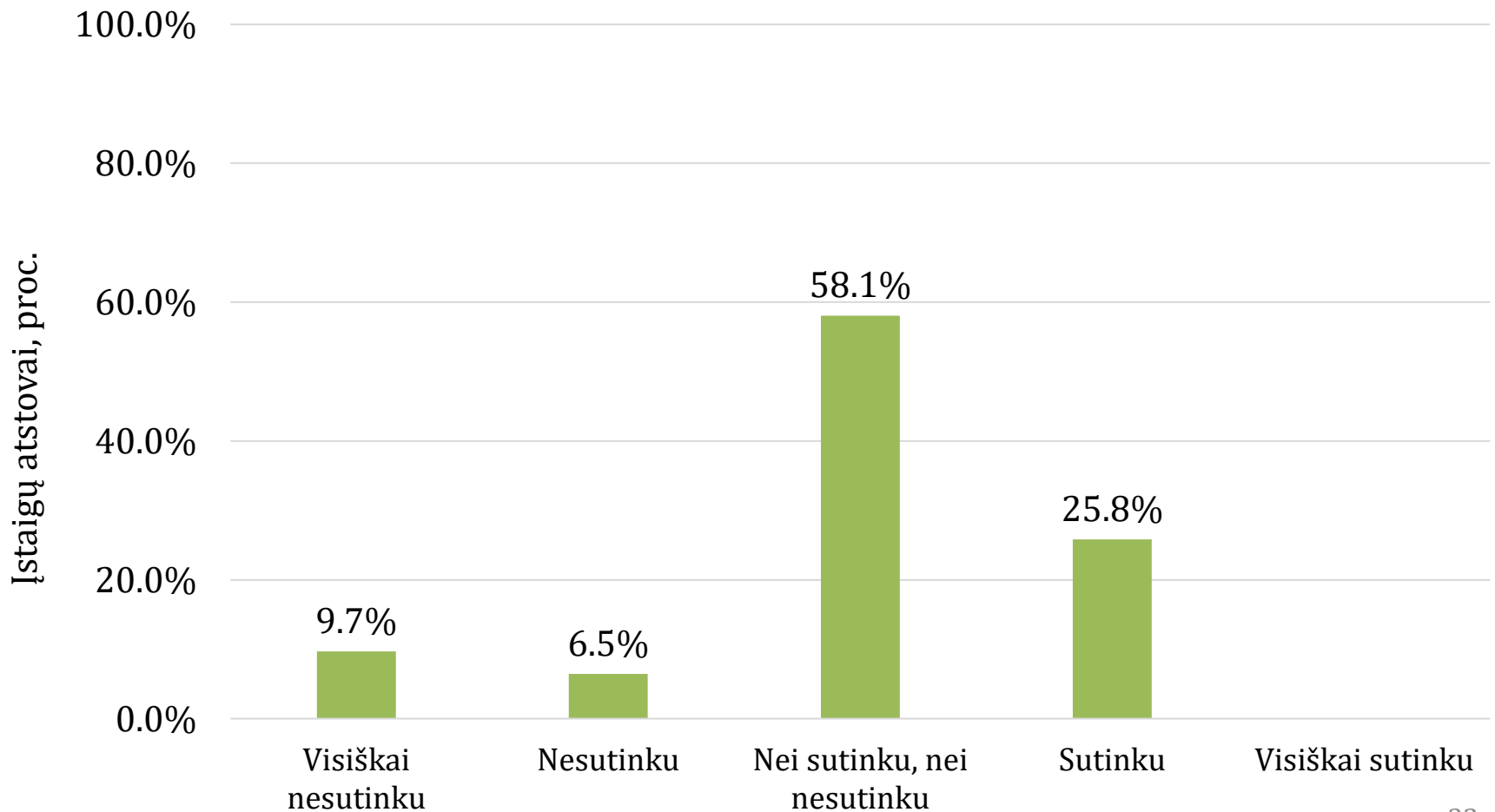
Jonavos rajone planuojant įvairias paslaugas **į specifinius ne ES piliečių poreikius** (pvz., kylančius, kai nemokama lietuvių kalbos, dėl religinių nuostatų ir pan.) **atsižvelgiama tik iš dalies.**

- Socialinės paslaugos
- Švietimo paslaugos

„Mes dirbame tuo principu, kad kiekvienas žmogus, kuris nori gauti socialines paslaugas, jo poreikiai yra įvertinami ir sudaromas planas. Jis tiesiog yra pagalbos planas. Ir tada atitinkamai ar tai šeima, ar tai asmuo, individas, tai tada pagal tai yra parenkamos tam tikros konsultacijos.“ (J-EKSP-2)

„<...> paimkim tokį dalyką kaip maitinimas mokykloje: mes turime, sakykim, tokių atvykėlių, kurie yra musulmonai, jie lanko mokyklą ir jie, na, negali valgyti tam tikrų maisto produktų ar tam tikros mėsos ir t. t. Tokiu atveju mes <...> įsikišame, ir organizuojame tų tokių moksleivių maitinimą taip, kad, na, tai nepažeistų jų kultūros, jų įsitikinimų ir religijos.“ (J-EKSP-1)

Ar sutinkate su teiginiu, kad jūsų atstovaujama įstaiga planuojant paslaugas gyventojams atsižvelgiama į ne ES šalių piliečių poreikius*? (įstaigų atstovai, N = 31)

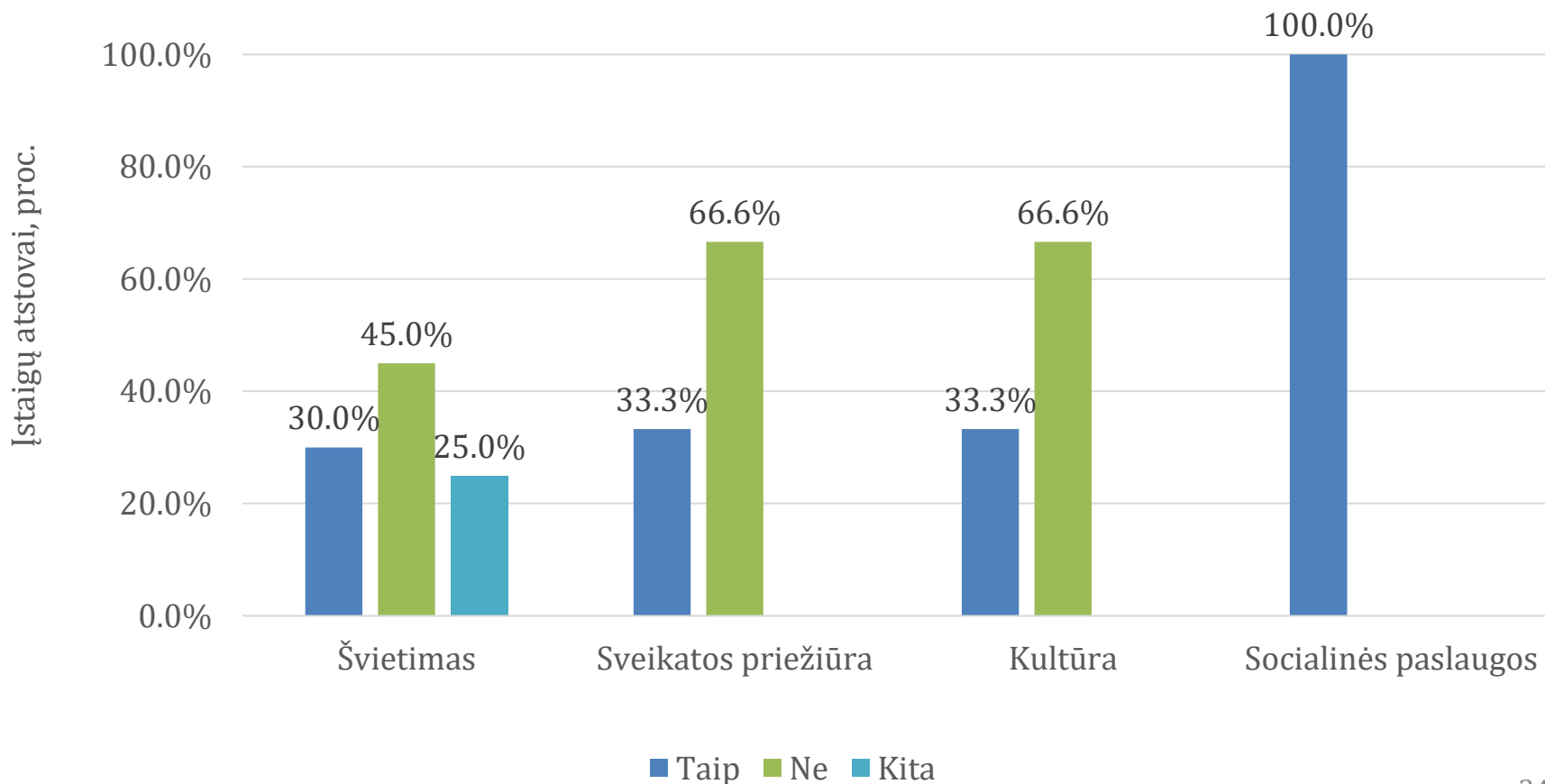

Jonavos rajone planuojant įvairias paslaugas (miesto gyventojams ir specifines paslaugas ne ES piliečiams), **į konsultavimo procesą neįtraukia nei integracijos paslaugas ne ES piliečiams teikiančių NVO, nei ne ES piliečių organizacijų ar bendruomenių atstovai.**

„<...> savivaldybėje yra nevyriausybinų organizacijų taryba, yra bendruomeninių organizacijų taryba, tai yra tokios tarybos, kurių sudėtyje NVO atstovų arba bendruomenių atstovų tikrai yra ir jie visą laiką gali teikti [pasiūlymus – aut. past.]. Sakykim <...> tas strateginis planas būna pristatomas visuomenei, ir jie tikrai gali teikti savo kažkokias mintis ir pasiūlymus.“ (J-EKSP-1)

Konsultavimas(is)

Ar įstaiga, planuodama savo veiklas, konsultuojasi su integracijos paslaugas ne ES šalių piliečiams teikiančiomis NVO, ne ES šalių piliečių organizacijomis ar bendruomenėmis? (įstaigų atstovai, N = 27).

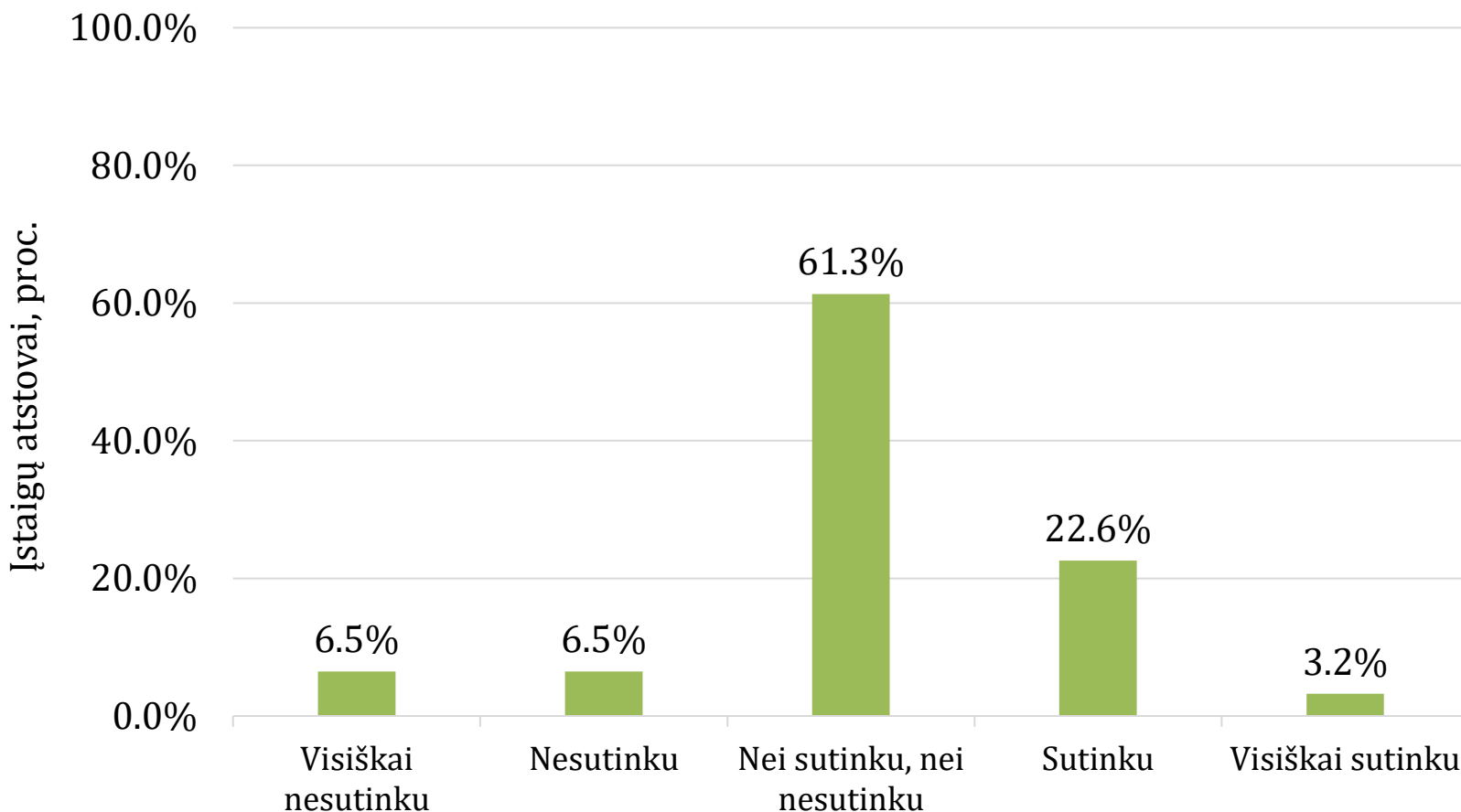
Paslaugų infrastruktūros pritaikymas (specifiniams) ne ES šalių piliečių poreikiams

Savivaldybei pavaldžių įstaigų **infrastruktūra nėra tinkamai pritaikyta lietuvių kalba nekalbantiems užsienio šalių piliečiams.**

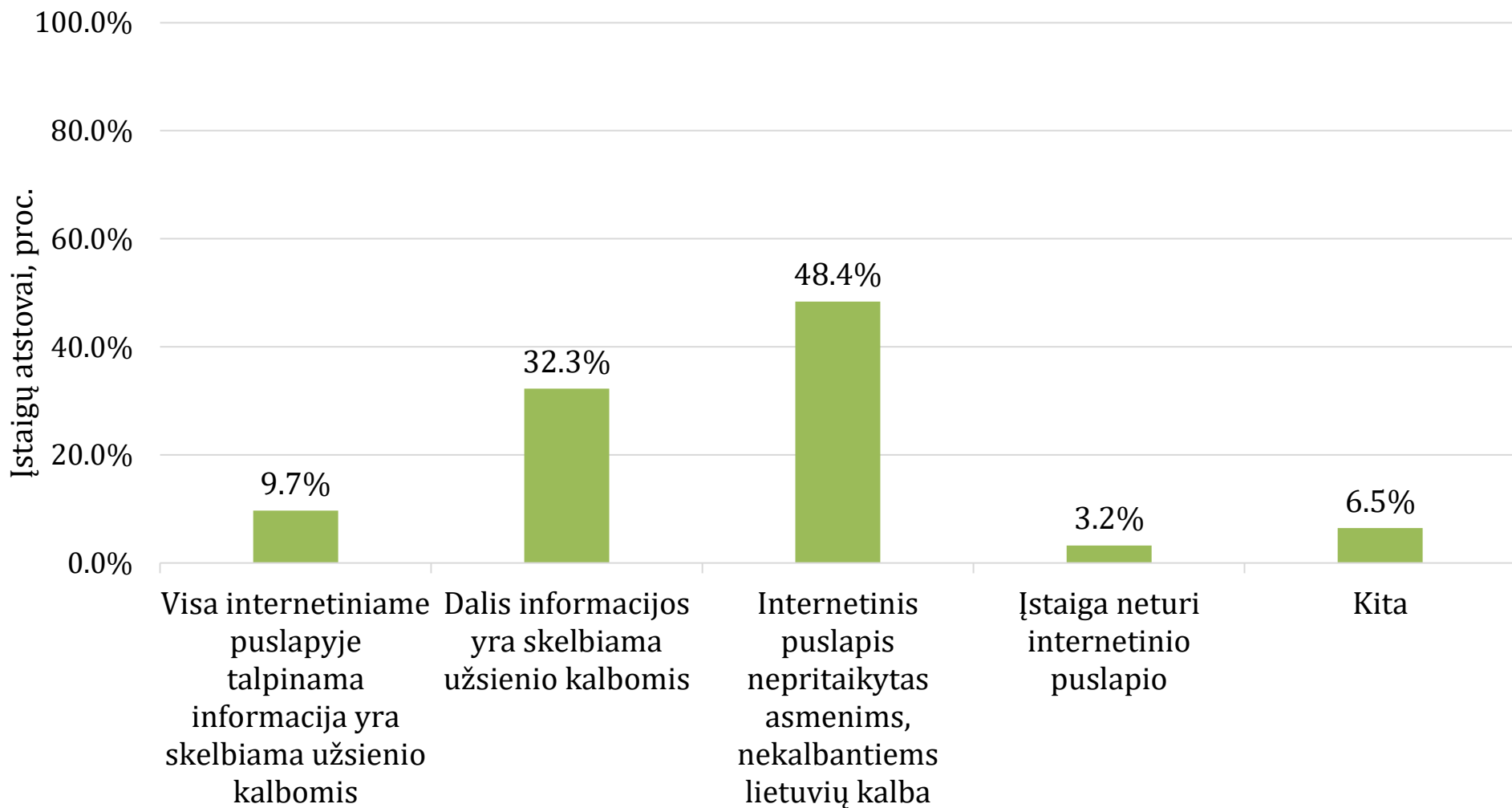
*„<...> mes turim savivaldybės, <...> [internetinį – aut. past.] puslapį <...>, bet aišku ten tikrai **nėra informacijos nei rusų, nei anglų kalba** <...> Bet net jeigu ir būtų ta informacija ir rusų, ir anglų kalba, reikia suprasti, kad tam žmogui kalbama kalba tos informacijos nebus. Tai **pirminis tas taškas yra Ruklos pabėgėlių centras, kuris jau vėliau gali nukreipinėti.**“ (J-EKSP-1)*

*„Čia yra **per didelė prabanga įstaigai turėti vertėją** <...>, tam ir yra tas pabėgėlių centras, o po to jau, sakykim, kitos institucijos, nu, įstaiga pati tikrai pati nesamdys – to jos neturi tam, vienas dalykas, nes neskiria jų biudžetams niekas tokių pinigų, <...> aišku, **labai pagelbėtų nevyriausybinės organizacijos** <...>.“ (J-EKSP-1)*

Ar sutinkate su teiginiu, kad įstaigos infrastruktūra yra pritaikyta lietuvių kalba nekalbantiems užsienio šalių piliečiams? (įstaigų atstovai, N = 31).

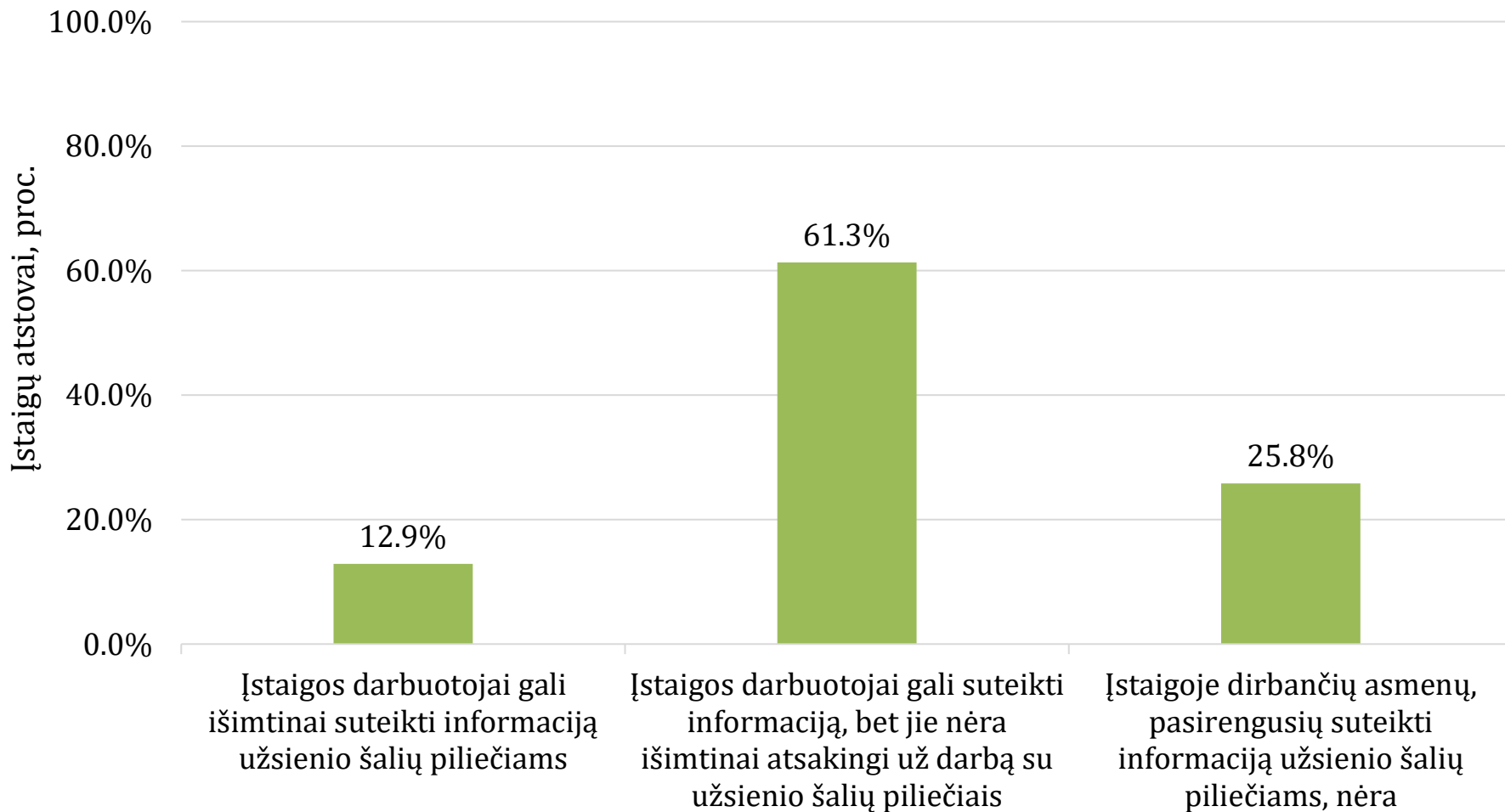
Kaip įstaigos internetinis puslapis yra pritaikytas asmenims, nekalbantiems lietuvių kalba? (įstaigų atstovai, N = 31).

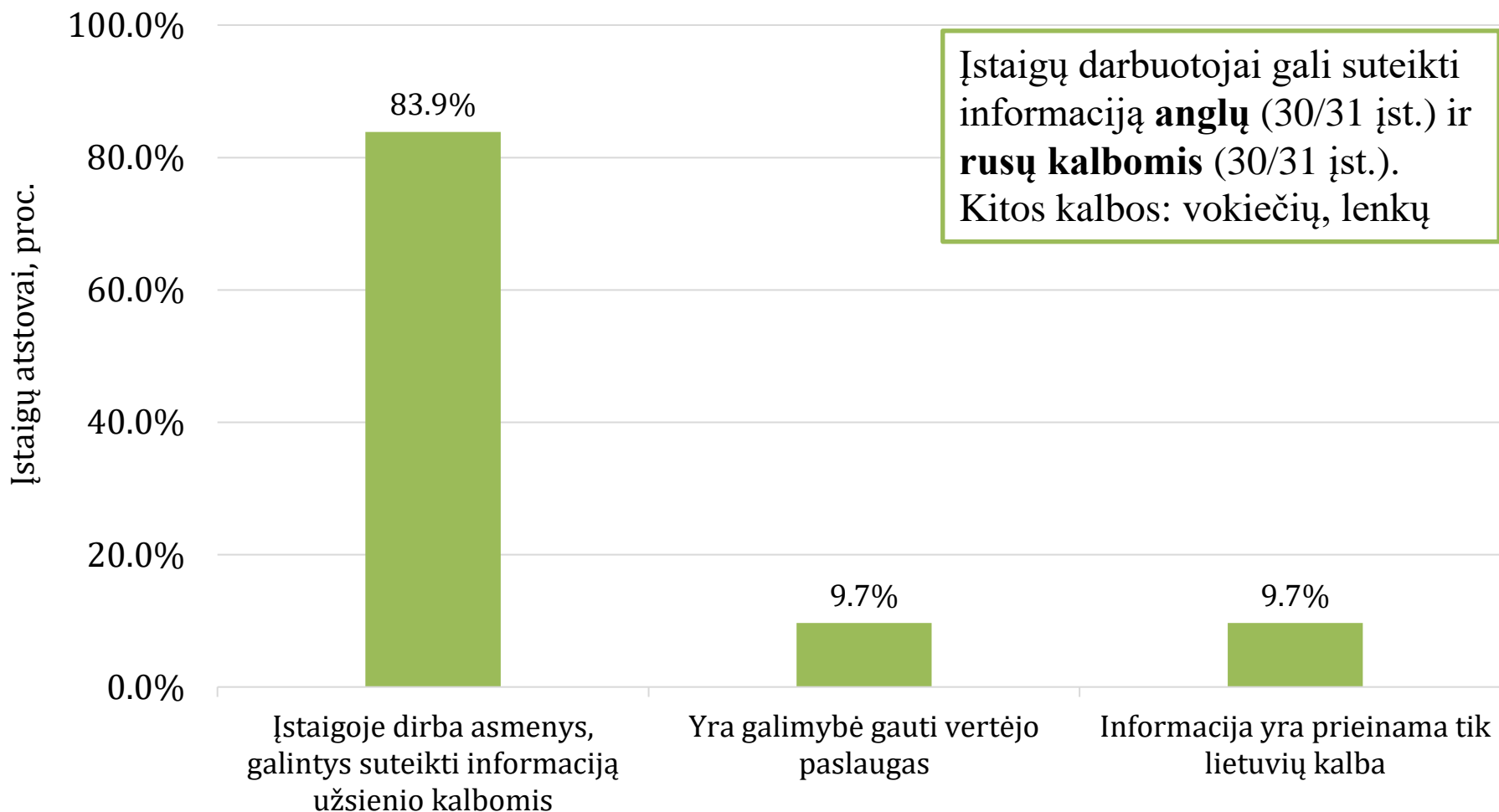
Pagrindinis informacijos šaltinis apie paslaugas – socialiniai ryšiai

*„Jeigu tai yra užsienietis, kuris turi nors kažkokių socialinių ryšių Jonavoje, tai ta informacija jam yra labai lengvai prieinama. Nes **mažam mieste visi šitie skelbimai, informacijos šiaip kažkur, jie tokie ne visai veiksmingi iš esmės.** Tai mūsų praktika, visi mūsų kitataučiai, kurie dalyvauja mūsų veikloj, tai jie ateina su tuo principu iš lūpų į lūpas. Tai reiškia, jeigu kažkas kažką žino, pasakė, kad mes ten buvom ten, ir po to va tas labai greitai nuvilnija. Ir šiaip ta bendruomenė, kuri daugmaž turi keletą asmenų čia, ir **jeigu žmogus nors kažkokius kontaktus turi su kitais užsieniečiais, kurie čia gyvena, tai labai greitai ta informacija ateina.**“ (J-EKSP-2)*

Kaip įstaigos darbuotojai yra pasirengę suteikti informaciją į įstaigą besikreipiantiems užsienio šalių piliečiams? (įstaigų atstovai, N = 31).

Kaip yra teikiama informacija užsienio šalių piliečiams, nekalbantiems lietuvių kalba? (įstaigų atstovai, N = 31).

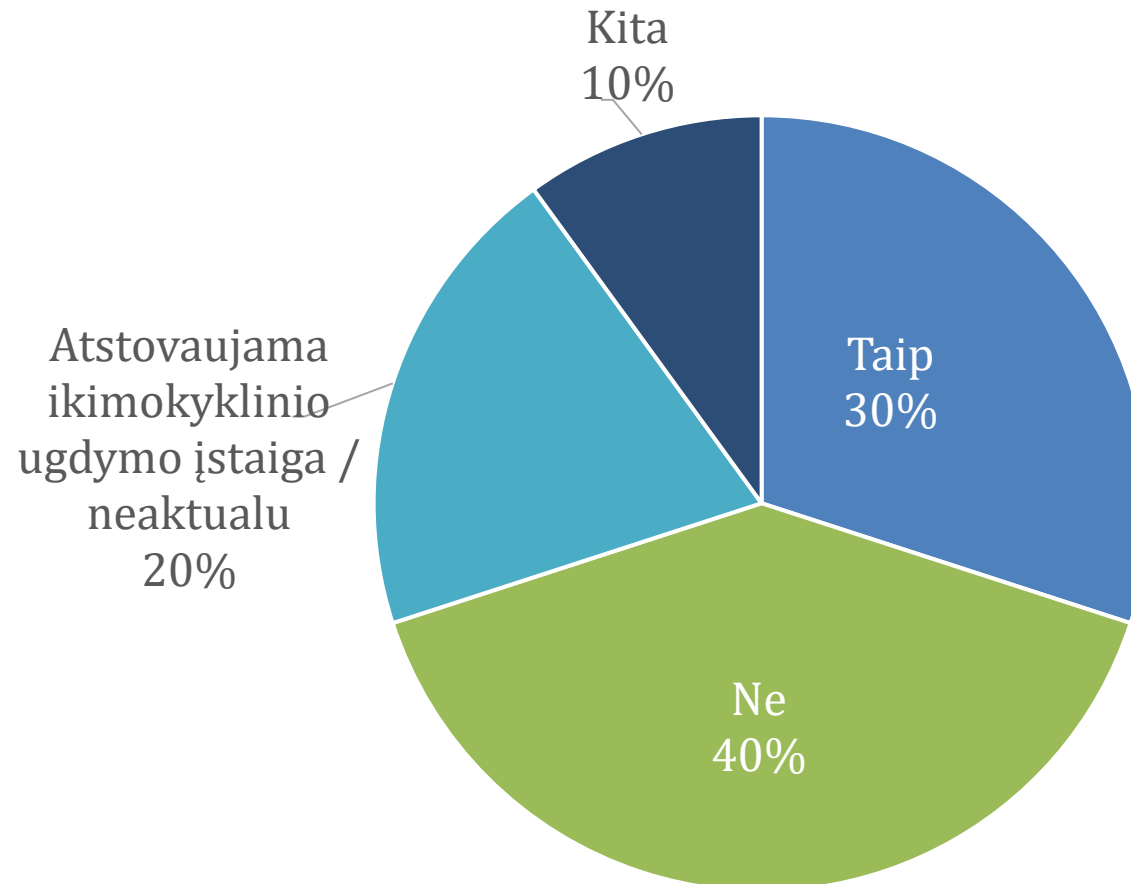

Paslaugų ir paslaugų infrastruktūros pri(si)taikymas

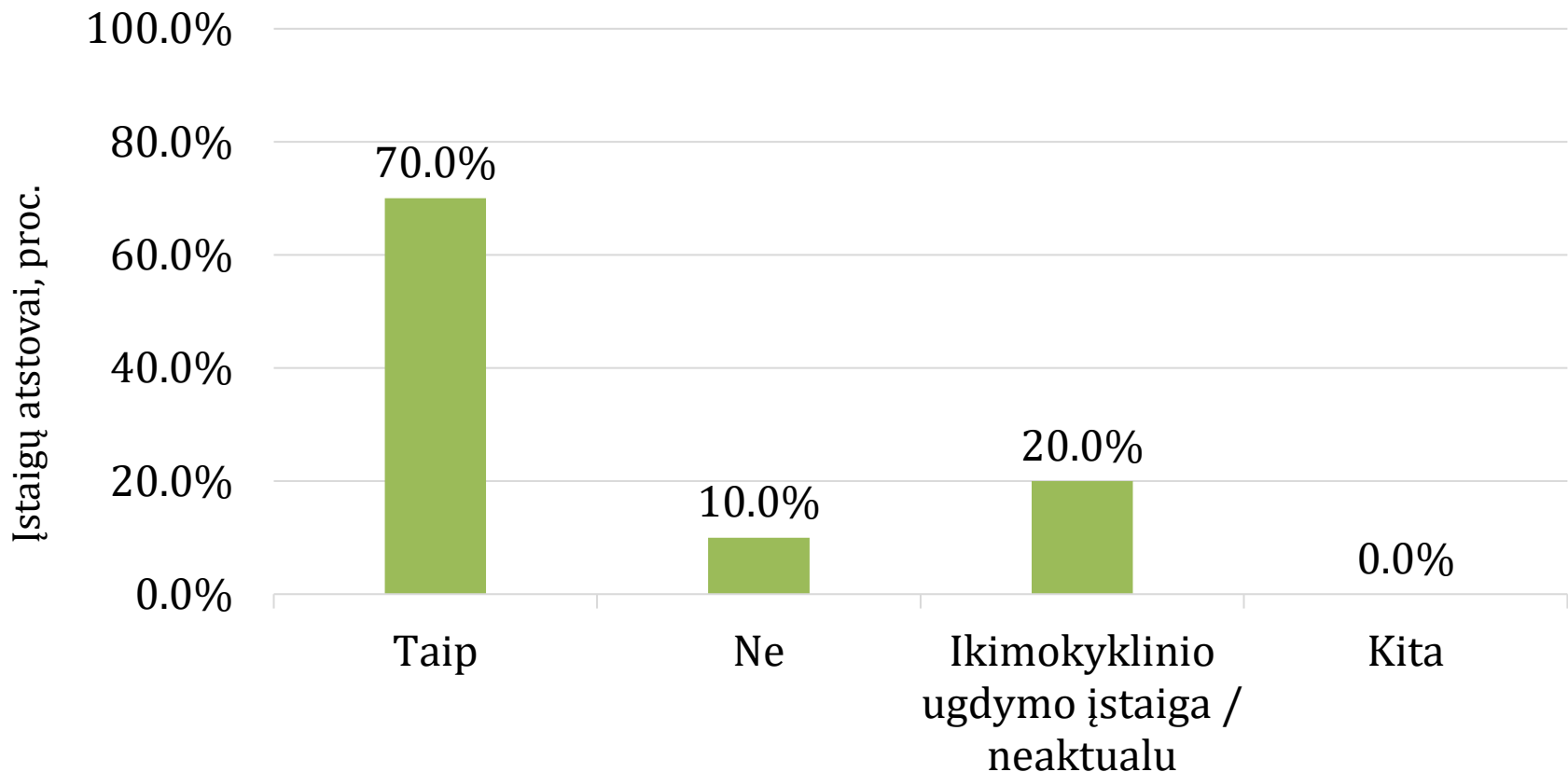
Švietimas

Ar mokyklinio ugdymo įstaigoje lietuvių kalba nekalbantys nepilnamečiai iš ne ES šalių turi galimybę mokytis išlyginamojoje klasėje arba išlyginamojoje mobiliojoje grupėje?

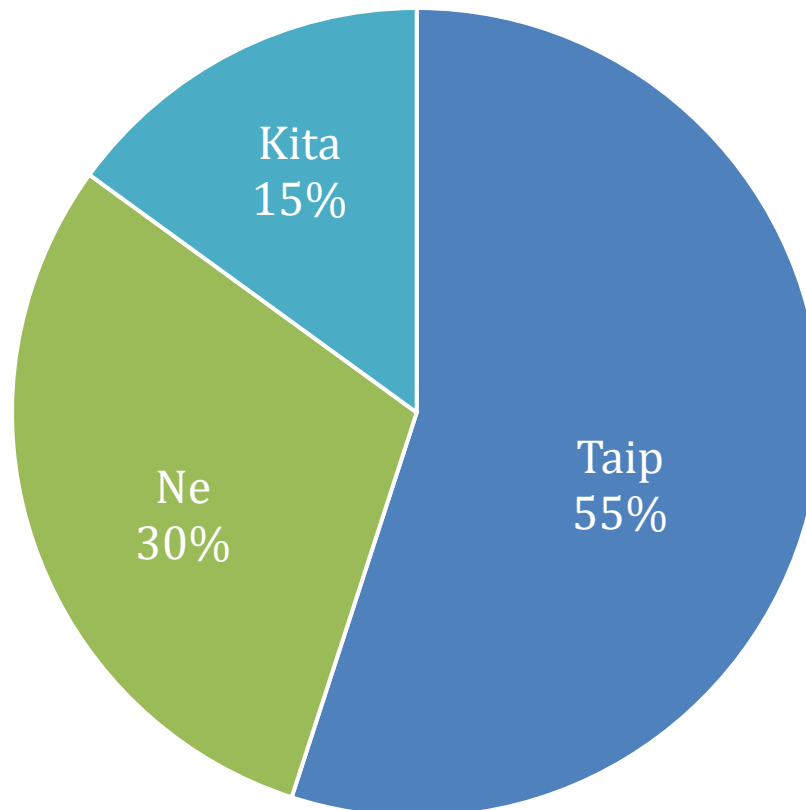
(ugdymo įstaigų atstovai, N = 20).

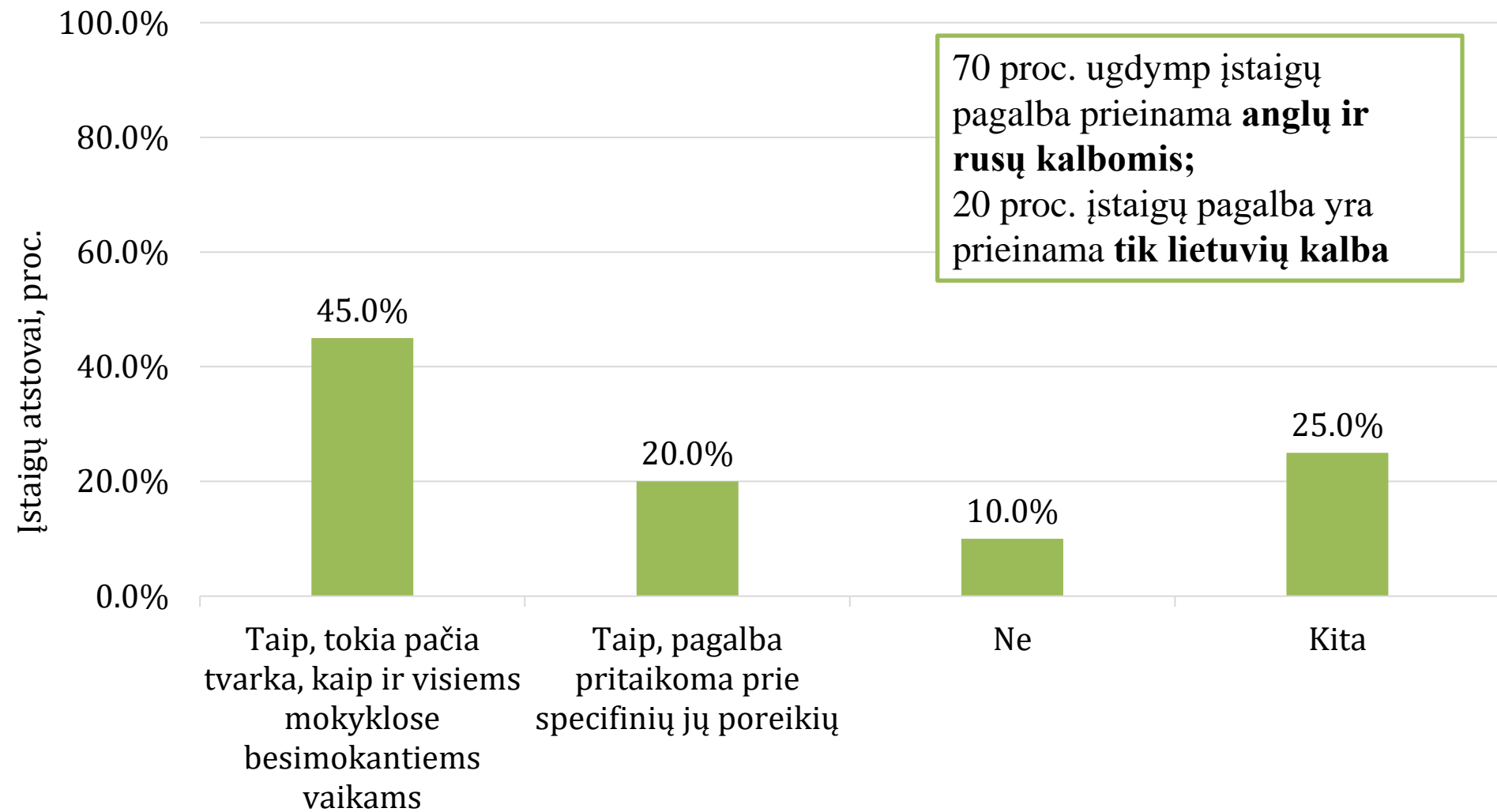
Jei atstovaujate mokyklinio ugdymo įstaigą, ar joje lietuvių kalba nekalbantiems nepilnamečiams iš ne ES šalių yra galimybė sudaryti individualų mokymosi planą? (ugdymo įstaigų atstovai, N = 20).

Ar yra galimybė, kad jūsų įstaigoje lietuvių kalba nekalbantiems nepilnamečiams iš ne ES šalių būtų paskirtas asmuo, galintis padėti atvykusiam asmeniui sklandžiai įsitraukti į įstaigos bendruomenės gyvenimą, mokytis ir ugdytis? (ugdymo įstaigų atstovai, N = 20).

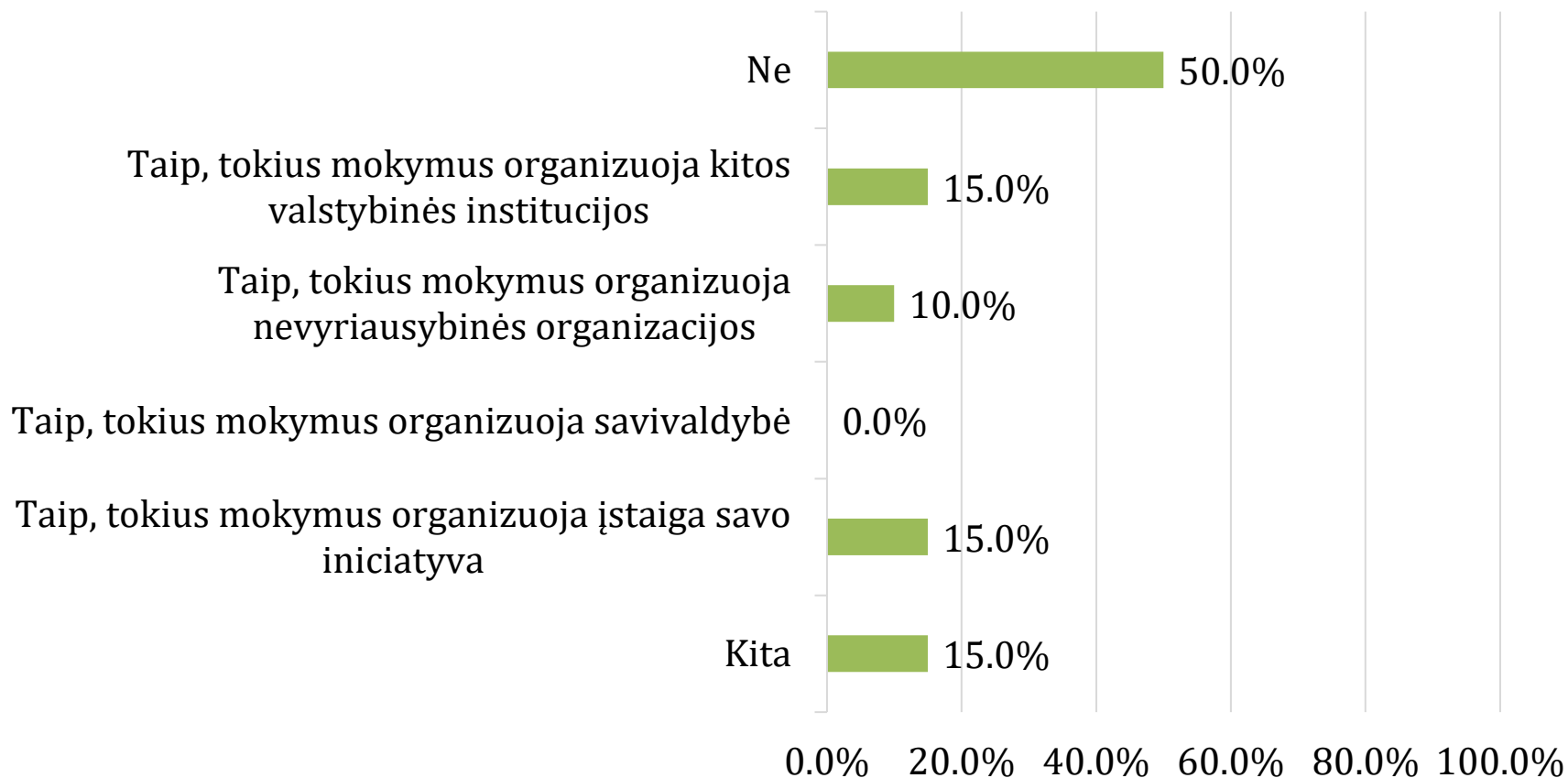

Ar įstaigoje lietuvių kalba nekalbantiems nepilnamečiams iš ne ES šalių yra prieinama socialinio pedagogo ir/ ar psichologo pagalba? (ugdymo įstaigų atstovai, N = 20).

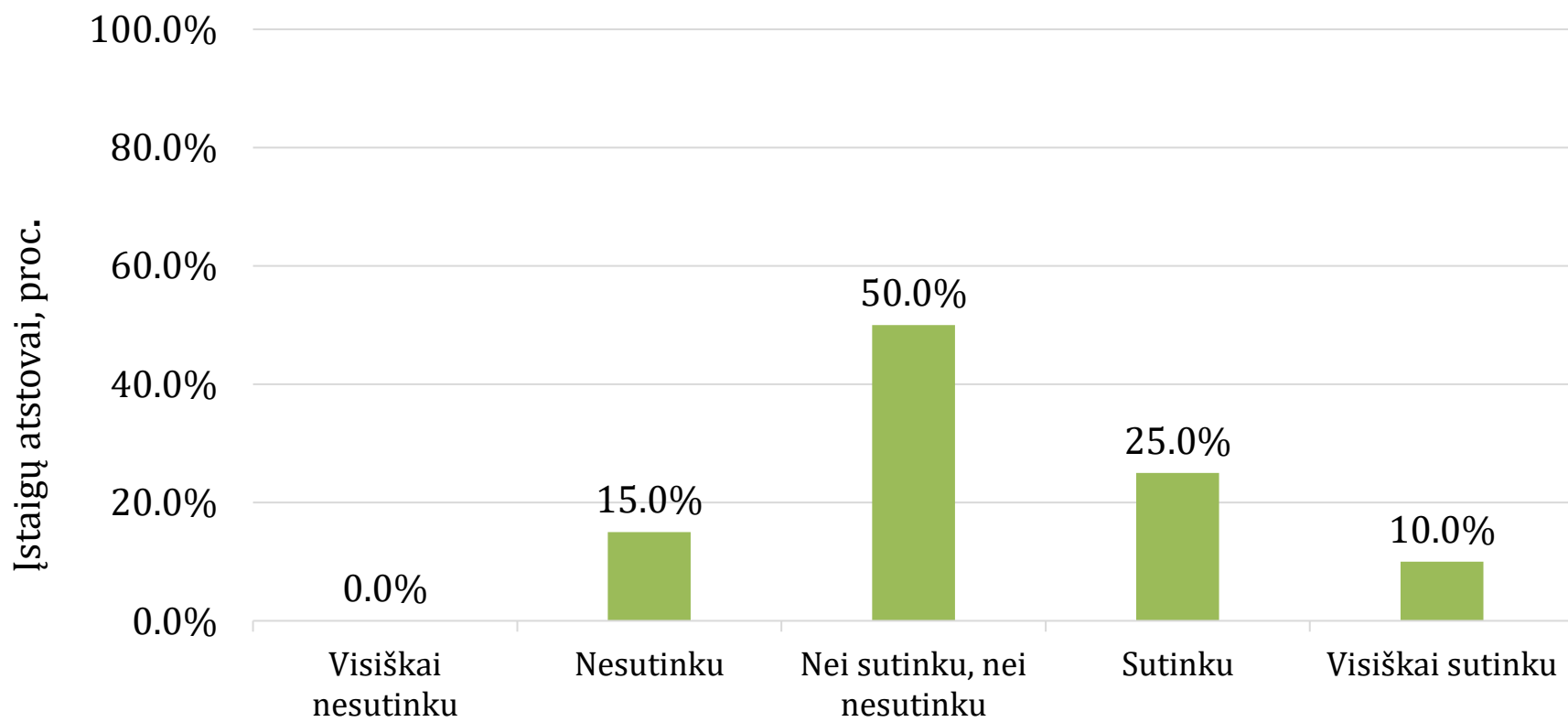
Tarpkultūrinės kompetencijos

Ar įstaigos darbuotojams yra organizuojami mokymai darbui su lietuvių kalba nekalbančiais nepilnamečiais iš ne ES šalių? (ugdymo įstaigų atstovai, N = 20).

Įstaigų atstovai, proc.

Ar sutinkate su teiginiu, kad įstaigoje teikiant paslaugas yra atsižvelgiama į ne ES šalių piliečių religines teises?* (ugdymo įstaigų atstovai, N = 20).

Paslaugų ir paslaugų infrastruktūros pri(si)taikymas

Socialinės paslaugos

Informacijos ir paslaugų prieinamumas

- lietuvių kalba nekalbantys ne ES šalių piliečiai turi galimybę gauti socialines paslaugas **anglų ir rusų kalbomis**.
- savivaldybėje **nenumatyti veiksmai**, kuriais naujai į savivaldybę gyventi atvykę ne ES šalių piliečiai **būtų informuojami apie darbuotojų teises** ir (arba) **pagalbą darbo išnaudojimo atveju**.
- Savivaldybėje lietuvių kalba nekalbantiems užsienio šalių piliečiams informacija apie specializuotą ir kitą pagalbą patyrus išnaudojimą darbe nėra prieinama.
- savivaldybėje lietuvių kalba nekalbančioms užsienio šalių pilietėms moterims informaciją apie **pagalbą patyrus fizinį, psichologinį, ekonominį ar seksualinį smurtą** gali suteikti savivaldybės darbuotojai, gebantys aptarnauti asmenis užsienio kalbomis.

Gyvenamoji vieta ir socialinis būstas

- Apklausos duomenimis, informacija apie gyvenamosios vietos deklaravimą savivaldybės interneto puslapyje prieinama tik viena užsienio kalba (anglų kalba).
- Apklausos duomenimis, informacija, susijusi su socialinio būsto suteikimu ir valstybės parama norint įsigyti būstą, savivaldybės interneto puslapyje prieinama tik viena užsienio kalba (anglų kalba).

Tarpkultūrinės kompetencijos

- Socialines paslaugas teikiančios įstaigos darbuotojai turi galimybę dalyvauti mokymuose apie ne ES šalių piliečių specifinius poreikius, kuriuos organizuoja NVO
- **Tačiau** įstaigos atstovas (-ė) nei sutiko, nei nesutiko su teiginiu, kad įstaigos darbuotojams, teikiantiems socialines paslaugas arba konsultacijas socialinių paslaugų klausimais, užtenka žinių (pvz., teisinių, kalbinių) kokybiškai aptarnauti ne ES šalių piliečius.

Paslaugų ir paslaugų infrastruktūros pri(si)taikymas

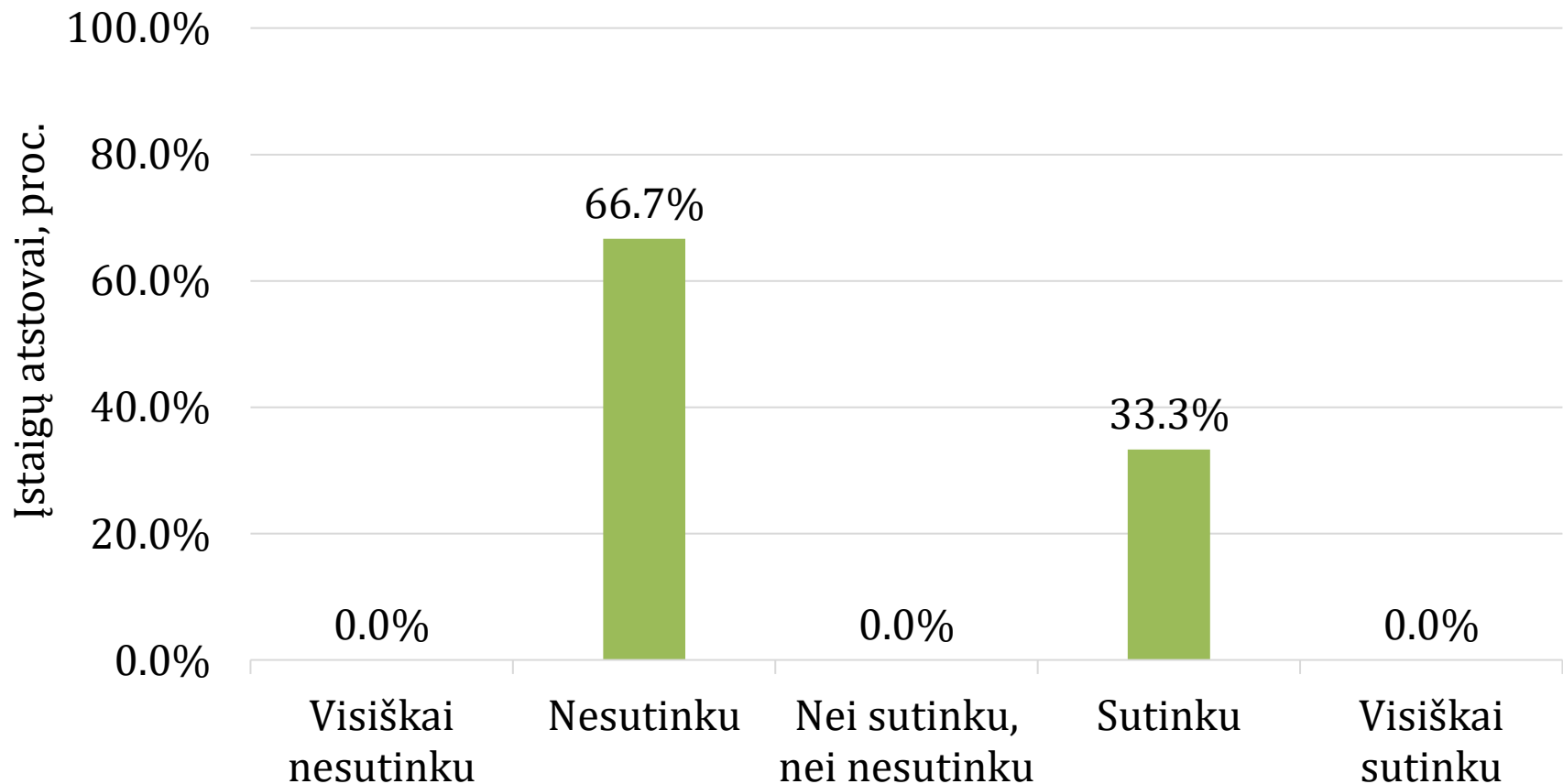
Sveikatos priežiūros paslaugos

Paslaugų prieinamumas

- 2 iš 3 sveikatos priežiūros įstaigų dirba specialistai, galintys teikti sveikatos priežiūros paslaugas užsienio kalba (-omis).
- 2 iš 3 sveikatos priežiūros įstaigų yra numatyti veiksmai, kad ne ES šalių piliečiai, nemokantys lietuvių kalbos, būtų nusiųsti pas gydytojus, galinčius juos aptarnauti užsienio kalba

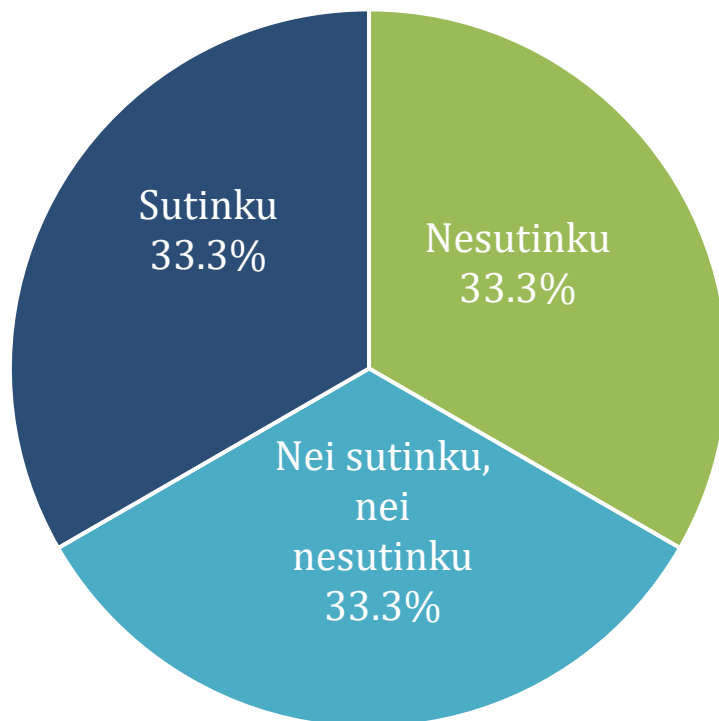
„pokalbis telefonu ir sprendžiam dėl galimybės priimti arba ne.“ (J-IST-4)

**Ar sutinkate su teiginiu, kad įstaigoje teikiant paslaugas yra
atsižvelgiama į ne ES šalių piliečių religines teises?*** (sveikatos
priežiūros įstaigų atstovai, N = 3).

Tarpkultūriniai kompetencijos

Ar sutinkate su teiginiu, kad įstaigos darbuotojams, konsultuojantiems sveikatos priežiūros klausimais arba teikiant gydymo paslaugas ne ES šalių piliečiams, užtenka žinių kokybiškai juos aptarnauti? (sveikatos priežiūros įstaigų atstovai, N = 3).

Sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojai **neturi galimybės dalyvauti mokymuose apie ne ES šalių piliečių poreikius**

Paslaugų ir paslaugų infrastruktūros pri(si)taikymas

Kultūra

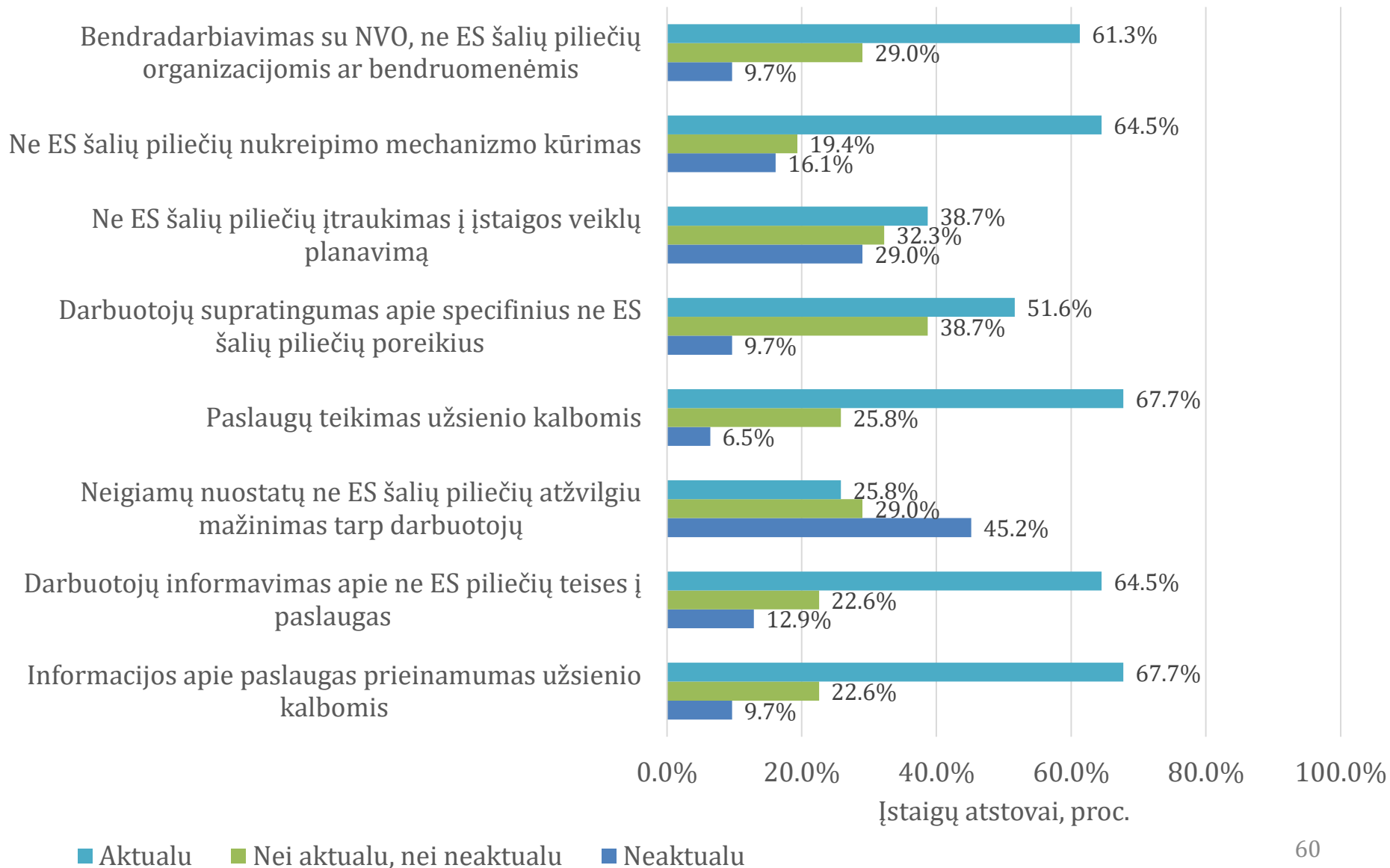
Informacijos ir turinio prieinamumas

- Nebuvo kultūros įstaigų atstovo, kuris pritartų teiginiui, kad įstaigai vykdant informacinę sklaidą apie kultūros paslaugas, renginius ir iniciatyvas pamąstoma, kaip informacija pasieks lietuvių kalba nekalbančius ne ES šalių piliečius.
- Visi 3 kultūros įstaigų atstovai nei sutiko, nei nesutiko su teiginiu, kad teikiant kultūros paslaugas, įgyvendinant kultūros renginius ir iniciatyvas stengiamasi gerinti turinio prieinamumą lietuvių kalba nekalbantiems asmenims.

„<...> mes kartais praeidami pro šalį kultūros namų girdime muzika groja, bet aš tai, pavyzdžiui, net nežinau, ar aš galiu užėti ar negaliu užėti, ar tai galima ar man negalima. <...> Jeigu tai būtų dar kažkaip tai kitokie pabėgėliai, kad mes žinotume tas bendruomenes kažkokias, tai taip. Aš tai nei draugių, nei draugų neturiu ir po to galvoju, būsiu kaip kvailys kažkoks užėjęs. Gal daugiau yra toks yra nepatogumas ir netgi gėdijimasis užėti.“ (J-1M)

Ateities poreikiai

Kas, jūsų nuomone, būtų aktualu jūsų įstaigai, gerinant paslaugas ir informacijos prieinamumą lietuvių kalba nekalbantiems asmenims ateityje? (įstaigų atstovai, N = 31).

Savivaldybės stiprybės ir silpnybės

STIPRYBĖS

Ilgametė patirtis

Strateginis savivaldybės
požiūris

Savivaldybei pavaldžių
įstaigų požiūris į
užsieniečių integracijos
klausimus

SILPNYBĖS

Nėra organizacijos,
įgyvendinančios integracijos
paslaugas

Tarpinstitucinis
bendradarbiavimas

Į konsultavimo procesą
neįtraukiami užsienio šalių
piliečiai ir jų atstovai

Savivaldybės ir savivaldybei
pavaldžių įstaigų infrastruktūros
(ne)pritaikymas

Tarpkultūrinis savivaldybės ir jai
pavaldžių įstaigų darbuotojų
pasiruošimas

Tarpkultūrinio dialogo skatinimas

*„Visuomenės paruošimas. Ne pabėgėlių paruošimas, ne kitataučių paruošimas, nes viską, ką mes dabar darom, mes ruošiame juos. Aišku, tai veikia, aišku, jie tampa stipresni, aišku, kad jie, kai aš sakau turint tą bagažą bet kur po to važiuoja ir panaudoja tuos įgūdžius, viskas valio su jais. **Bet visuomenės paruošimas, čia yra ta spraga, kurios niekaip Lietuvoj mes neužpildom, va čia yra pagrindinis dalykas. Bent jau vietos bendruomenės lygmeny – mokyklų gydymo įstaigų, policijos, dar kažkur. Bent jau šitų raktinių organizacijų specialistų paruošimas, niekas čia nedaro šitų dalykų. Tai yra turbūt vienas iš pagrindinių dalykų. Ne patys pabėgėliai turi pasiruošti, mes turim pasiruošti.“ (J-EKSP-2)***

Diversity Development Group

Lukiškių g. 5 – 527, LT- 01108, Vilnius

www.diversitygroup.lt

Facebook: diversitydevelopmentgroup

Tyrimo klausimais bendraukime:

giedre@diversitygroup.lt

akvile@diversitygroup.lt

Trūkstančių paslaugų poreikis (1)

- Paslaugų teikimas vieno langelio principu arba organizacijos, kuri tikslingai dirbtų užsieniečių konsultavimo klausimu bei organizuotų veiklas, kurios suburtų užsienio šalių piliečius ir vietos bendruomenę) (**Jonavos rajono savivaldybėje**).
- Informavimo ir konsultavimo paslaugos naujai į savivaldybę atvykusiems gyventi ne ES piliečiams (ypač užimtumo, socialinių paslaugų, vaikų švietimo, sveikatos priežiūros, kultūrinės veiklos, įvairių teisių (pvz., politinio dalyvavimo) klausimais) (**visoje savivaldybėje**).
- Vertimo paslaugos savivaldybei pavaldžiose ir valstybinėse institucijose (ypač sveikatos priežiūros ir socialines paslaugas teikiančiose įstaigose, užimtumo ir migracijos skyriuose) (**visoje savivaldybėje**).

Trūkstančių paslaugų poreikis (2)

- Nemokami (tęstiniai) lietuvių kalbos kursai, kurie būtų pritaikyti prie skirtingų ne ES piliečių galimybių ir poreikių (Akmenės rajone, **Jonavos rajone**, Šiaulių mieste).
- Papildomos paslaugos moterims migrantėms, kurios padėtų išspręsti vaikų priežiūros ir kalbos mokymosi derinimo klausimus (**visoje savivaldybėje**).
- Paslaugos, susijusios su psichinės sveikatos gerove (**visoje savivaldybėje**).

Trūkstančių paslaugų poreikis (3)

- Labiau pritaikyta ugdymo įstaigų infrastruktūra lietuvių kalba nekalbantiems nepilnamečiams ir jų tėvams bei priemonės, skirtos mokyklos bendruomenės paruošimui priimti užsieniečius vaikus (**visoje savivaldybėje**).
- Tarpkultūrinio dialogo skatinimo iniciatyvos, skatinančios didesnę migrantų, ypač prieglobsčio gavėjų, įsitraukimą į vietos bendruomenės gyvenimą (**visoje savivaldybėje**).
- Specifinės informavimo ir konsultavimo paslaugos moterims migrantėms (apie savivaldybėje moterims teikiamas paslaugas, apie moterų teises Lietuvoje) (**visoje savivaldybėje**).

Trūkstančių paslaugų poreikis (4)

- Specifinės paslaugos ir iniciatyvos, skirtos moterims migrantėms, auginančioms vaikus, siekiant didesnio jų įsitraukimo į bendruomenės gyvenimą, lingvistinės integracijos ir užimtumo (**visoje savivaldybėje**).
- **Jonavos rajone** ir Akmenės rajone užsienio šalių piliečiams trūksta galimybės gauti paslaugas rajono migracijos skyriuose, nes užsienio šalių piliečiai aptarnaujami tik Vilniaus, Kauno, Marijampolės, Panevėžio, Šiaulių, Telšių ir Klaipėdos miestų skyriuose.

NE ES ŠALIŲ PILIEČIŲ POREIKIŲ ANALIZĖ: KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖ

Projektas „SAVIVALDYBIŲ KOMPETENCIJŲ
DIDINIMAS TEIKIANT PASLAUGAS TREČIŲJŲ ŠALIŲ
PILIEČIAMS“

Dr. Giedrė Blažytė
Akvilė Kriščiūnaitė

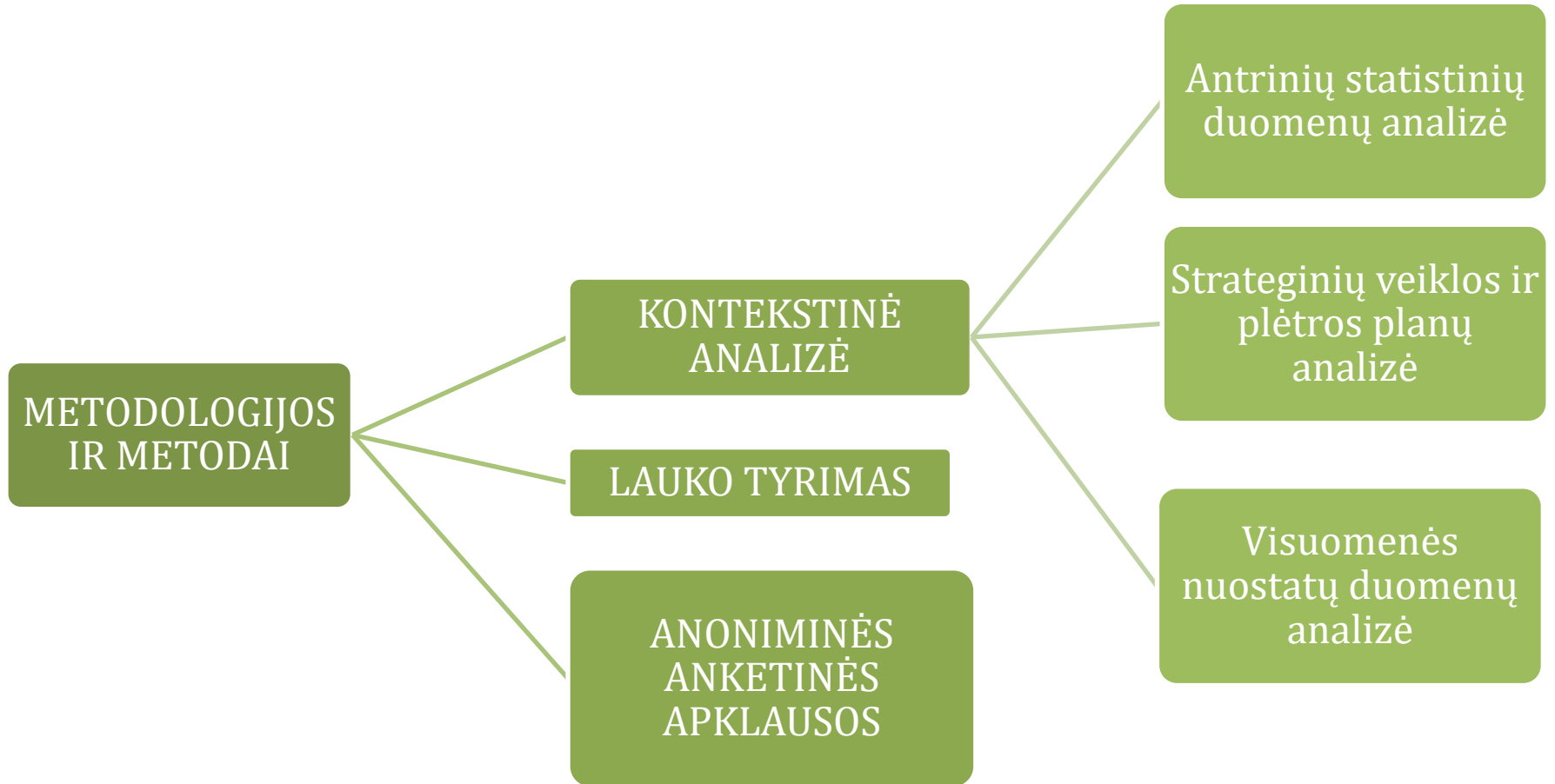

Projektas yra bendrai finansuojamas iš
Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo
2014–2020 metų nacionalinės programos
lėšų

- **Tyrimo objektas:** savivaldybėse teikiamos paslaugos, aktualios sėkmingai NESP integracijai
- **Tyrimo tikslas:** ištirti ne ES piliečių poreikius ir savivaldybių kompetencijų bei resursų atitiktį gaunamoms paslaugoms, aktualioms sėkmingai ne ES piliečių integracijai – tikslingumas (atitikimas ne ES piliečių poreikiams), prieinamumas, kokybė ir įtrauktis.

TYRIMO METODOLOGIJA

KOKYBINIO TYRIMO METODAI IR IMTIS

Igyvendinimo laikotarpis: 2020 metų rugpjūčio – lapkričio mėn.

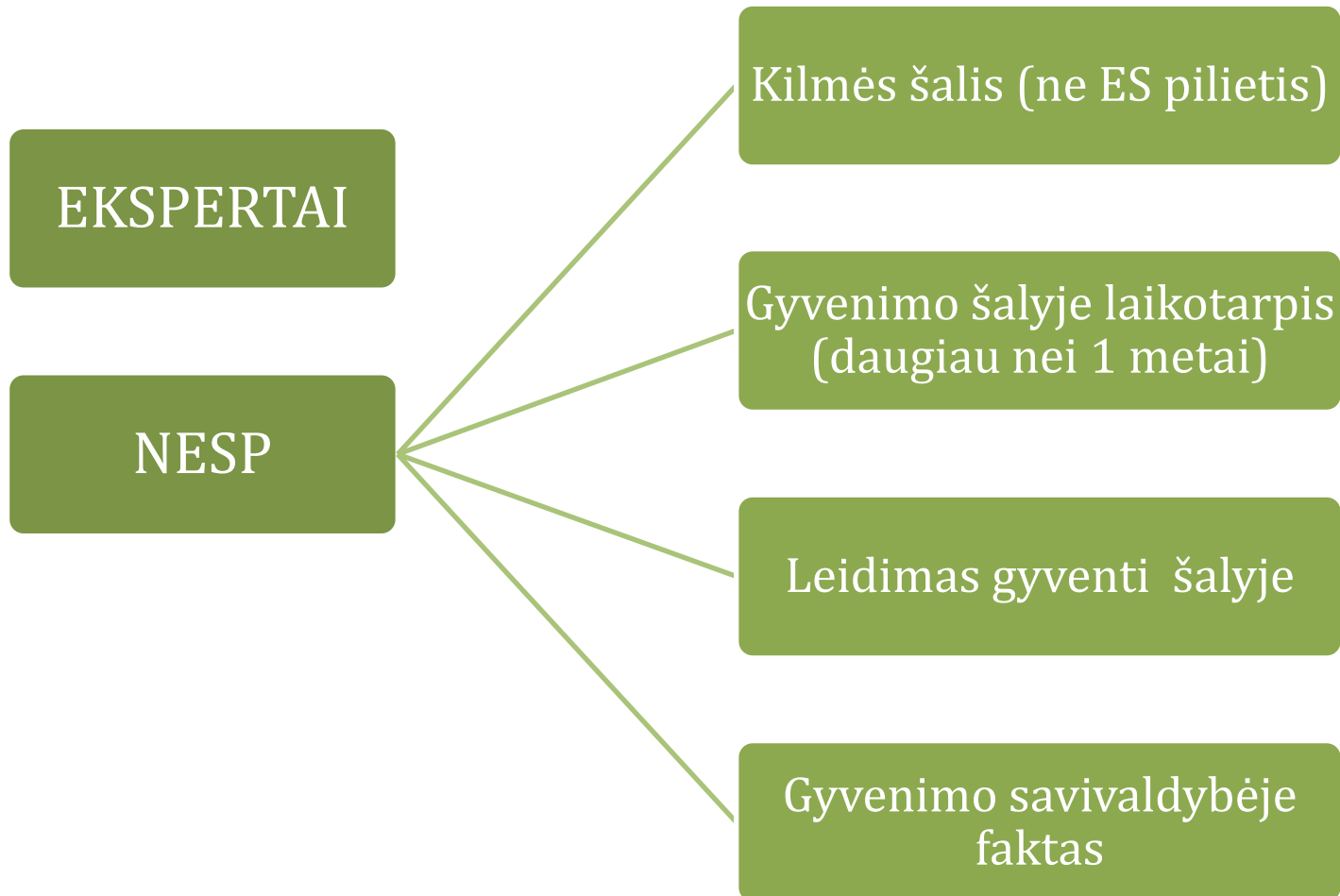
KAUNO M. SAVIVALDYBĖJE:

*10 interviu su Kauno mieste gyvenančiais NESP (4 moterimis ir 6 vyrais)

*5 ekspertais

Tyrimo dalyvių atranka

- Sniego gniūžtės metodą
- Pagal tikslinių grupių formavimo pavyzdį

ANONIMINĒS ANKETINĒS APKLAUSOS

Įgyvendinimo laikotarpis: 2020 metų lapkričio – 2021 metų sausio mėnesį

SAVIVALDYBIŲ ADMINISTRACIJŲ SKYRIŲ ATSTOVAMS

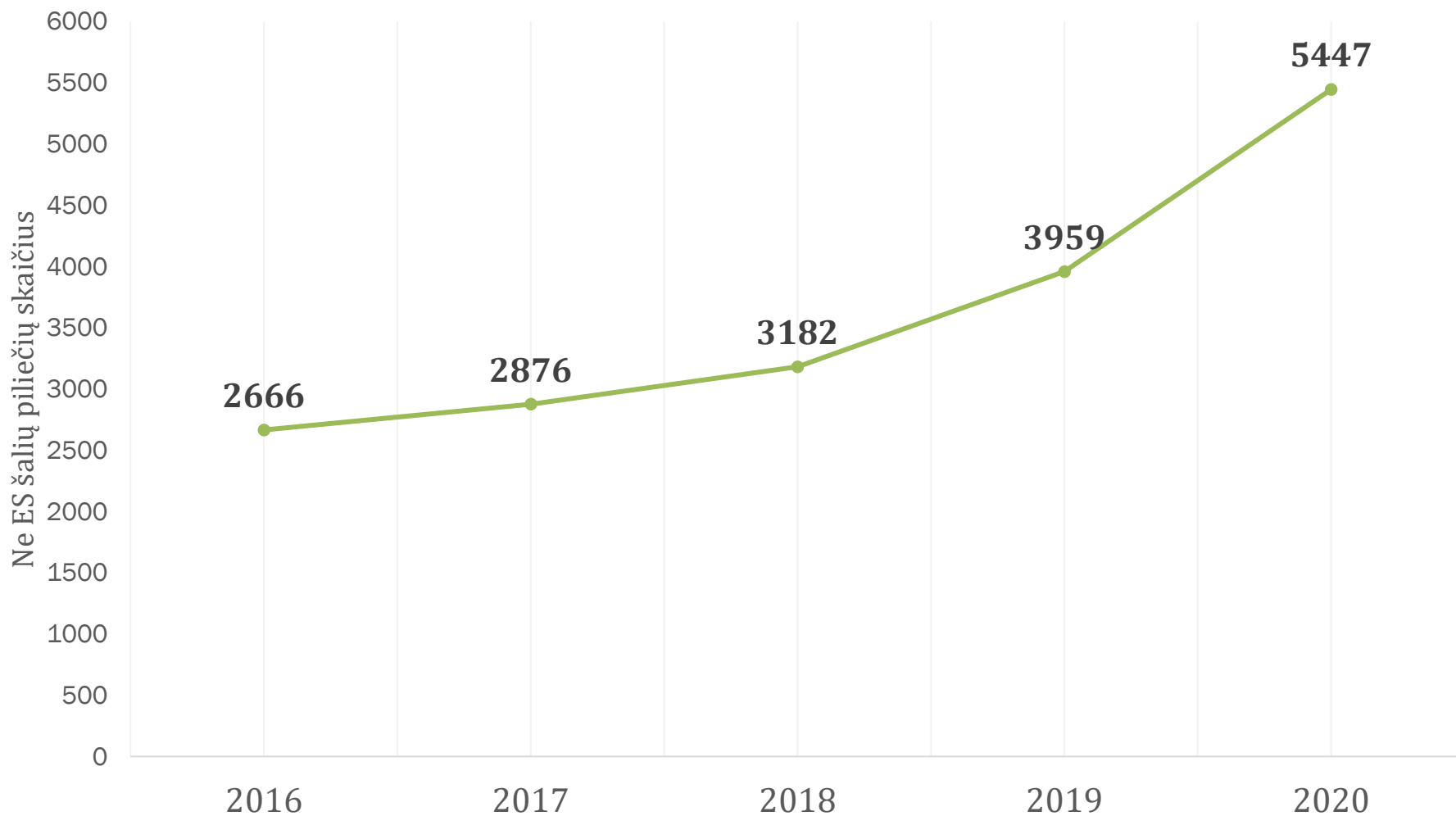
- **27** savivaldybių administracijų skyrių atstovai, iš jų
- **3 Kauno m. sav.:** atstovai, susiję su socialinėmis paslaugomis ir būstu, darbo rinka, sveikatos priežiūros paslaugomis, lygiomis galimybėmis ir kultūra.

SAVIVALDYBĖMS PAVALDŽIŲ ĮSTAIGŲ ARBA JŲ PADALINIŲ ATSTOVAMS

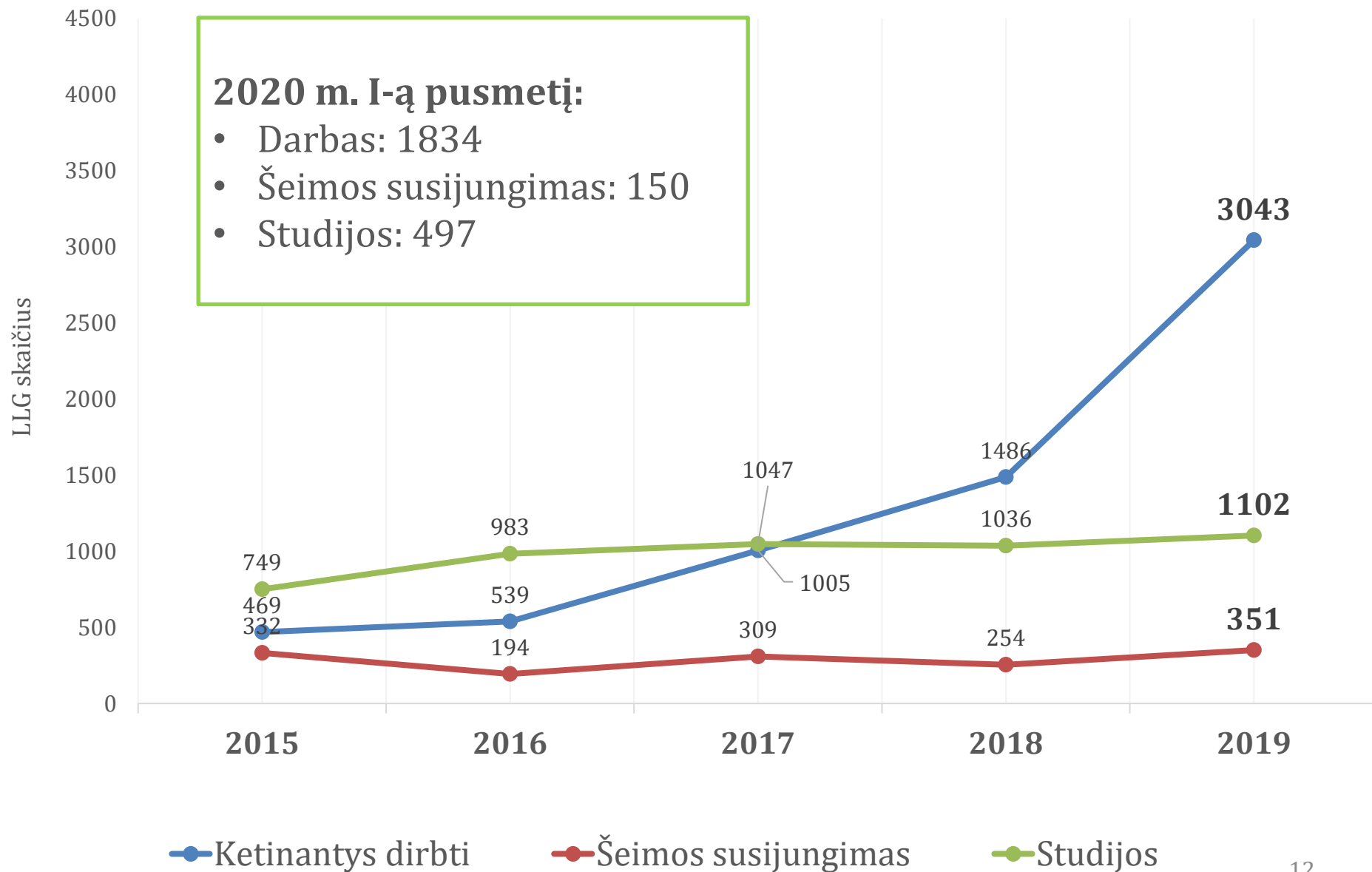
- **390** savivaldybėms pavaldžių įstaigų atstovų, iš jų
- **147 Kauno m. sav.:** 128 švietimo, 2 sveikatos priežiūros, 10 kultūros ir 7 socialines paslaugas teikiančių įstaigų atstovai.

NE ES ŠALIŲ PILIEČIŲ POPULIACIJA KAUNO M. SAVIVALDYBĖJE

Ne ES šalių piliečiai, deklaruojant gyvenamąją vietą Kauno m. (metų pr.)

Leidimo laikinai gyventi LR išdavimas ir keitimas (Kauno m., 2015–2019 m.)

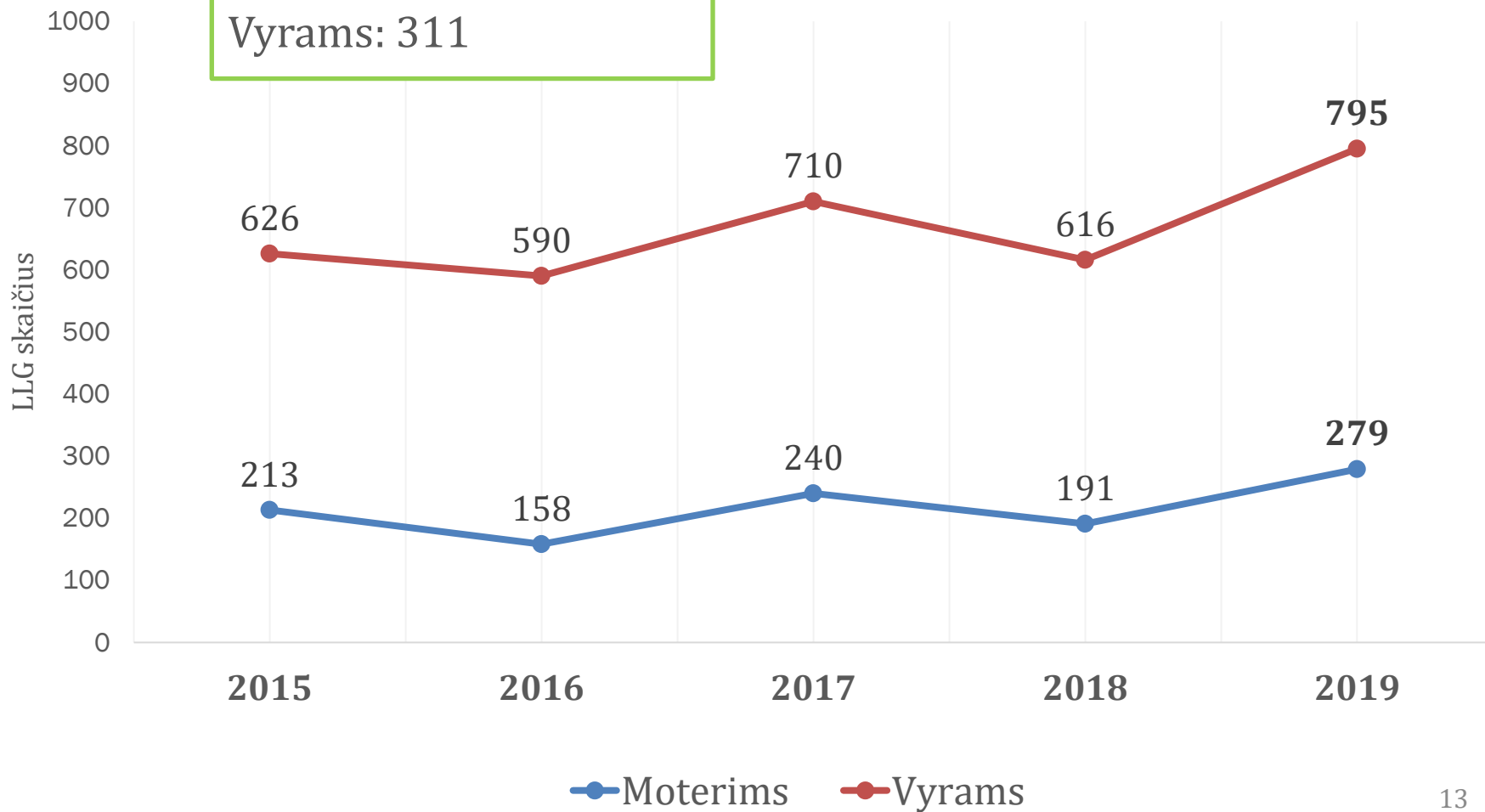

Išduoti leidimai laikinai gyventi LR pagal lytį (Kauno m., 2015-2019 m.)

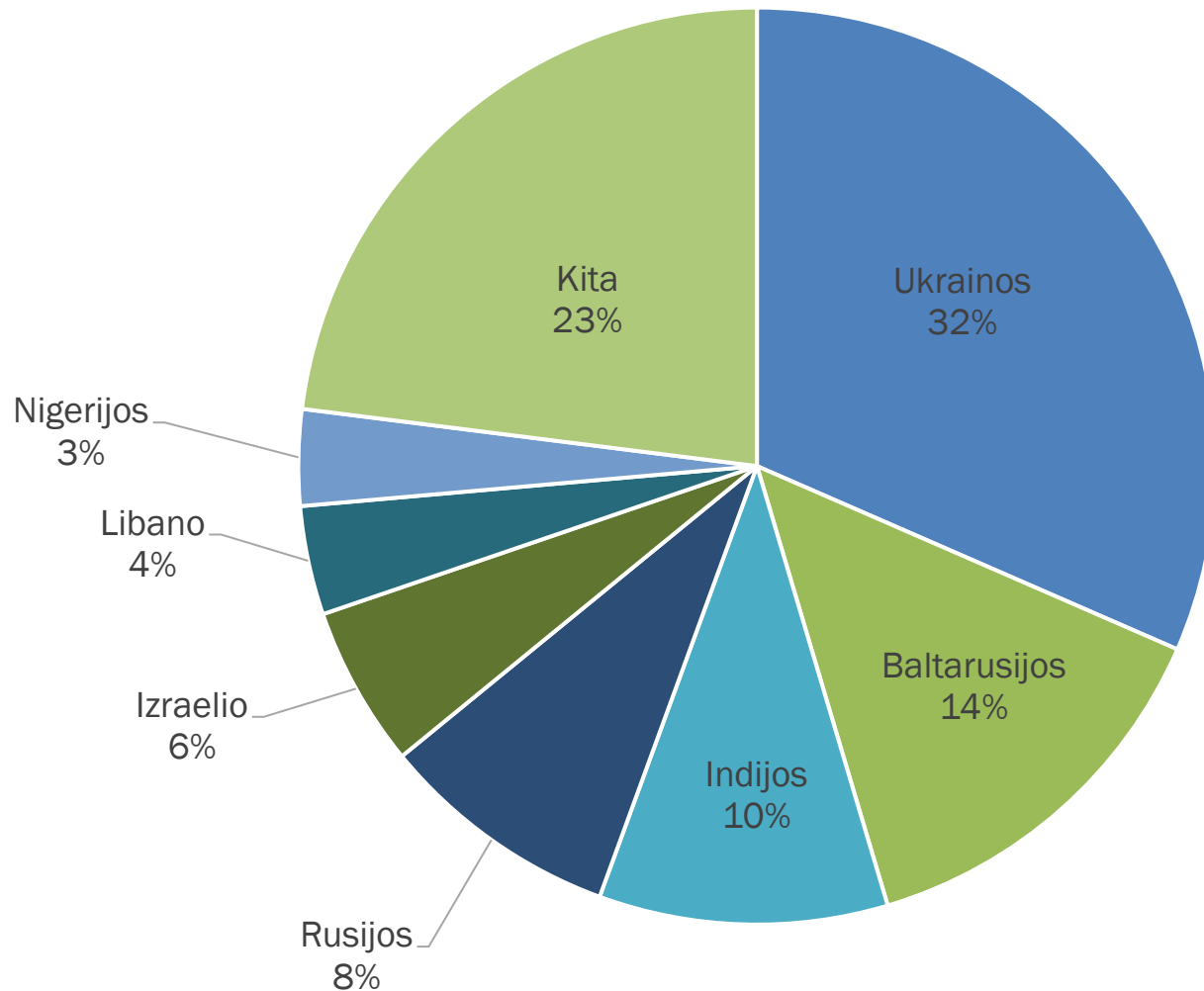
2020 m. I-ą pusmetį:

Moterims: 72

Vyrams: 311

Išduoti leidimai laikinai gyventi pagal pilietybę (Kauno m., 2015–2020 m. I-as pusmetis)

TYRIMO REZULTATAI IR IŠVADOS

Ne ES šalių piliečių integracijos patirtys ir poreikiai

Ne ES šalių piliečių integracijos iššūkiai: problemos ir poreikiai gyvenimo Lietuvoje pradžioje

Sunkumai ir iššūkiai

Kliūtys gaunant leidimus gyventi šalyje

Kalbos barjeras

Psichologiniai išgyvenimai

Visuomenės nuostatos

Lyčių nelygybė

Informacijos apie paslaugas trūkumas

Gyvenimo Lietuvoje pradžioje svarbu:

- a) tinkamai informuoti apie savivaldybėje teikiamas paslaugas bei užtikrinti šių paslaugų prieinamumą;
- b) užtikrinti galimybes ugdyti lietuvių kalbos įgūdžius tik atvykus gyventi į savivaldybę;
- c) įvairiomis priemonėmis skatinti užsieniečių įsitraukimą į vietos bendruomenės gyvenimą.

Lietuvių kalba (1)

Lietuvių kalbos gebėjimų stoka:

- a) apsunkina priėjimą prie reikiamų paslaugų;
- b) apriboja socialinių ryšių rato plėtrą;
- c) turi įtakos neigiamoms visuomenės ir paslaugas teikiančių specialistų nuostatoms;
- d) apriboja įsidarbinimo galimybes ir lemia mažesnes aukštesnės kvalifikacijos bei geriau mokamo darbo perspektyvas ateityje;
- e) sukelia sunkumų susirandant gyvenamąją vietą.

Aplinkybės, kurios labiausiai sunkina lietuvių kalbos mokymąsi:

- a) kalbos kursų ir darbo derinimas;
- b) kalbos kursų ir gyvenimo/rūpinimosi vaikais ir artimaisiais derinimas;
- c) menkas lietuvių kalba kalbančių pažįstamų ratas.

Lietuvių kalba (2)

Lietuvių kalbos mokymo(si) probleminiai aspektai:

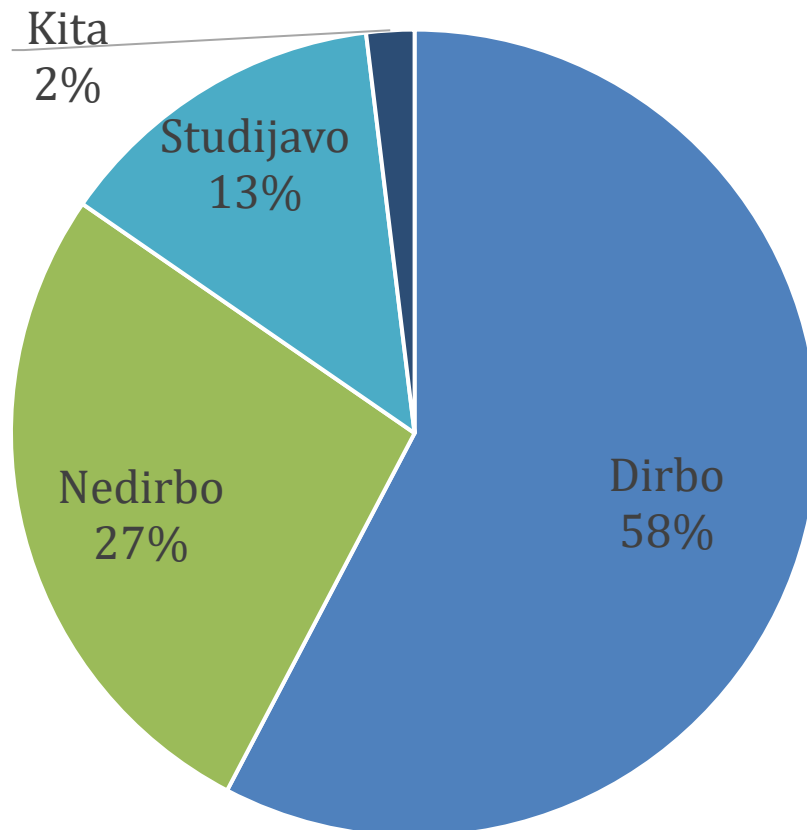
1. Pabėgėlių priėmimo centre (PPC) organizuojamų kursų nepakanka, kad **prieglobsčio gavėjai** pasiruoštų savarankiškam gyvenimui pasibaigus integracijos laikotarpiui PPC.

„<...> žinių nebuvo pakankamai, nes, pavyzdžiui, parduotuvėje mes susišnekėti galim, <...> pasiimti kažkokių tai produktų, kurių mums reikia, bet va tokio pilnavertiško bendravimo mes negalime turėti. Va, pavyzdžiui, kai va dabar mes čia sėdime ir man reikėtų su jumis bendrauti <...> be vertėjo pagalbos, mes jau tikrai nesusišnekėtumėm.“ (J-1M)

2. Valandų skaičiaus, numatyto nemokamiems lietuvių kalbos kursams **prieglobsčio gavėjams**, tęsiant integraciją savivaldybėse, nepakanka; kursai organizuojami pagal projektus, skiriamas finansavimas neužtikrina kursų kokybės ir tęstinumo.

Užimtumas (1)

„Kreipiausi dėl daugiau nei 55 ar 60 darbų ir gavau maždaug du atsakymus, taip pat vieną tarsi interviu, du atsakymai, tai viskas. Ir tik atmetimai. Be jokio paaiškinimo <...>.“ (Kn-2V)

Kauno mieste:

- 6 dirbo
- 1 nedirbo
- 3 studijavo

Užimtumas (2)

Nedalyvavimo darbo rinkoje priežastys:

- a) šeimos ir darbo derinimas;
- b) sunkumai persikvalifikuojant/
pripažįstant kilmės šalyje
įgytą specialybę Lietuvoje;
- c) sveikatos problemos;
- d) lietuvių kalbos barjeras.

Aplinkybės, kurios labiausiai apsunkina integraciją į darbo rinką:

- a) lietuvių kalbos barjeras;
- b) biurokratinės kliūtys;
- c) ilgai trunkanti leidimo dirbti
suteikimo tvarka;
- d) sunkumai keičiant darbdavį;
- e) darbdavių nuostatos;
- f) informacijos apie įsidarbinimo ar
darbo vietos susikūrimo
galimybes trūkumas.

Užimtumas (3)

- Lietuvių kalbos žinių trūkumas, sunkumai persikvalifikuojant ir visuomenės nuostatos lemia, kad prieglobsčio gavėjai dirba **žemesnės kvalifikacijos** ir lietuvių kalbos nereikalaujančius darbus.
- Aplinkybė, kad užsieniečiai yra priversti dirbti žemesnės kvalifikacijos darbus nei jų turima profesinės kvalifikacija ir sukaupta darbo patirtis kilmės šalyje, **turi įtakos jų psichologinei būklei ir savivertei.**

Sveikatos priežiūra

Aplinkybės, kurios labiausiai apsunkina sveikatos priežiūros prieinamumą

- a) lietuvių kalbos barjeras (ypač psichinės sveikatos priežiūros ir akušerių-ginekologų teikiamų paslaugų);
- b) informacijos, susijusios su sveikatos priežiūros sistema ir sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumu
- c) neigiamos nuostatos;
- d) teisinis statusas;
- e) finansinių lėšų trūkumas gauti paslaugas privačiose sveikatos priežiūros įstaigose (pvz., psichologo ar psichoterapeuto konsultacijas).

Rusų kalba gebantys susikalbėti užsieniečiai turi palankesnes sąlygas gauti sveikatos priežiūros paslaugas.

Socialinės paslaugos ir būstas

Aplinkybės, kurios labiausiai apsunkina socialinių paslaugų ir būsto prieinamumą

- ribotos žinios apie teises gauti socialinę paramą ir socialines paslaugas;

„Bet dėl socialinės rūpybos, būkime atviri, man, aš pasakyčiau, prireikė, sakykime, dviejų metų. Bet problema buvo ta, kad aš gerai nesupratau, jog tai egzistuoja.“ (Kn-6V)

Aplinkybės, kurios labiausiai apsunkina būsto prieinamumą

- visuomenės nuostatos;
- kalbos barjeras;
- gyvenamosios vietos deklaravimas;
- prieglobsčio gavėjai nepriskiriami pažeidžiamų asmenų grupei, kuri galėtų gauti socialinį būstą lengvesnėmis sąlygomis.

Švietimas

Aplinkybės, kurios labiausiai apsunkina švietimo paslaugų prieinamumą

- a) lietuvių kalbos barjeras;
- b) visuomenės nuostatos;
- c) informacijos trūkumas
- d) Lietuvos švietimo sistemos infrastruktūra netinkamai pasirengusi priimti užsieniečius vaikus.

„<...> mokyklos tikrai nepasiruošę užsieniečių priimti, tada gaunasi kiekviena mokykla, kaip sako: „Kas kaip moka, tas taip šoka“, aš galėčiau privardinti 20 variantų kaip kiekviena mokykla priima mūsų užsieniečius.“ (Kn-EKSP-2)

Pilietinis ir politinis dalyvavimas (1)

Aplinkybės, kurios labiausiai riboja politinį ir pilietinį dalyvavimą

- a) ribotos žinios apie teisę dalyvauti rinkimuose (nors dalyvavimą rinkimuose laiko svarbiu veiksmu, padedančiu jaustis visaverčiais šalies gyventojais);
- b) ribotos galimybės dalyvauti konsultacijose dėl sprendimų, susijusių su klausimais, aktualiais savivaldybėje gyvenantiems užsienio šalių piliečiams ir bendrai visiems savivaldybės ir (arba) seniūnaitijos gyventojams.

„Savivaldybės susirinkime, kuriame dalyvauja visi <...> ar dauguma gyventojų, manau, turėtų būti leista dalyvauti užsieniečiams, gyvenantiems čia virš metų. Aš <...> Kauną laikau savo gimtuoju miestu. Bet kuri reforma, paliečianti Kauną, turi įtakos ir man. Norėčiau dalyvauti ir išsakyti savo balsą. <...>.“ (Kn-6V)

Pilietinis ir politinis dalyvavimas (2)

- Į pilietines iniciatyvas yra labiau linkę įsitraukti studijuoti į šalį atvykę užsieniečiai.
- **Gerosios praktikos pavyzdžiai:** „Kaunas 2022“

Jie [„Kaunas 2022“ – aut. past.] iš tiesų suformavo grupę, į kurią pakvietė Kauno užsieniečius dalyvauti diskusijose, kokio pobūdžio renginių norėtumėte, ar norėtumėte dalyvauti, tad aš buvau grupės dalis, nuėjome į keletą susitikimų, bet tada smogė COVID ir <...> viskas tarsi sustojo. Bet dabar jie turi neabejotinai daugiau angliško turinio nei prieš tai.“ (Kn-3M)

Moterų migrančių patirtys (1)

Moterys migrantės dažniau nei migrantai vyrai:

- a) patiria (ar yra patyrusios) priklausomybę nuo sutuoktinio / partnerio (tai riboja jų socialinę ir lingvistinę adaptaciją);
- b) susiduria su sunkumais derinant šeimos gyvenimą ir integraciją į darbo rinką;
- c) atsiduria nemaloniuose situacijose dėl kultūrinių ir religinių skirtumų;
- d) susiduria su sunkumais norėdamos persikvalifikuoti ar įgyti profesinę kvalifikaciją;
- e) dėl šiuo metu Lietuvoje galiojančių teisinių nuostatų bijodamos prarasti teisinį statusą, turi taikstyti su smurtu artimoje aplinkoje.

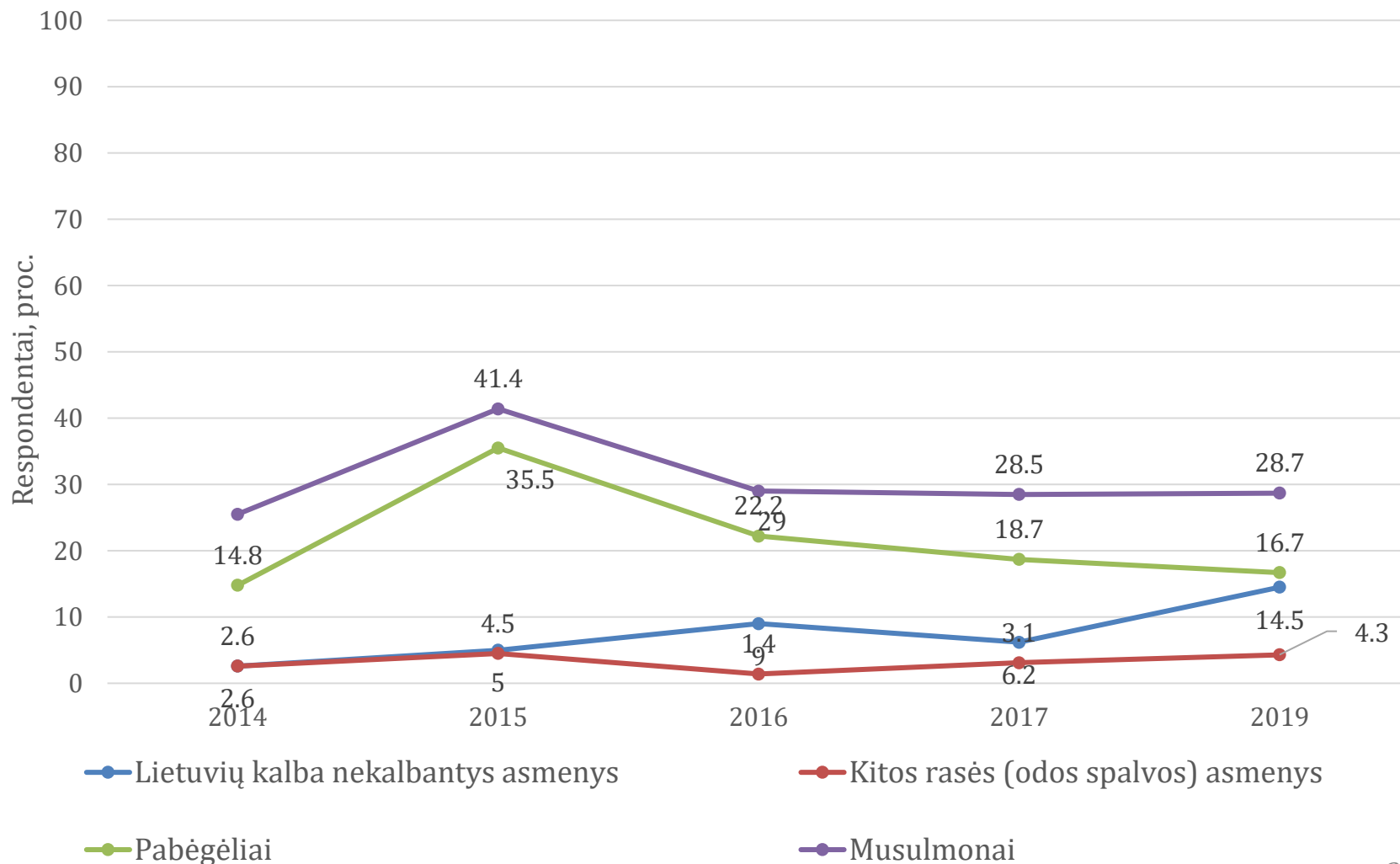
Moterų migrančių patirtys (2)

Moterims migrantėms trūksta:

- a) informacijos apie savivaldybėje teikiamas paslaugas moterimis;
- b) informacijos apie moterų teises Lietuvoje;
- c) moterų migrančių įtraukimo, priimant sprendimus, susijusius su moterų klausimais, mieste, kuriame gyvena;
- d) specifinių paslaugų ir iniciatyvų, skirtų moterims migrantėms, auginančioms vaikus.

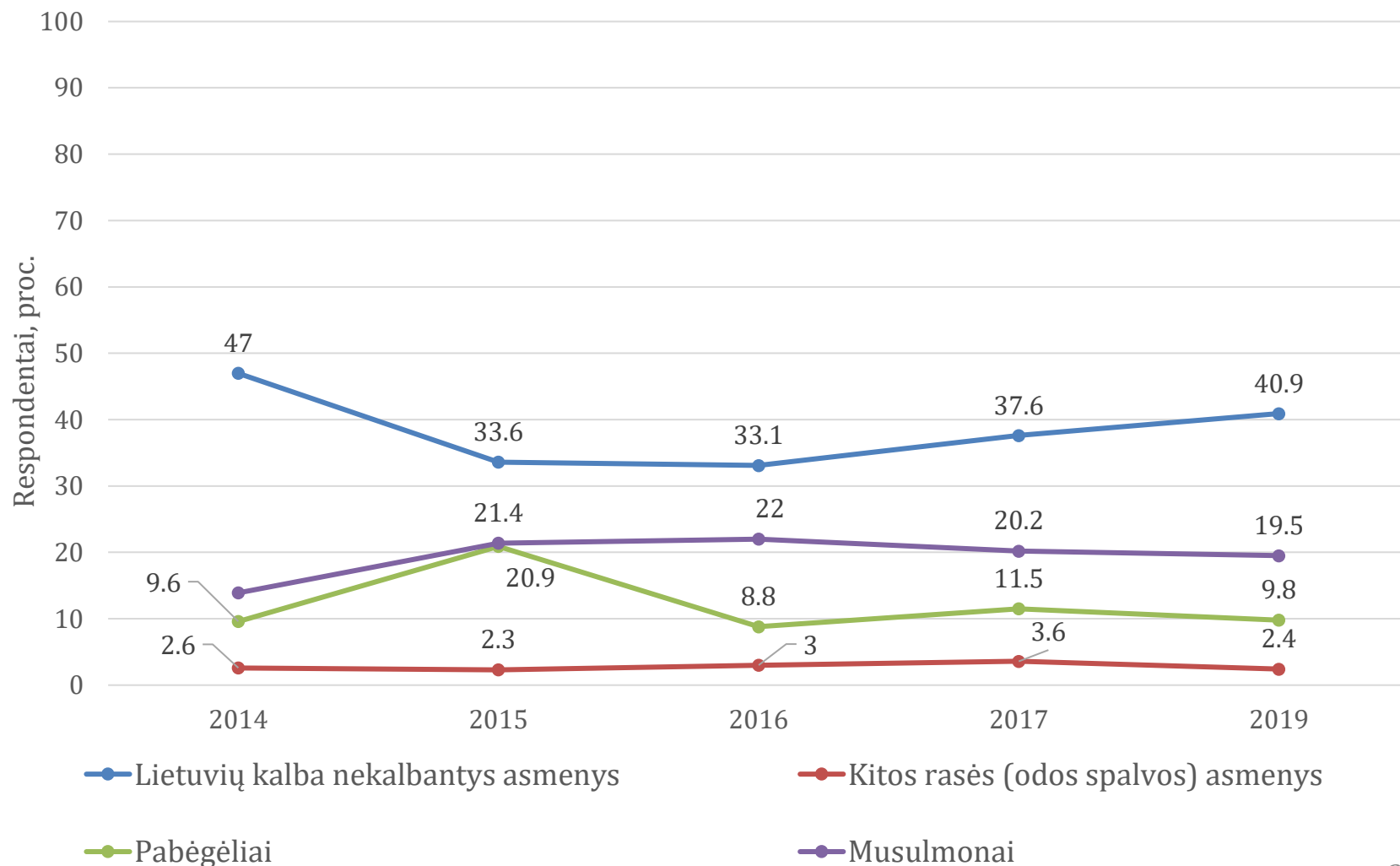
Diskriminacijos atvejai ir patirtys (1)

Su kuo nenorėtų gyventi kaimynystėje
(2014-2019* m., Kauno apskritis, proc.)

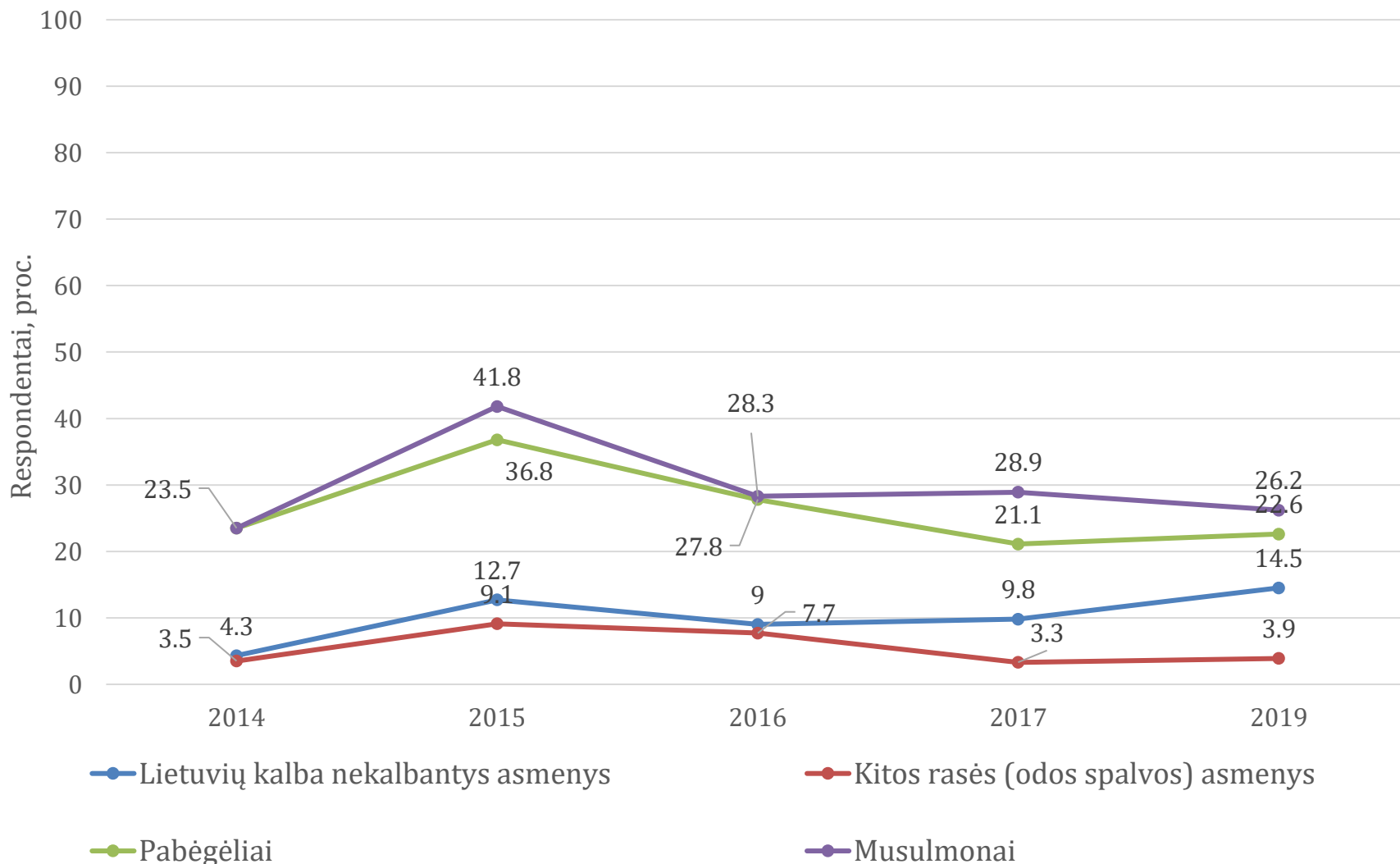
Diskriminacijos atvejai ir patirtys (2)

Su kuo nenorėtų dirbti vienoje darbovietėje
(2014-2019* m., Kauno apskritis, proc.)

Diskriminacijos atvejai ir patirtys (3)

Kam nenorėtų nuomoti būsto?
(2014-2019* m., Kauno apskritis, proc.)

Diskriminacijos atvejai ir patirtys (4)

- Dažniausiai su netinkamu elgesiu dėl užsieniečių kilmės, religinių nuostatų ar panašių aspektų susiduriama sveikatos priežiūros įstaigose, tokių atvejų yra pasitaikę Migracijos ir Užimtumo tarnybos skyriuose, seniūnijose*.
- Kauno mieste su labiau neigiamomis nuostatomis dažniau susiduria rusakalbiai ne ES šalių piliečiai.
- Susidūrę su diskriminacinėmis situacijomis ne ES piliečiai nėra linkę kreiptis pagalbos.

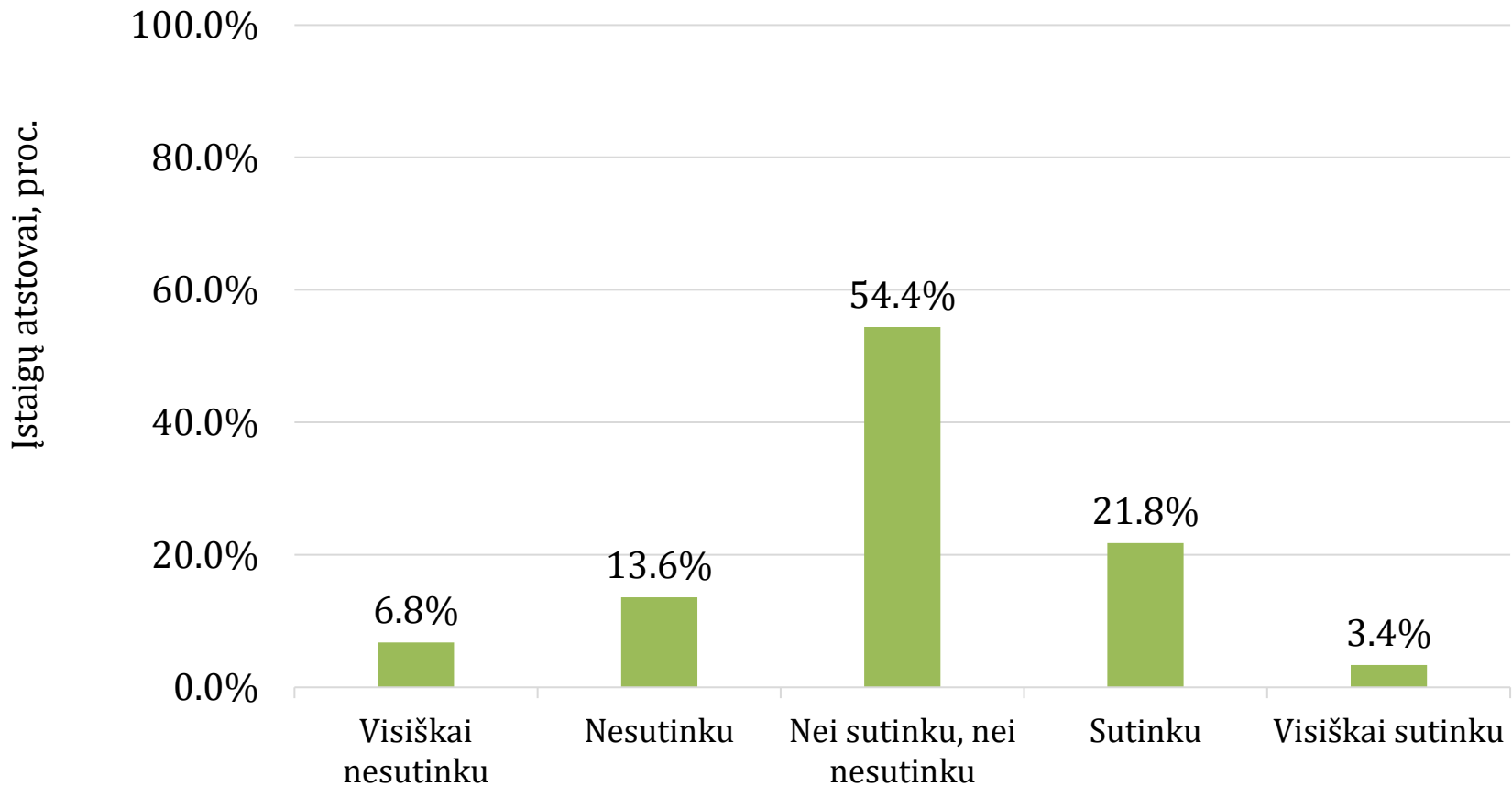
„Ir ką aš pasakyčiau policijai, kad tie žmonės vadina mane prievartautoju ar panašiai? Ką jie padarytų?“ (Kn-7V)

Paslaugų planavimas ir prieinamumas

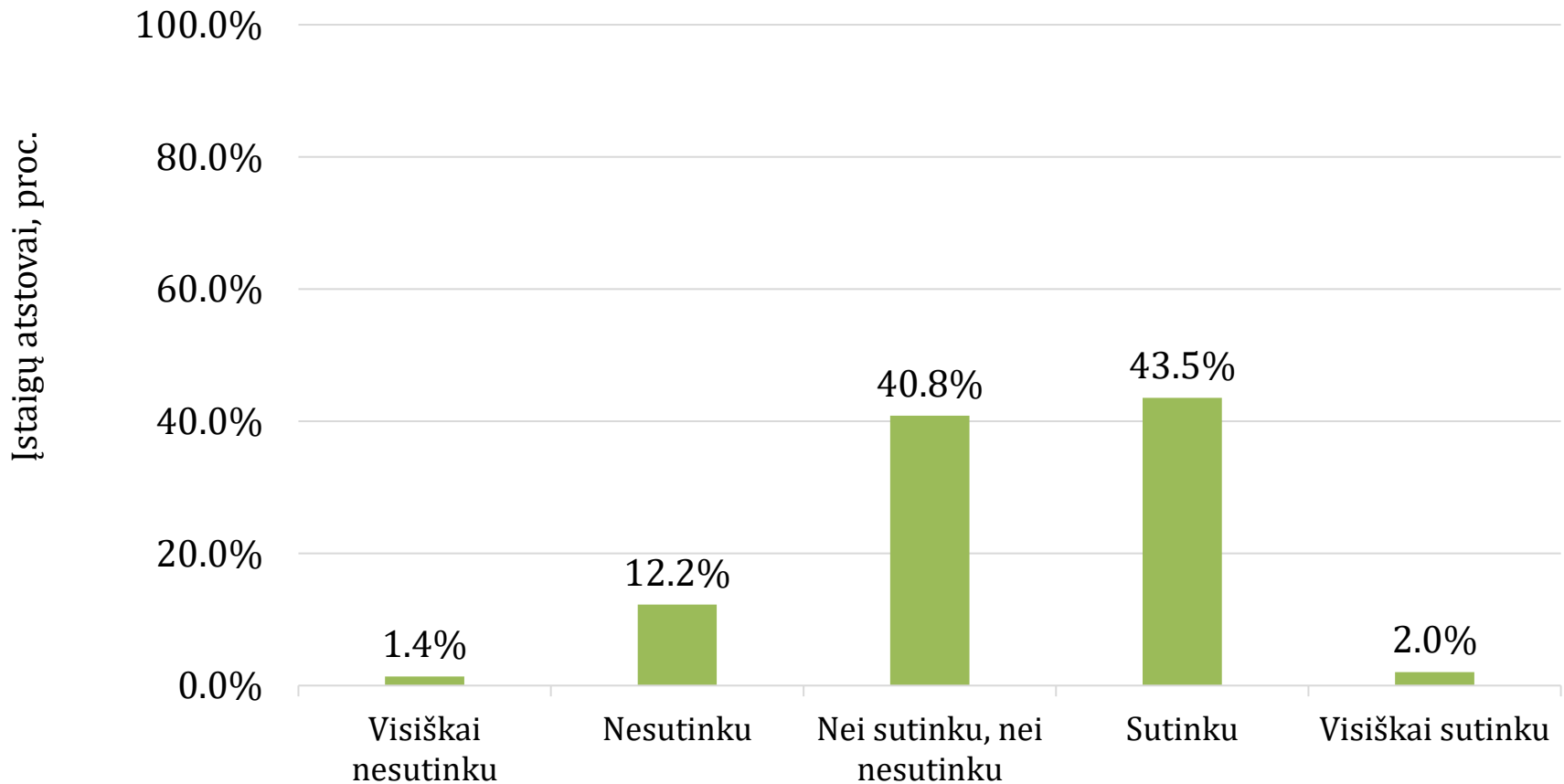
- Planuojant įvairias paslaugas miesto gyventojams į ne ES piliečių poreikius atsižvelgiama tik iš dalies.

„<...> tikrieji tie poreikiai iki mūsų neateina, tai mes atskirai kaip grupės to planavimo, kaip atskiros grupės, to nedarom.“ (Kn-EKSP-1)

Ar sutinkate su teiginiu, kad jūsų atstovaujama įstaiga planuojant paslaugas gyventojams **atsižvelgiama į ne ES šalių piliečių poreikius***? (įstaigų atstovai, N = 147)

Ar sutinkate, kad **iššūki**ai, su kuriais susiduria ne ES šalių piliečiai, ir jų **specifiniai poreikiai** yra žinomi paslaugas teikiantiems įstaigos darbuotojams? (įstaigų atstovai, N = 147)

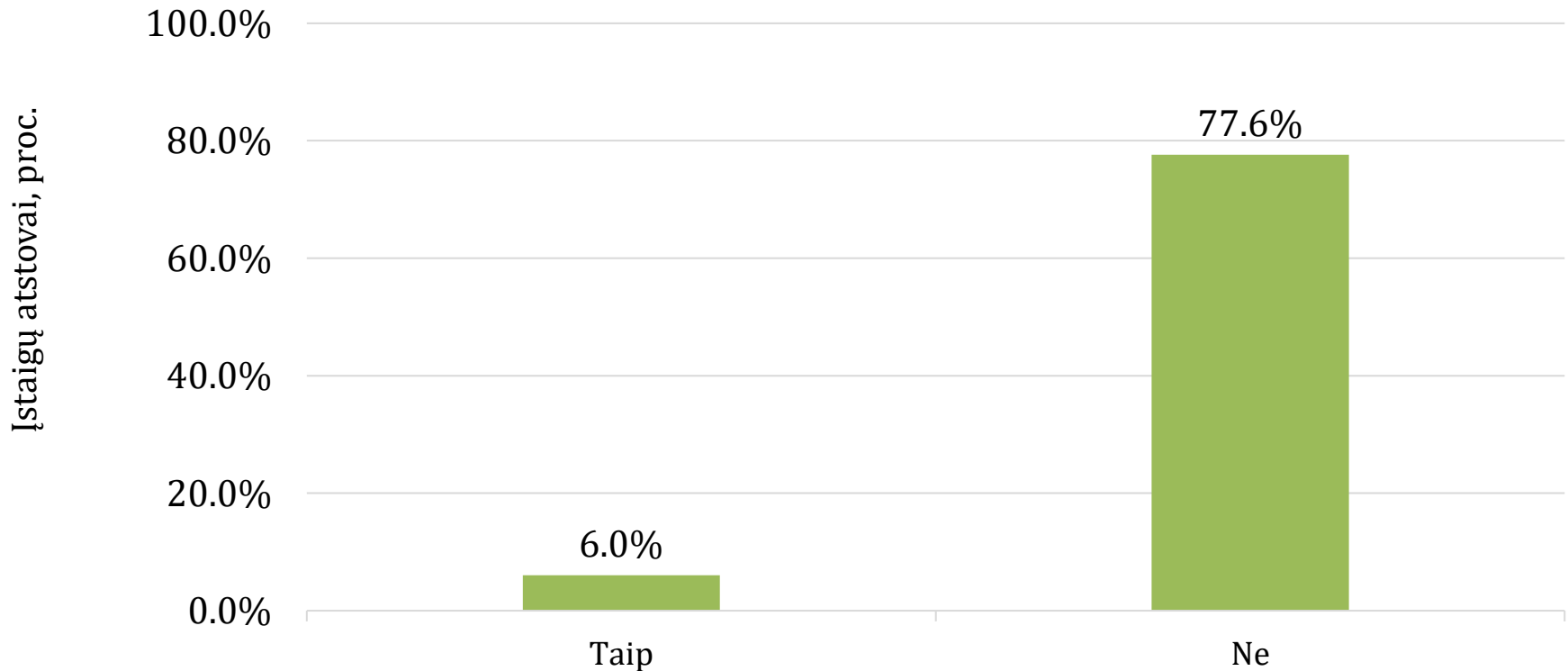
Konsultavimas(is) (1)

Planuojant įvairias paslaugas į konsultavimo procesą nepakankamai įtraukiamos integracijos paslaugas ne ES piliečiams teikiančios NVO, ne ES šalių piliečių organizacijų ir/ar bendruomenių atstovai.

„<...> savivaldybėje dirbantys žmonės tikrai nežino tiesiog bazinių dalykų. Apie bendradarbiavimą, man tikrai atrodo, kad mes galim bendradarbiauti, kartu susitikti ir diskutuoti tam tikrais klausimais, man atrodo mes tikrai dalinamės, kur esam kviečiami tikrai važiuojam ir draugaujame, ir bendraujame.“ (Kn-EKSP-2)

Konsultavimas(is) (2)

Ar įstaiga konsultuojasi su NVO, ne ES šalių piliečių organizacijomis ar bendruomenėmis? (įstaigų atstovai, N = 128).

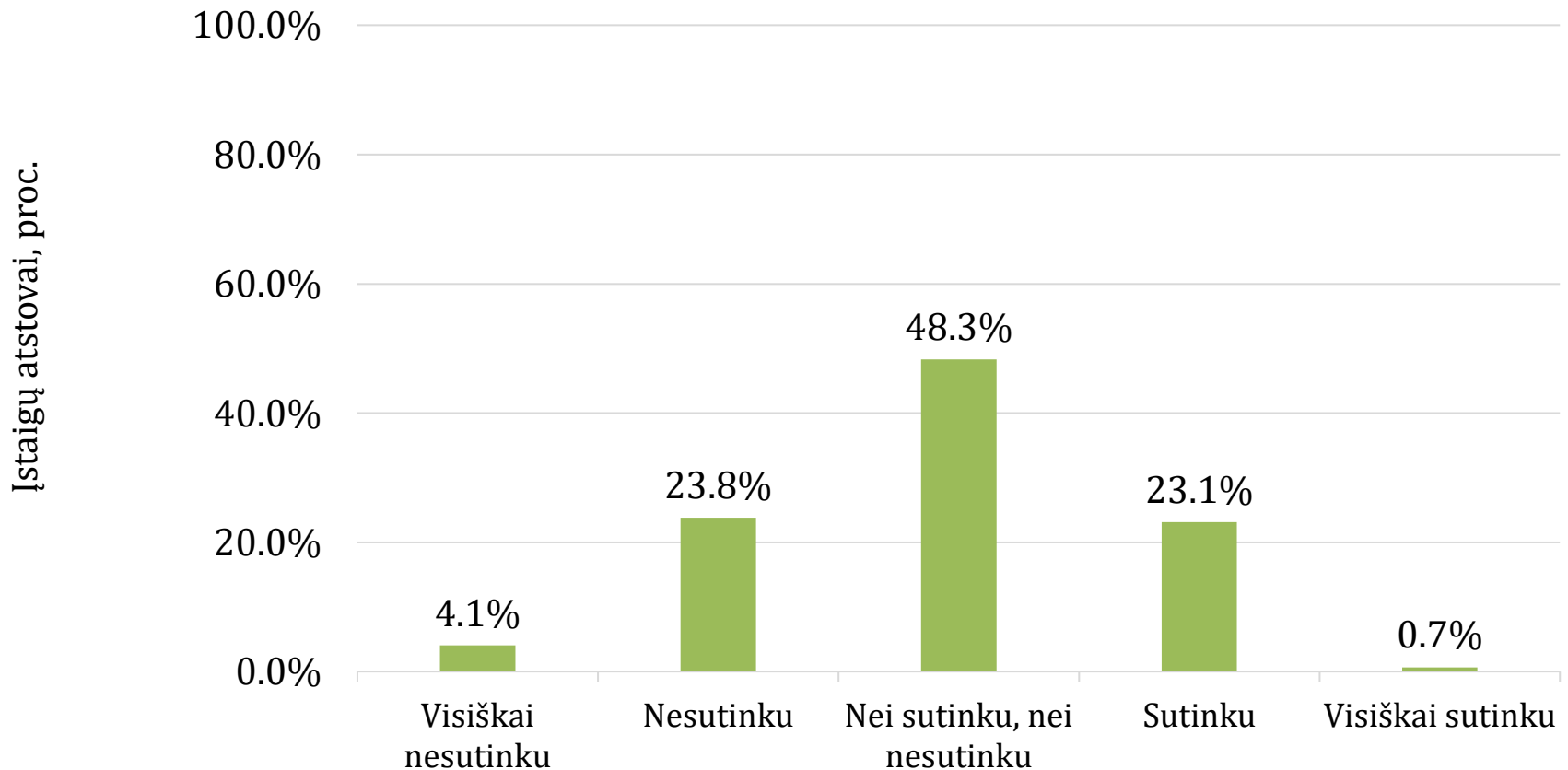

Paslaugų infrastruktūros pritaikymas (specifiniams) ne ES šalių piliečių poreikiams

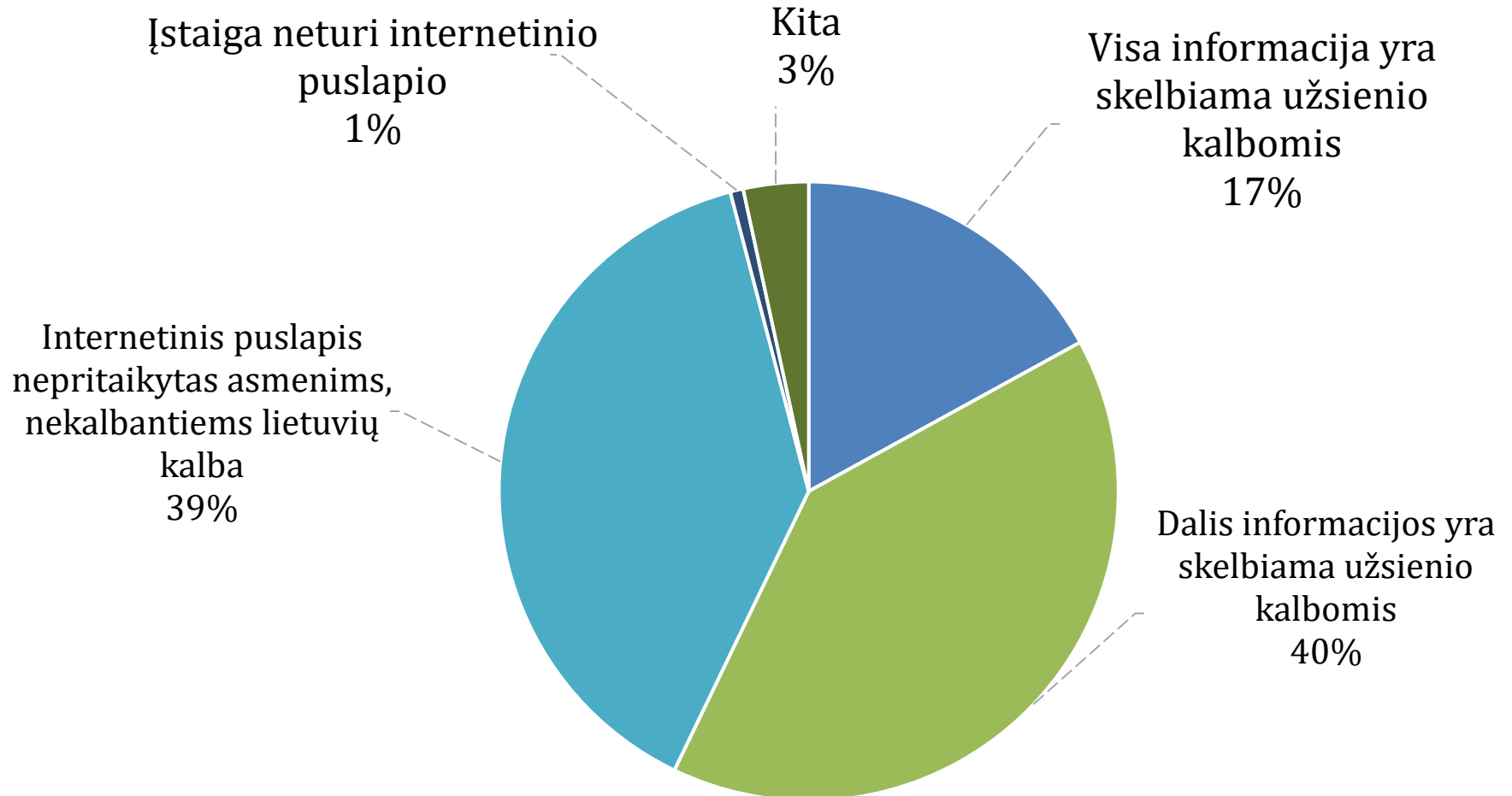
- Savivaldybei pavaldžių įstaigų **infrastruktūra nėra tinkamai pritaikyta lietuvių kalba nekalbantiems užsienio šalių piliečiams.**
- Savivaldybės biudžete nėra numatytas tikslinis finansavimas, skirtas užsieniečių integracijos priemonių įgyvendinimui, tačiau skiriamos lėšos tautinių bendruomenių veikloms palaikyti*.

„Kultūros srityje Kauno savivaldybė šiuo metu yra šiaip tokioj įdomioj situacijoj, kur <...> labai sunku organizacijom, <...> tą kultūrą pateisinti, kada visa tai kas yra vykdoma yra traktuojama, kaip turi būti pelninga veikla. X [organizacijos pavadinimas – aut. past.] ji nėra biudžetinė įstaiga, kuri turėtų stabilų finansavimą, <...> tas taip pat sukelia įvairių sudėtingumų, tai nėra profesionalus menas, tai yra kultūros palaikymas, bendruomenių veikla, kas yra ypatingai svarbu žmonėms saugant jų identitetą, tapatybę ir ta kryptimi vystant.“ (Kn-EKSP-5)

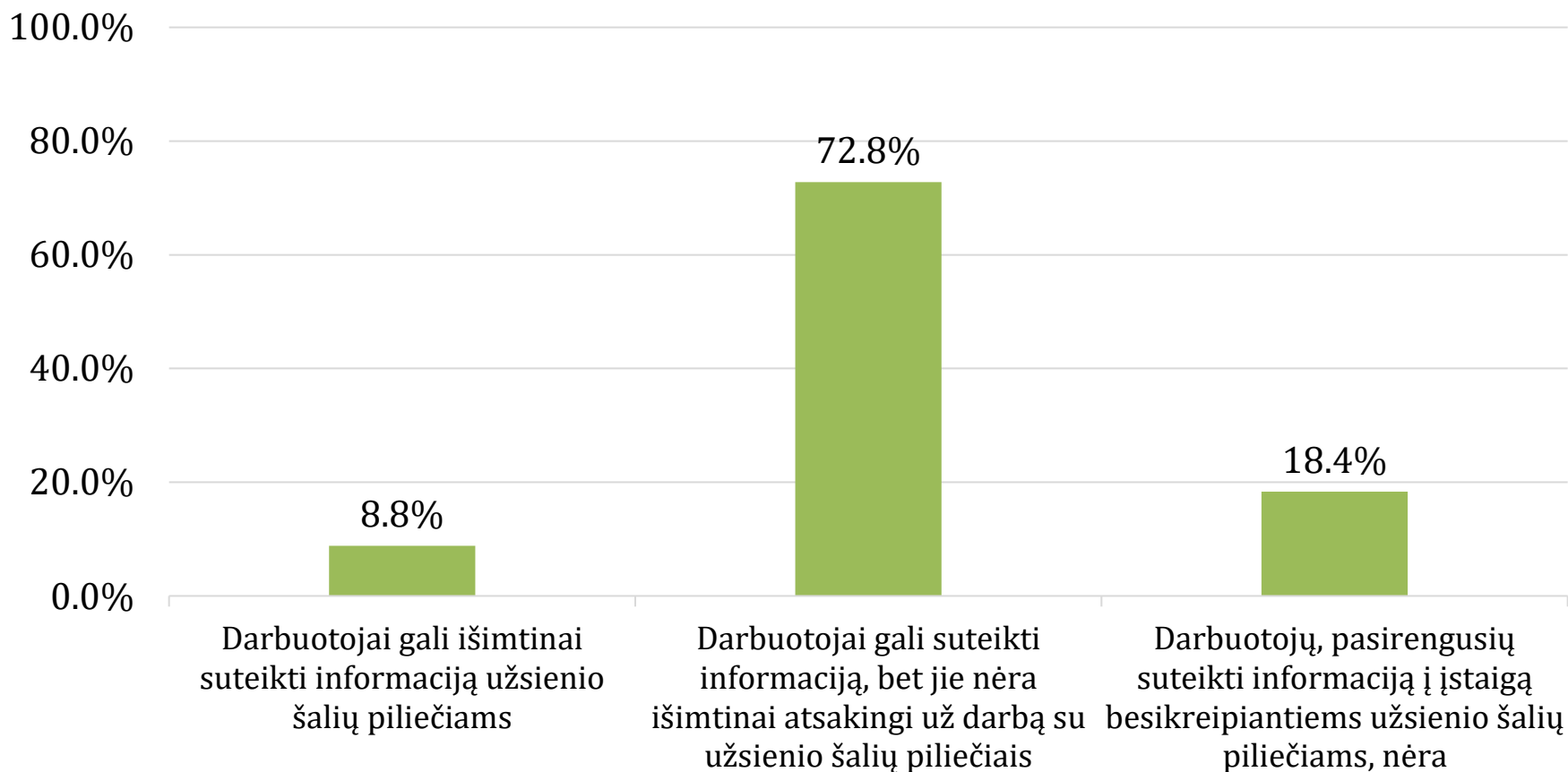
Ar sutinkate, kad įstaigos infrastruktūra yra pritaikyta lietuvių kalba nekalbantiems užsienio šalių piliečiams? (įstaigų atstovai, N = 147).

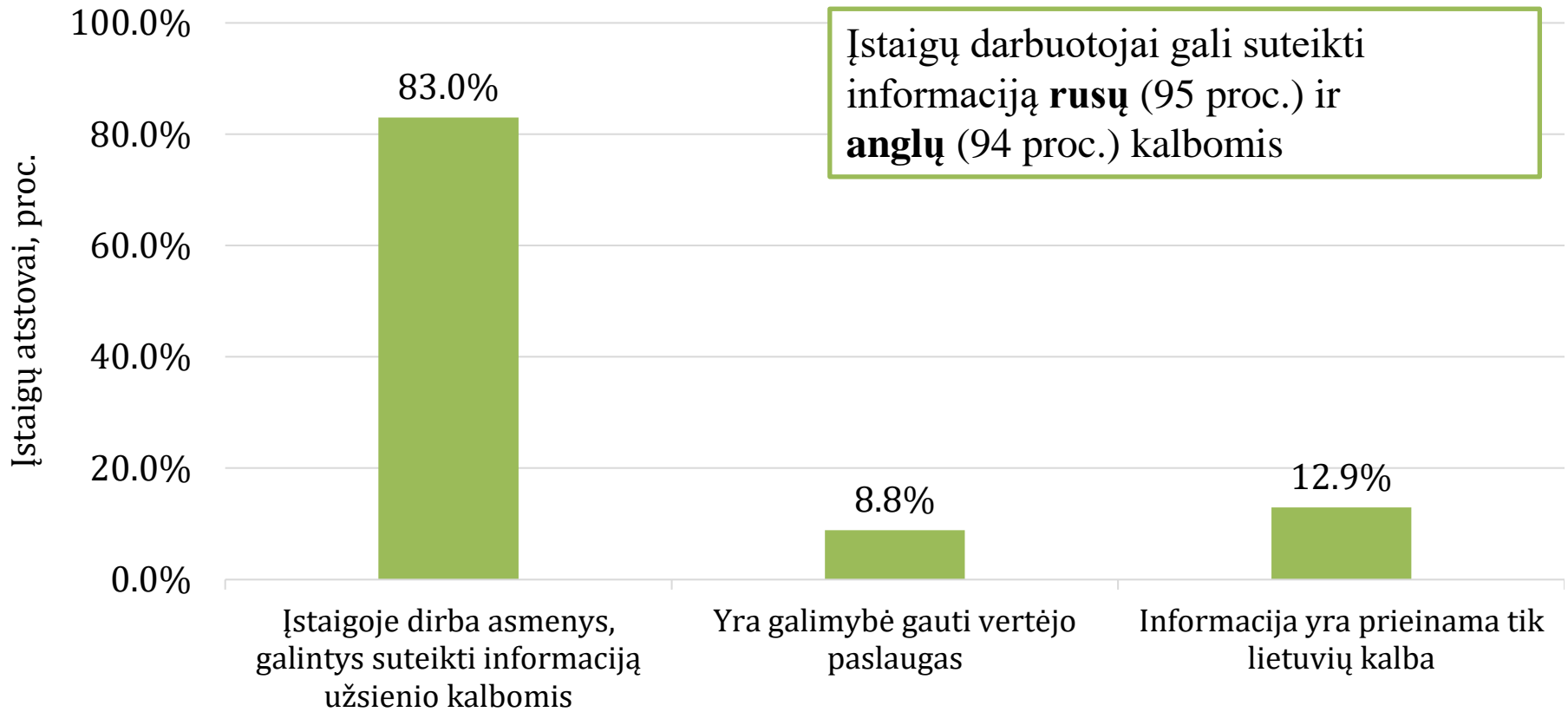
Kaip įstaigos internetinis puslapis yra pritaikytas asmenims, nekalbantiems lietuvių kalba? (įstaigų atstovai, N = 147).

Kaip įstaigos darbuotojai yra pasirengę suteikti informaciją užsienio šalių piliečiams? (įstaigų atstovai, N = 147).

Kaip yra teikiama informacija užsienio šalių piliečiams, nekalbantiems lietuvių kalba? (įstaigų atstovai, N = 147).

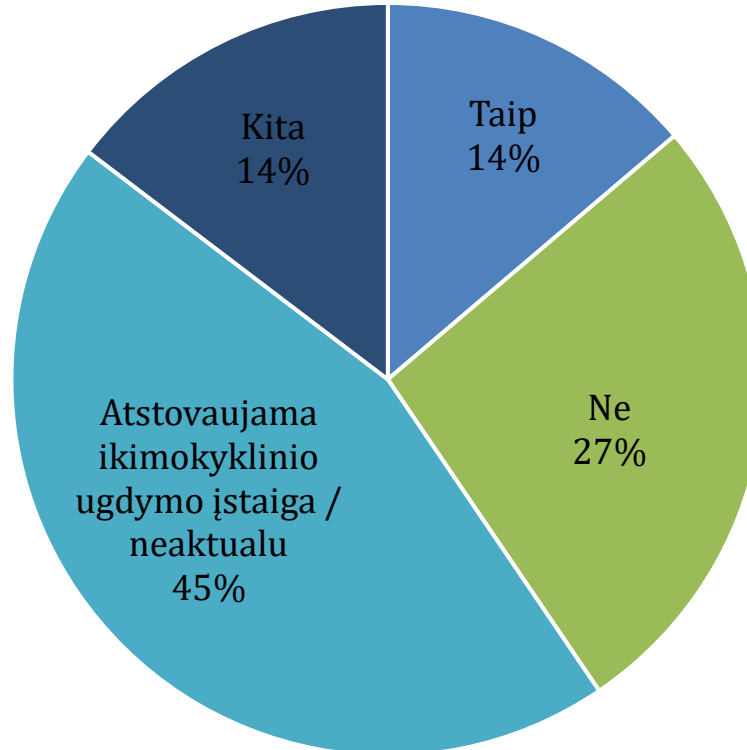

Paslaugų ir paslaugų infrastruktūros pri(si)taikymas

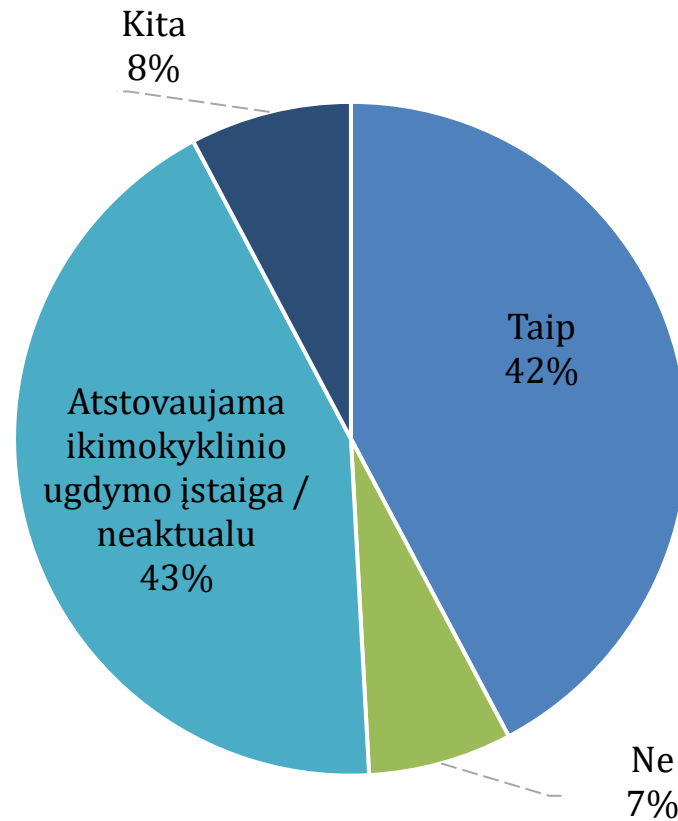
Švietimas

Ar mokyklinio ugdymo įstaigoje lietuvių kalba nekalbantys nepilnamečiai iš ne ES šalių **turi galimybę mokytis išlyginamojoje klasėje arba išlyginamojoje mobiliojoje grupėje?**

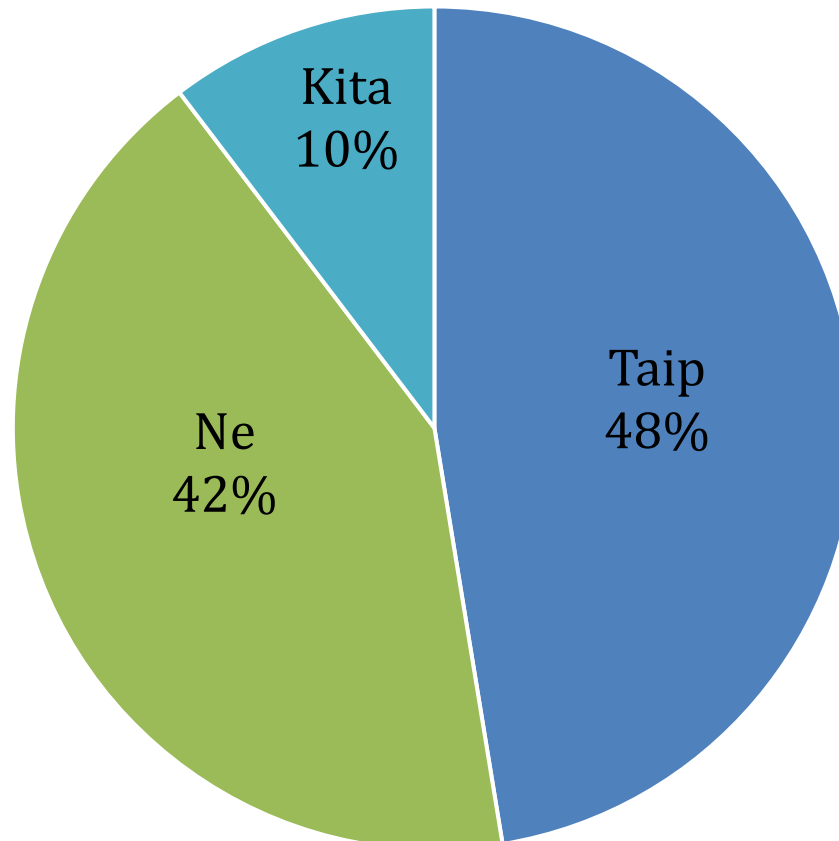
(ugdymo įstaigų atstovai, N = 116).

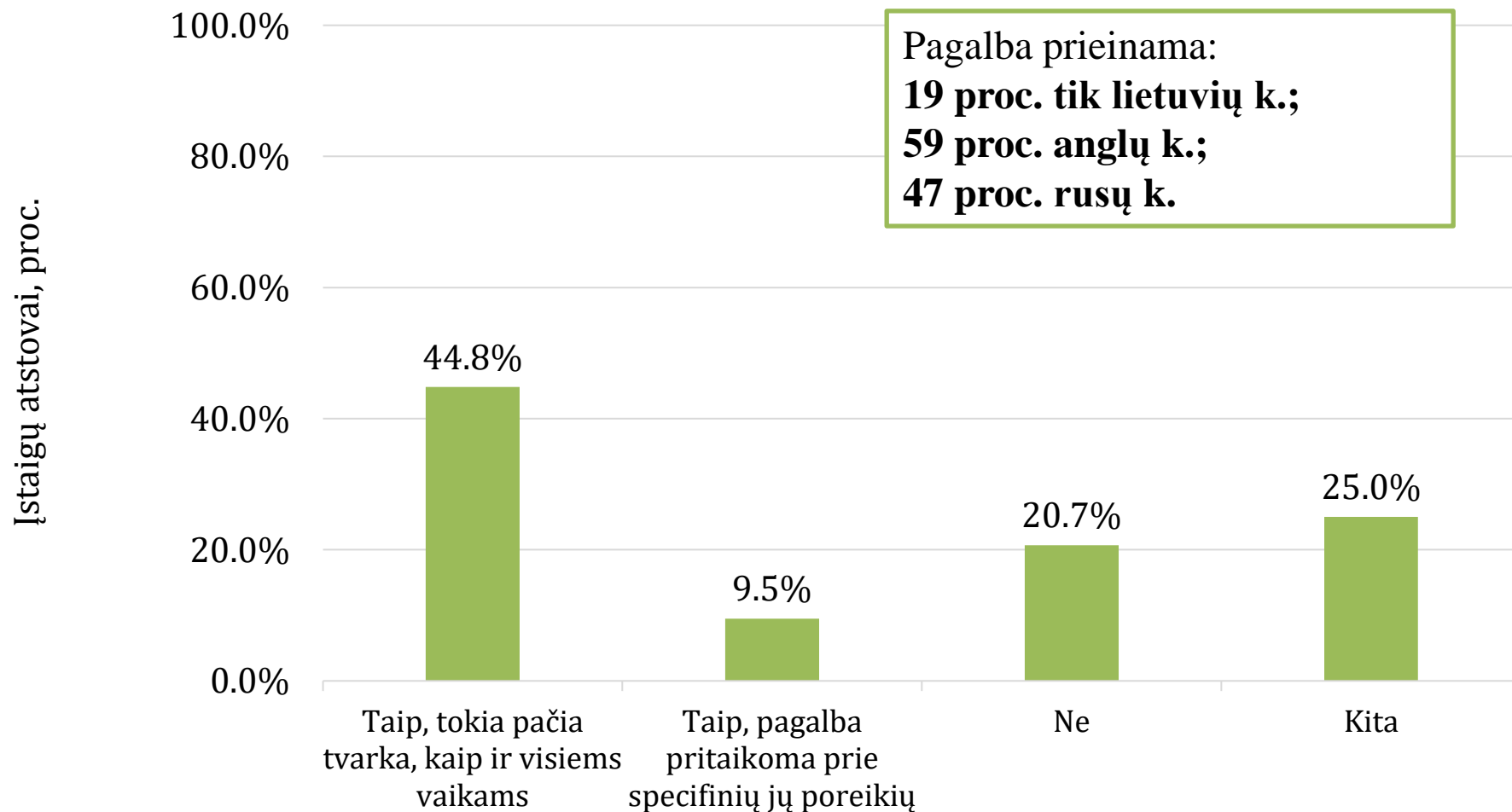
Ar lietuvių kalba nekalbantiems nepilnamečiams iš ne ES šalių yra **galimybė sudaryti individualų mokymosi planą?** (ugdymo įstaigų atstovai, N = 116).

Ar jūsų įstaigoje lietuvių kalba nekalbantiems nepilnamečiams gali būti **paskirtas asmuo, padedantis sklandžiai įsitraukti į įstaigos bendruomenės gyvenimą, mokytis ir ugdytis?** (ugdymo įstaigų atstovai, N = 116).

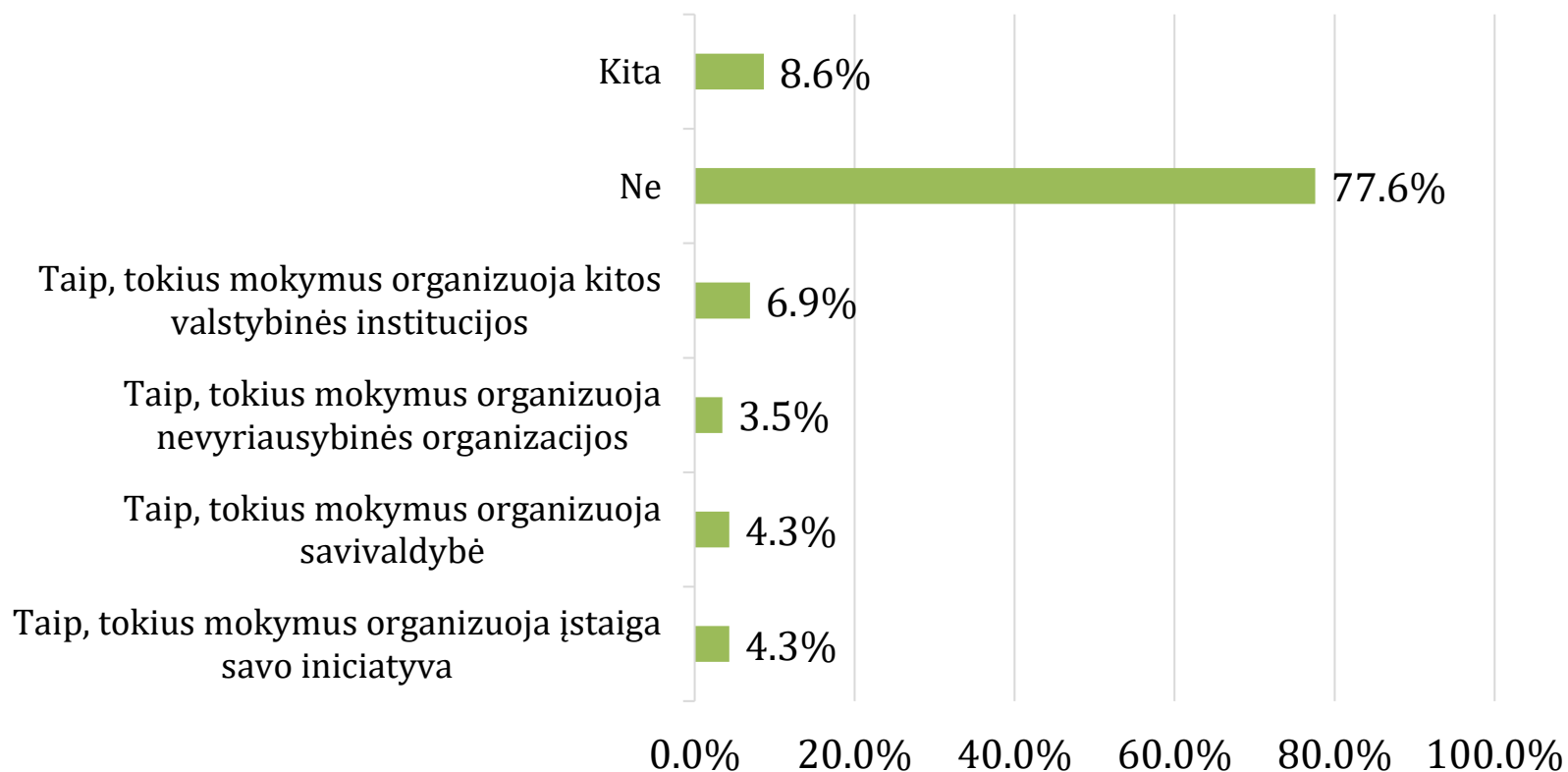

Ar įstaigoje lietuvių kalba nekalbantiems nepilnamečiams iš ne ES šalių yra
prieinama socialinio pedagogo ir/ ar psichologo pagalba?
(ugdymo įstaigų atstovai, N = 116).

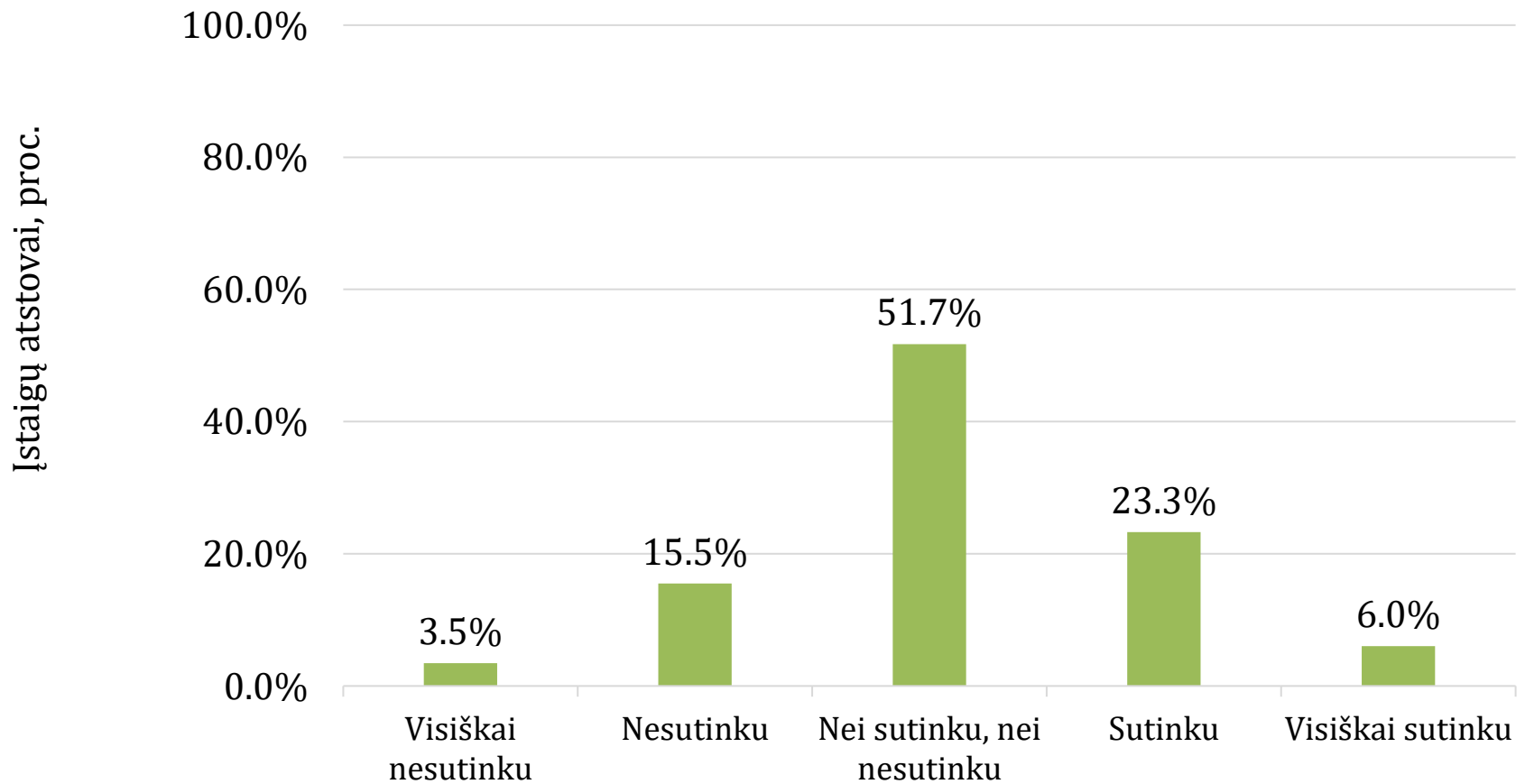

Tarpkultūrinės kompetencijos

Ar įstaigos darbuotojams yra organizuojami **mokymai darbui su lietuvių kalba nekalbančiais nepilnamečiais iš ne ES šalių?** (ugdymo įstaigų atstovai, N = 116).

Ar sutinkate, kad įstaigoje teikiant paslaugas yra atsižvelgiama į ne ES šalių piliečių religines teises?* (ugdymo įstaigų atstovai, N = 116).

Paslaugų ir paslaugų infrastruktūros pri(si)taikymas

Socialinės paslaugos

Informacijos ir paslaugų prieinamumas

Socialines paslaugas ne ES šalių piliečiai, nekalbantys lietuviškai, gali gauti:

Anglų k.	5/7 įstaigų
Rusų k.	5/7 įstaigų
Lenkų k.	1/7 įstaigų

Išnaudojimo ir smurto artimoje aplinkoje prevencija

Nėra aišku, ar (kaip) naujai į savivaldybę gyventi atvykę ne ES šalių piliečiai **yra informuojami apie darbuotojų teises ir pagalbą darbo išnaudojimo atvejais**

Nėra aišku, kaip moterys migrantės yra informuojamos apie joms savivaldybėje prieinamas paslaugas (pvz., pagalbą smurto artimoje aplinkoje atvejais)

Gyvenamoji vieta ir socialinis būstas

Teikiama pagalba – tokia pačia tvarka, kaip ir kitiems miesto gyventojams

Ribota savivaldybės interneto puslapyje pateikiama informacija užsienio kalbomis:

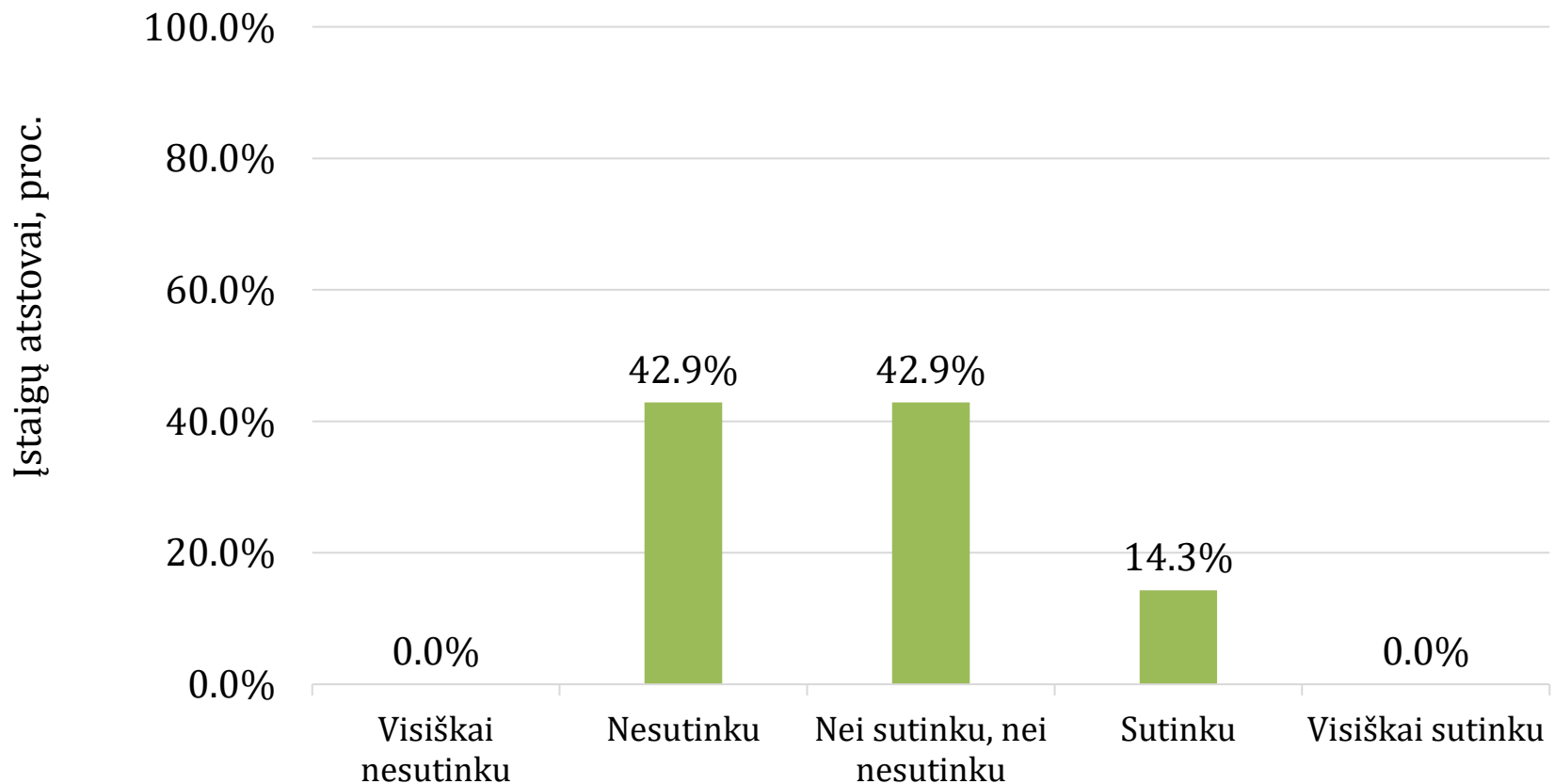
Susijusi su socialinio būsto suteikimu ir valstybės parama norint įsigyti būstą

Susijusi su gyvenamosios vietos deklaruavimu

Tarpkultūrinės kompetencijos

Ar sutinkate, kad darbuotojams užtenka žinių kokybiškai aptarnauti ne ES šalių piliečius? (socialinių paslaugų įstaigų atstovai, N = 7).

Tarpkultūrinės kompetencijos

Ar jūsų atstovaujamos įstaigos darbuotojai turi **galimybę dalyvauti mokymuose apie ne ES šalių piliečių specifinius poreikius?** (socialinių paslaugų įstaigų atstovai, N = 7).

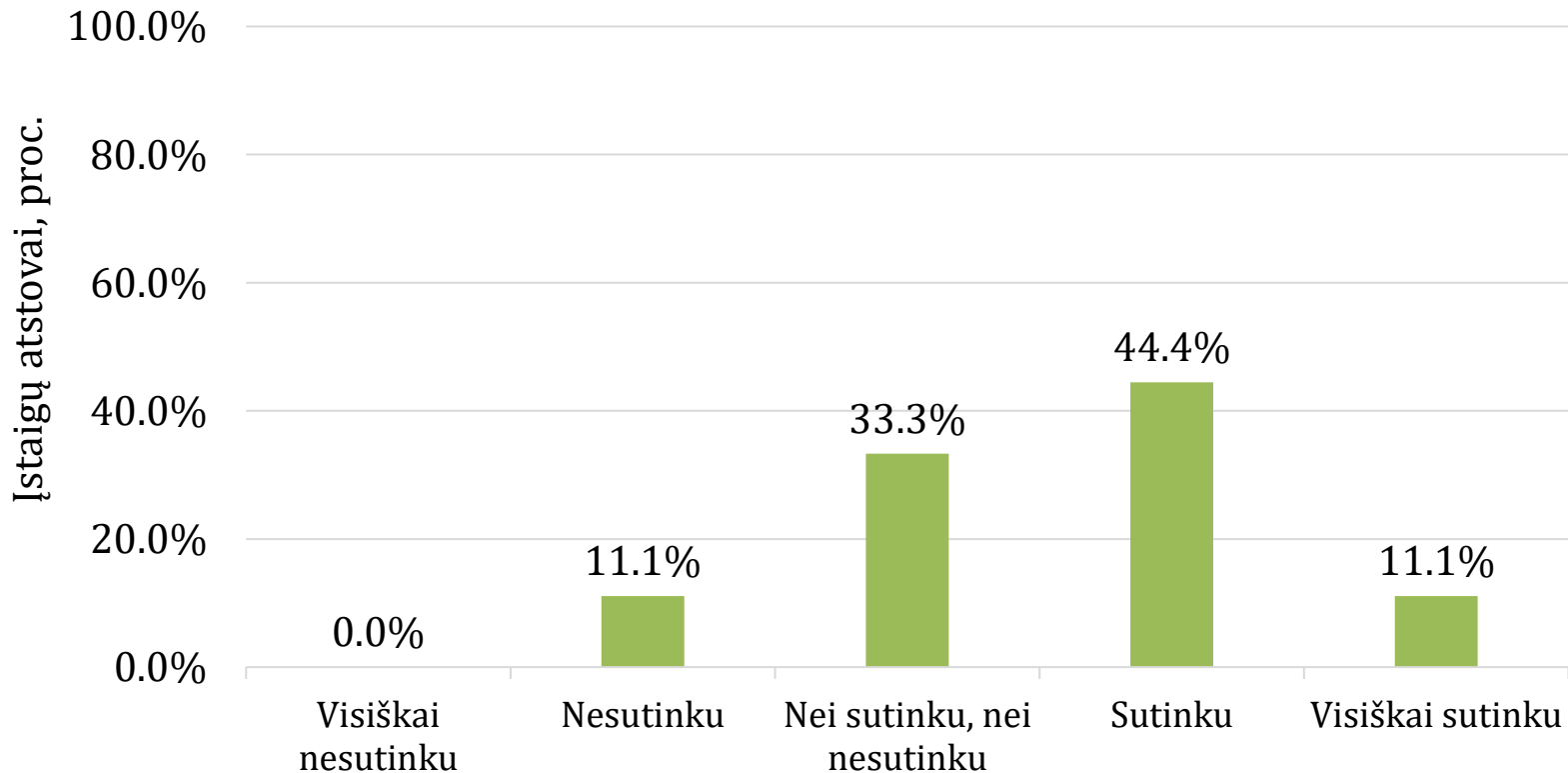

Paslaugų ir paslaugų infrastruktūros pri(si)taikymas

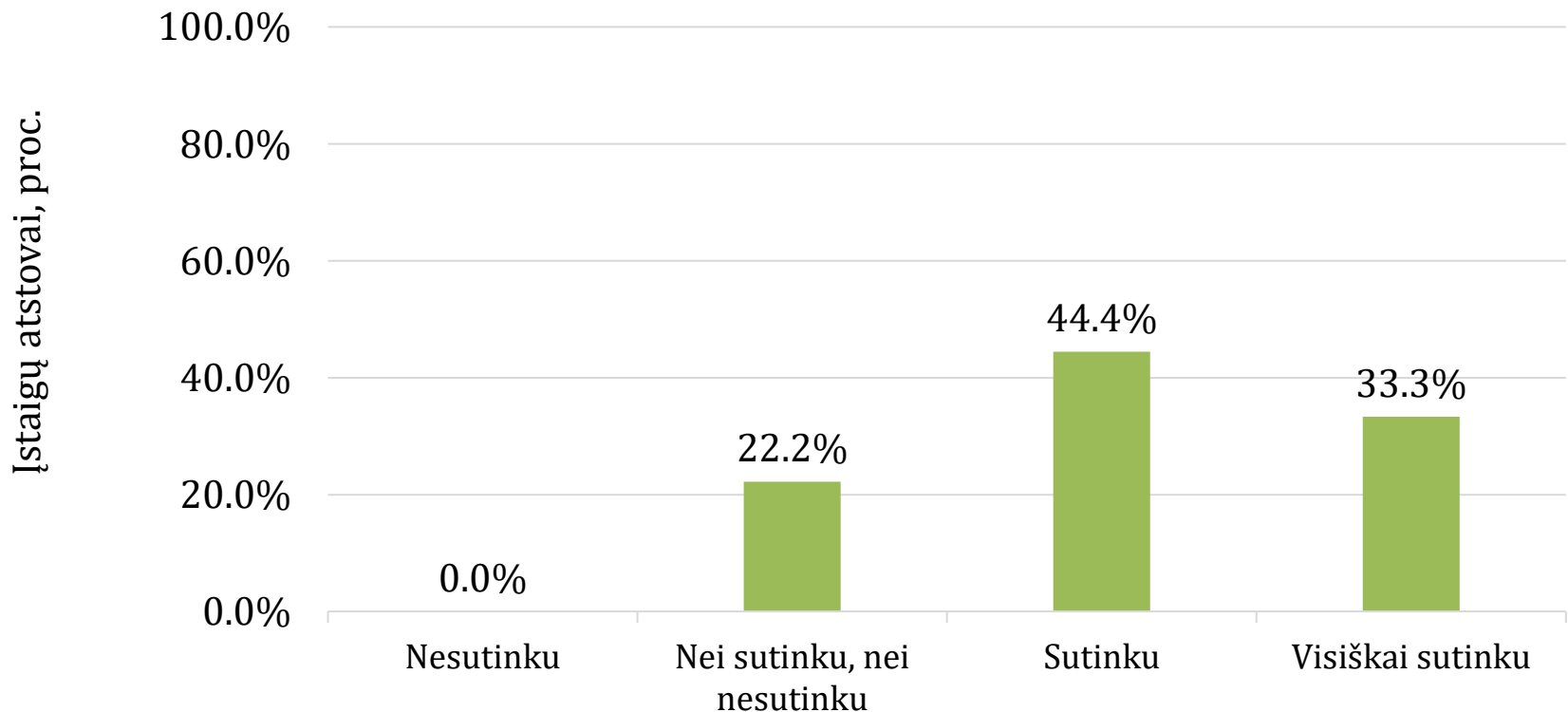
Kultūra

Informacijos ir turinio prieinamumas

Ar sutinkate su teiginiu, kad įstaigai **vykdant informacinę sklaidą** apie kultūros paslaugas, renginius ir iniciatyvas yra pagalvojama apie sklaidos pasiekiamumą lietuvių kalba nekalbančių ne ES šalių piliečių atžvilgiu?
(kultūros įstaigų atstovai, N = 9).

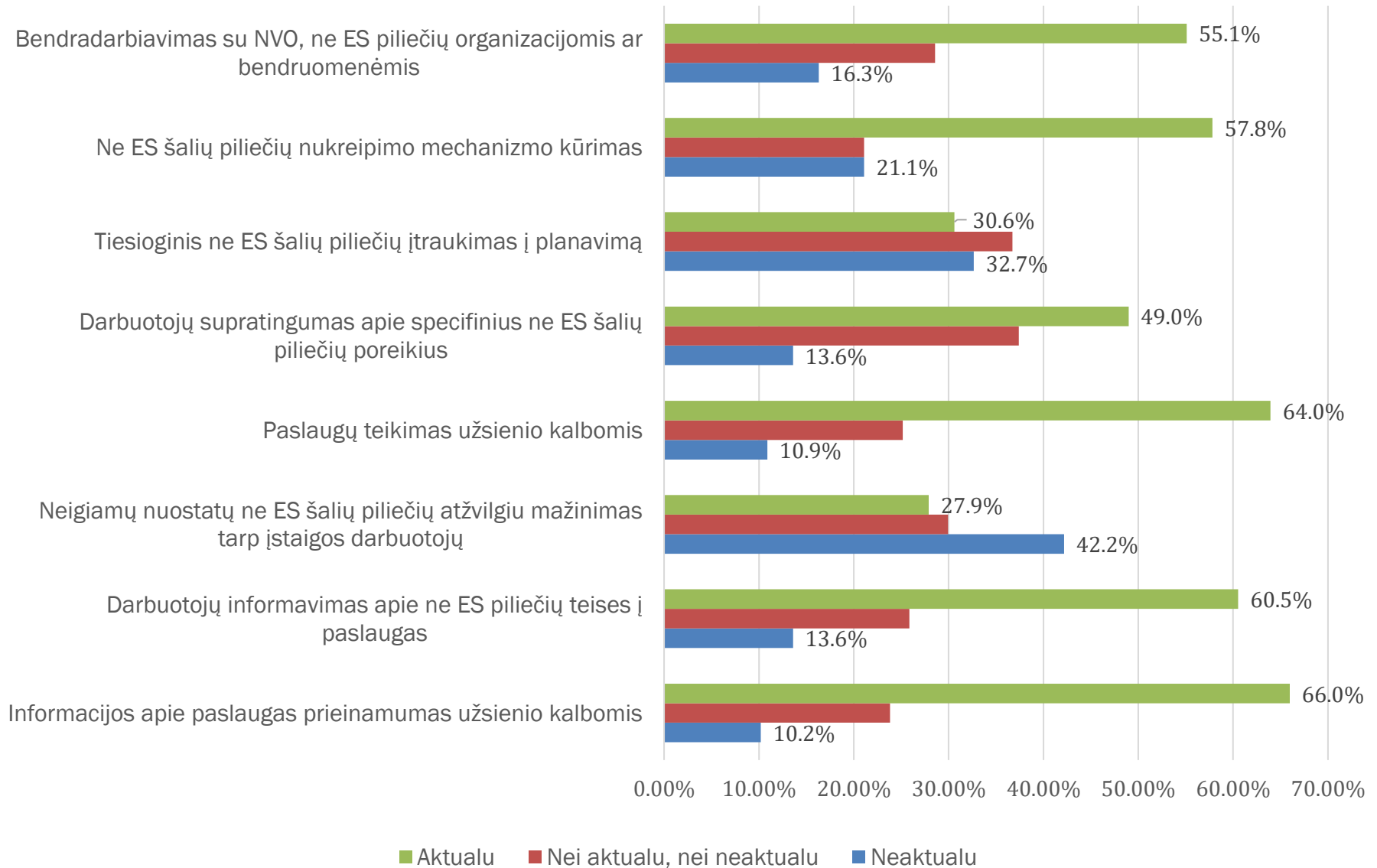

Ar sutinkate, kad teikiant kultūros paslaugas, įgyvendinant kultūros renginius ir iniciatyvas yra **dedamos pastangos gerinti turinio prieinamumą** lietuvių kalba nekalbantiems asmenims? (kultūros įstaigų atstovai, N = 9).

Ateities poreikiai

Kas, jūsų nuomone, būtų aktualu jūsų įstaigai gerinant paslaugas ir informacijos prieinamumą lietuvių kalba nekalbantiems asmenims ateityje? (įstaigų atstovai, N = 147).

Savivaldybės stiprybės ir silpnybės

STIPRYBĖS

Įdirbis ir patirtis planuojant ir teikiant paslaugas aukštos kvalifikacijos darbuotojams

Vertimo paslaugų prieinamumas*

Savivaldybės įstaigų požiūris į integracijos klausimų aktualumą

SILPNYBĖS (1)

Žinių apie savivaldybėje gyvenančius užsieniečius ir jų poreikius trūkumas

Tarpinstitucinio bendradarbiavimo trūkumas

Trūksta patirties dirbant su labiau pažeidžiamomis migrantų grupėmis, tokiomis kaip prieglobsčio gavėjai

SILPNYBĒS (2)

Pasyvus seniūniju į(si)traukimas informuojant ir konsultuojant ne ES piliečius

Ribotas savivaldybės įsitraukimas planuojant ir organizuojant kai kurias paslaugas

Ne ES piliečių įsitraukimo į konsultacijų procesą trūkumas

SILPNYBĖS (3)

Savivaldybės strateginiuose dokumentuose neįtrauktas lygių galimybių ir antidiskriminacijos klausimas

Iniciatyvų, skatinančių užsieniečių ir vietos bendruomenės bendra(darbia)vimą, trūkumas

Tarpkultūrinių mokymų trūkumas

Diversity Development Group

Lukiškių g. 5 – 527, LT- 01108, Vilnius

www.diversitygroup.lt

Facebook: [diversitydevelopmentgroup](https://www.facebook.com/diversitydevelopmentgroup)

Tyrimo klausimais bendraukime:

giedre@diversitygroup.lt

akvile@diversitygroup.lt

Klausimai diskusijai

- Koks galėtų (turėtų) būti savivaldybės vaidmuo?
- Koks galėtų (turėtų) būti vaidmenų ir atsakomybių tarp savivaldybės, savivaldybei pavaldžių įstaigų, NVO, migrantų bendruomenių pasiskirstymas?
- Kurioms aptartoms ne ES šalių piliečių integracijos sritims teiktumėte prioritetą?

Trūkstančių paslaugų poreikis (1)

- Informavimo ir konsultavimo paslaugos naujai į savivaldybę atvykusiems gyventi ne ES piliečiams (ypač užimtumo, socialinių paslaugų, vaikų švietimo, sveikatos priežiūros, kultūrinės veiklos, įvairių teisių (pvz., politinio dalyvavimo) klausimais) (**visose savivaldybėse**, rečiau Akmenės rajone).
- Vertimo paslaugos ir /arba geresnis informacijos įvairiomis kalbomis prieinamumas savivaldybei pavaldžiose ir valstybinėse institucijose (ypač sveikatos priežiūros ir socialines paslaugas teikiančiose įstaigose, užimtumo ir migracijos skyriuose) (**visose savivaldybėse**).
- Paslaugos, susijusios su psichinės sveikatos gerove (**visose savivaldybėse**).

Trūkstančių paslaugų poreikis (2)

- Labiau pritaikyta ugdymo įstaigų infrastruktūra lietuvių kalba nekalbantiems nepilnamečiams ir jų tėvams bei priemonės, skirtos mokyklos bendruomenės paruošimui priimti užsieniečius vaikus (**visose savivaldybėse**).
- Tarpkultūrinio dialogo skatinimo iniciatyvos, skatinančios didesnę migrantų, ypač prieglobsčio gavėjų, įsitraukimą į vietos bendruomenės gyvenimą (**visose savivaldybėse**).

Trūkstančių paslaugų poreikis (3)

- Specifinės informavimo ir konsultavimo paslaugos moterims migrantėms (apie savivaldybėje moterims teikiamas paslaugas, apie moterų teises Lietuvoje) (**visoje savivaldybėje**).
- Specifinės paslaugos ir iniciatyvos, skirtos moterims migrantėms, auginančioms vaikus, siekiant didesnio jų įsitraukimo į bendruomenės gyvenimą, lingvistinės integracijos ir užimtumo (**visoje savivaldybėje**).

NE ES ŠALIŲ PILIEČIŲ POREIKIŲ ANALIZĖ: KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖ

Projektas „SAVIVALDYBIŲ KOMPETENCIJŲ
DIDINIMAS TEIKIANT PASLAUGAS TREČIŲJŲ ŠALIŲ
PILIEČIAMS“

Dr. Giedrė Blažytė

SOCIALINIŲ PASLAUGŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTAS
prilie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai

EUROPOS SĄJUNGA

Projektas yra bendrai finansuojamas iš
Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo
2014–2020 metų nacionalinės programos
lėšų

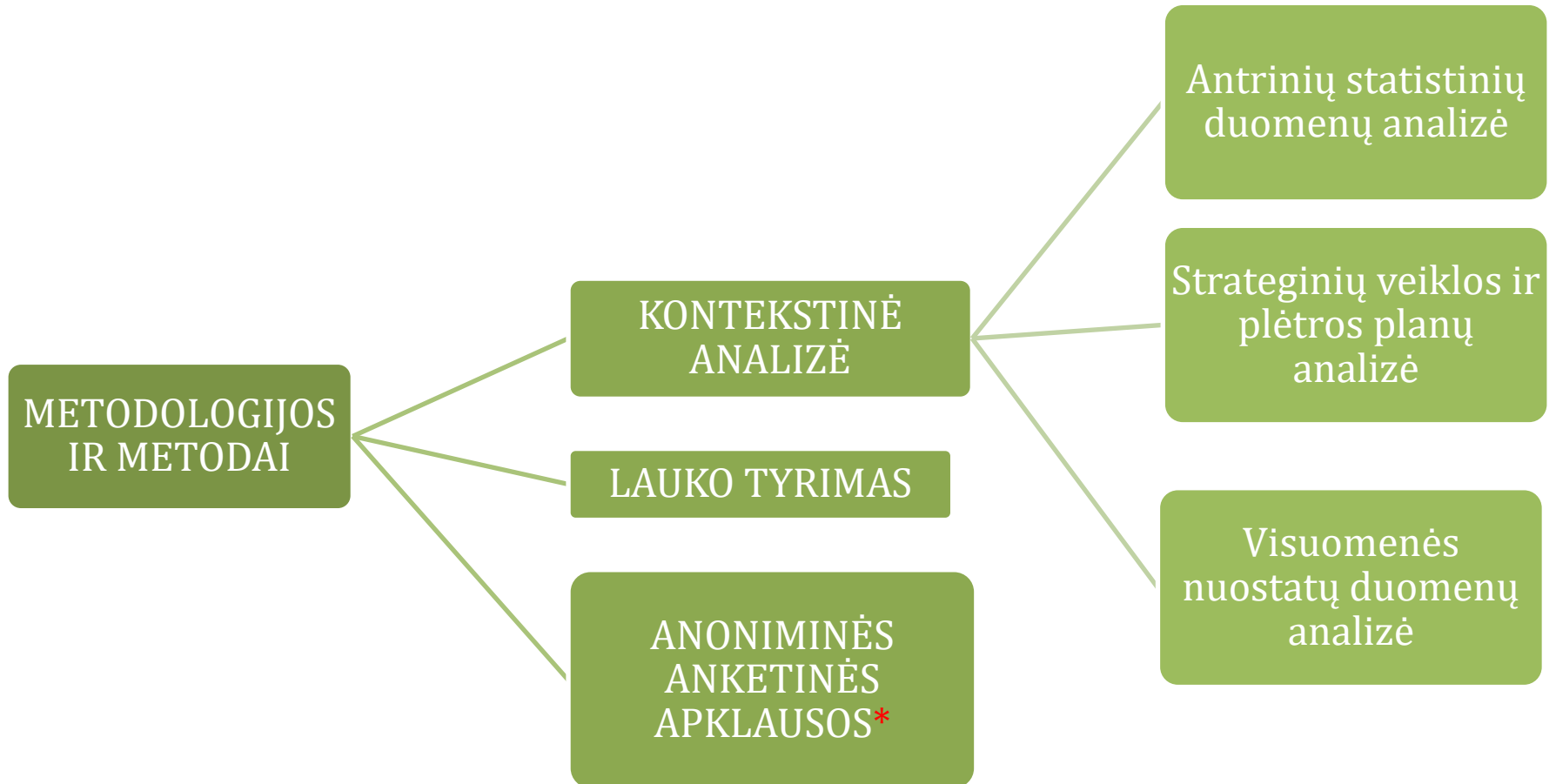
PMIF
Prieglobsčio, migracijos
ir integracijos fondas

DIVERSITY
DEVELOPMENT
GROUP

- **Tyrimo objektas:** savivaldybėse teikiamos paslaugos, aktualios sėkmingai NESP integracijai
- **Tyrimo tikslas:** ištirti ne ES piliečių poreikius ir savivaldybių kompetencijų bei resursų atitiktį gaunamoms paslaugoms, aktualioms sėkmingai ne ES piliečių integracijai – tikslingumas (atitikimas ne ES piliečių poreikiams), prieinamumas, kokybė ir įtrauktis.

TYRIMO METODOLOGIJA

KOKYBINIO TYRIMO METODAI IR IMTIS

Įgyvendinimo laikotarpis: 2020 metų rugpjūčio – lapkričio mėn.

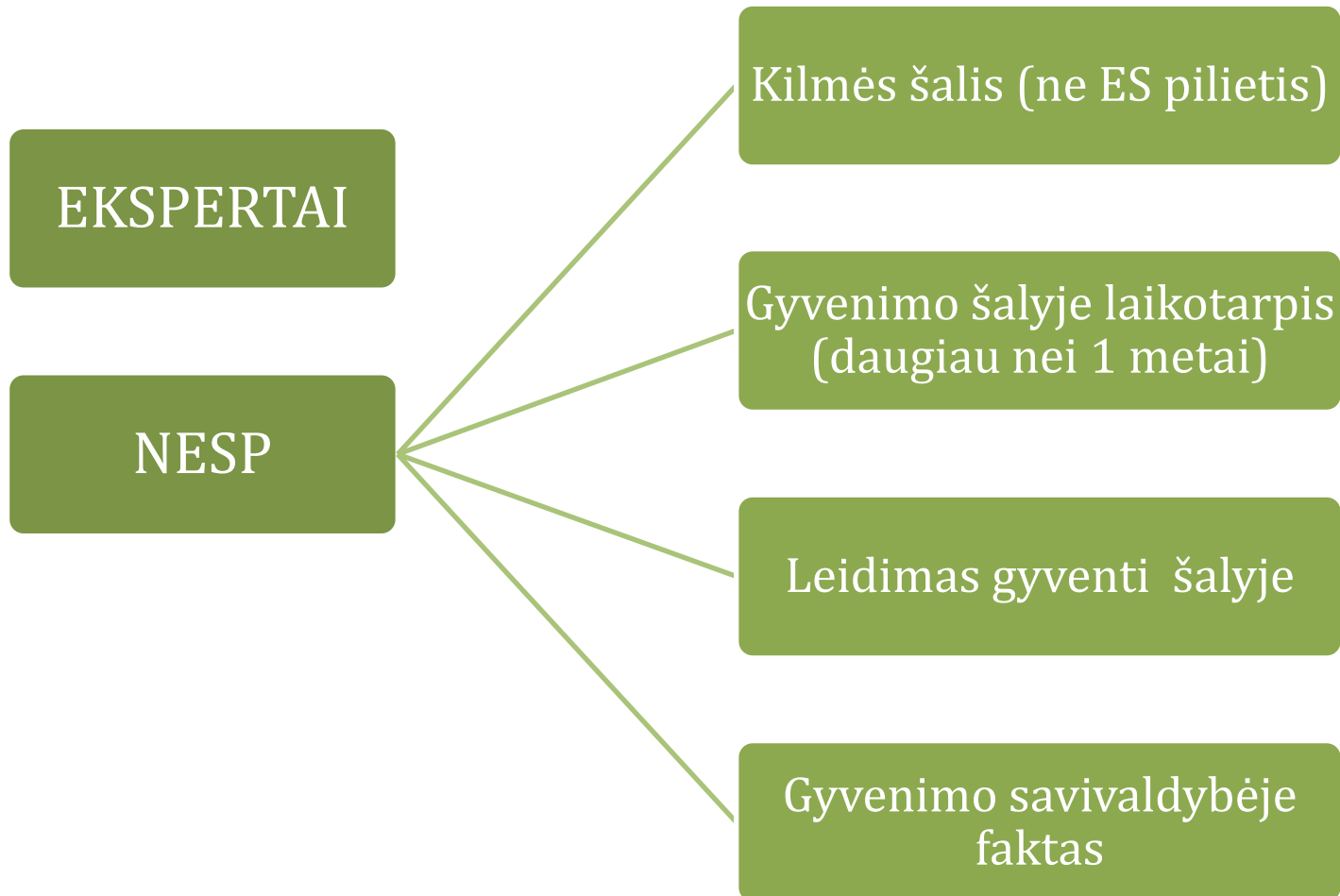
KLAIPĖDOS M. SAVIVALDYBĖJE:

*10 interviu su Klaipėdos mieste gyvenančiais NESP (7 moterimis ir 3 vyrais)

*7 ekspertais

Tyrimo dalyvių atranka

- Sniego gniūžtės metodą
- Pagal tikslinių grupių formavimo pavyzdį

ANONIMINĒS ANKETINĒS APKLAUSOS

Įgyvendinimo laikotarpis: 2020 metų lapkričio – 2021 metų sausio mėnesį*

SAVIVALDYBIŲ
ADMINISTRACIJŲ
SKYRIŲ
ATSTOVAMS

27 savivaldybių administracijų skyrių atstovai

SAVIVALDYBĖMS
PAVALDŽIŲ
ĮSTAIGŲ ARBA JŲ
PADALINIŲ
ATSTOVAMS

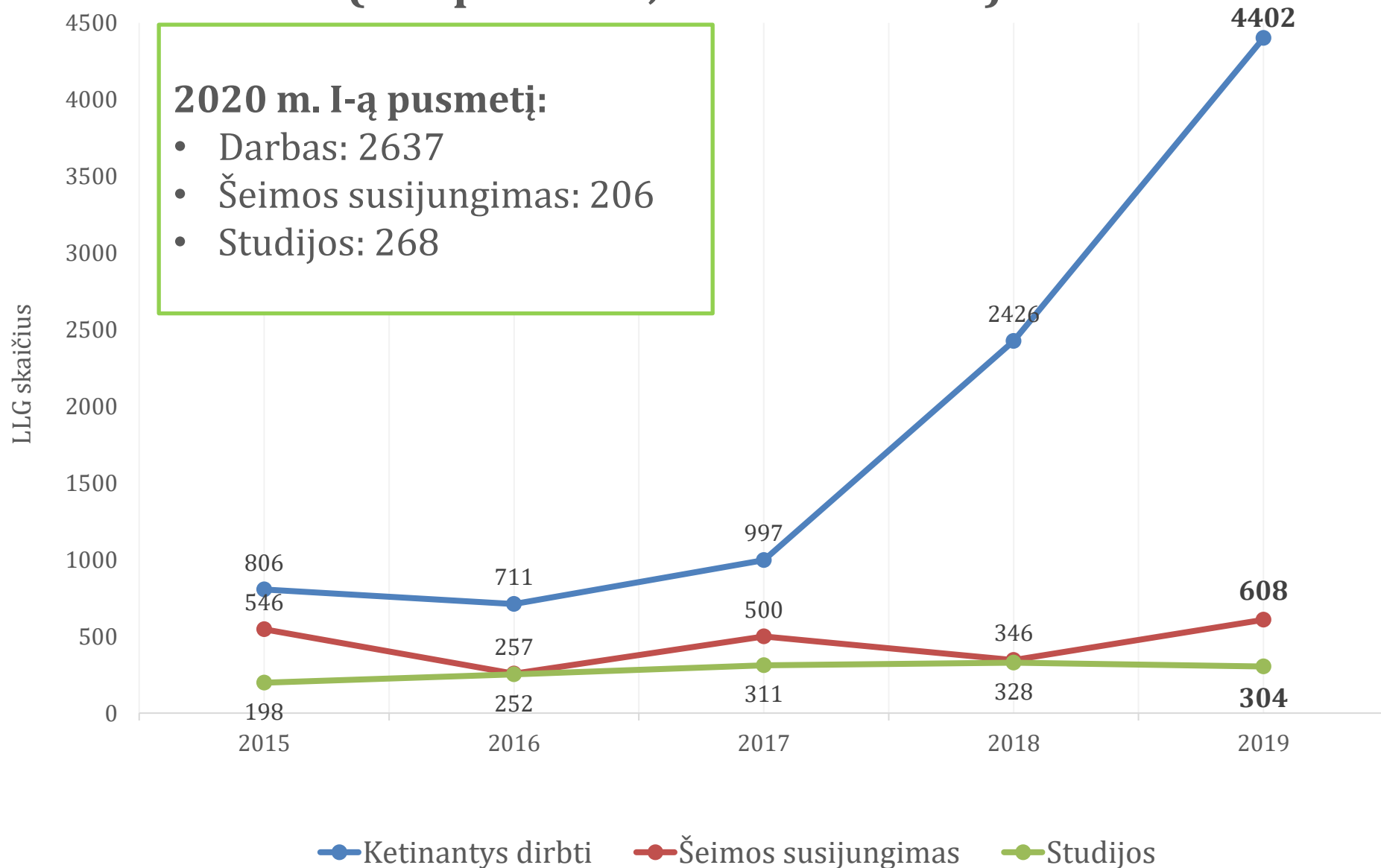
390 savivaldybėms pavaldžių įstaigų atstovų

NE ES ŠALIŲ PILIEČIŲ POPULIACIJA KLAIPĖDOS M. SAVIVALDYBĖJE

Ne ES šalių piliečiai, deklaravę gyvenamąją vietą Klaipėdos m. (metų pr.)

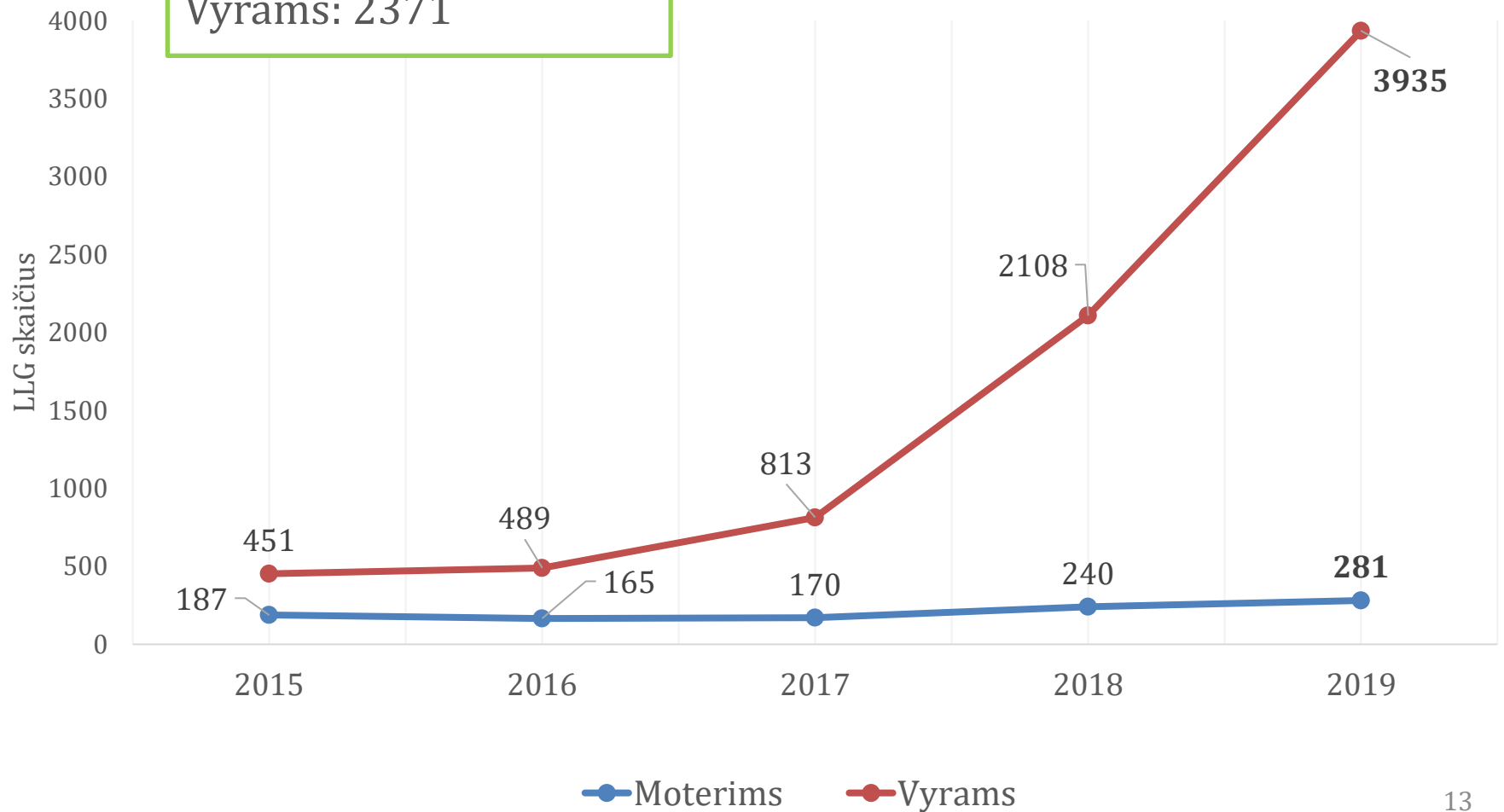

Leidimo laikinai gyventi LR išdavimas ir keitimas (Klaipėdos m., 2015–2019 m.)

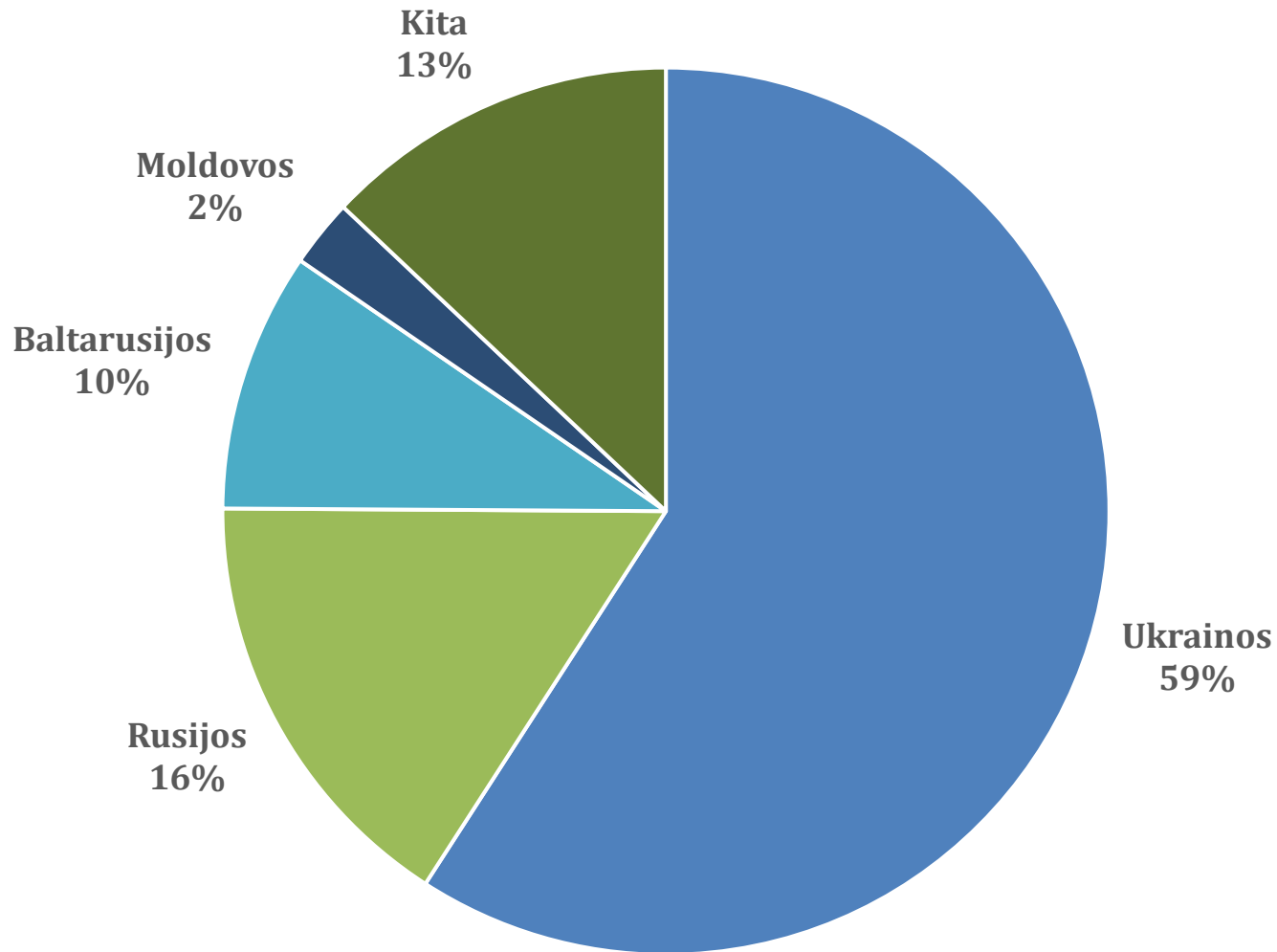

Išduoti leidimai laikinai gyventi LR pagal lytį (Klaipėdos m., 2015-2019 m.)

2020 m. I-ą pusmetį:
Moterims: 219
Vyrams: 2371

Išduoti leidimai laikinai gyventi pagal pilietybę (Klaipėdos m., 2015–2020 m. I-as pusmetis)

TYRIMO REZULTATAI IR IŠVADOS

Ne ES šalių piliečių integracijos patirtys ir poreikiai

Ne ES šalių piliečių integracijos iššūkiai: problemos ir poreikiai gyvenimo Lietuvoje pradžioje

Sunkumai ir iššūkiai

Kliūtys gaunant leidimus gyventi šalyje

Kalbos barjeras

Psichologiniai išgyvenimai

Visuomenės nuostatos

Lyčių nelygybė

Informacijos apie paslaugas trūkumas

Gyvenimo Lietuvoje pradžioje svarbu:

- a) tinkamai informuoti apie savivaldybėje teikiamas paslaugas bei užtikrinti šių paslaugų prieinamumą;
- b) užtikrinti galimybes ugdyti lietuvių kalbos įgūdžius tik atvykus gyventi į savivaldybę;
- c) įvairiomis priemonėmis skatinti užsieniečių įsitraukimą į vietos bendruomenės gyvenimą.

Lietuvių kalba (1)

Lietuvių kalbos gebėjimų stoka:

- a) apsunkina priėjimą prie reikiamų paslaugų;
- b) apriboja socialinių ryšių rato plėtrą;
- c) turi įtakos neigiamoms visuomenės ir paslaugas teikiančių specialistų nuostatoms;
- d) apriboja įsidarbinimo galimybes ir lemia mažesnes aukštesnės kvalifikacijos bei geriau mokamo darbo perspektyvas ateityje;
- e) sukelia sunkumų susirandant gyvenamąją vietą.

Aplinkybės, kurios labiausiai sunkina lietuvių kalbos mokymąsi:

- a) kalbos kursų ir darbo derinimas;
- b) kalbos kursų ir gyvenimo/rūpinimosi vaikais ir artimaisiais derinimas;
- c) menkas lietuvių kalba kalbančių pažįstamų ratas.

Lietuvių kalba (2)

Lietuvių kalbos mokymo(si) probleminiai aspektai:

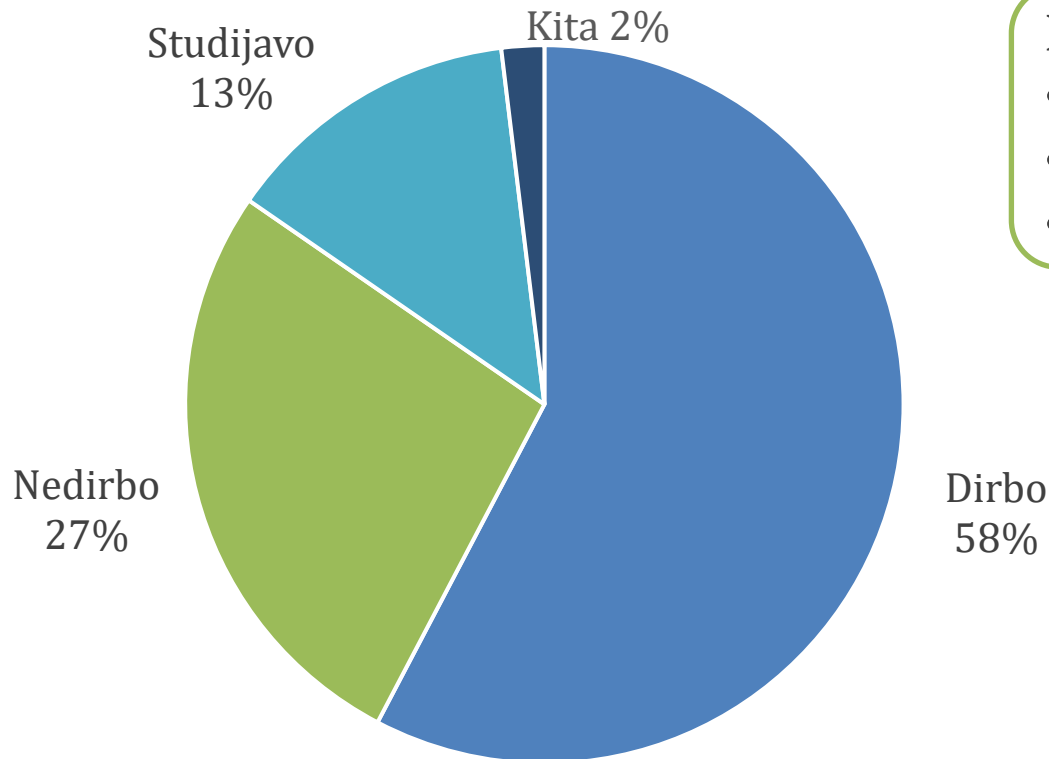
1. Pabėgėlių priėmimo centre (PPC) organizuojamų kursų nepakanka, kad **prieglobsčio gavėjai** pasiruoštų savarankiškam gyvenimui pasibaigus integracijos laikotarpiui PPC.

„<...> žinių nebuvo pakankamai, nes, pavyzdžiui, parduotuvėje mes susišnekėti galim, <...> pasiimti kažkokių tai produktų, kurių mums reikia, bet va tokio pilnavertiško bendravimo mes negalime turėti. Va, pavyzdžiui, kai va dabar mes čia sėdime ir man reikėtų su jumis bendrauti <...> be vertėjo pagalbos, mes jau tikrai nesusišnekėtumėm.“ (J-1M)

2. Valandų skaičiaus, numatyto nemokamiems lietuvių kalbos kursams **prieglobsčio gavėjams**, tęsiant integraciją savivaldybėse, nepakanka; kursai organizuojami pagal projektus, skiriamas finansavimas neužtikrina kursų kokybės ir tęstinumo.

Užimtumas (1)

„<...> supratau, kad buhalterė dirbti čia nebus jokios galimybės ir buvau pasiruošusi pakeisti profesiją. Laikas bėga, ateina supratimas, kad nei aš pensijos gausiu ir darbo stažo nėra. Pilna priklausomybė nuo vyro, psichologiškai labai sunku.“ (Kl-4M)

Klaipėdos mieste:

- 4 dirbo
- 4 nedirbo
- 2 studijavo

Užimtumas (2)

Nedalyvavimo darbo rinkoje priežastys:

- a) šeimos ir darbo derinimas;
- b) sunkumai persikvalifikuojant/
pripažįstant kilmės šalyje
įgytą specialybę Lietuvoje;
- c) sveikatos problemos;
- d) lietuvių kalbos barjeras.

Aplinkybės, kurios labiausiai apsunkina integraciją į darbo rinką:

- a) lietuvių kalbos barjeras;
- b) biurokratinės kliūtys;
- c) ilgai trunkanti leidimo dirbti
suteikimo tvarka;
- d) sunkumai keičiant darbdavį;
- e) darbdavių nuostatos;
- f) informacijos apie įsidarbinimo ar
darbo vietos susikūrimo
galimybes trūkumas.

Sveikatos priežiūra

Aplinkybės, kurios labiausiai apsunkina sveikatos priežiūros prieinamumą

- a) lietuvių kalbos barjeras (ypač psichinės sveikatos priežiūros ir akušerių-ginekologų teikiamų paslaugų);
- b) informacijos, susijusios su sveikatos priežiūros sistema ir sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumu
- c) neigiamos nuostatos;
- d) teisinis statusas;
- e) finansinių lėšų trūkumas gauti paslaugas privačiose sveikatos priežiūros įstaigose (pvz., psichologo ar psichoterapeuto konsultacijas).

Rusų kalba gebantys susikalbėti užsieniečiai turi palankesnes sąlygas gauti sveikatos priežiūros paslaugas.

Socialinės paslaugos ir būstas

Aplinkybės, kurios labiausiai apsunkina socialinių paslaugų ir būsto prieinamumą:

- ribotos žinios apie teises gauti socialinę paramą ir socialines paslaugas;

*„Bet ar jie išvis žino, kaip gauti? <...> Nemanau, kad užsieniečiai žino.“
(Kl-10M)*

Aplinkybės, kurios labiausiai apsunkina būsto prieinamumą:

- visuomenės nuostatos;
- kalbos barjeras;
- gyvenamosios vietos deklaravimas;
- prieglobsčio gavėjai nepriskiriami pažeidžiamų asmenų grupei, kuri galėtų gauti socialinį būstą lengvesnėmis sąlygomis.

Švietimas

Aplinkybės, kurios labiausiai apsunkina švietimo paslaugų prieinamumą

- a) lietuvių kalbos barjeras;
- b) visuomenės nuostatos;
- c) informacijos trūkumas
- d) Lietuvos švietimo sistemos infrastruktūra netinkamai pasirengusi priimti užsieniečius vaikus.

„<...> aš manau, kad čia yra visuotinė ir nacionaliniu mastu didelė problema, kad ta integracija į mokyklas kaip ir teoriškai yra, bet praktiškai, kas ateina į paprastą vidurinę mokyklą arba gimnaziją, kuri nėra susikontcentravus arba neturi tos programos arba apskritai nėra mokyti vaiką integruoti, tai bus ganėtinai sudėtinga.“ (Kl-EKSP-5)

Pilietinis ir politinis dalyvavimas

Aplinkybės, kurios labiausiai riboja politinį ir pilietinį dalyvavimą

- a) ribotos žinios apie teisę dalyvauti rinkimuose (nors dalyvavimą rinkimuose laiko svarbiu veiksnium, padedančiu jaustis visaverčiais šalies gyventojais);
- b) ribotos galimybės dalyvauti konsultacijose dėl sprendimų, susijusių su klausimais, aktualiais savivaldybėje gyvenantiems užsienio šalių piliečiams ir bendrai visiems savivaldybės ir (arba) seniūnaitijos gyventojams.

„<...> viena vertus, kai pagalvoji, ką gali pakeisti vienas balsas? Tačiau, kita vertus, manau, kad tai tikrai padėtų pajusti, kad priklausai [bendruomenei – aut. past.] ir turi balsą.“ (Kl-10M)

Moterų migrančių patirtys (1)

Moterys migrantės dažniau nei migrantai vyrai:

- a) patiria (ar yra patyrusios) priklausomybę nuo sutuoktinio / partnerio (tai riboja jų socialinę ir lingvistinę adaptaciją);
- b) susiduria su sunkumais derinant šeimos gyvenimą ir integraciją į darbo rinką;
- c) atsiduria nemaloniuose situacijose dėl kultūrinių ir religinių skirtumų;
- d) susiduria su sunkumais norėdamos persikvalifikuoti ar įgyti profesinę kvalifikaciją;
- e) dėl šiuo metu Lietuvoje galiojančių teisinių nuostatų bijodamos prarasti teisinį statusą, turi taikstyti su smurtu artimoje aplinkoje.

Moterų migrančių patirtys (2)

Moterims migrantėms trūksta:

- a) informacijos apie savivaldybėje teikiamas paslaugas moterimis;
- b) informacijos apie moterų teises Lietuvoje;
- c) moterų migrančių įtraukimo, priimant sprendimus, susijusius su moterų klausimais, mieste, kuriame gyvena;
- d) specifinių paslaugų ir iniciatyvų, skirtų moterims migrantėms, auginančioms vaikus.

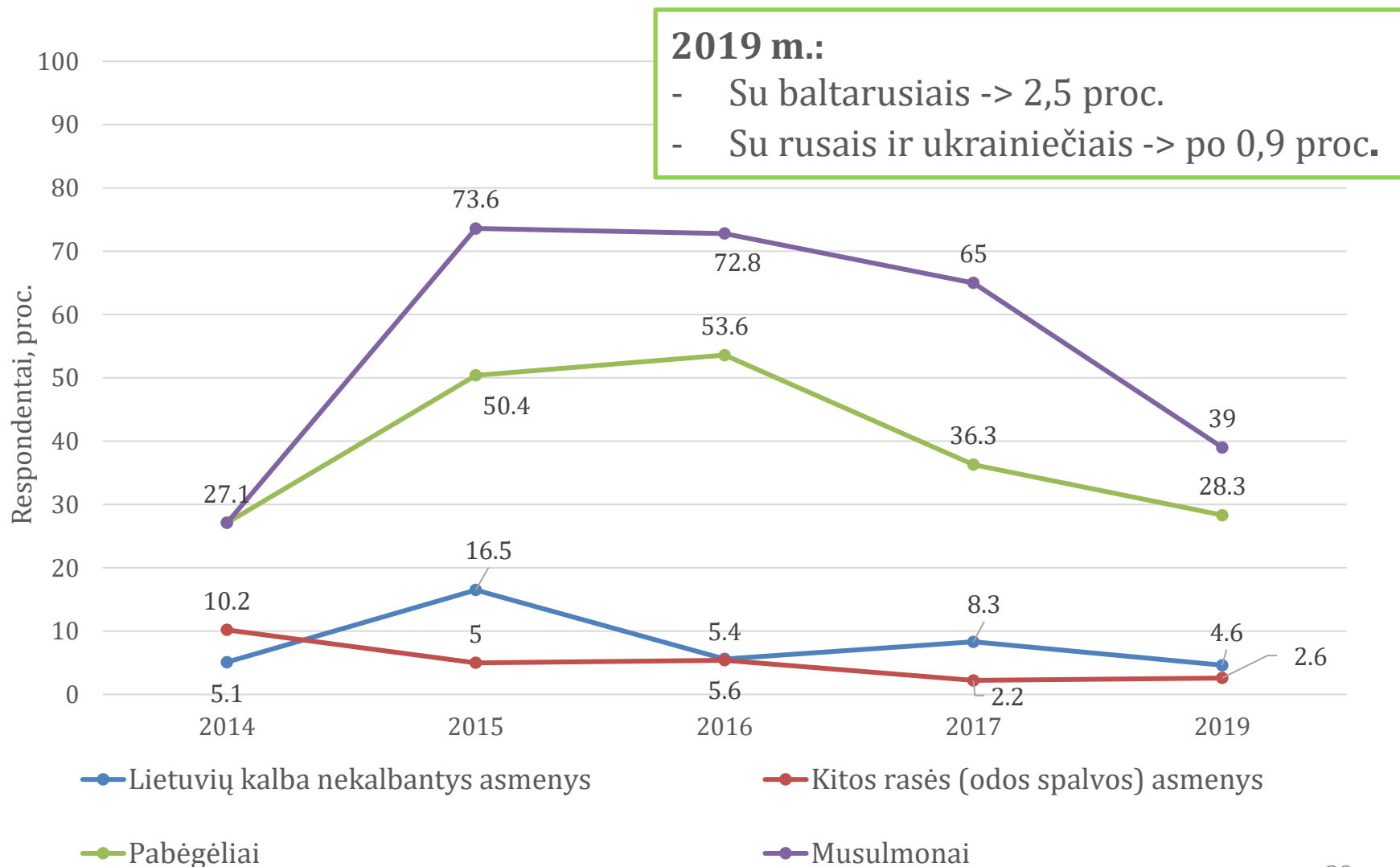
Diskriminacijos atvejai ir patirtys (1)

- Dažniausiai su netinkamu elgesiu dėl užsieniečių kilmės, religinių nuostatų ar panašių aspektų susiduriama sveikatos priežiūros įstaigose, tokių atvejų yra pasitaikę Migracijos ir Užimtumo tarnybos skyriuose.
- Susidūrę su diskriminacinėmis situacijomis ne ES piliečiai nėra linkę kreiptis pagalbos.

„Tai nutiko praeitais metais. Vaikinas į mane žiūrėjo be jokios priežasties, ir tada jis pasakė, <...> tiesiog gatvėje, „Grįžk į savo šalį, iš kurios atvykai.““ (Kl-7V)

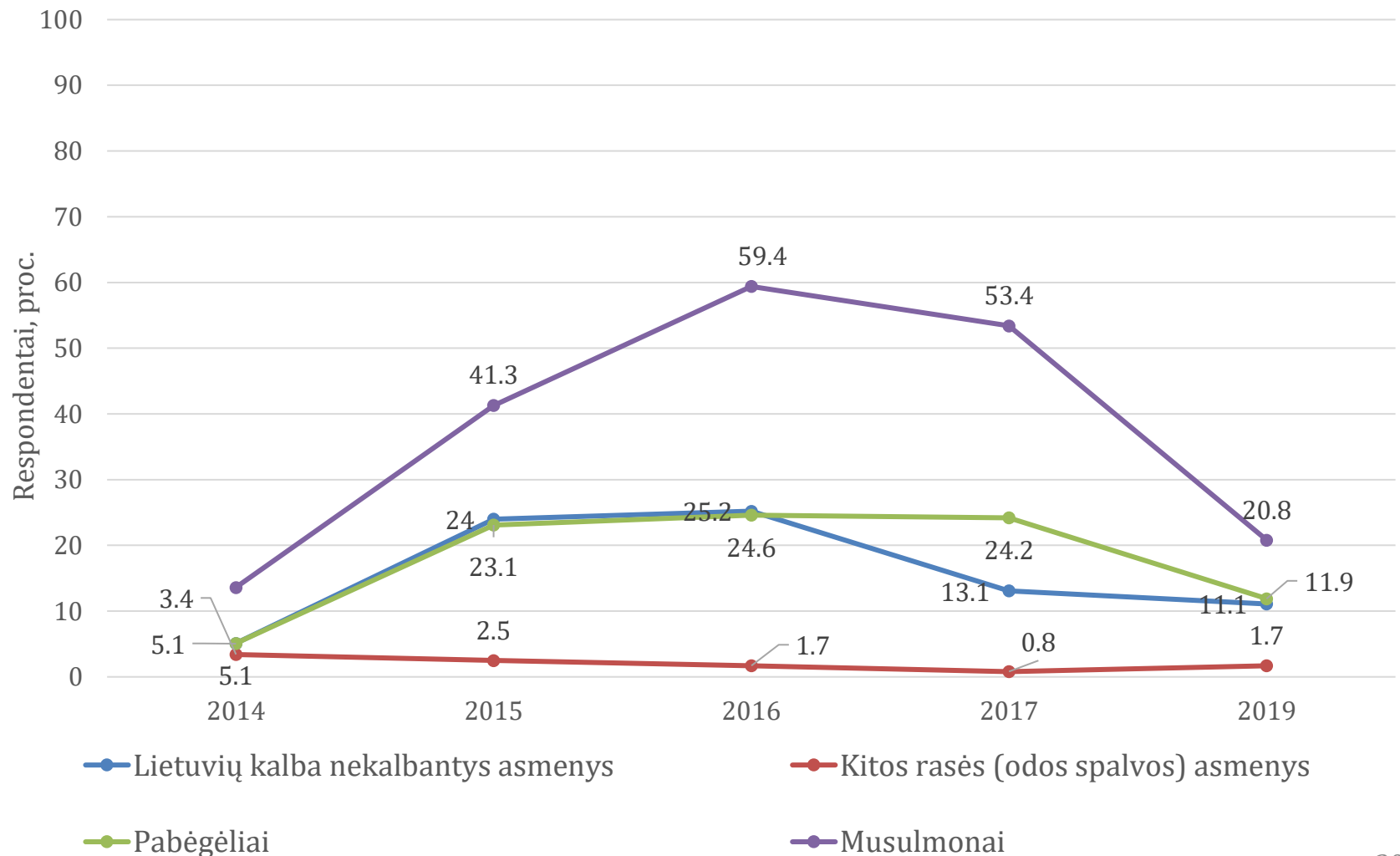
Diskriminacijos atvejai ir patirtys (2)

Su kuo nenorėtų gyventi kaimynystėje
(2014-2019* m., Klaipėdos apskritis, proc.)

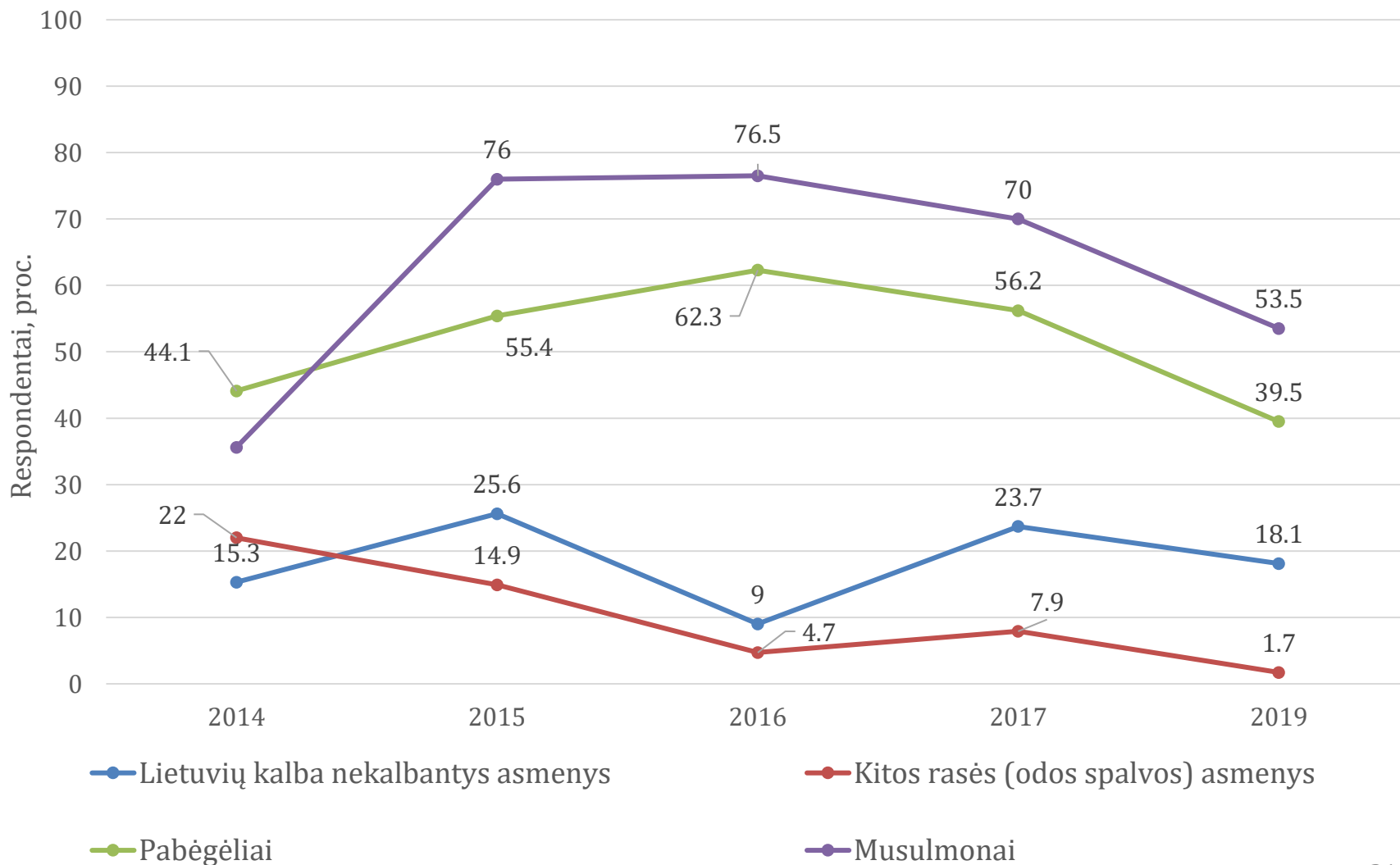
Diskriminacijos atvejai ir patirtys (3)

Su kuo nenorėtų dirbti vienoje darbovietėje
(2014-2019* m., Klaipėdos apskritis, proc.)

Diskriminacijos atvejai ir patirtys (4)

Kam nenorėtų nuomoti būsto?
(2014-2019* m., Klaipėdos apskritis, proc.)

Paslaugų planavimas ir prieinamumas

Gautų paslaugų savivaldybėje vertinimas

Kritiškas Migracijos departamento, Užimtumo tarnybos ir šių įstaigų padalinių teikiamų paslaugų vertinimas:

- a) viešai prieinamos informacijos ne lietuvių kalba trūkumas;
- b) Migracijos departamento ir Užimtumo tarnybos padaliniuose dirbančių tarnautojų nekompetencija aptarnauti užsienio šalių piliečius (gebėjimų susikalbėti ne lietuvių kalba nebuvimas, kompetencijų ir tolerancijos stoka).

Kritiškas sveikatos priežiūros įstaigų teikiamų paslaugų vertinimas:

- a) vertimo paslaugų trūkumas;
- b) neetiškas darbuotojų elgesys dėl užsieniečių kilmės, religinių nuostatų ar panašių aspektų

Paslaugų planavimas ir prieinamumas

- a) ne ES piliečiams integracijos paslaugas teikiančios NVO, ne ES piliečių organizacijos ar bendruomenės nėra įtraukiamos į konsultacijas planuojant paslaugas Klaipėdos miesto gyventojams;
- b) Klaipėdos miesto savivaldybė nėra paskyrusi asmens, kuris būtų atsakingas už užsieniečių integracijos klausimus savivaldybėje
- c) Trūksta žinių apie migracijos situaciją mieste ir mieste gyvenančių ne ES piliečių poreikius.

„<...> kai kurios paslaugos yra prieinamos tik Lietuvos pilietybę turintiems gyventojams, tai šitoj vietoj reiktų pasidaryti kažkokį tyrimą, įsivertinti, koks yra tas paslaugų poreikis konkrečiai ne ES šalių gyventojams, ir tada mąstyti apie naujas priemones, kurias galbūt galėtumėm sukurti.“ (Kl-EKSP-1)

Paslaugų infrastruktūros pritaikymas (specifiniams) ne ES šalių piliečių poreikiams

- Teikiant paslaugas siekiama, gyventojai gautų tokios pat kokybės aptarnavimą, nepriklausomai nuo jų etninės kilmės, religijos, migracijos statuso, kt.*
- Informacijos apie įvairias paslaugas, prieinamas Klaipėdos miesto gyventojams, trūkumu (pvz., savivaldybės internetinis puslapis nėra tinkamai pritaikytas lietuvių kalba nekalbantiems užsieniečiams)
- Klaipėdos miesto savivaldybė nėra numačiusi biudžeto, kuris būtų skirtas ne ES piliečių integracijai ir savivaldybės bei jai pavaldžių institucijų infrastruktūros pritaikymui prie specifinių užsieniečių poreikių (pvz., asmenims, nekalbantiems valstybine kalba).*

Savivaldybės stiprybės ir silpnybės

STIPRYBĖS

Pastangos planuojant ir teikiant paslaugas aukštos kvalifikacijos darbuotojams

Savivaldybės skiriamas finansavimas tautinėms bendruomenėms

SILPNYBĖS (1)

Vaidmenų pasiskirstymo tarp savivaldybės, įstaigų ir NVO trūkumas

Tarpinstitucinio bendradarbiavimo trūkumas

Žinių apie savivaldybėje gyvenančius užsieniečius ir jų poreikius trūkumas

Kvotų taikymas prieglobsčio gavėjams

Trūksta patirties dirbant su labiau pažeidžiamomis migrantų grupėmis, tokiomis kaip prieglobsčio gavėjai

SILPNYBĖS (2)

Ne ES piliečių ir jų atstovų įsitraukimo į paslaugų planavimo procesą trūkumas

Ribotas savivaldybės įsitraukimas planuojant ir organizuojant kai kurias paslaugas

Savivaldybės strateginiuose dokumentuose neįtrauktas antidiskriminacijos politikos klausimas

Iniciatyvų, skatinančių užsieniečių ir vietos bendruomenės bendra(darbia)vimą, trūkumas

Tarpkultūrinių mokymų trūkumas

Diversity Development Group

Lukiškių g. 5 – 527, LT- 01108, Vilnius

www.diversitygroup.lt

Facebook: [diversitydevelopmentgroup](https://www.facebook.com/diversitydevelopmentgroup)

Tyrimo klausimais bendraukime:

giedre@diversitygroup.lt

Klausimai diskusijai

- Koks galėtų (turėtų) būti savivaldybės vaidmuo?
- Koks galėtų (turėtų) būti vaidmenų ir atsakomybių tarp savivaldybės, savivaldybei pavaldžių įstaigų, NVO, migrantų bendruomenių pasiskirstymas?
- Kurioms aptartoms ne ES šalių piliečių integracijos sritims teiktumėte prioritetą?

Trūkstančių paslaugų poreikis (1)

- Informavimo ir konsultavimo paslaugos naujai į savivaldybę atvykusiems gyventi ne ES piliečiams (ypač užimtumo, socialinių paslaugų, vaikų švietimo, sveikatos priežiūros, kultūrinės veiklos, įvairių teisių (pvz., politinio dalyvavimo) klausimais) (**visose savivaldybėse**, rečiau Akmenės rajone).
- Vertimo paslaugos ir /arba geresnis informacijos įvairiomis kalbomis prieinamumas savivaldybei pavaldžiose ir valstybinėse institucijose (ypač sveikatos priežiūros ir socialines paslaugas teikiančiose įstaigose, užimtumo ir migracijos skyriuose) (**visose savivaldybėse**).
- Paslaugos, susijusios su psichinės sveikatos gerove (**visose savivaldybėse**).

Trūkstančių paslaugų poreikis (2)

- Labiau pritaikyta ugdymo įstaigų infrastruktūra lietuvių kalba nekalbantiems nepilnamečiams ir jų tėvams bei priemonės, skirtos mokyklos bendruomenės paruošimui priimti užsieniečius vaikus (**visose savivaldybėse**).
- Tarpkultūrinio dialogo skatinimo iniciatyvos, skatinančios didesnę migrantų, ypač prieglobsčio gavėjų, įsitraukimą į vietos bendruomenės gyvenimą (**visose savivaldybėse**).

Trūkstančių paslaugų poreikis (3)

- Specifinės informavimo ir konsultavimo paslaugos moterims migrantėms (apie savivaldybėje moterims teikiamas paslaugas, apie moterų teises Lietuvoje) (**visose savivaldybėse**).
- Specifinės paslaugos ir iniciatyvos, skirtos moterims migrantėms, auginančioms vaikus, siekiant didesnio jų įsitraukimo į bendruomenės gyvenimą, lingvistinės integracijos ir užimtumo (**visose savivaldybėse**).

NE ES ŠALIŲ PILIEČIŲ POREIKIŲ ANALIZĖ: ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBĖ

Projektas „SAVIVALDYBIŲ KOMPETENCIJŲ
DIDINIMAS TEIKIANT PASLAUGAS TREČIŲJŲ ŠALIŲ
PILIEČIAMS“

Dr. Giedrė Blažytė
Akvilė Kriščiūnaitė

SOCIALINIŲ PASLAUGŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTAS
priė Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai

EUROPOS SĄJUNGA

Projektas yra bendrai finansuojamas iš
Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo
2014–2020 metų nacionalinės programos
lėšų

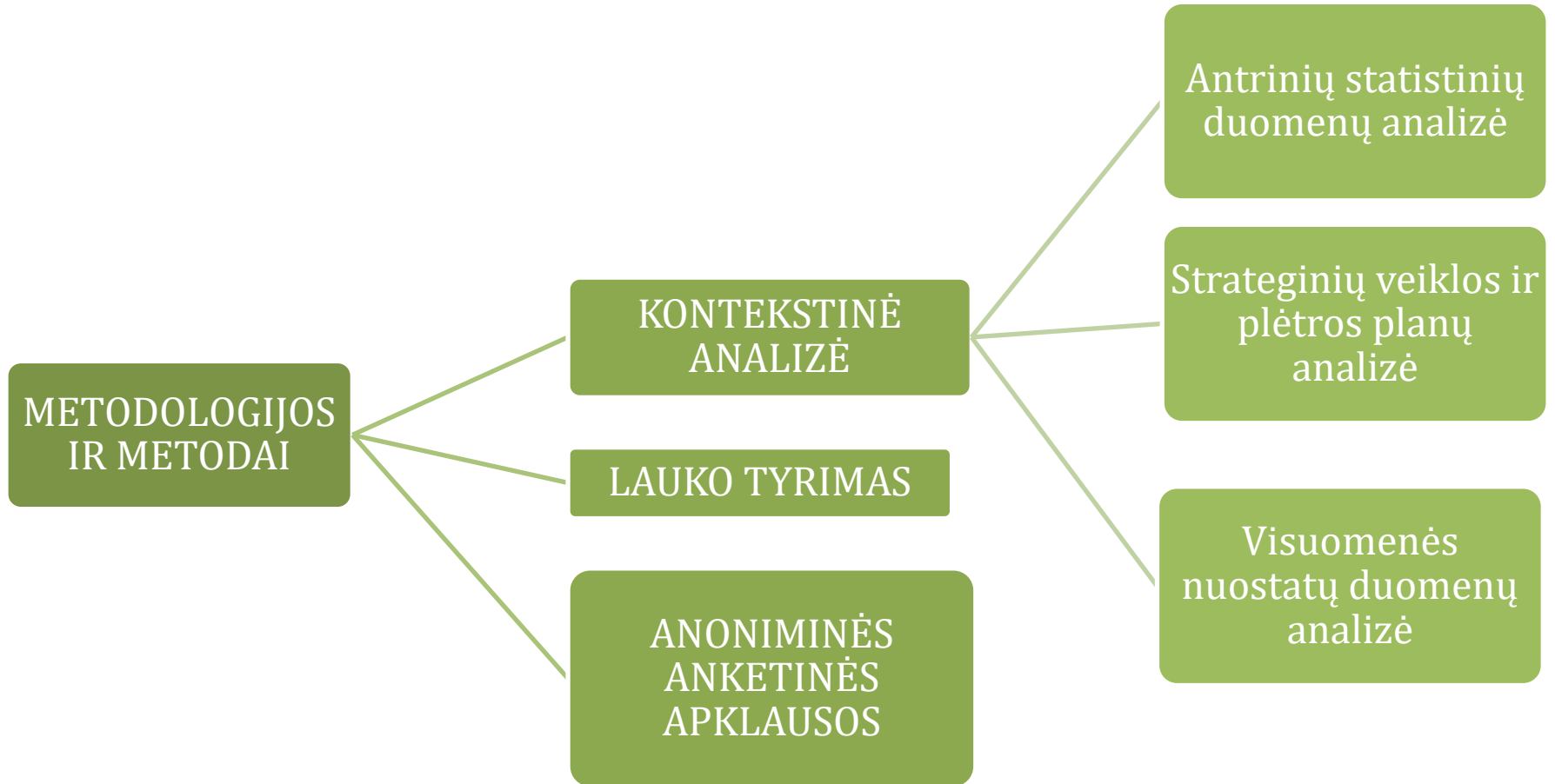
PMIF
Prieglobsčio, migracijos
ir integracijos fondas

DIVERSITY
DEVELOPMENT
GROUP

- **Tyrimo objektas:** savivaldybėse teikiamos paslaugos, aktualios sėkmingai NESP integracijai
- **Tyrimo tikslas:** ištirti ne ES piliečių poreikius ir savivaldybių kompetencijų bei resursų atitiktį gaunamoms paslaugoms, aktualioms sėkmingai ne ES piliečių integracijai – tikslingumas (atitikimas ne ES piliečių poreikiams), prieinamumas, kokybė ir įtrauktis.

TYRIMO METODOLOGIJA

KOKYBINIO TYRIMO METODAI IR IMTIS

Įgyvendinimo laikotarpis: 2020 metų rugpjūčio – lapkričio mėn.

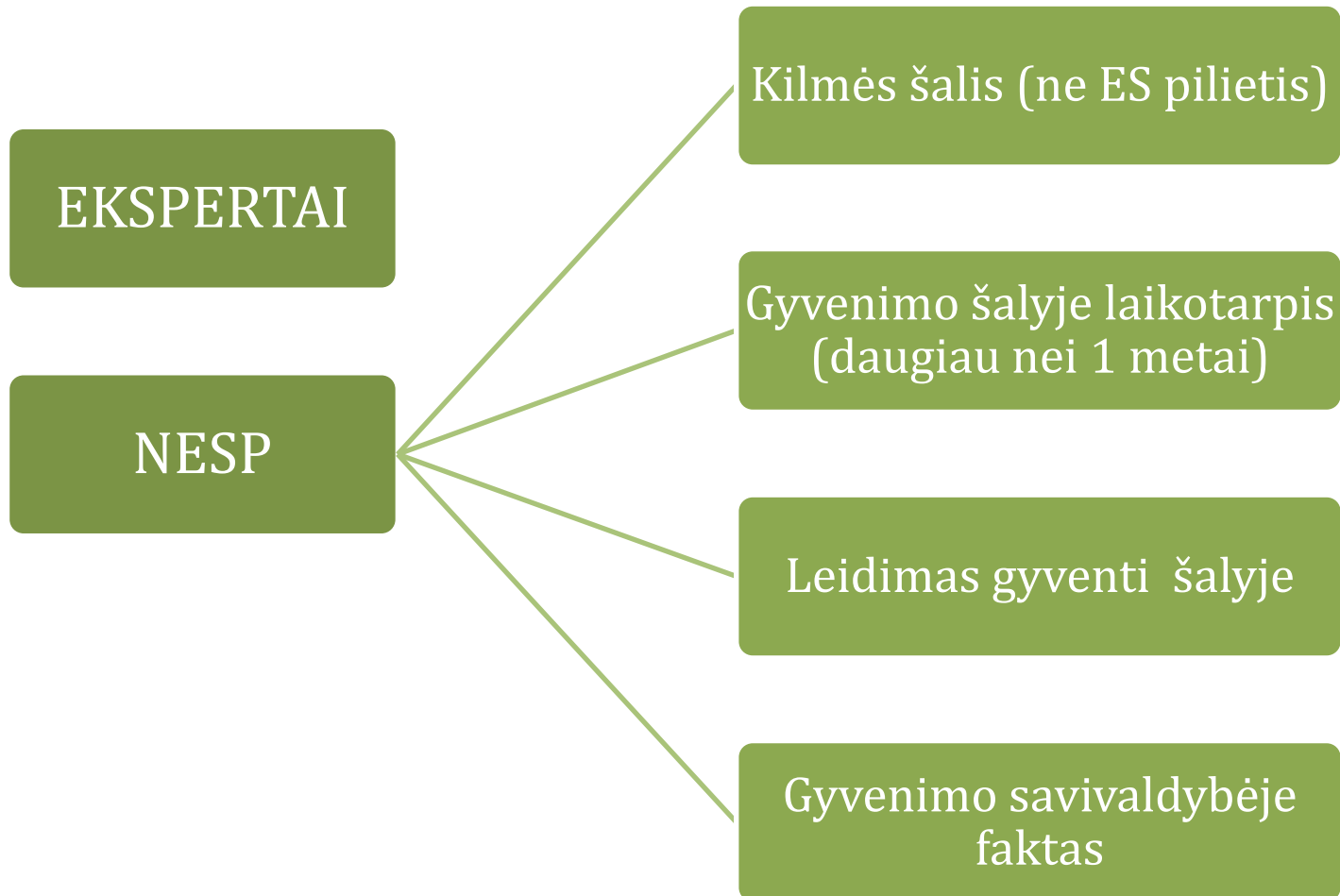
ŠIAULIŲ M. SAVIVALDYBĖJE:

*6 interviu su Šiaulių mieste gyvenančiais NESP (4 moterimis ir 2 vyrais)

*3 ekspertais

Tyrimo dalyvių atranka

- Sniego gniūžtės metodą
- Pagal tikslinių grupių formavimo pavyzdį

ANONIMINĒS ANKETINĒS APKLAUSOS

Įgyvendinimo laikotarpis: 2020 metų lapkričio – 2021 metų sausio mėnesį

SAVIVALDYBIŲ ADMINISTRACIJŲ SKYRIŲ ATSTOVAMS

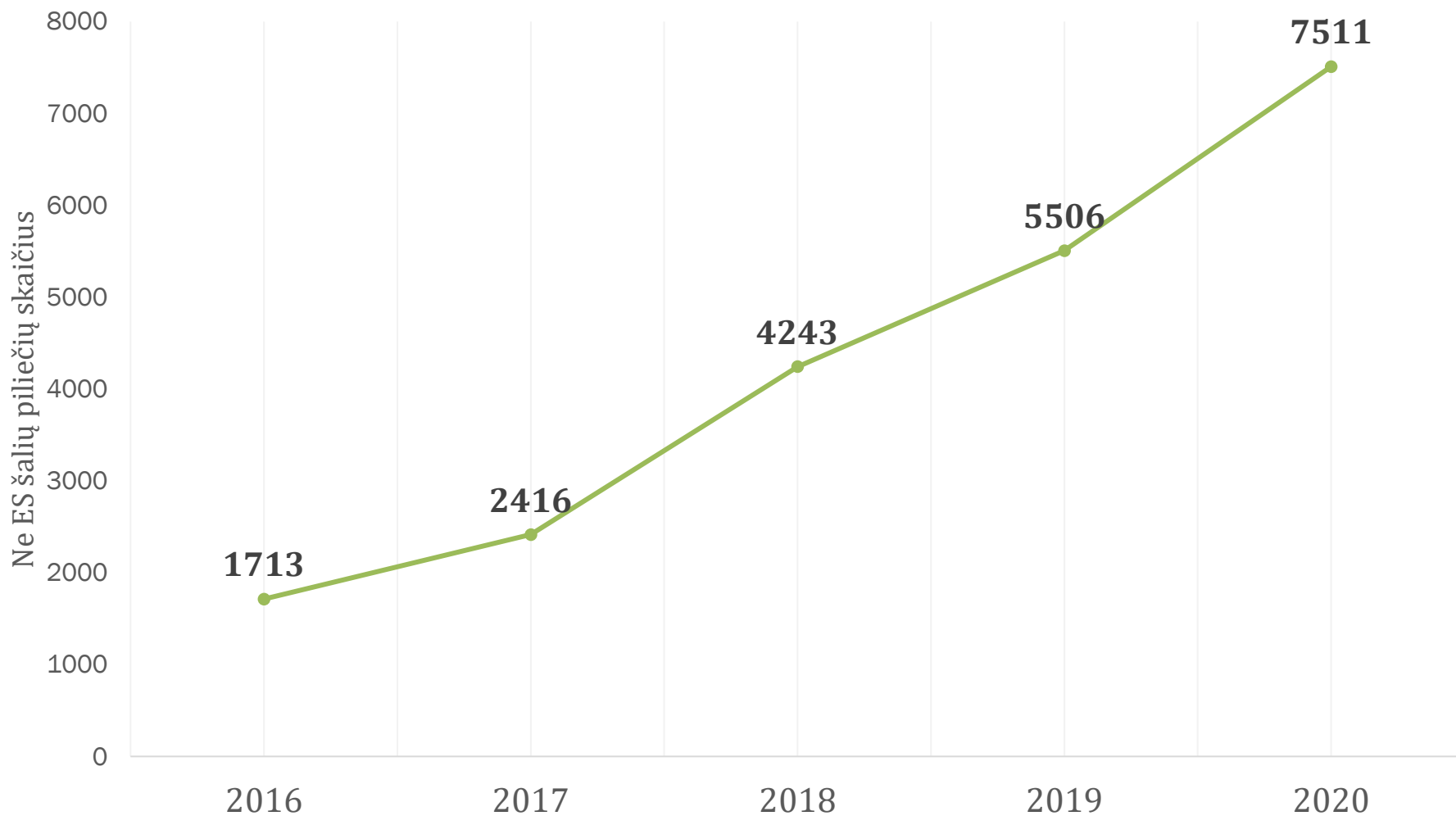
- **27** savivaldybių administracijų skyrių atstovai, iš jų
- **9 Šiaulių m. sav.:** atstovai, susiję su švietimu, socialinėmis paslaugomis ir būstu, darbo rinka, sveikatos priežiūros paslaugomis, lygiomis galimybėmis ir kultūra.

SAVIVALDYBĖMS PAVALDŽIŲ ĮSTAIGŲ ARBA JŲ PADALINIŲ ATSTOVAMS

- **390** savivaldybėms pavaldžių įstaigų atstovų, iš jų
- **74 Šiaulių m. sav.:** 61 švietimo, 5 sveikatos priežiūros, 5 kultūros, ir 3 socialines paslaugas teikiančios įstaigos atstovų.

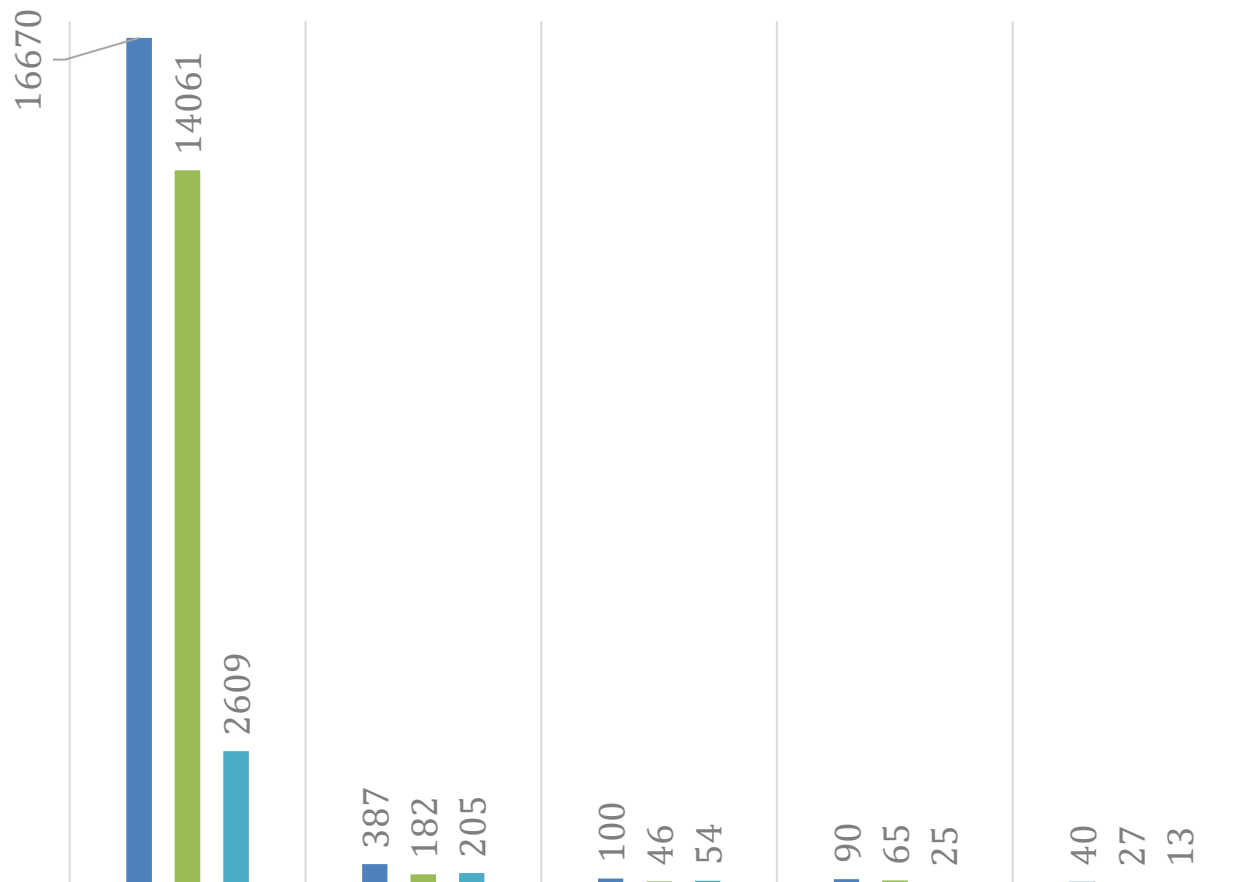
NE ES ŠALIŲ PILIEČIŲ POPULIACIJA ŠIAULIŲ M. SAVIVALDYBĖJE

Ne ES šalių piliečiai, deklaruojant gyvenamąją vietą Šiauliuose m. (metų pr.)

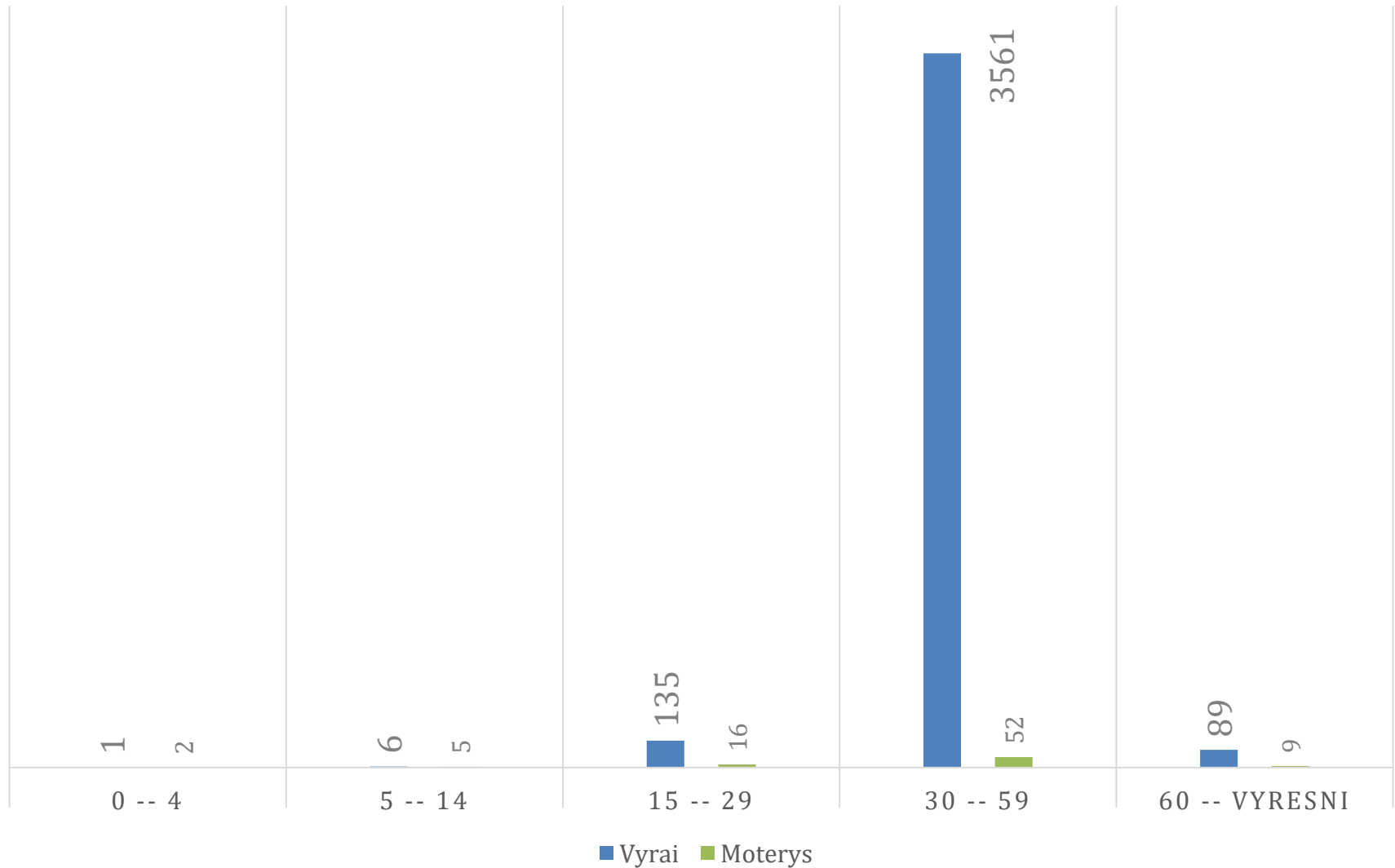
Leidimo laikinai gyventi LR išdavimas ir keitimas (Šiaulių m., 2016–2020 m. I-as pusmetis)

LEIDIMŲ LAIKINAI GYVENTI SKAIČIUS

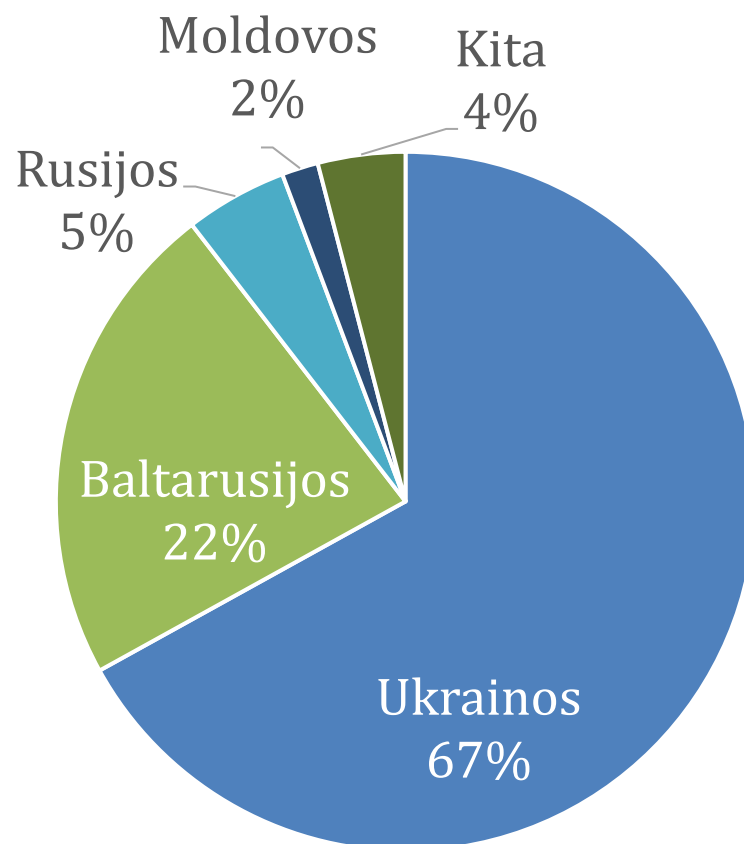

■ Dokumentų kiekis (iš viso)	16670	387	100	90	40
■ Išduota	14061	182	46	65	27
■ Keista	2609	205	54	25	13

Išduoti leidimai laikinai gyventi LR pagal lytį ir amžių (Šiaulių m., 2016–2020 m. I-as pusmetis)

Išduoti leidimai laikinai gyventi pagal pilietybę (Šiaulių m., 2010–2020 m. I-as pusmetis)

TYRIMO REZULTATAI IR IŠVADOS

Ne ES šalių piliečių integracijos patirtys ir poreikiai

Ne ES šalių piliečių integracijos iššūkiai: problemos ir poreikiai gyvenimo Lietuvoje pradžioje

Sunkumai ir iššūkiai

Kliūtys gaunant leidimus gyventi šalyje

Kalbos barjeras

Psichologiniai išgyvenimai

Visuomenės nuostatos

Lyčių nelygė

Informacijos apie paslaugas trūkumas

Gyvenimo Lietuvoje pradžioje svarbu:

- a) tinkamai informuoti apie savivaldybėje teikiamas paslaugas bei užtikrinti šių paslaugų prieinamumą;
- b) užtikrinti galimybes ugdyti lietuvių kalbos įgūdžius tik atvykus gyventi į savivaldybę;
- c) įvairiomis priemonėmis skatinti užsieniečių įsitraukimą į vietos bendruomenės gyvenimą.

Lietuvių kalba (1)

Lietuvių kalbos gebėjimų stoka:

- a) apsunkina priėjimą prie reikiamų paslaugų;
- b) apriboja socialinių ryšių rato plėtrą;
- c) turi įtakos neigiamoms visuomenės ir paslaugas teikiančių specialistų nuostatoms;
- d) apriboja įsidarbinimo galimybes ir lemia mažesnes aukštesnės kvalifikacijos bei geriau mokamo darbo perspektyvas ateityje;
- e) sukelia sunkumų susirandant gyvenamąją vietą.

Aplinkybės, kurios labiausiai sunkina lietuvių kalbos mokymąsi:

- a) ribotos galimybės (nemokamai) mokytis lietuvių k. ne rusakalbiamis užsieniečiams*;
- b) kalbos kursų ir darbo derinimas;
- c) kalbos kursų ir gyvenimo / rūpinimosi vaikais ir artimaisiais derinimas;
- d) menkas lietuvių kalba kalbančių pažįstamų ratas.

Lietuvių kalba (2)

Lietuvių kalbos mokymo(si) probleminiai aspektai:

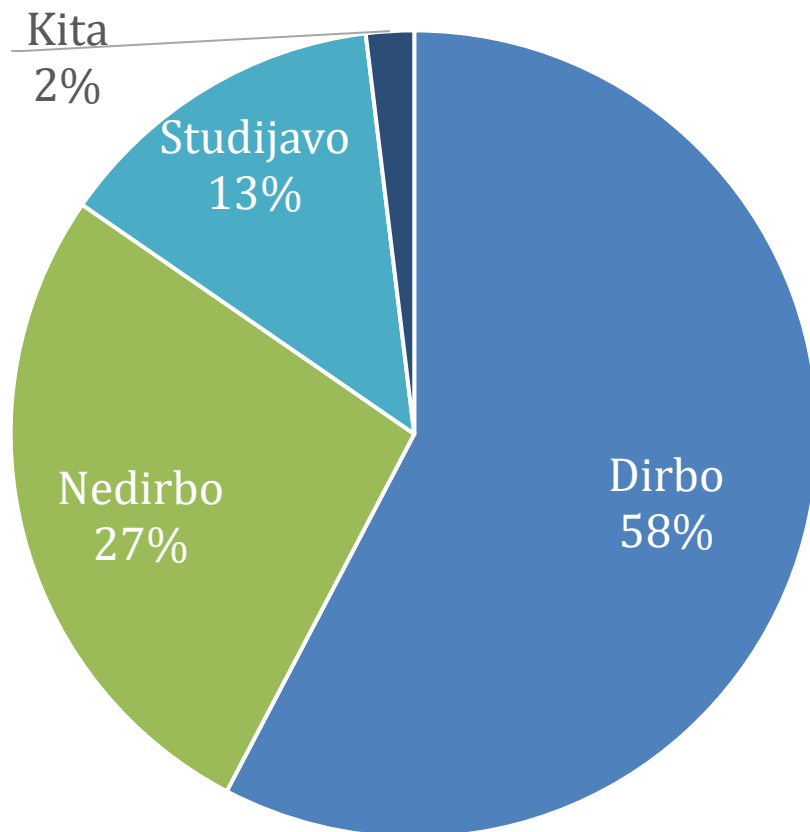
1. Pabėgėlių priėmimo centre (PPC) organizuojamų kursų nepakanka, kad **prieglobsčio gavėjai** pasiruoštų savarankiškam gyvenimui pasibaigus integracijos laikotarpiui PPC.

„<...> žinių nebuvo pakankamai, nes, pavyzdžiui, parduotuvėje mes susišnekėti galim, <...> pasiimti kažkokių tai produktų, kurių mums reikia, bet va tokio pilnavertiško bendravimo mes negalime turėti. Va, pavyzdžiui, kai va dabar mes čia sėdime ir man reikėtų su jumis bendrauti <...> be vertėjo pagalbos, mes jau tikrai nesusišnekėtumėm.“ (J-1M)

2. Valandų skaičiaus, numatyto nemokamiems lietuvių kalbos kursams **prieglobsčio gavėjams**, tęsiant integraciją savivaldybėse, nepakanka; kursai organizuojami pagal projektus, skiriamas finansavimas neužtikrina kursų kokybės ir tęstinumo.

Užimtumas (1)

„<...> ilgai galvojau, kuo aš galiu čia dirbti, ir sugalvojau tiktai virėja. O mano specialybė teisininkė. <...> išmokyti lietuviškai, reikia rašyti be klaidų, reikia įstatymus išmanyti. Čia per sunku, aš nesugebėsiu taip įvaldyti kalbos, kad galėčiau, pajėgčiau.“ (Šiaul-2M)

Šiaulių mieste:

- 4 dirbo
- 1 studijavo
- 1 pensijoje

Užimtumas (2)

Nedalyvavimo darbo rinkoje priežastys:

- a) šeimos ir darbo derinimas;
- b) sunkumai persikvalifikuojant/
pripažįstant kilmės šalyje
įgytą specialybę Lietuvoje;
- c) sveikatos problemos;
- d) lietuvių kalbos barjeras.

Aplinkybės, kurios labiausiai apsunkina integraciją į darbo rinką:

- a) lietuvių kalbos barjeras;
- b) biurokratinės kliūtys;
- c) ilgai trunkanti leidimo dirbti
suteikimo tvarka;
- d) sunkumai keičiant darbdavį;
- e) darbdavių nuostatos;
- f) informacijos apie įsidarbinimo ar
darbo vietos susikūrimo
galimybes trūkumas.

Užimtumas (3)

- Lietuvių kalbos žinių trūkumas, sunkumai persikvalifikuojant ir visuomenės nuostatos lemia, kad ne ES piliečiai (ypač prieglobsčio gavėjai) dirba **žemesnės kvalifikacijos** ir lietuvių kalbos nereikalaujančius darbus.
- Aplinkybė, kad ne ES piliečiai yra priversti dirbti žemesnės kvalifikacijos darbus nei jų turima profesinės kvalifikacija ir sukaupta darbo patirtis kilmės šalyje, **turi įtakos jų psichologinei būklei ir savivertei.**

Sveikatos priežiūra

Aplinkybės, kurios labiausiai apsunkina sveikatos priežiūros prieinamumą

- a) lietuvių kalbos barjeras (ypač psichinės sveikatos priežiūros ir akušerių-ginekologų teikiamų paslaugų);
- b) informacijos, susijusios su sveikatos priežiūros sistema ir sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumu
- c) neigiamos nuostatos;
- d) teisinis statusas;
- e) finansinių lėšų trūkumas gauti paslaugas privačiose sveikatos priežiūros įstaigose (pvz., psichologo ar psichoterapeuto konsultacijas).

Rusų kalba gebantys susikalbėti ne ES piliečiai turi palankesnes sąlygas gauti sveikatos priežiūros paslaugas.

Socialinės paslaugos ir būstas

Aplinkybės, kurios labiausiai apsunkina socialinių paslaugų ir būsto prieinamumą:

- ribotos žinios apie teises gauti socialinę paramą ir socialines paslaugas;

Aplinkybės, kurios labiausiai apsunkina būsto prieinamumą:

- visuomenės nuostatos;
- kalbos barjeras;
- gyvenamosios vietos deklaravimas;
- prieglobsčio gavėjai nepriskiriami pažeidžiamų asmenų grupei, kuri galėtų gauti socialinį būstą lengvesnėmis sąlygomis.

Švietimas

Aplinkybės, kurios labiausiai apsunkina švietimo paslaugų prieinamumą

- a) lietuvių kalbos barjeras;
- b) visuomenės nuostatos;
- c) Lietuvos švietimo sistemos infrastruktūra netinkamai pasirengusi priimti užsieniečius vaikus.

„Aš labai pergyvenau dėl mokyklos, nežinojau ar yra mokykla, ta prasme, rusų kalba. Negalėjau surasti internete, kad rusų mokykla Šiauliuose, neradom informacijos.“ (Šiaul-7M)

Pilietinis ir politinis dalyvavimas

Aplinkybės, kurios labiausiai riboja politinį ir pilietinį dalyvavimą

- a) ribotos žinios apie teisę dalyvauti rinkimuose (nors dalyvavimą rinkimuose laiko svarbiu veiksnium, padedančiu jaustis visaverčiais šalies gyventojais);
- b) ribotos galimybės dalyvauti konsultacijose dėl sprendimų, susijusių su klausimais, aktualiais savivaldybėje gyvenantiems užsienio šalių piliečiams ir bendrai visiems savivaldybės ir (arba) seniūnaitijos gyventojams.

Moterų migrančių patirtys (1)

Moterys migrantės dažniau nei migrantai vyrai:

- a) patiria (ar yra patyrusios) priklausomybę nuo sutuoktinio / partnerio (tai riboja jų socialinę ir lingvistinę adaptaciją);
- b) susiduria su sunkumais derinant šeimos gyvenimą ir integraciją į darbo rinką;
- c) atsiduria nemaloniuose situacijose dėl kultūrinių ir religinių skirtumų;
- d) susiduria su sunkumais norėdamos persikvalifikuoti ar įgyti profesinę kvalifikaciją;
- e) dėl šiuo metu Lietuvoje galiojančių teisinių nuostatų bijodamos prarasti teisinį statusą, turi taikstyti su smurtu artimoje aplinkoje.

Moterų migrančių patirtys (2)

Moterims migrantėms trūksta:

- a) informacijos apie savivaldybėje teikiamas paslaugas moterimis;
- b) informacijos apie moterų teises Lietuvoje;
- c) moterų migrančių įtraukimo, priimant sprendimus, susijusius su moterų klausimais, mieste, kuriame gyvena;
- d) specifinių paslaugų ir iniciatyvų, skirtų moterims migrantėms, auginančioms vaikus.

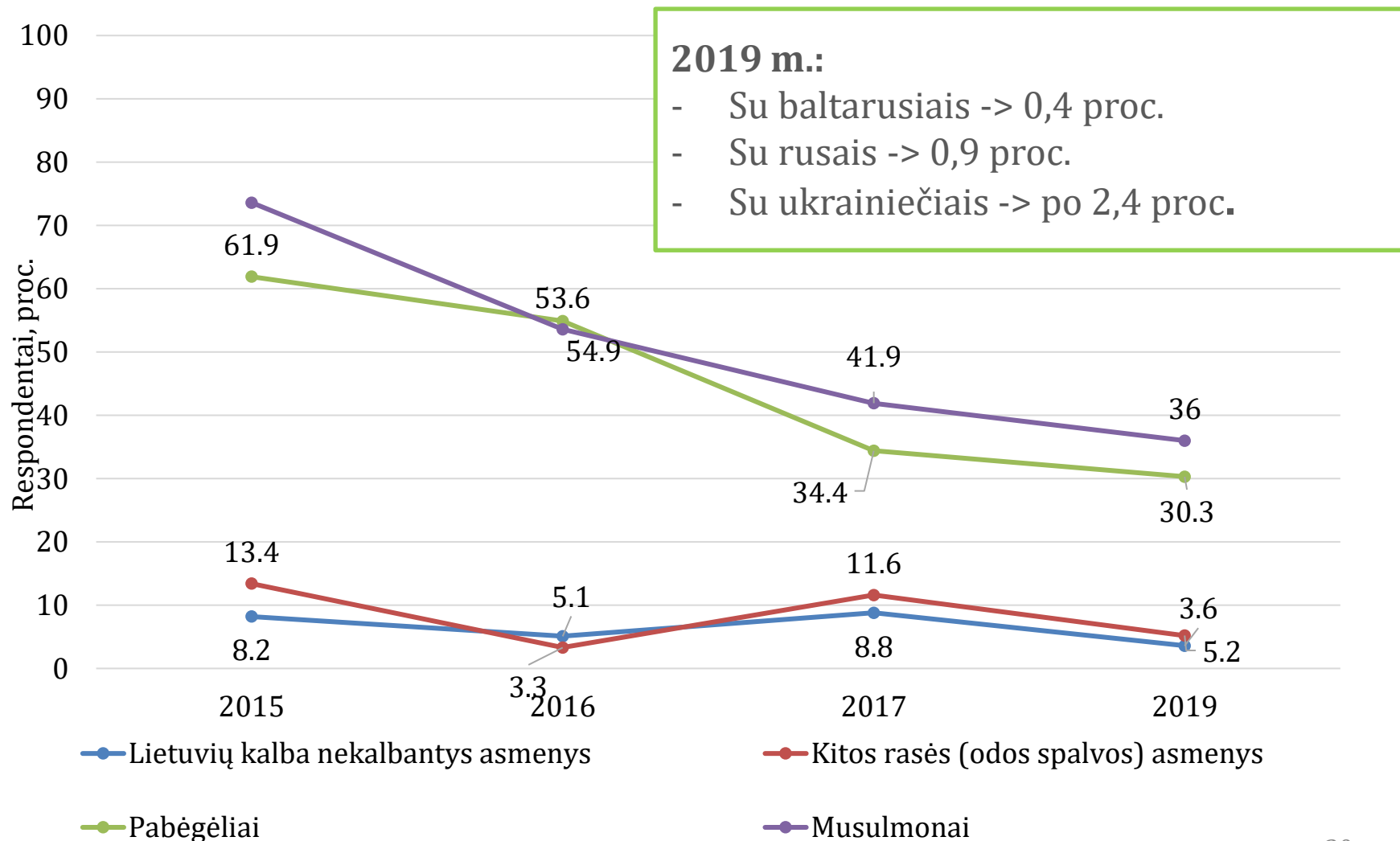
Diskriminacijos atvejai ir patirtys (1)

- Dažniausiai su netinkamu elgesiu dėl užsieniečių kilmės, religinių nuostatų ar panašių aspektų susiduriama sveikatos priežiūros įstaigose, tokių atvejų yra pasitaikę Migracijos ir Užimtumo tarnybos skyriuose, seniūnijose*.
- Susidūrę su diskriminacinėmis situacijomis ne ES piliečiai nėra linkę kreiptis pagalbos.

„<...> retkarčiais, kai įlipu į autobusą, žmonės žiūri į mane nemaloniai ir kartais jie šaukia „Korona, korona“, jie vadina mane virusu. Bet aš nesu iš Kinijos, nekenčiu, kai žmonės galvoja, kad esu iš Kinijos. Bet tai atsitinka gana retai.“ (Šiaul-5M)

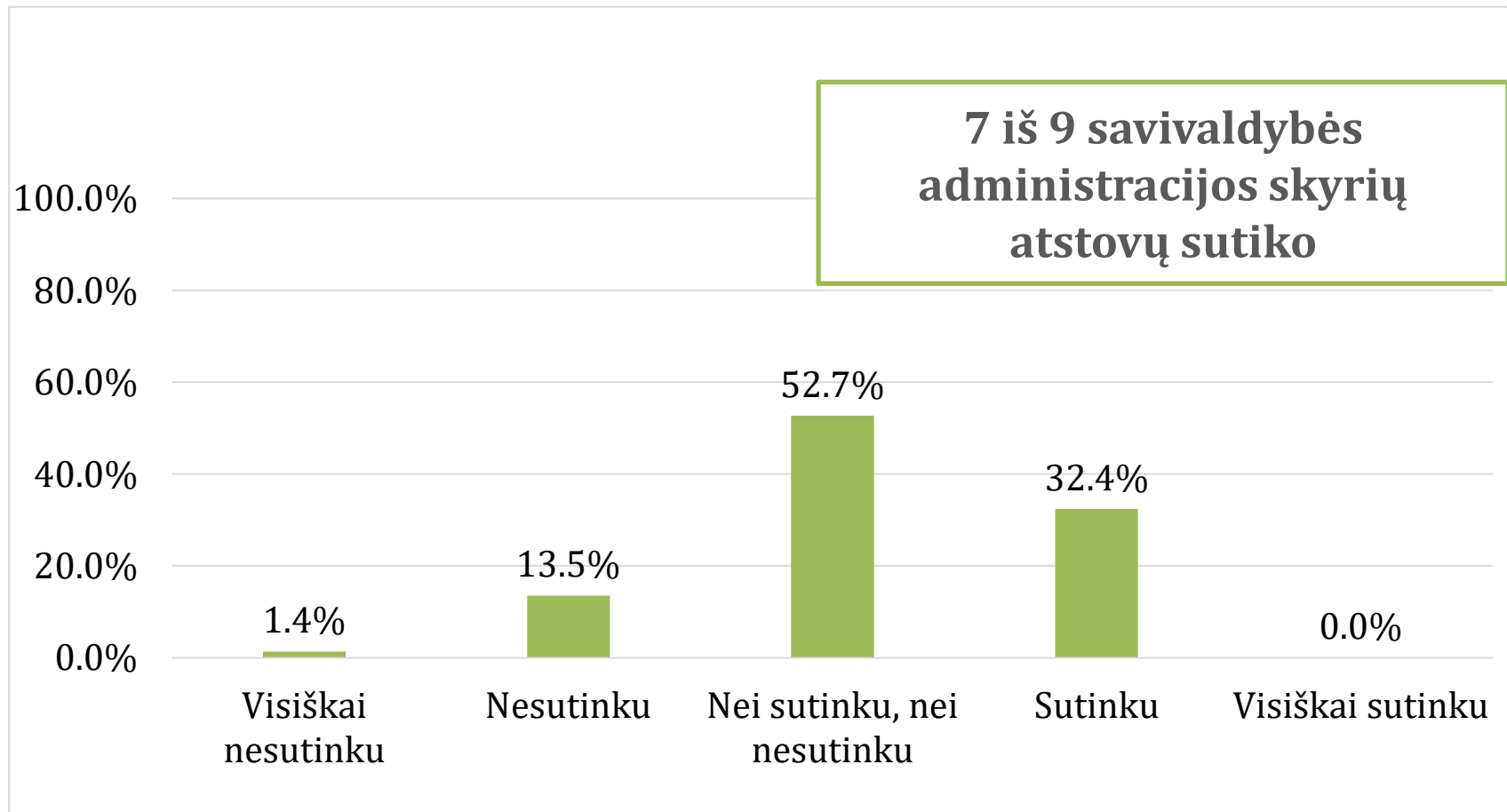
Diskriminacijos atvejai ir patirtys (2)

Su kuo nenorėtų gyventi kaimynystėje
(2015-2019* m., Šiaulių apskritis, proc.)

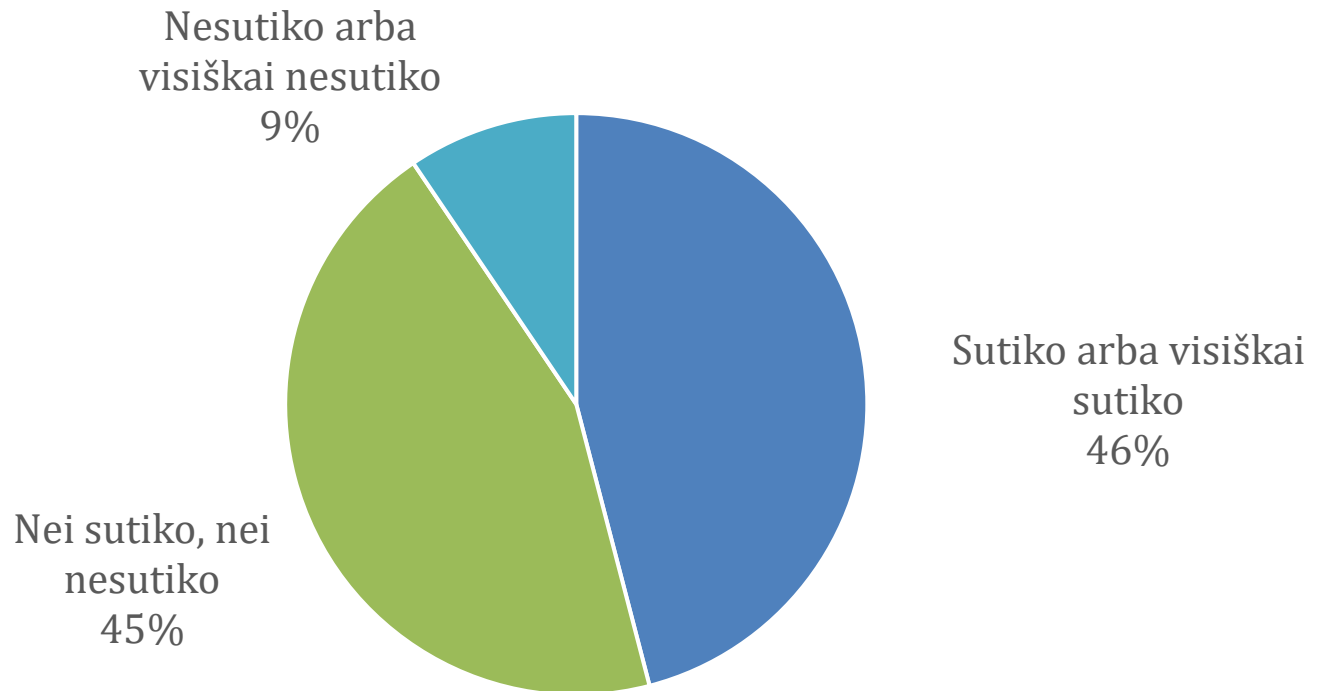

Paslaugų planavimas ir prieinamumas

Ar sutinkate su teiginiu, kad jūsų atstovaujamai įstaigai planuojant paslaugas gyventojams atsižvelgiama į ne ES šalių piliečių poreikius?
(įstaigų atstovai, proc., N=74)

Ar sutinkate, kad **iššūkiai**, su kuriais susiduria ne ES šalių piliečiai, ir jų **specifiniai poreikiai yra žinomi paslaugas teikiantiems įstaigos darbuotojams?** (įstaigų atstovai, N = 74)

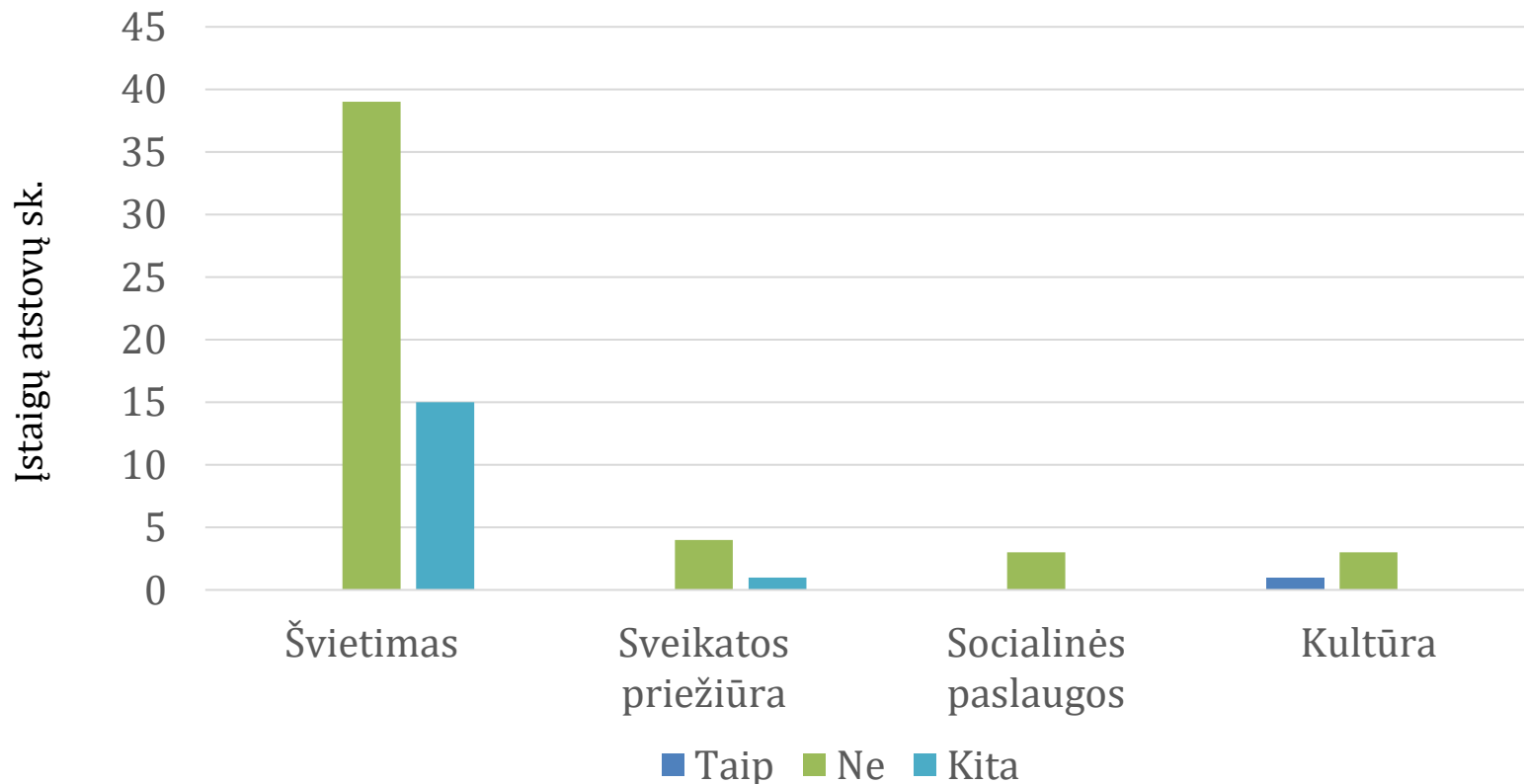
Konsultavimas(is) (1)

Šiuo metu savivaldybėje nėra numatytos sistemos, jog užsieniečiams būtų tinkamai atstovaujama planuojant paslaugas ar sprendžiant Šiaulių miesto gyventojams ar užsieniečių integracijai aktualius klausimus.

„Kai ateina problema, tai ir jie ateina, bet taip, kad turėtume sistemą, kas metus kartą susitikti, kalbėti, kokių turime problemų, ką reikėtų spręsti, tai nėra.“ (Šiaul-EKSP-1-2)

Konsultavimas(is) (2)

Ar įstaiga konsultuojasi su NVO, ne ES šalių piliečių organizacijomis ar bendruomenėmis? (įstaigų atstovai, N = 74)

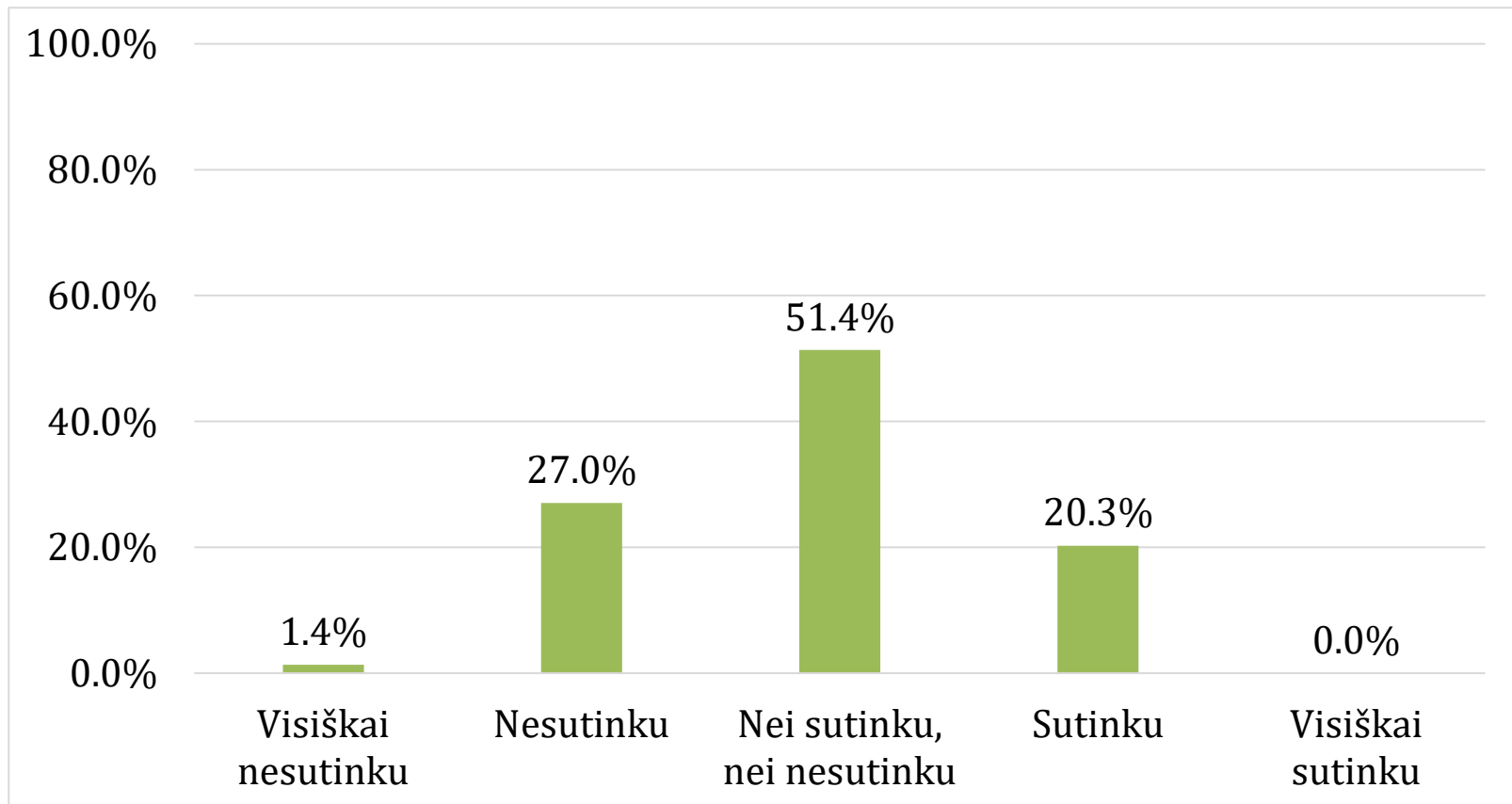
Paslaugų infrastruktūros pritaikymas (specifiniams) ne ES šalių piliečių poreikiams

- Savivaldybei pavaldžių įstaigų infrastruktūra nėra tinkamai pritaikyta lietuvių kalba nekalbantiems užsienio šalių piliečiams:

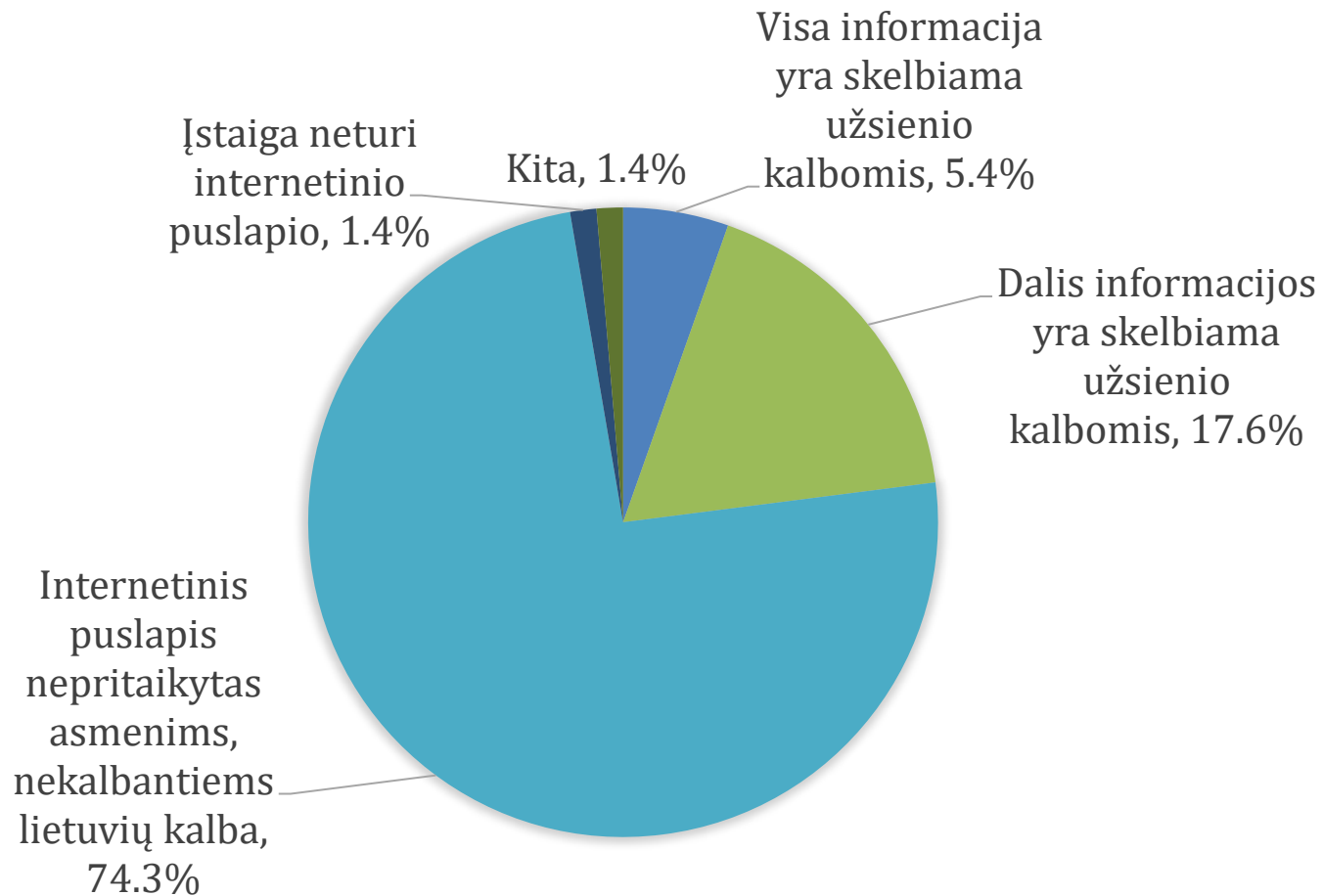
TAČIAU:

- Esant poreikiui savivaldybė gali suorganizuoti vertimo paslaugas.
- Šiaulių miesto savivaldybės interneto puslapyje informacija pateikiama trimis – lietuvių, anglų ir rusų – kalbomis.
- Savivaldybės strateginiuose dokumentuose neįtrauktas lygių galimybių, apimančių ir lygias galimybes etniniu, tautiniu ir religiniu pagrindu, klausimas.
- Savivaldybės biudžete nėra numatytas tikslinis finansavimas, skirtas užsieniečių integracijos priemonių įgyvendinimui.

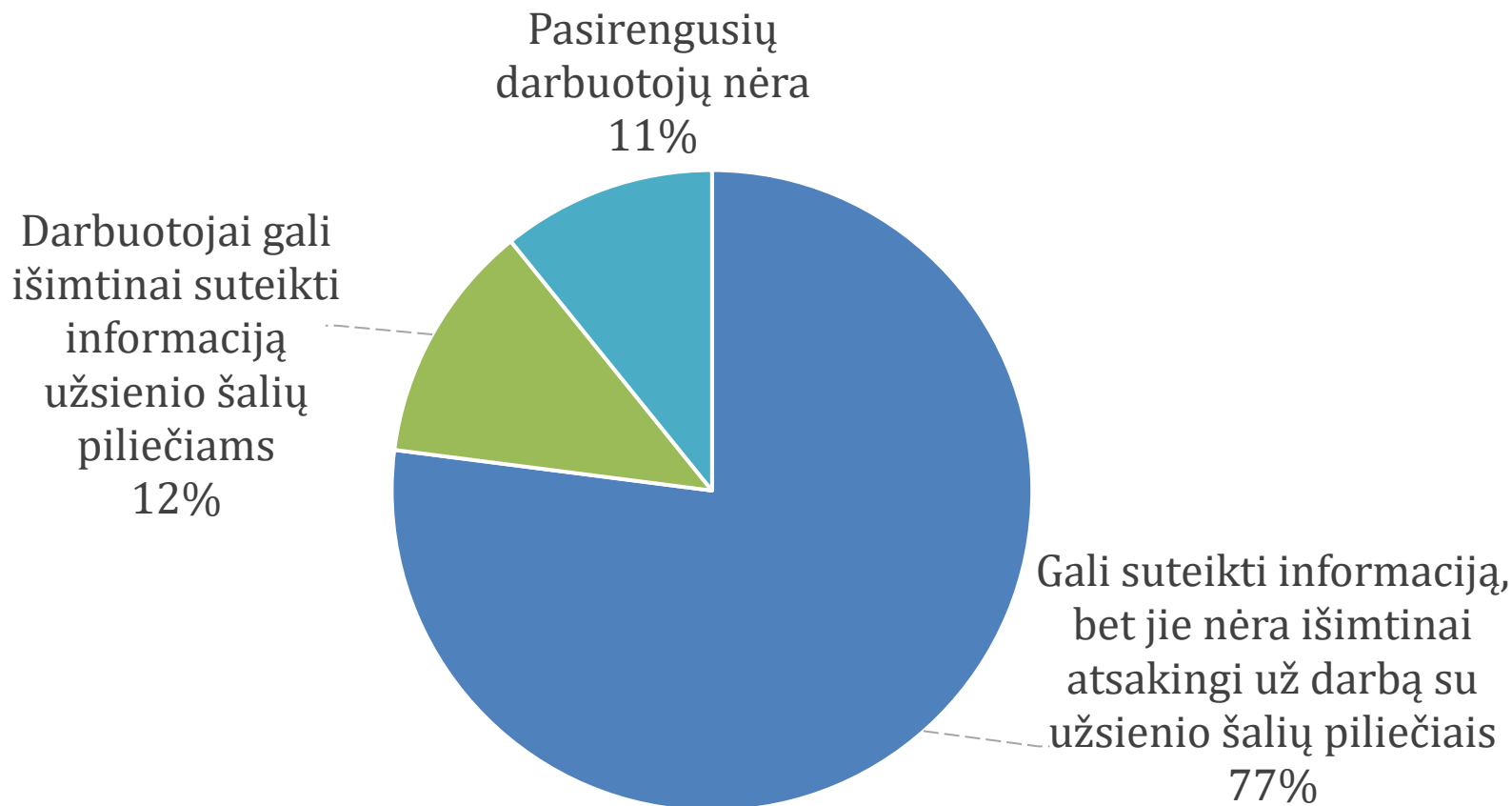
Ar sutinkate, kad įstaigos infrastruktūra yra pritaikyta lietuvių kalba nekalbantiems užsienio šalių piliečiams? (įstaigų atstovai, N = 74).

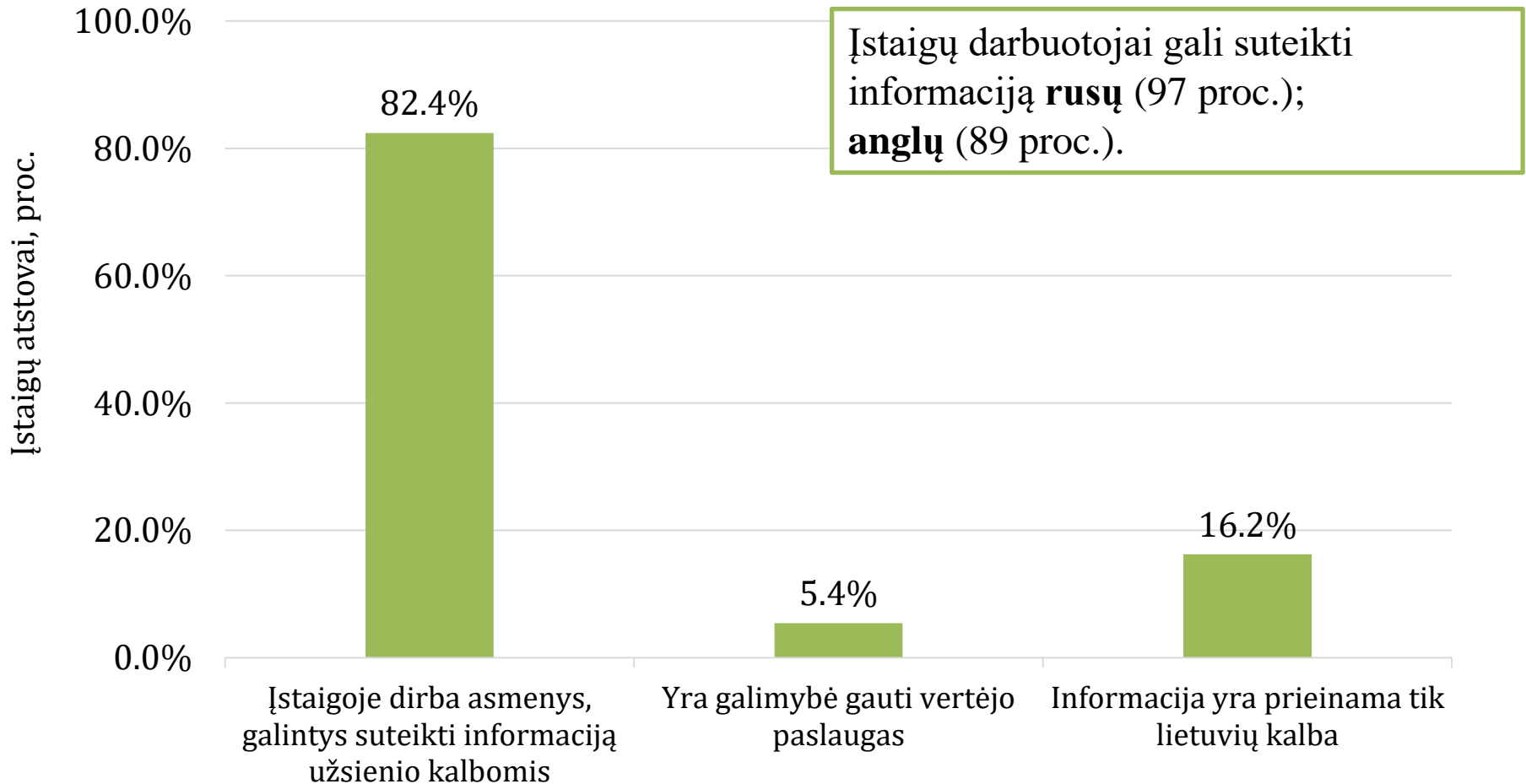
Kaip įstaigos internetinis puslapis yra pritaikytas asmenims, nekalbantiems lietuvių kalba? (įstaigų atstovai, N = 74).

Kaip įstaigos darbuotojai yra pasirengę suteikti informaciją užsienio šalių piliečiams? (įstaigų atstovai, N = 74).

Kaip yra teikiama informacija užsienio šalių piliečiams, nekalbantiems lietuvių kalba? (įstaigų atstovai, N = 74).

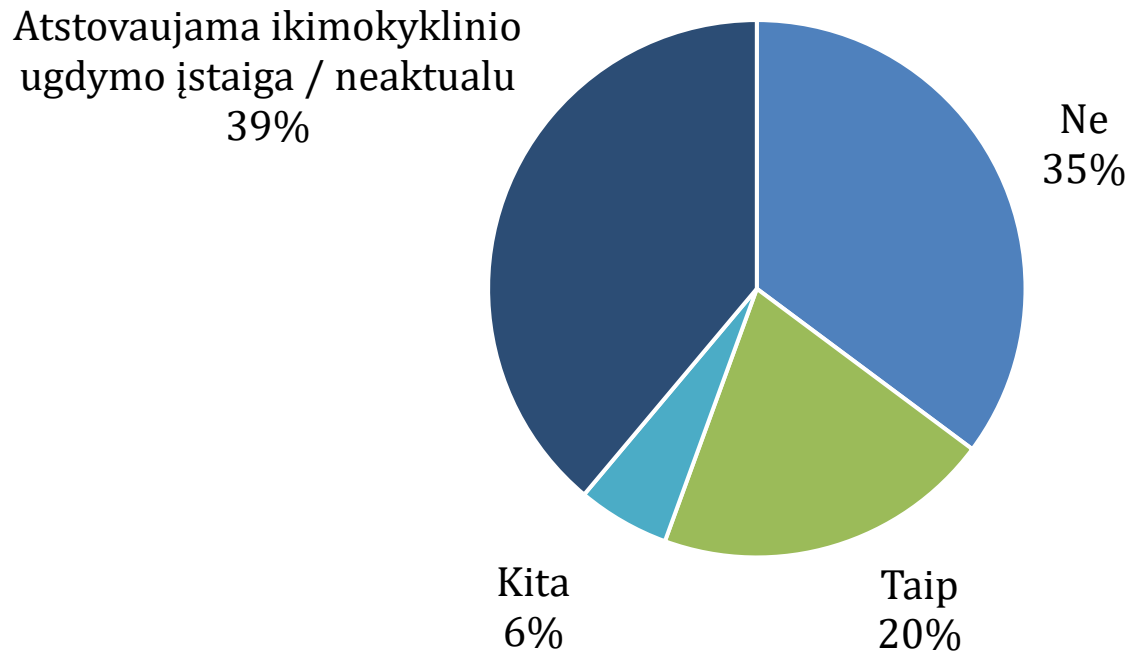

Paslaugų ir paslaugų infrastruktūros pri(si)taikymas

Švietimas

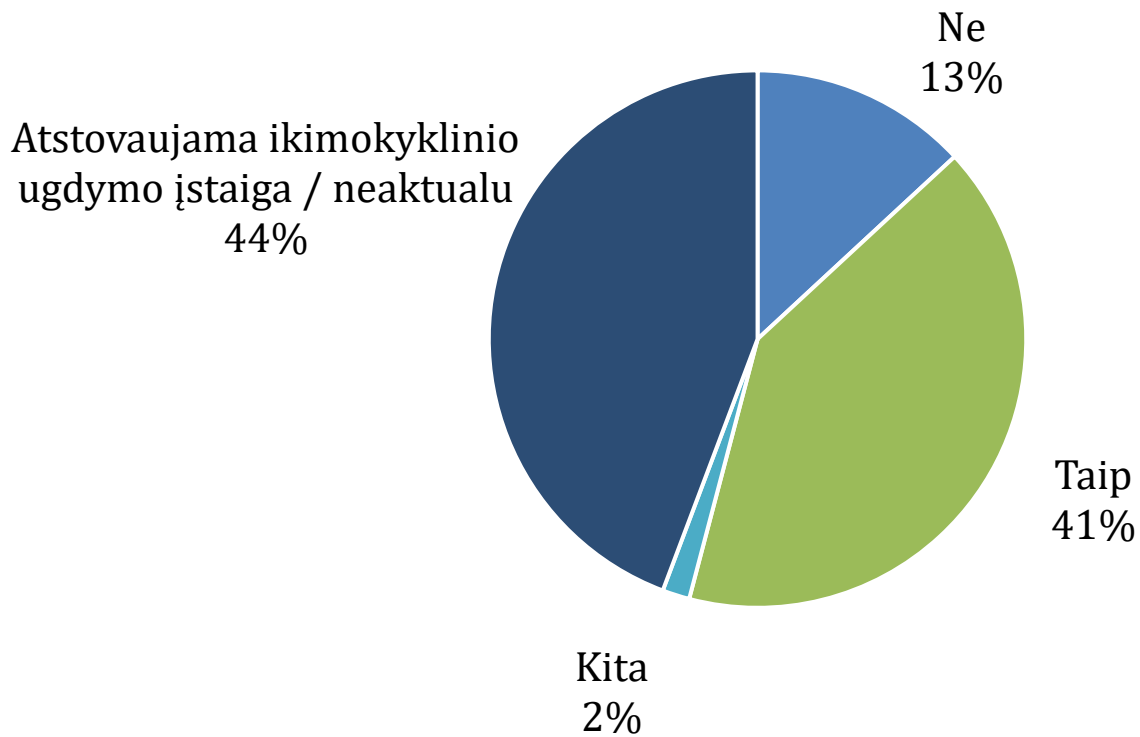
Ar mokyklinio ugdymo įstaigoje lietuvių kalba nekalbantys nepilnamečiai iš ne ES šalių **turi galimybę mokytis išlyginamojoje klasėje arba išlyginamojoje mobiliojoje grupėje?**

(ugdymo įstaigų atstovai, N = 54).

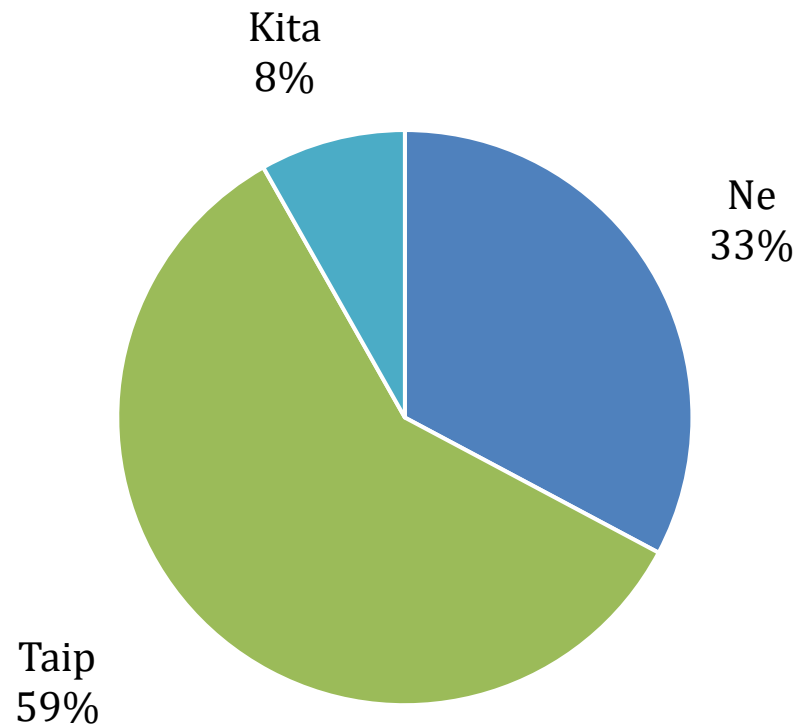

Ar lietuvių kalba nekalbantiems nepilnamečiams iš ne ES šalių yra **galimybė sudaryti individualų mokymosi planą?** (ugdymo įstaigų atstovai, N = 54).

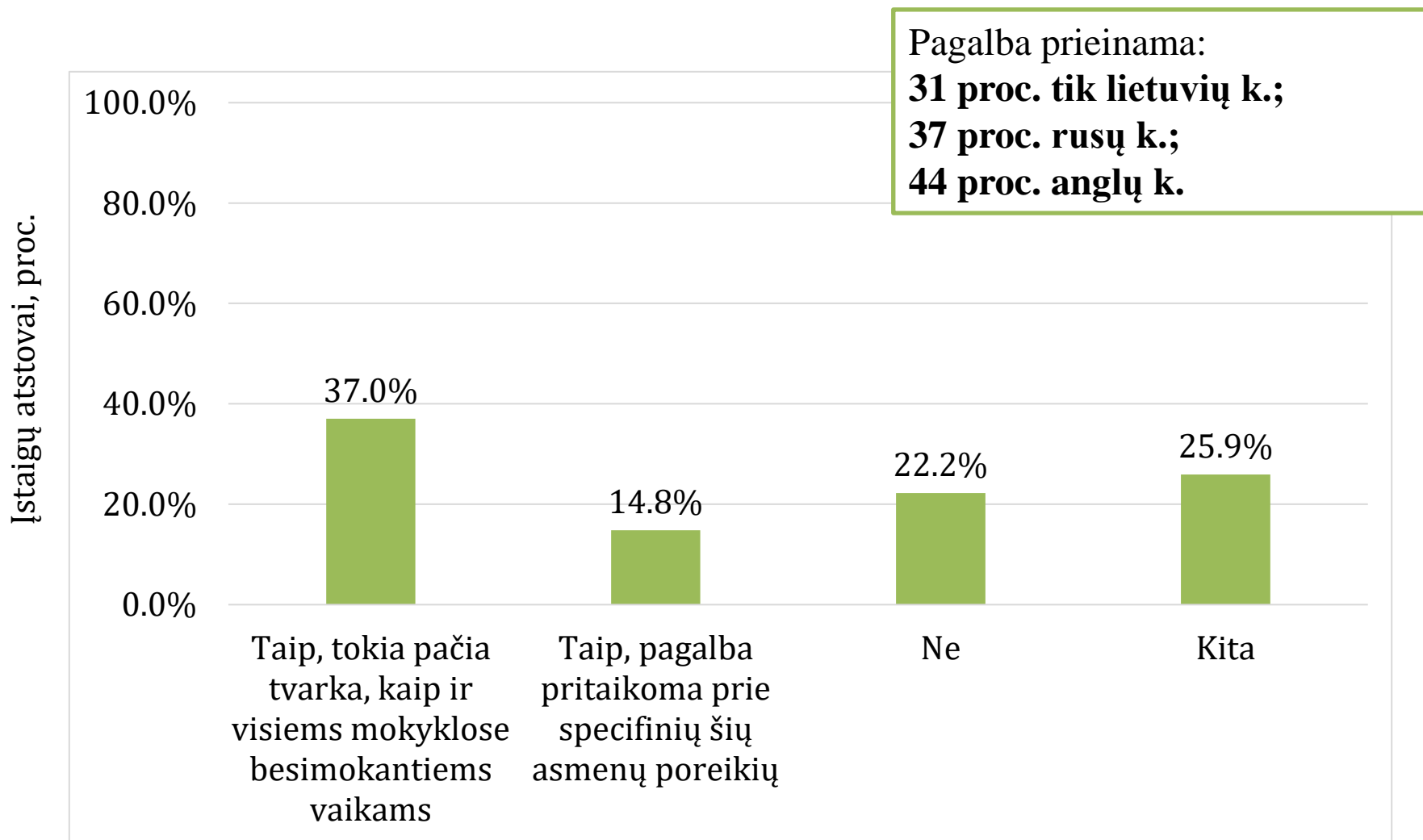

Ar jūsų įstaigoje lietuvių kalba nekalbantiems nepilnamečiams gali būti **paskirtas asmuo, padedantis sklandžiai įsitraukti į įstaigos bendruomenės gyvenimą, mokytis ir ugdytis?** (ugdymo įstaigų atstovai, N = 54).

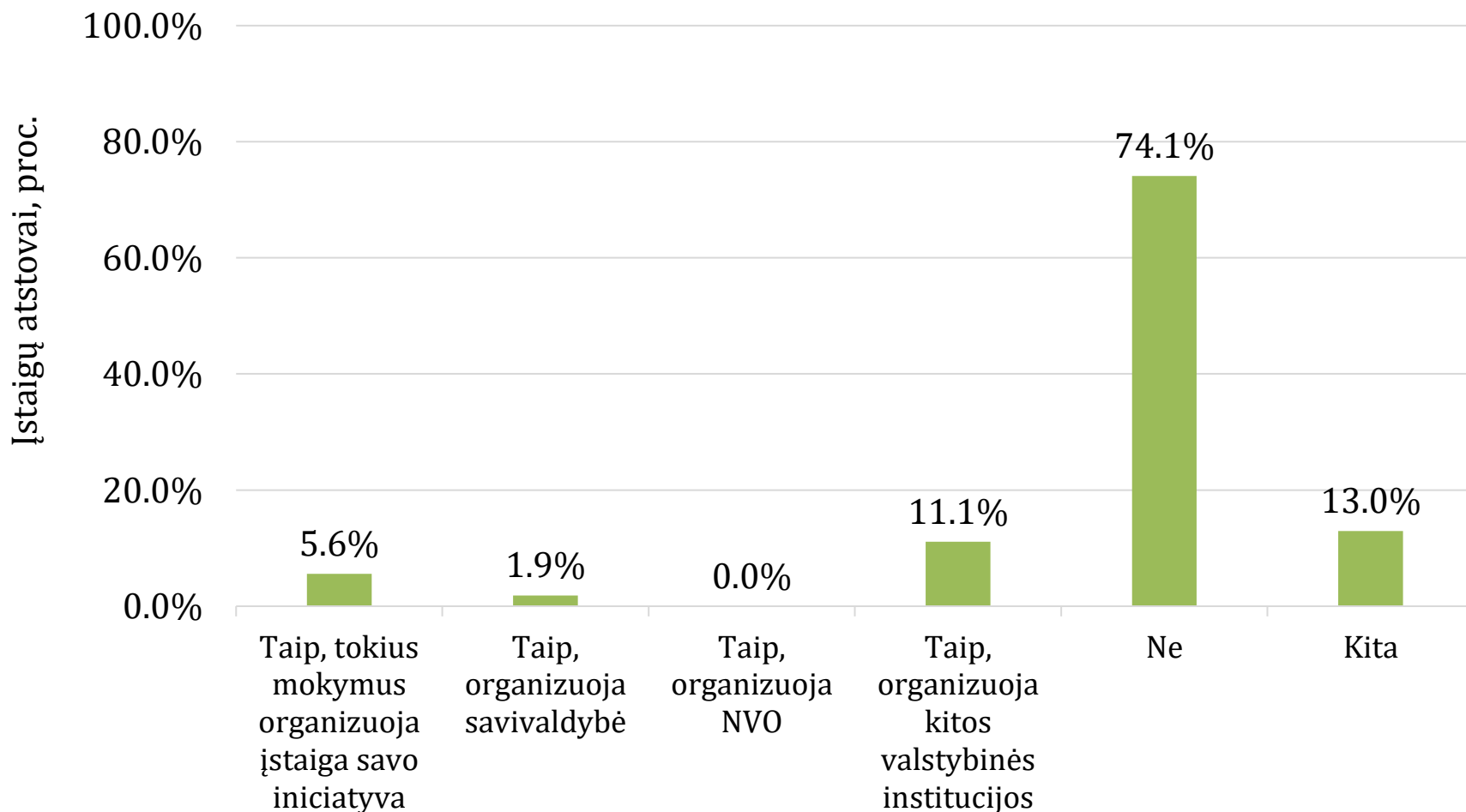
Ar įstaigoje lietuvių kalba nekalbantiems nepilnamečiams iš ne ES šalių yra prieinama socialinio pedagogo ir/ ar psichologo pagalba?

(ugdymo įstaigų atstovai, N = 54).

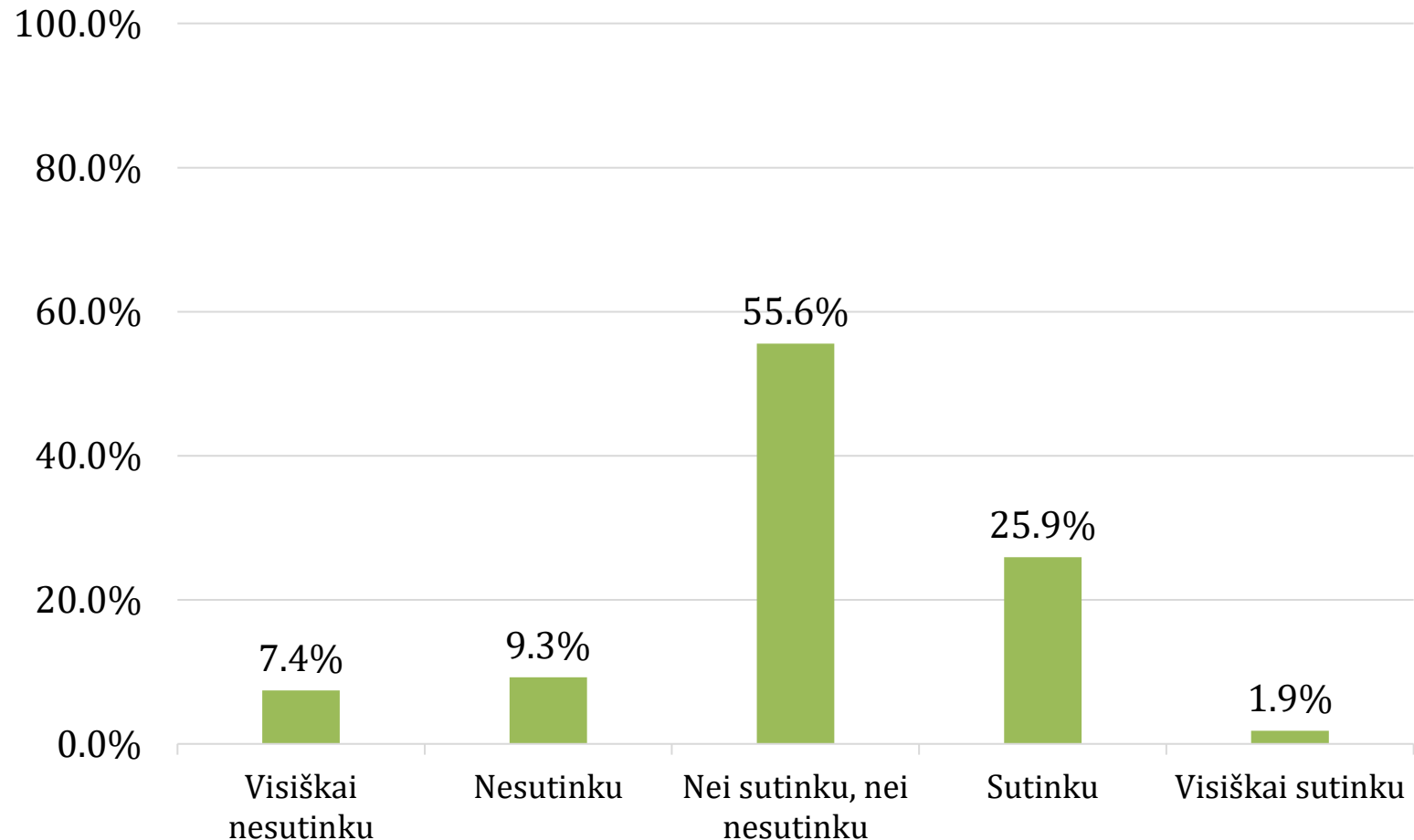

Tarpkultūrinės kompetencijos

Ar įstaigos darbuotojams yra organizuojami mokymai darbui su lietuvių kalba nekalbančiais nepilnamečiais iš ne ES šalių? (ugdymo įstaigų atstovai, N = 54).

Ar sutinkate, kad įstaigoje teikiant paslaugas yra atsižvelgiama į ne ES šalių piliečių religines teises?* (ugdymo įstaigų atstovai, N = 54).

Paslaugų ir paslaugų infrastruktūros pri(si)taikymas

Socialinės paslaugos

Informacijos ir paslaugų prieinamumas

- Socialines paslaugas ne ES šalių piliečiai, nekalbantys lietuviškai, gali gauti **anglų** ir **rusų** kalbomis

Išnaudojimo ir smurto artimoje aplinkoje prevencija

Nėra aišku, ar (kaip) naujai į savivaldybę gyventi atvykę ne ES šalių piliečiai **yra informuojami apie darbuotojų teises ir pagalbą darbo išnaudojimo atvejais**

Nėra aišku, kaip moterys migrantės yra informuojamos apie joms savivaldybėje prieinamas paslaugas (pvz., pagalbą smurto artimoje aplinkoje atvejais)

Gyvenamoji vieta ir socialinis būstas

Ribota užsienio kalbomis savivaldybės interneto puslapyje pateikiama informacija:

Susijusi su socialinio būsto suteikimu ir valstybės parama norint įsigyti būstą

Susijusi su gyvenamosios vietos deklaravimu

Teikiama pagalba – tokia pačia tvarka, kaip ir kitiems miesto gyventojams

Tarpkultūrinės kompetencijos

3 iš 3 socialines paslaugas teikiančių įstaigų atstovų įvardijo, kad darbuotojai neturi **galimybės dalyvauti mokymuose apie** ne ES šalių piliečių **specifinius poreikius**

Paslaugų ir paslaugų infrastruktūros pri(si)taikymas

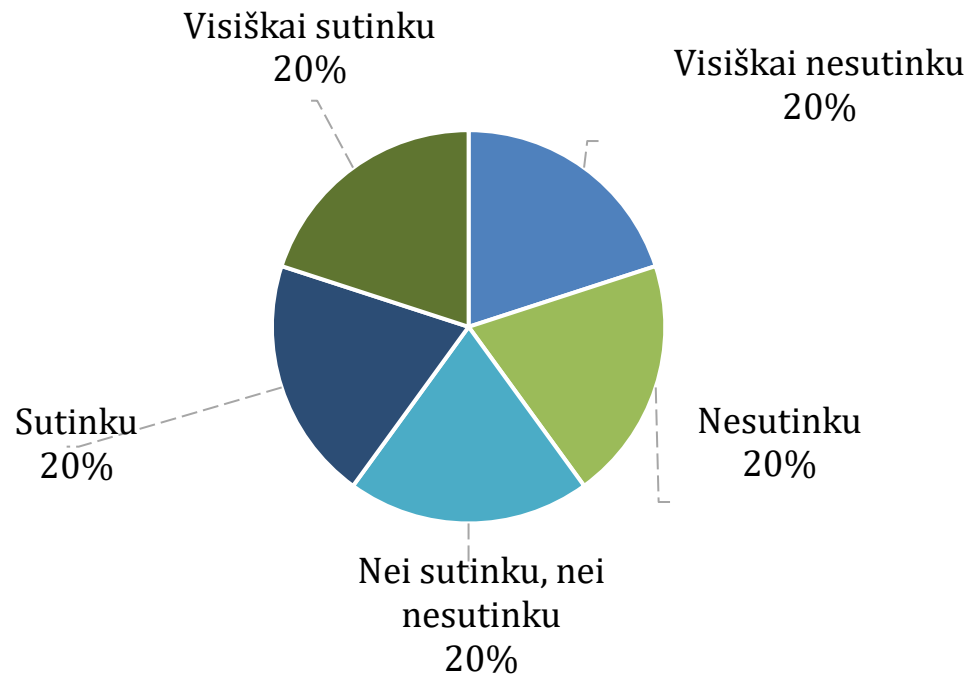
Sveikatos priežiūros paslaugos

Paslaugų prieinamumas

- 2 iš 5 sveikatos priežiūros įstaigų dirba specialistai, galintys teikti sveikatos priežiūros paslaugas lietuvių kalba nekalbantiems asmenims užsienio kalbomis (anglų, rusų kalbomis);
- Nėra galimybės gauti vertėjo paslaugas;
- 2 iš 5 sveikatos priežiūros įstaigų yra numatyti veiksmai, kad ne ES šalių piliečiai, nemokantys lietuvių kalbos, būtų nusiųsti pas gydytojus, galinčius juos aptarnauti užsienio kalba.

Tarpkultūriniai kompetencijos

Ar sutinkate, kad įstaigos darbuotojams užtenka žinių kokybiškai aptarnauti ne ES šalių piliečiams? (sveikatos priežiūros įstaigų atstovai, N = 5).

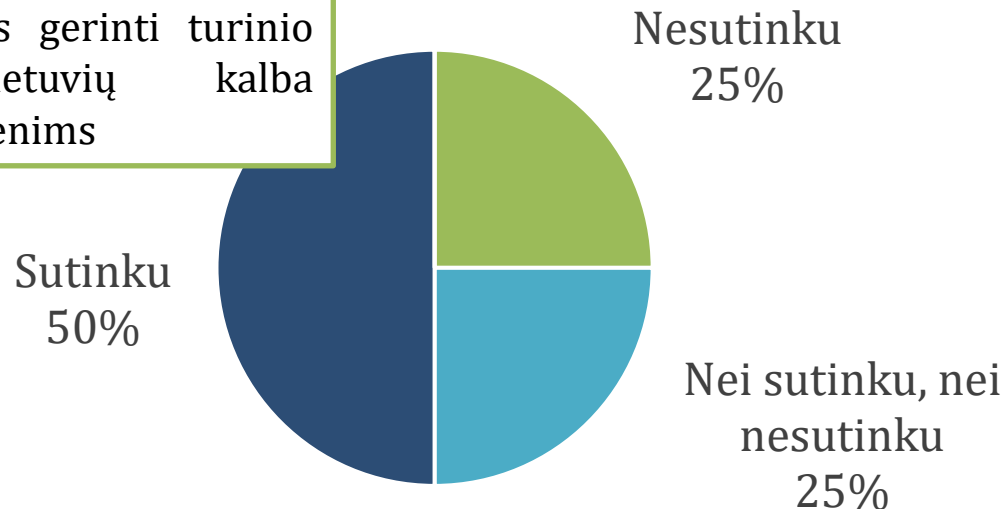
Paslaugų ir paslaugų infrastruktūros pri(si)taikymas

Kultūra

Informacijos ir turinio prieinamumas

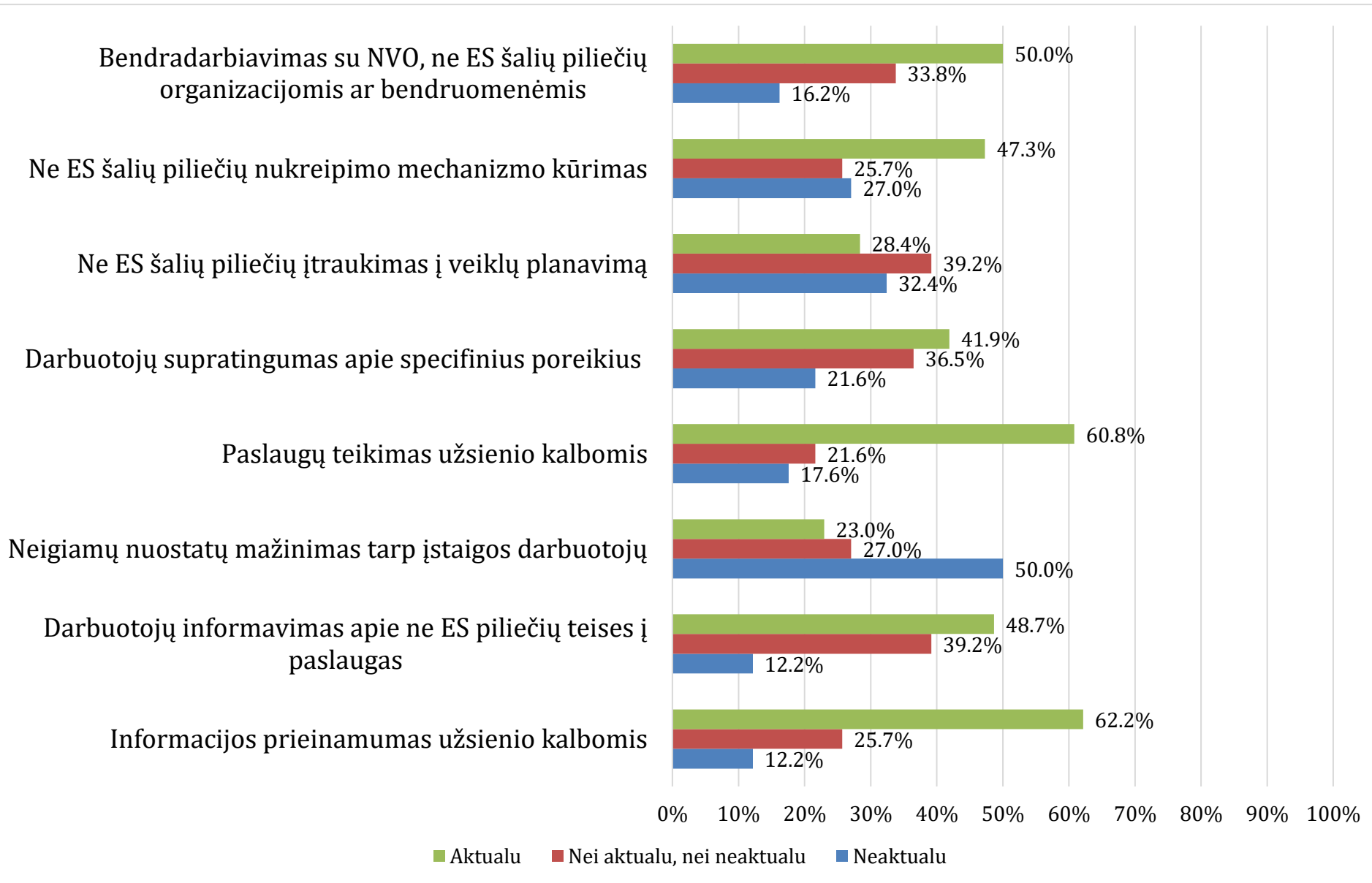
Ar sutinkate, kad įstaigai planuojant savo veiklas ir/ar paslaugas, pakankamai dėmesio skiriama mieste esančių tautinių, religinių bendruomenių kultūrai? (kultūros įstaigų atstovai, N = 4)

4 iš 4 sutiko su teiginiu, kad teikiant kultūros paslaugas, įgyvendinant kultūros renginius ir iniciatyvas yra dedamos pastangos gerinti turinio prieinamumą lietuvių kalba nekalbantiems asmenims

Ateities poreikiai

Kas, jūsų nuomone, būtų aktualu jūsų įstaigai gerinant paslaugas ir informacijos prieinamumą lietuvių kalba nekalbantiems asmenims ateityje? (įstaigų atstovai, N = 74).

Savivaldybės stiprybės ir silpnybės

STIPRYBĖS

Tautinių bendruomenių įsitraukimas sprendžiant ne ES piliečių integracijos klausimus

Savivaldybei pavaldžių įstaigų požiūris į integracijos klausimų aktualumą

SILPNYBĖS (1)

Vaidmenų pasiskirstymo tarp savivaldybės, įstaigų ir ne ES piliečius atstovaujančių organizacijų/ tautinių bendruomenių trūkumas

Tarpinstitucinio bendradarbiavimo trūkumas

Žinių apie savivaldybėje gyvenančius užsieniečius ir jų poreikius trūkumas

SILPNYBĖS (2)

Užsieniečių, atvykstančių gyventi ir dirbti, informavimo trūkumas (ypač darbuotojų teisių ir pagalbos darbo išnaudojimo atvejais galimybių klausimais)

Antidiskriminacijos politikos klausimas nėra įtrauktas į strateginius savivaldybės planus

Tarpkultūrinių mokymų trūkumas

Diversity Development Group

Lukiškių g. 5 – 527, LT- 01108, Vilnius

www.diversitygroup.lt

Facebook: [diversitydevelopmentgroup](https://www.facebook.com/diversitydevelopmentgroup)

Tyrimo klausimais bendraukime:

giedre@diversitygroup.lt

akvile@diversitygroup.lt

Klausimai diskusijai

- Koks galėtų (turėtų) būti savivaldybės vaidmuo?
- Koks galėtų (turėtų) būti vaidmenų ir atsakomybių tarp savivaldybės, savivaldybei pavaldžių įstaigų, NVO, migrantų bendruomenių pasiskirstymas?
- Kurioms aptartoms ne ES šalių piliečių integracijos sritims teiktumėte prioritetą?

NE ES ŠALIŲ PILIEČIŲ POREIKIŲ ANALIZĖ: VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖ

Projektas „SAVIVALDYBIŲ KOMPETENCIJŲ
DIDINIMAS TEIKIANT PASLAUGAS TREČIŲJŲ ŠALIŲ
PILIEČIAMS“

Dr. Giedrė Blažytė
Akvilė Kriščiūnaitė

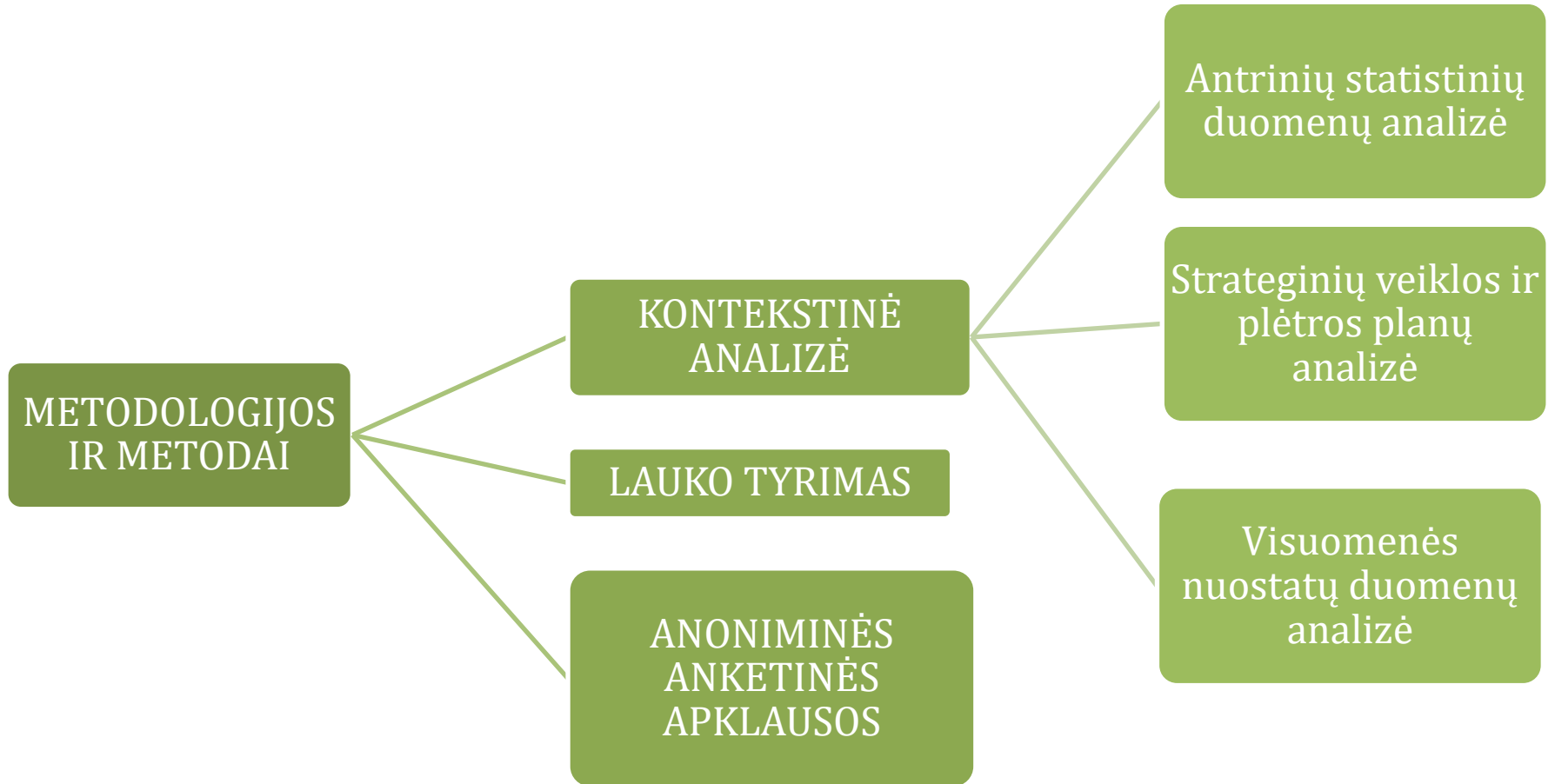

Projektas yra bendrai finansuojamas iš
Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo
2014–2020 metų nacionalinės programos
lėšų

- **Tyrimo objektas:** savivaldybėse teikiamos paslaugos, aktualios sėkmingai NESP integracijai
- **Tyrimo tikslas:** ištirti ne ES piliečių poreikius ir savivaldybių kompetencijų bei resursų atitiktį gaunamoms paslaugoms, aktualioms sėkmingai ne ES piliečių integracijai – tikslingumas (atitikimas ne ES piliečių poreikiams), prieinamumas, kokybė ir įtrauktis.

TYRIMO METODOLOGIJA

KOKYBINIO TYRIMO METODAI IR IMTIS

Įgyvendinimo laikotarpis: 2020 metų rugpjūčio – lapkričio mėn.

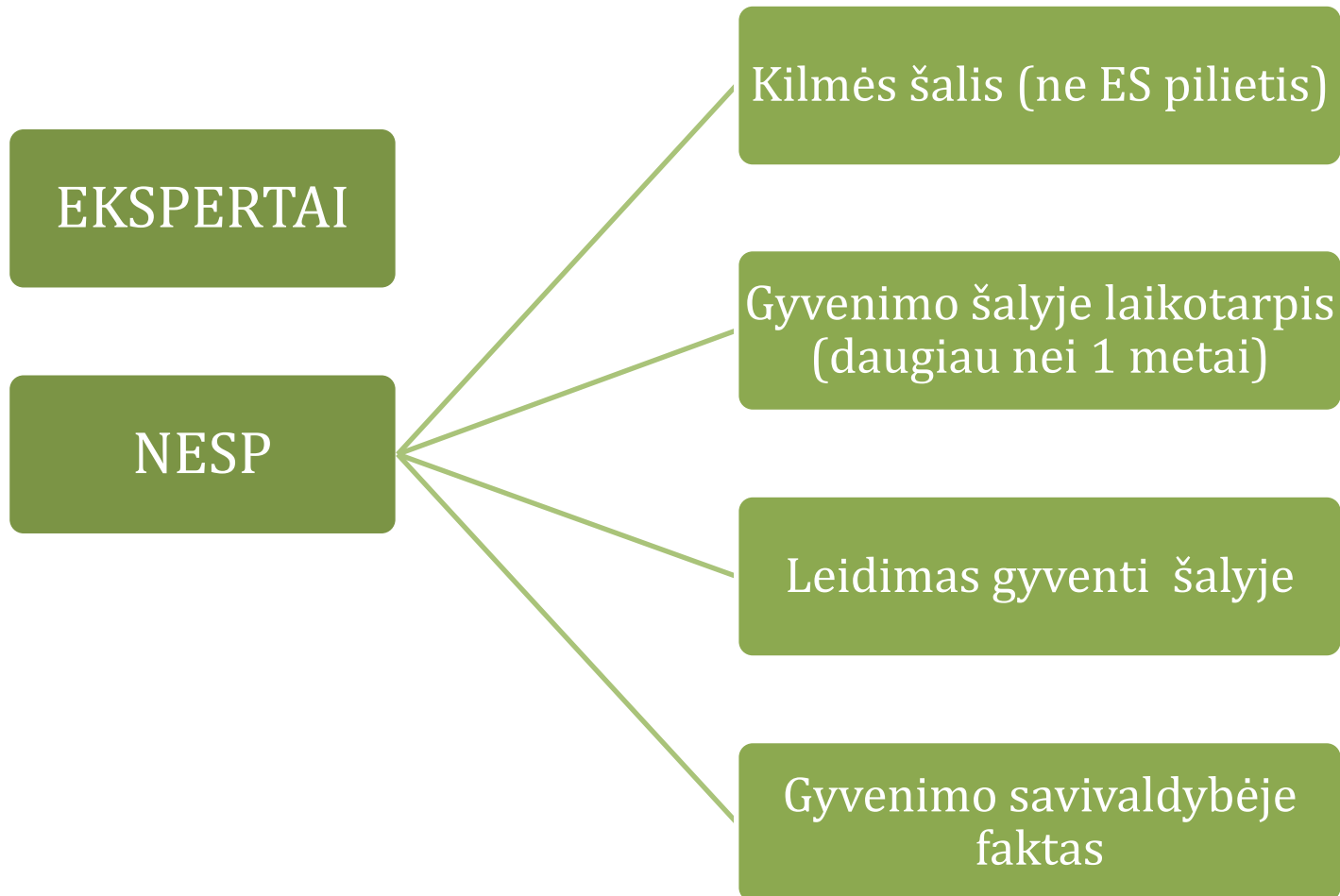
VILNIAU M. SAVIVALDYBĖJE:

*10 interviu su Vilniaus mieste gyvenančiais NESP (6 moterimis ir 4 vyrais)

*7 ekspertais

Tyrimo dalyvių atranka

- Sniego gniūžtės metodą
- Pagal tikslinių grupių formavimo pavyzdį

ANONIMINĒS ANKETINĒS APKLAUSOS

Įgyvendinimo laikotarpis: 2020 metų lapkričio – 2021 metų sausio mėnesį

SAVIVALDYBIŲ ADMINISTRACIJŲ SKYRIŲ ATSTOVAMS

- **27** savivaldybių administracijų skyrių atstovai, iš jų
- **7 Vilniaus m. sav.:** atstovai, susiję su socialinėmis paslaugomis ir būstu, darbo rinka, sveikatos priežiūros paslaugomis, lygiomis galimybėmis ir kultūra.

SAVIVALDYBĖMS PAVALDŽIŲ ĮSTAIGŲ ARBA JŲ PADALINIŲ ATSTOVAMS

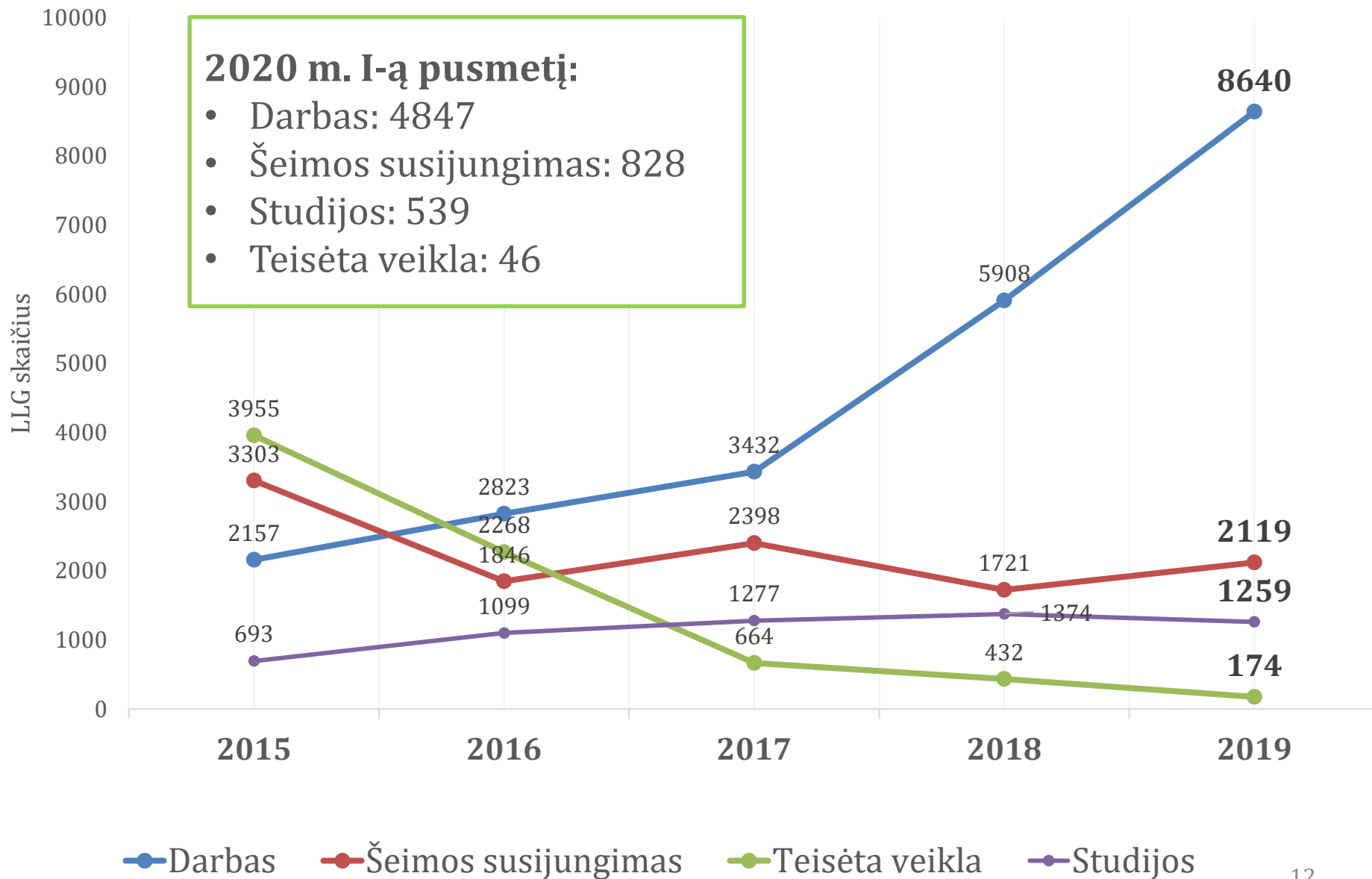
- **390** savivaldybėms pavaldžių įstaigų atstovų, iš jų
- **143 Vilniaus m. sav.:** 98 švietimo, 11 sveikatos priežiūros, 15 kultūros ir 19 socialines paslaugas teikiančios įstaigos atstovų

NE ES ŠALIŲ PILIEČIŲ POPULIACIJA VILNIAUS M. SAVIVALDYBĖJE

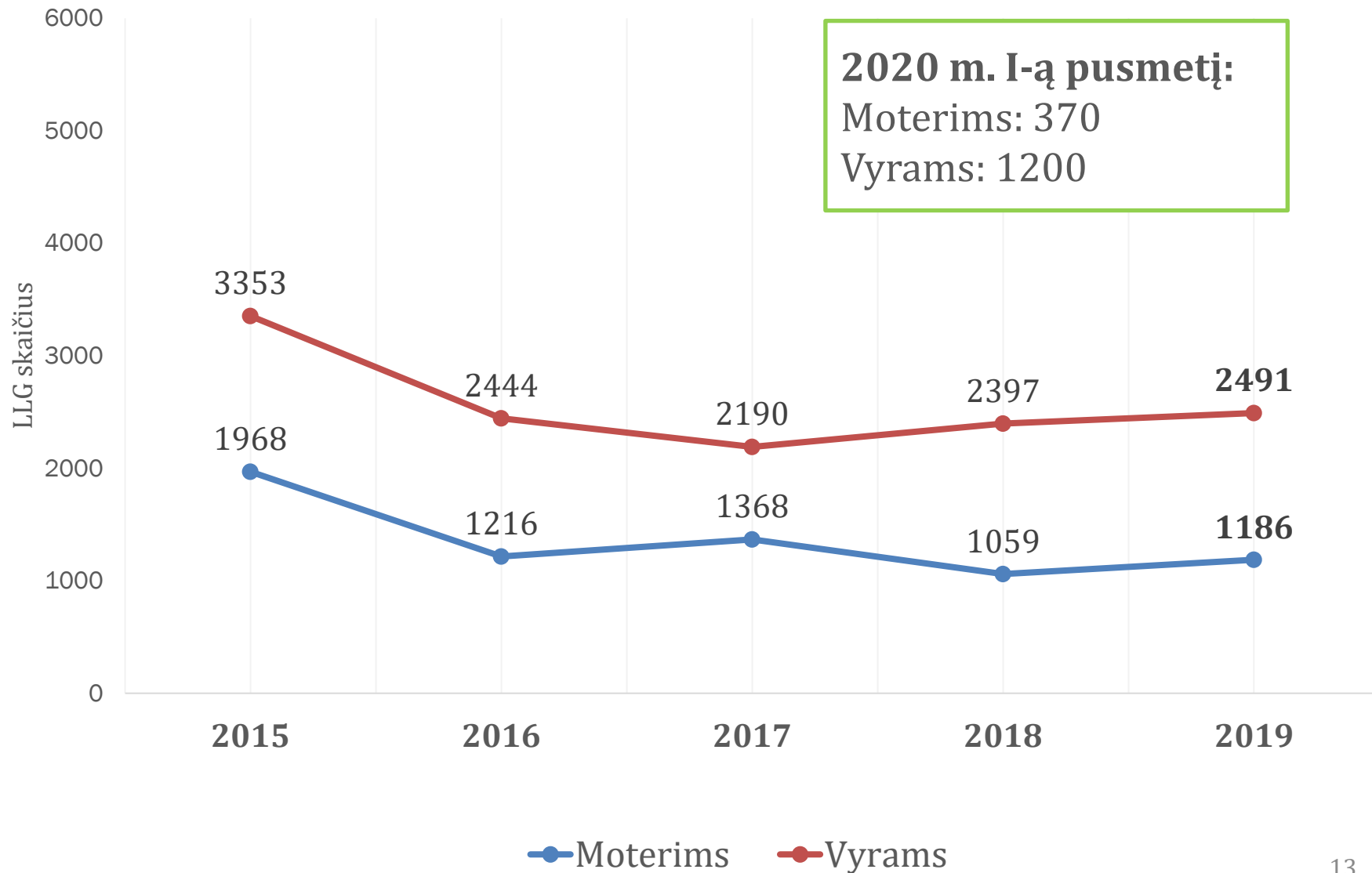
Ne ES šalių piliečiai, deklaruoję gyvenamąją vietą Vilniaus m. (metų pr.)

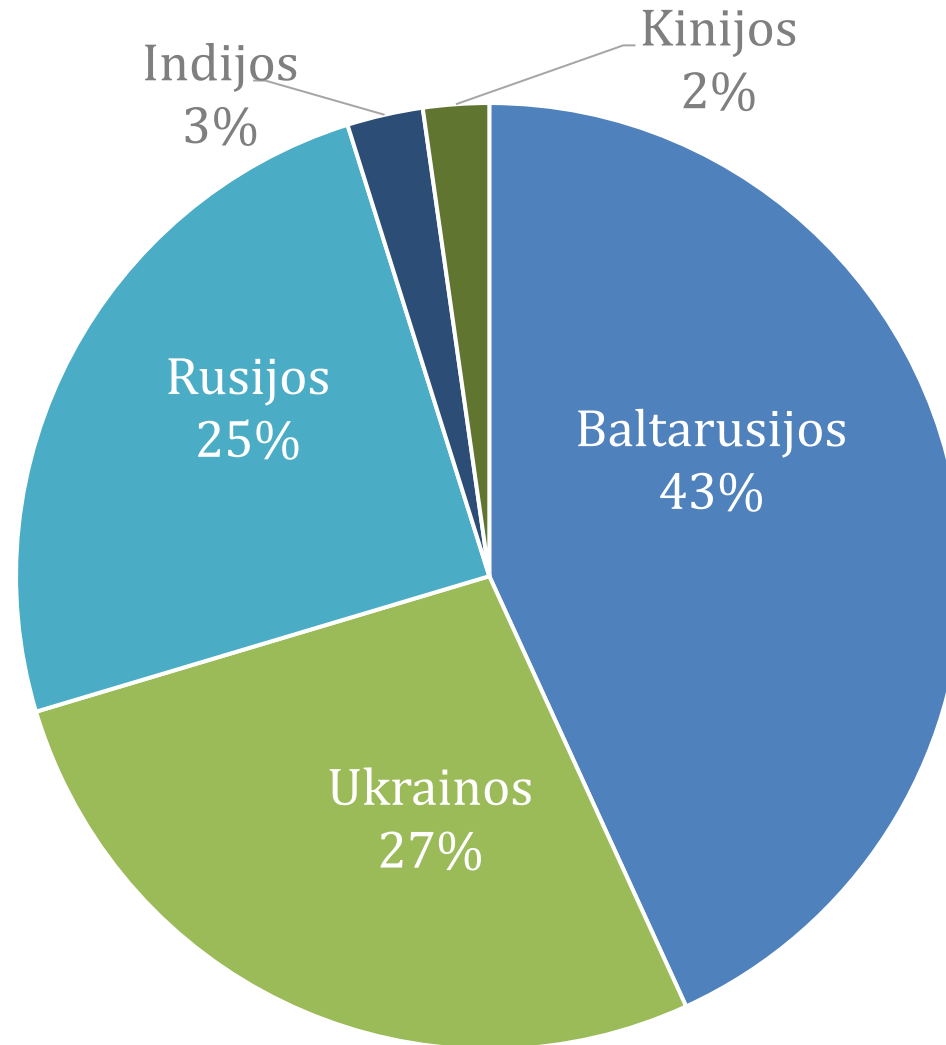
Leidimo laikinai gyventi LR išdavimas ir keitimas (Vilniaus m., 2015–2019 m.)

Išduoti leidimai laikinai gyventi LR pagal lytį (Vilniaus m., 2015-2019 m.)

Išduoti leidimai laikinai gyventi pagal pilietybę (Vilniaus m., 2015–2020 m. I-as pusmetis)

TYRIMO REZULTATAI IR IŠVADOS

Ne ES šalių piliečių integracijos patirtys ir poreikiai

Ne ES šalių piliečių integracijos iššūkiai: problemos ir poreikiai gyvenimo Lietuvoje pradžioje

Sunkumai ir iššūkiai

Kliūtys gaunant leidimus gyventi šalyje

Kalbos barjeras

Psichologiniai išgyvenimai

Visuomenės nuostatos

Lyčių nelygybė

Informacijos apie paslaugas trūkumas

Gyvenimo Lietuvoje pradžioje svarbu:

- a) tinkamai informuoti apie savivaldybėje teikiamas paslaugas bei užtikrinti šių paslaugų prieinamumą;
- b) užtikrinti galimybes ugdyti lietuvių kalbos įgūdžius tik atvykus gyventi į savivaldybę;
- c) įvairiomis priemonėmis skatinti užsieniečių įsitraukimą į vietos bendruomenės gyvenimą.

Lietuvių kalba (1)

Lietuvių kalbos gebėjimų stoka:

- a) apsunkina priėjimą prie reikiamų paslaugų;
- b) apriboja socialinių ryšių rato plėtrą;
- c) turi įtakos neigiamoms visuomenės ir paslaugas teikiančių specialistų nuostatoms;
- d) apriboja įsidarbinimo galimybes ir lemia mažesnes aukštesnės kvalifikacijos bei geriau mokamo darbo perspektyvas ateityje;
- e) sukelia sunkumų susirandant gyvenamąją vietą.

Aplinkybės, kurios labiausiai sunkina lietuvių kalbos mokymąsi:

- a) kalbos kursų ir darbo derinimas;
- b) kalbos kursų ir gyvenimo / rūpinimosi vaikais ir artimaisiais derinimas;
- c) menkas lietuvių kalba kalbančių pažįstamų ratas.

Lietuvių kalba (2)

Lietuvių kalbos mokymo(si) probleminiai aspektai:

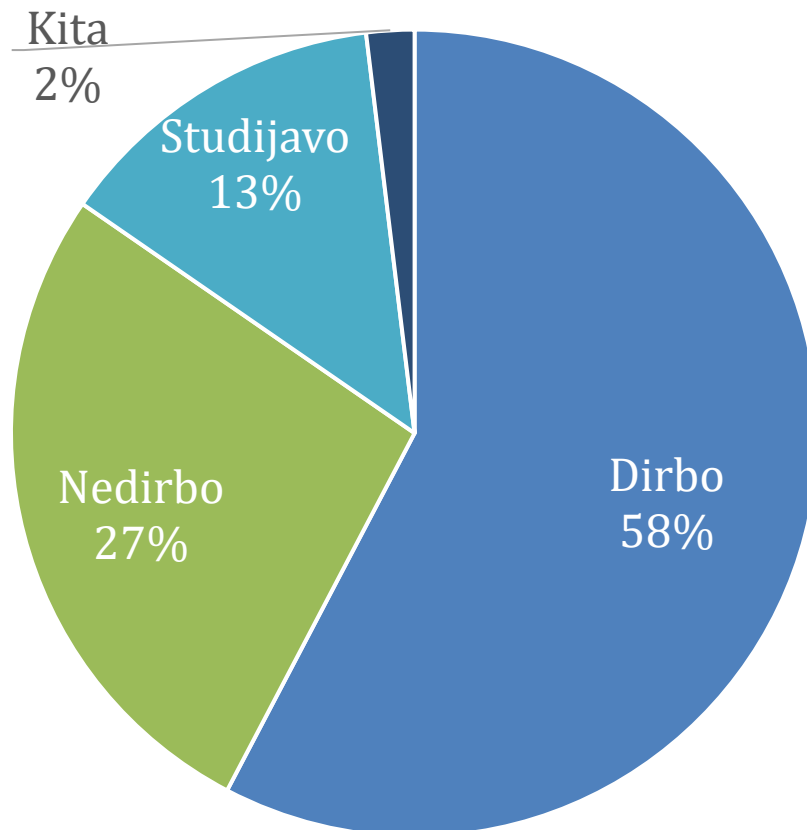
1. Pabėgėlių priėmimo centre (PPC) organizuojamų kursų nepakanka, kad **prieglobsčio gavėjai** pasiruoštų savarankiškam gyvenimui pasibaigus integracijos laikotarpiui PPC.

„<...> žinių nebuvo pakankamai, nes, pavyzdžiui, parduotuvėje mes susišnekėti galim, <...> pasiimti kažkokių tai produktų, kurių mums reikia, bet va tokio pilnavertiško bendravimo mes negalime turėti. Va, pavyzdžiui, kai va dabar mes čia sėdime ir man reikėtų su jumis bendrauti <...> be vertėjo pagalbos, mes jau tikrai nesusišnekėtumėm.“ (J-1M)

2. Valandų skaičiaus, numatyto nemokamiems lietuvių kalbos kursams **prieglobsčio gavėjams**, tęsiant integraciją savivaldybėse, nepakanka; kursai organizuojami pagal projektus, skiriamas finansavimas neužtikrina kursų kokybės ir tęstinumo.

Užimtumas (1)

„Kreipiausi dėl daugiau nei 55 ar 60 darbų ir gavau maždaug du atsakymus, taip pat vieną tarsi interviu, du atsakymai, tai viskas. Ir tik atmetimai. Be jokio paaiškinimo <...>.“ (Kn-2V)

Vilniaus mieste:

- 7 dirbo
- 2 nedirbo
- 1 studijavo

Užimtumas (2)

Nedalyvavimo darbo rinkoje priežastys:

- a) šeimos ir darbo derinimas;
- b) sunkumai persikvalifikuojant/
pripažįstant kilmės šalyje
įgytą specialybę Lietuvoje;
- c) sveikatos problemos;
- d) lietuvių kalbos barjeras.

Aplinkybės, kurios labiausiai apsunkina integraciją į darbo rinką:

- a) lietuvių kalbos barjeras;
- b) biurokratinės kliūtys;
- c) ilgai trunkanti leidimo dirbti
suteikimo tvarka;
- d) sunkumai keičiant darbdavį;
- e) darbdavių nuostatos;
- f) informacijos apie įsidarbinimo ar
darbo vietos susikūrimo
galimybes trūkumas.

Užimtumas (3)

- Lietuvių kalbos žinių trūkumas, sunkumai persikvalifikuojant ir visuomenės nuostatos lemia, kad prieglobsčio gavėjai dirba **žemesnės kvalifikacijos** ir lietuvių kalbos nereikalaujančius darbus.
- Aplinkybė, kad užsieniečiai yra priversti dirbti žemesnės kvalifikacijos darbus nei jų turima profesinės kvalifikacija ir sukaupta darbo patirtis kilmės šalyje, **turi įtakos jų psichologinei būklei ir savivertei.**

Sveikatos priežiūra

Aplinkybės, kurios labiausiai apsunkina sveikatos priežiūros prieinamumą

- a) lietuvių kalbos barjeras (ypač psichinės sveikatos priežiūros ir akušerių-ginekologų teikiamų paslaugų);
- b) informacijos, susijusios su sveikatos priežiūros sistema ir sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumu
- c) neigiamos nuostatos;
- d) teisinis statusas;
- e) finansinių lėšų trūkumas gauti paslaugas privačiose sveikatos priežiūros įstaigose (pvz., psichologo ar psichoterapeuto konsultacijas).

Rusų kalba gebantys susikalbėti užsieniečiai turi palankesnes sąlygas gauti sveikatos priežiūros paslaugas.

Socialinės paslaugos ir būstas

Aplinkybės, kurios labiausiai apsunkina socialinių paslaugų ir būsto prieinamumą

- a) ribotos žinios apie teises gauti socialinę paramą ir socialines paslaugas;
- b) visuomenės nuostatos;
- c) kalbos barjeras;
- d) gyvenamosios vietos deklaravimas;
- e) **prieglobsčio gavėjai** nepriskiriami pažeidžiamų asmenų grupei, kuri galėtų gauti socialinį būstą lengvesnėmis sąlygomis.

Švietimas

Aplinkybės, kurios labiausiai apsunkina švietimo paslaugų prieinamumą

- a) lietuvių kalbos barjeras;
- b) visuomenės nuostatos;
- c) Lietuvos švietimo sistemos infrastruktūra netinkamai pasirengusi priimti užsieniečius vaikus.

„Dėl priėmimo į mokyklas būna ir šoko epizodų, kad, tiesiog mokykloms skambinu ir sako, tadžikam neseniai buvo pasakę, kad jūs ne ten atėjot, čia yra mokykla lietuviams, jūsų šitie vaikai nemoka lietuvių kalbos, kaip jie čia mokysis.“ (Vln-EKSP-2)

Pilietinis ir politinis dalyvavimas

Aplinkybės, kurios labiausiai riboja politinį ir pilietinį dalyvavimą

- a) ribotos žinios apie teisę dalyvauti rinkimuose (nors dalyvavimą rinkimuose laiko svarbiu veiksniu, padedančiu jaustis visaverčiais šalies gyventojais);
- b) ribotos galimybės dalyvauti konsultacijose dėl sprendimų, susijusių su klausimais, aktualiais savivaldybėje gyvenantiems užsienio šalių piliečiams ir bendrai visiems savivaldybės ir (arba) seniūnaitijos gyventojams.

Moterų migrančių patirtys (1)

Moterys migrantės dažniau nei migrantai vyrai:

- a) patiria (ar yra patyrusios) priklausomybę nuo sutuoktinio / partnerio (tai riboja jų socialinę ir lingvistinę adaptaciją);
- b) susiduria su sunkumais derinant šeimos gyvenimą ir integraciją į darbo rinką;
- c) atsiduria nemaloniuose situacijose dėl kultūrinių ir religinių skirtumų;
- d) susiduria su sunkumais norėdamos persikvalifikuoti ar įgyti profesinę kvalifikaciją;
- e) dėl šiuo metu Lietuvoje galiojančių teisinių nuostatų bijodamos prarasti teisinį statusą, turi taikstyti su smurtu artimoje aplinkoje.

Moterų migrančių patirtys (2)

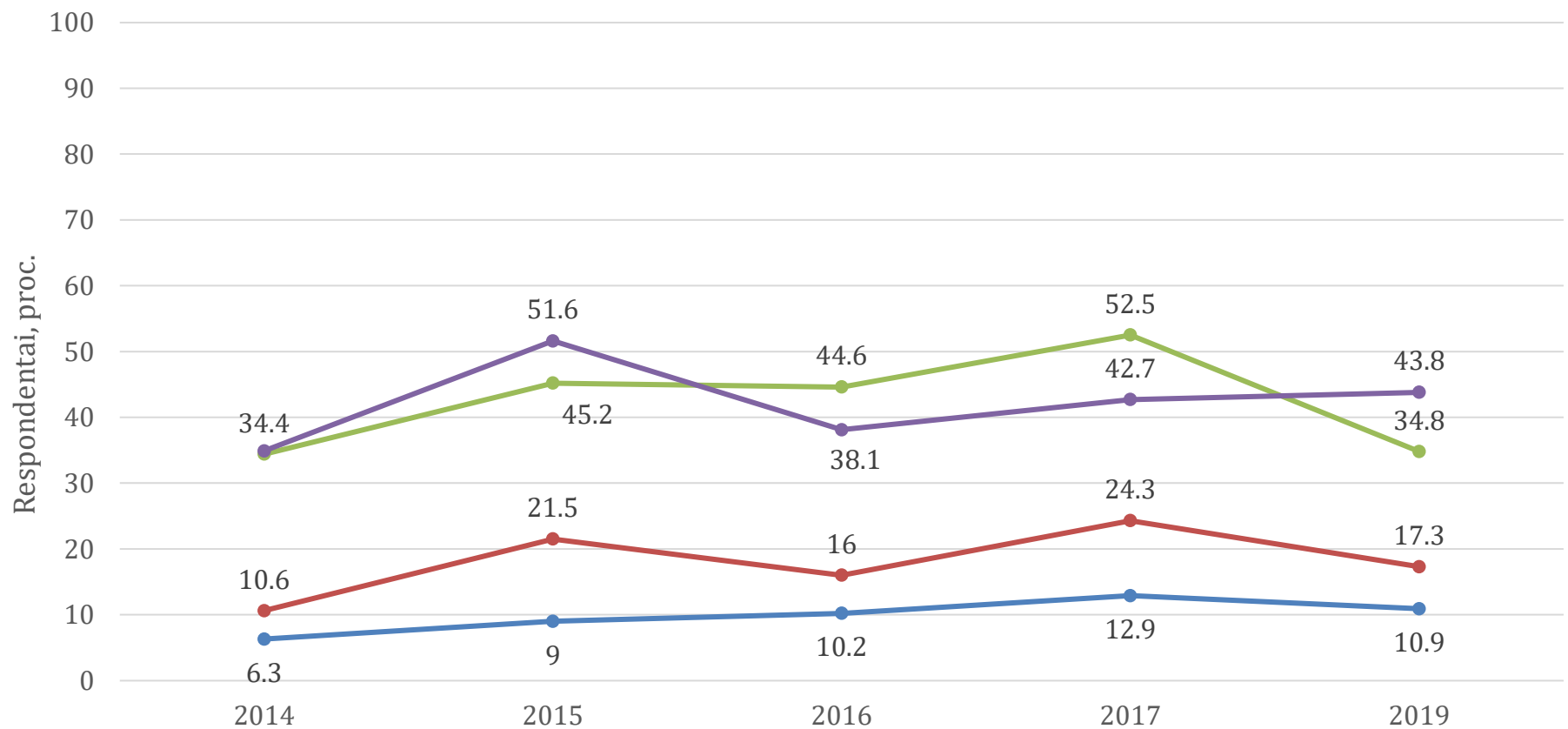
Moterims migrantėms trūksta:

- a) informacijos apie savivaldybėje teikiamas paslaugas moterimis;
- b) informacijos apie moterų teises Lietuvoje;
- c) moterų migrančių įtraukimo, priimant sprendimus, susijusius su moterų klausimais, mieste, kuriame gyvena;
- d) specifinių paslaugų ir iniciatyvų, skirtų moterims migrantėms, auginančioms vaikus.

„<...> labai dažnai iš tikrųjų tos atvykstančios šeimos yra su mažais vaikiukais. Tai <...> nebūtinai iš karto leisi į darželį, nes tiesiog nebus vietų, tai o kokie variantai? Tai tie žmonės tikrai neuždirba tiek, kad dar aukles pasisamdytų ir tada visi čia puikiai pultų dirbti. Tai moterų nedarbas iš tikrųjų, net jeigu ir vat taip įdarbinimo specialistės mūsų paprašyt statistikos, ji tikrai būtų, didelis tas nedarbas yra.“ (Vln-EKSP-3)

Diskriminacijos atvejai ir patirtys (1)

Su kuo nenorėtų gyventi kaimynystėje
(2014-2019* m., Vilniaus apskritis, proc.)

— Lietuvių kalba nekalbantys asmenys — Kitos rasės (odos spalvos) asmenys — Pabėgėliai — Musulmonai

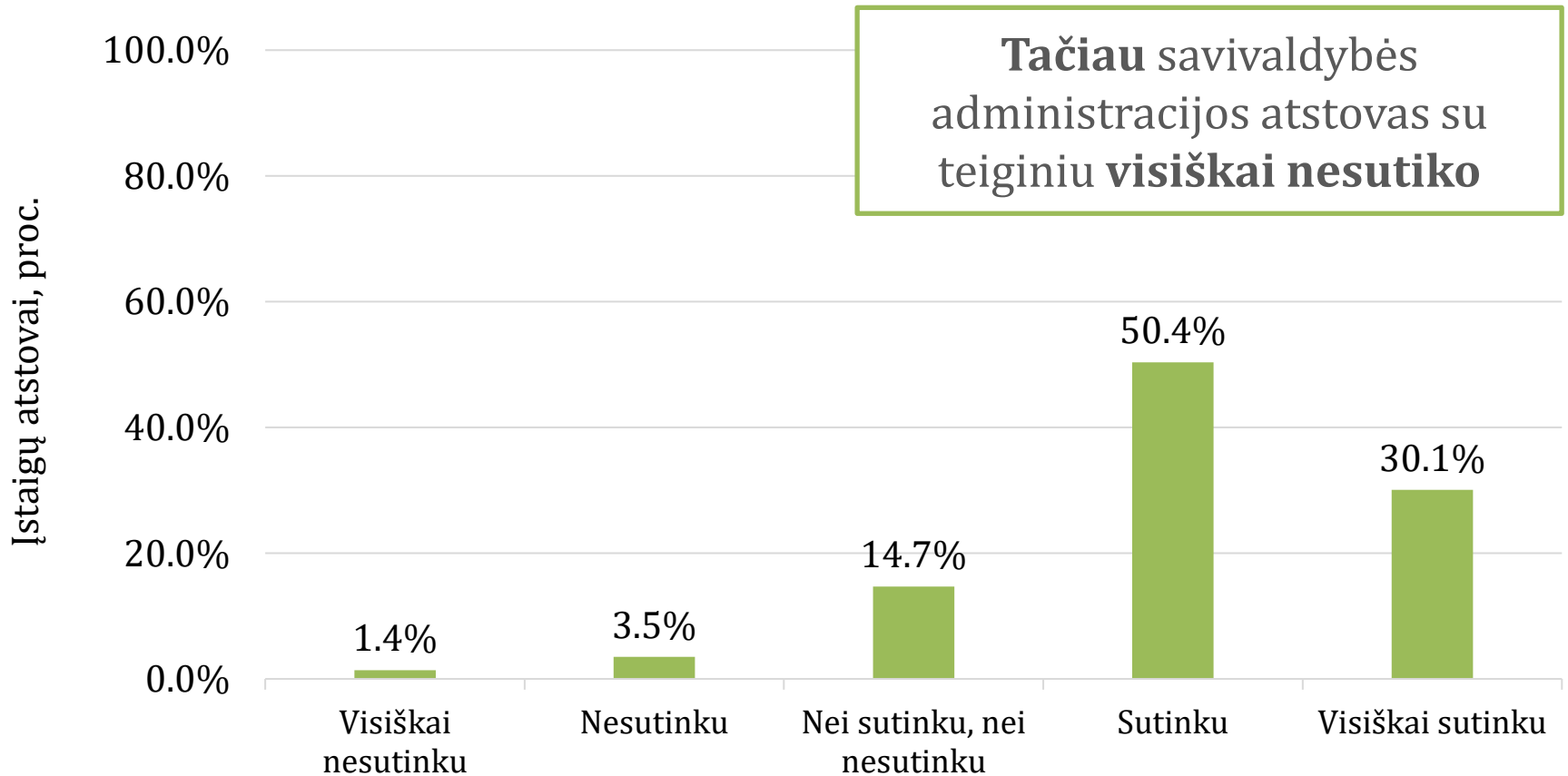
Diskriminacijos atvejai ir patirtys (2)

- Dažniausiai su netinkamu elgesiu dėl užsieniečių kilmės, religinių nuostatų ar panašių aspektų susiduriama sveikatos priežiūros įstaigose, tokių atvejų yra pasitaikę Migracijos ir Užimtumo tarnybos skyriuose, seniūnijose*.
- Susidūrę su diskriminacinėmis situacijomis ne ES piliečiai nėra linkę kreiptis pagalbos.

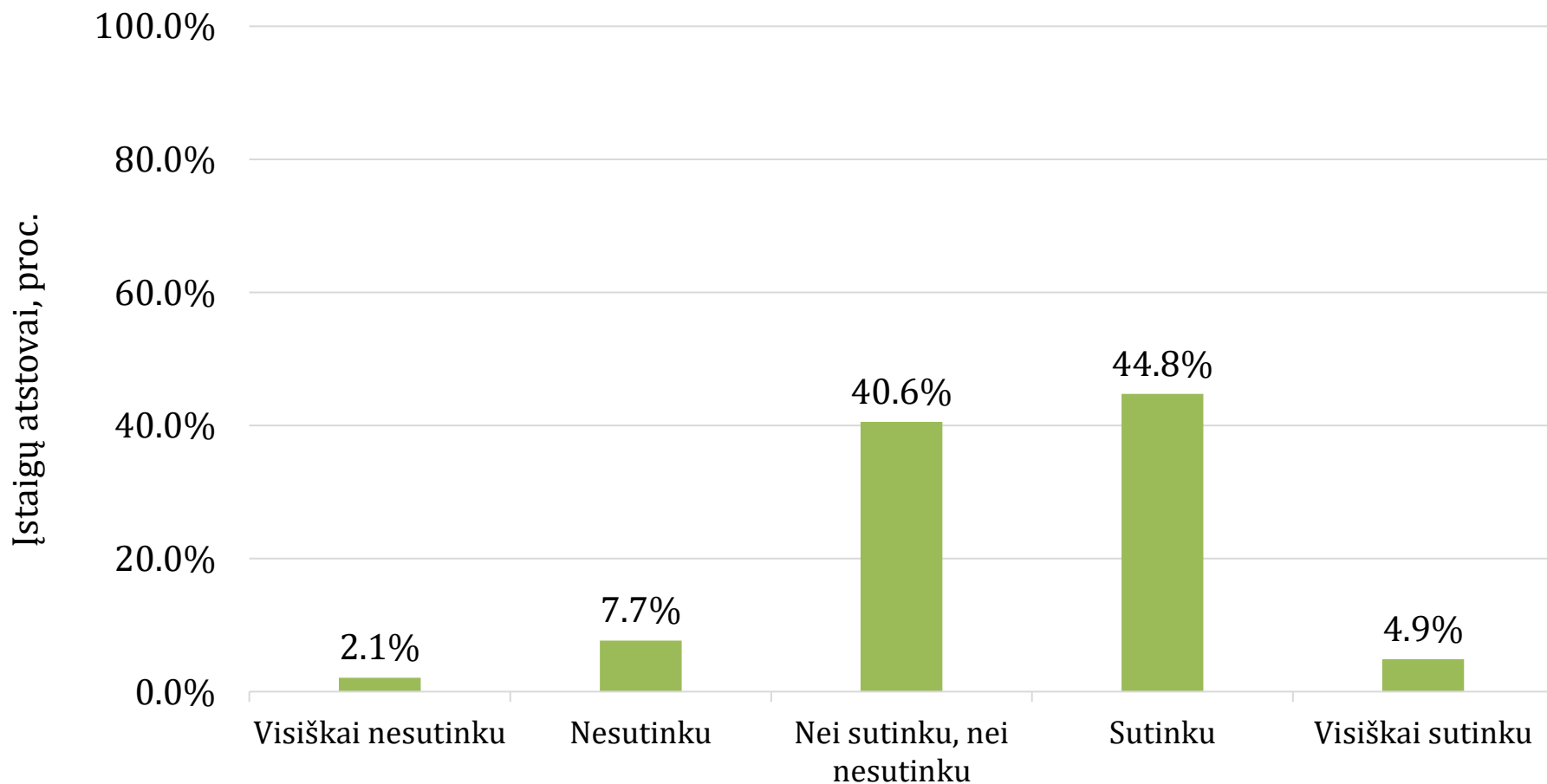
Paslaugų planavimas ir prieinamumas

- Planuojant įvairias paslaugas miesto gyventojams ne ES piliečių integracijos klausimas atskirai nesvarstomas, o įtraukiamas į bendrą dienotvarkę;
- Savivaldybė įgyvendinama antidiskriminacijos politika ir skatinamas lygybės principo taikymą planuojant ir teikiant įvairaus pobūdžio paslaugas savivaldybėje ir jai pavaldžiose įstaigose.
- Vilniaus miesto savivaldybė yra tapusi „Įvairovė chartijos“ nare.

Ar yra užtikrinama, jog teikiant paslaugas gyventojai **gautų tokios pačios kokybės aptarnavimą, nepaisant jų etninės kilmės, religijos ar kt. pagrindų?** (įstaigų atstovai, N = 143)

Ar sutinkate, kad **iššūki**ai, su kuriais susiduria ne ES šalių piliečiai, ir jų **specifiniai poreikiai** yra žinomi paslaugas teikiantiems įstaigos darbuotojams? (įstaigų atstovai, N = 143)

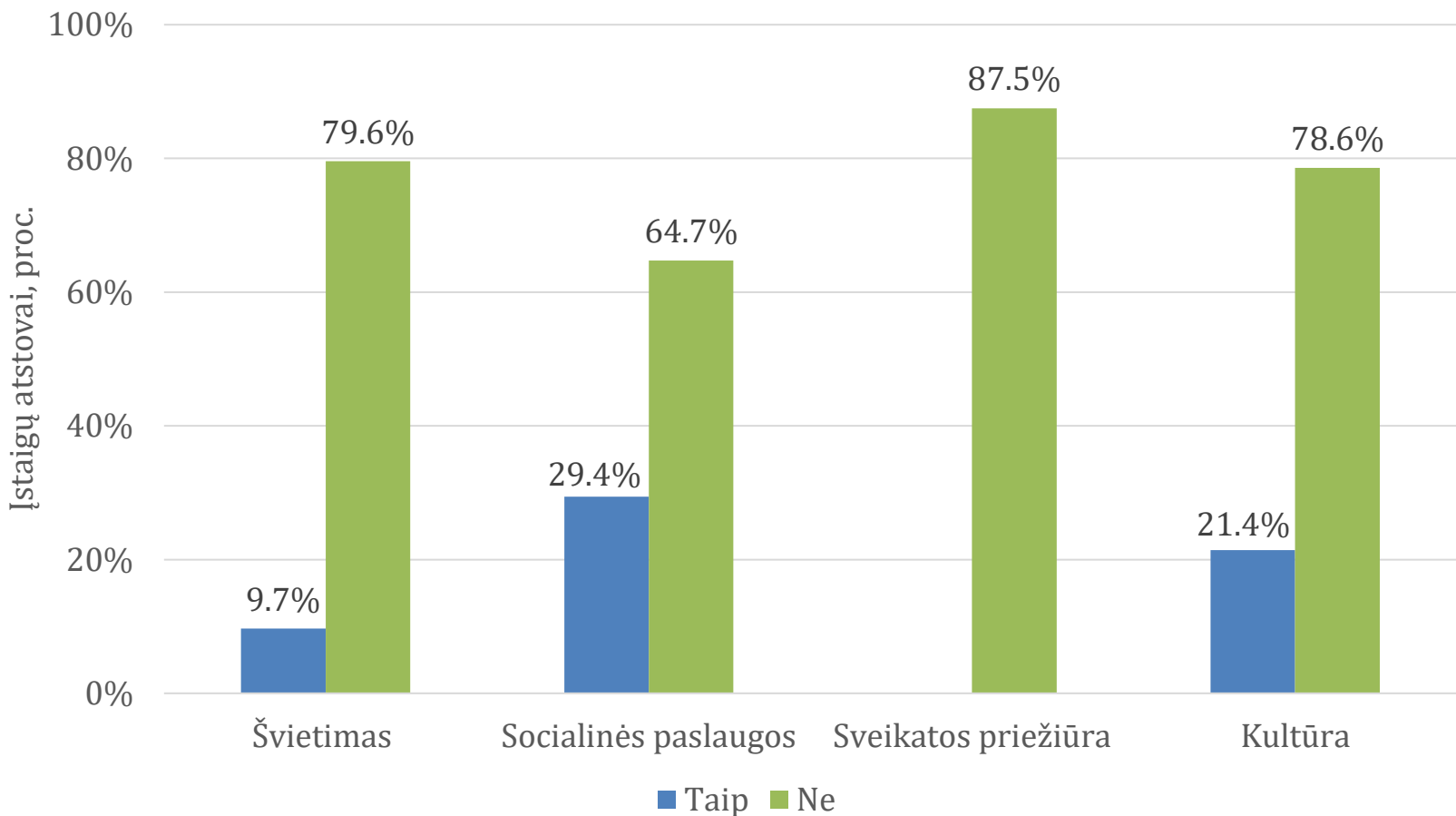
Konsultavimas(is) (1)

Planuojant įvairias paslaugas į konsultavimo procesą nepakankamai įtraukiamos integracijos paslaugas ne ES piliečiams teikiančios NVO, ne ES šalių piliečių organizacijų ir/ar bendruomenių atstovai.

„O dabar apie tą patį dalyvavimą savivaldoj kažkaip tuos klausimus keliant, tai aš gal taip pasakysiu, kad kadangi va ta visa sistema susidėlioja tokiu vertikalės principu, tai ir iniciatyva dažniausiai būna mūsų pusėje. <...> O kad tame būtų kažkoks ten sisteminis vis į kažkokius įtrauktas klausimas ar ten mes būtumėm kviečiami, tai tikrai nėra. Ir aš tai manau, kad čia vis tiek susiję su ta istoriškai susiklosčiusia sistema, tuo vertikalės principu.“ (Vln-EKSP-3)

Konsultavimas(is) (2)

Ar įstaiga konsultuojasi su NVO, ne ES šalių piliečių organizacijomis ar bendruomenėmis? (įstaigų atstovai, N = 132).

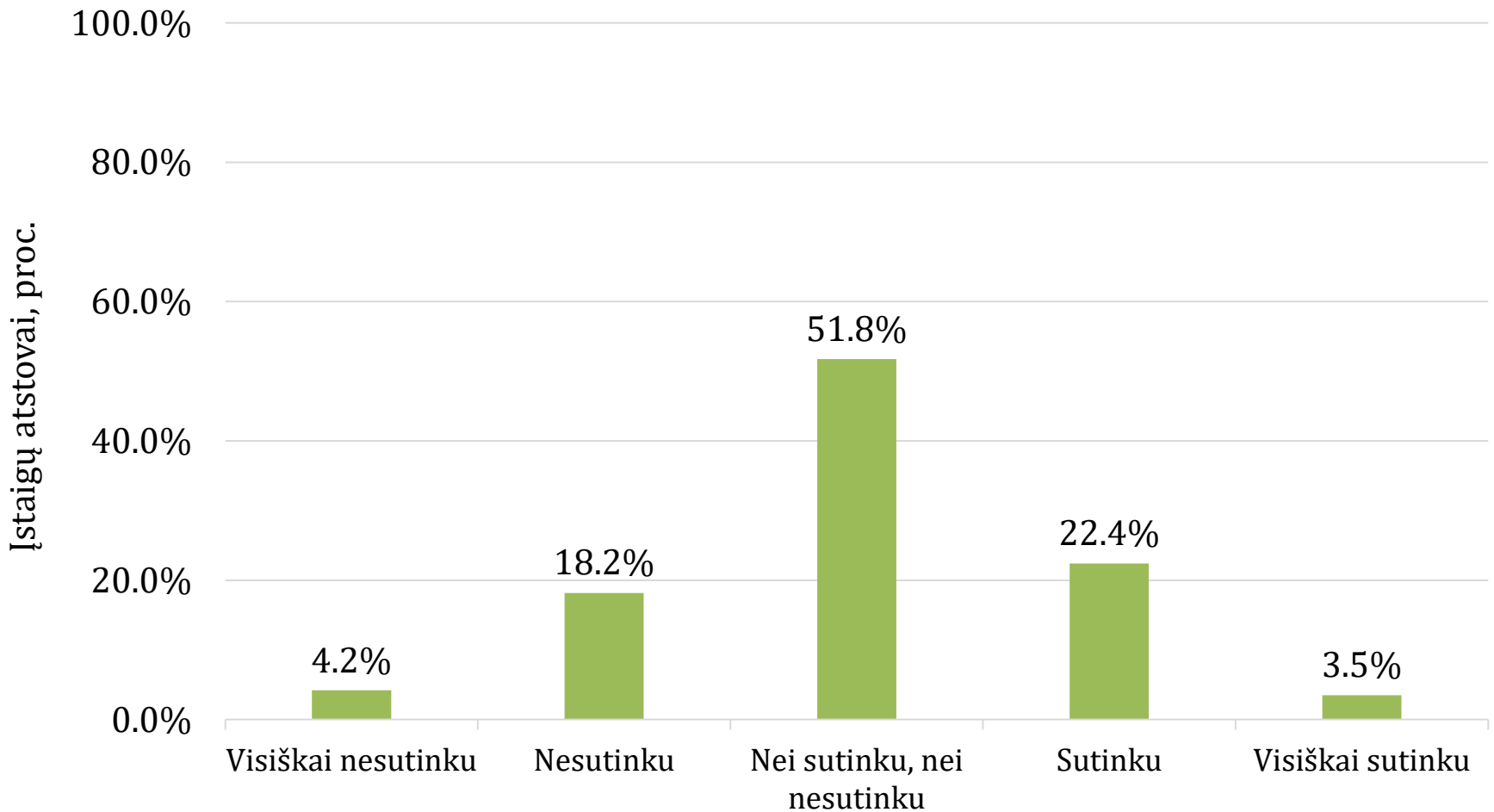

Paslaugų infrastruktūros pritaikymas (specifiniams) ne ES šalių piliečių poreikiams

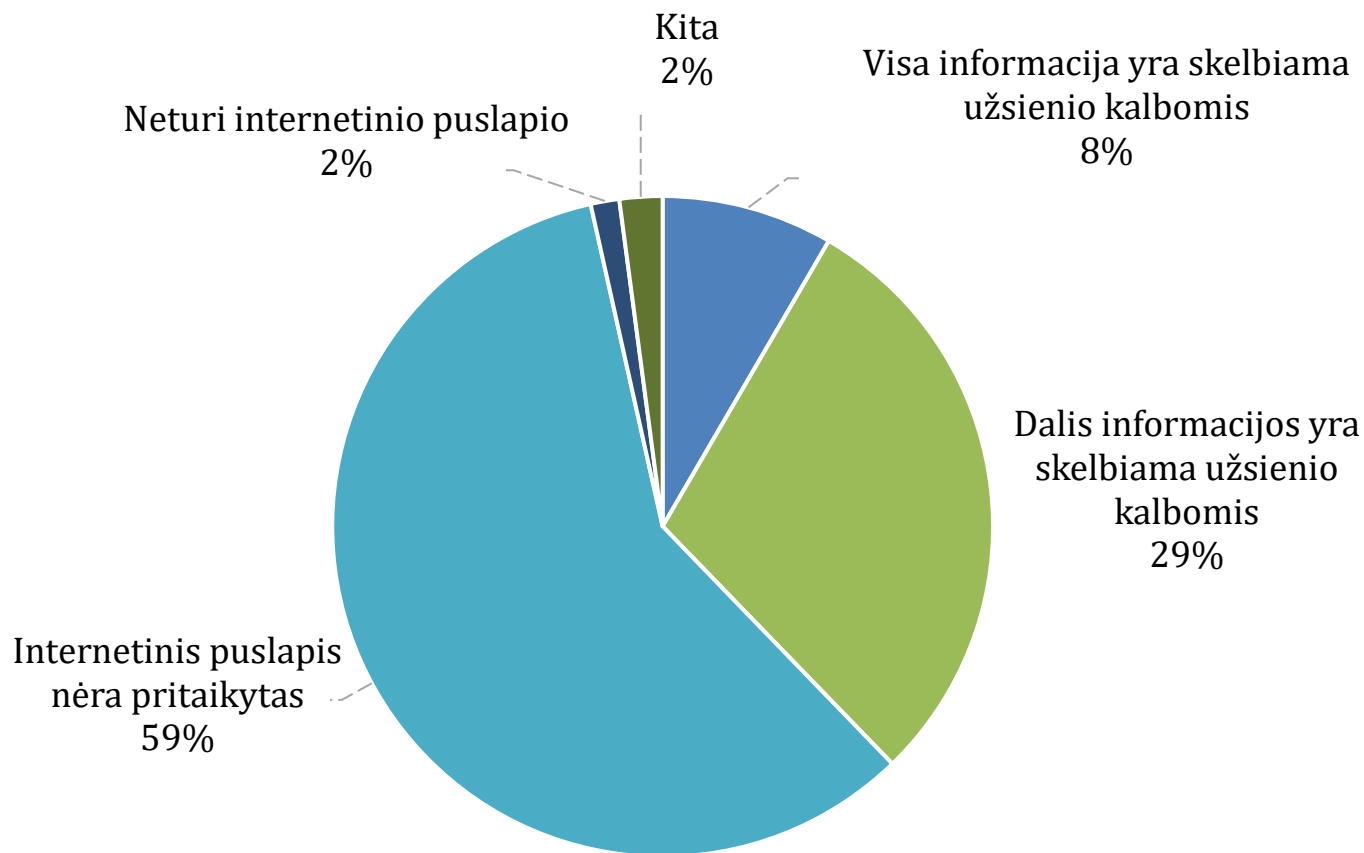
- Savivaldybei pavaldžių įstaigų **infrastruktūra nėra tinkamai pritaikyta lietuvių kalba nekalbantiems užsienio šalių piliečiams.**
- Savivaldybės biudžete nėra numatytas tikslinis finansavimas, skirtas užsieniečių integracijos priemonių įgyvendinimui.

„<...> netgi tokiu level'iu kaip sakykim ekspertai, kurie nėra programos, skirtų dirbti su trečiom šalim, bet sakykime aplikuojuant į Kultūros tarybą ar Vilniaus savivaldybę, tai nėra pakankamai žinių, informacijos ir visada yra rizika susidurti su ekspertais, kurie bus neigiamai nusistatę arba kvestionuos poreikį, ar tikrai čia reikia tos integracijos per daug. Tai lemia paskui viską: ir finansavimą, ir galimybes.“ (Vln-EKSP-2)

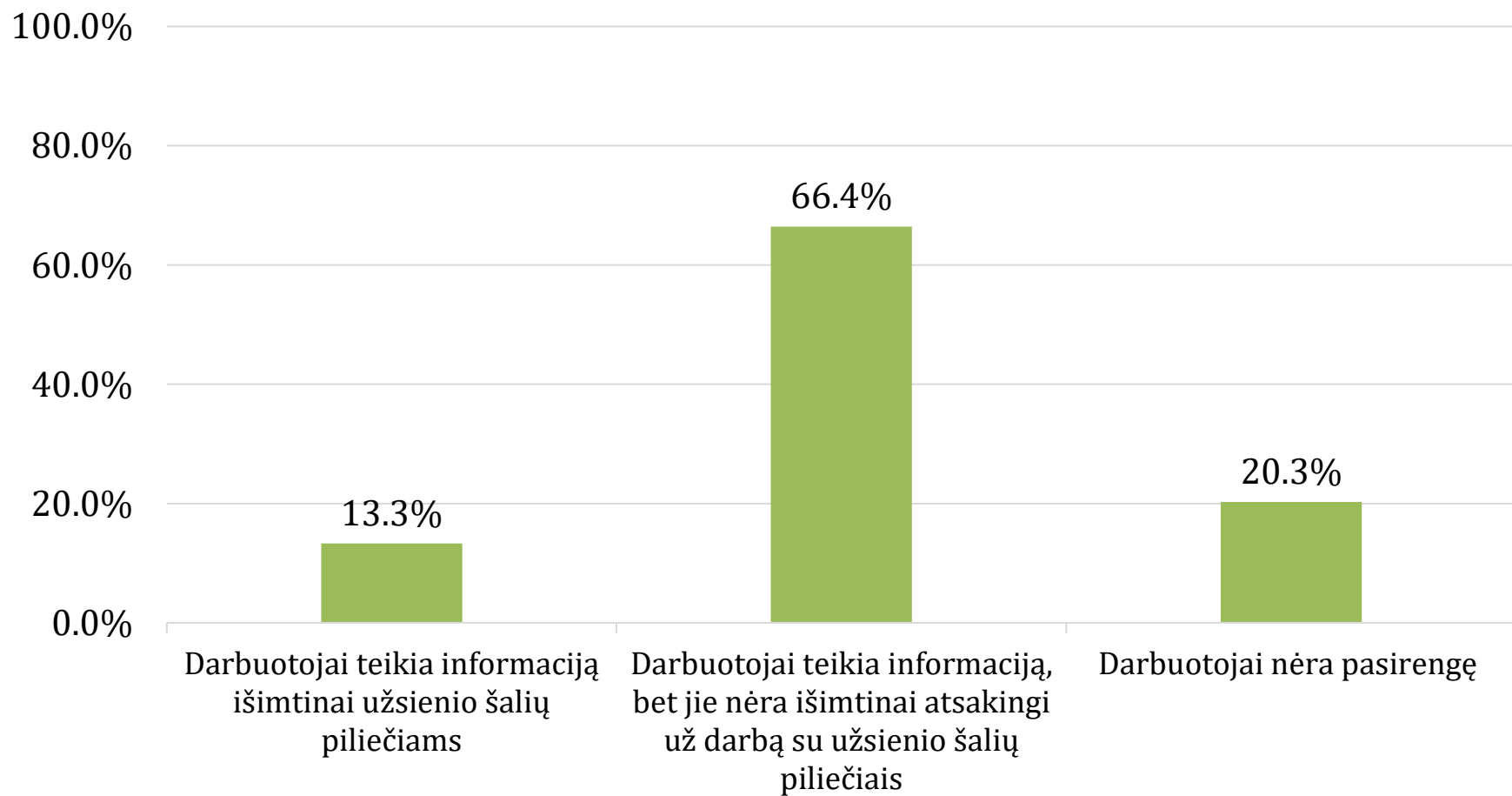
Ar sutinkate, kad įstaigos infrastruktūra yra pritaikyta lietuvių kalba nekalbantiems užsienio šalių piliečiams? (įstaigų atstovai, N = 143).

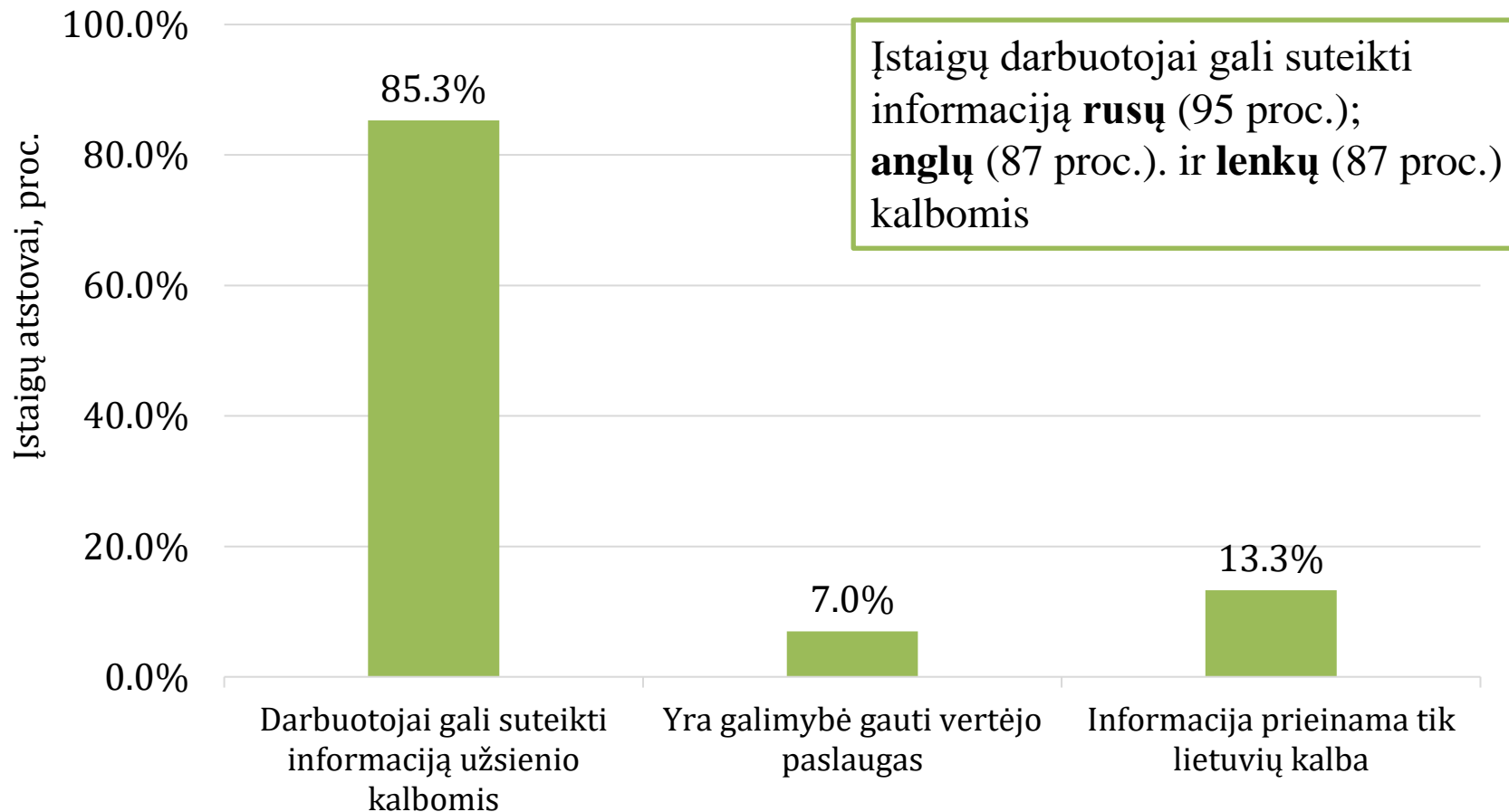
Kaip įstaigos internetinis puslapis yra pritaikytas asmenims, nekalbantiems lietuvių kalba? (įstaigų atstovai, N = 143).

Kaip įstaigos darbuotojai yra pasirengę suteikti informaciją užsienio šalių piliečiams? (įstaigų atstovai, N = 143).

Kaip yra teikiama informacija užsienio šalių piliečiams, nekalbantiems lietuvių kalba? (įstaigų atstovai, N = 143).

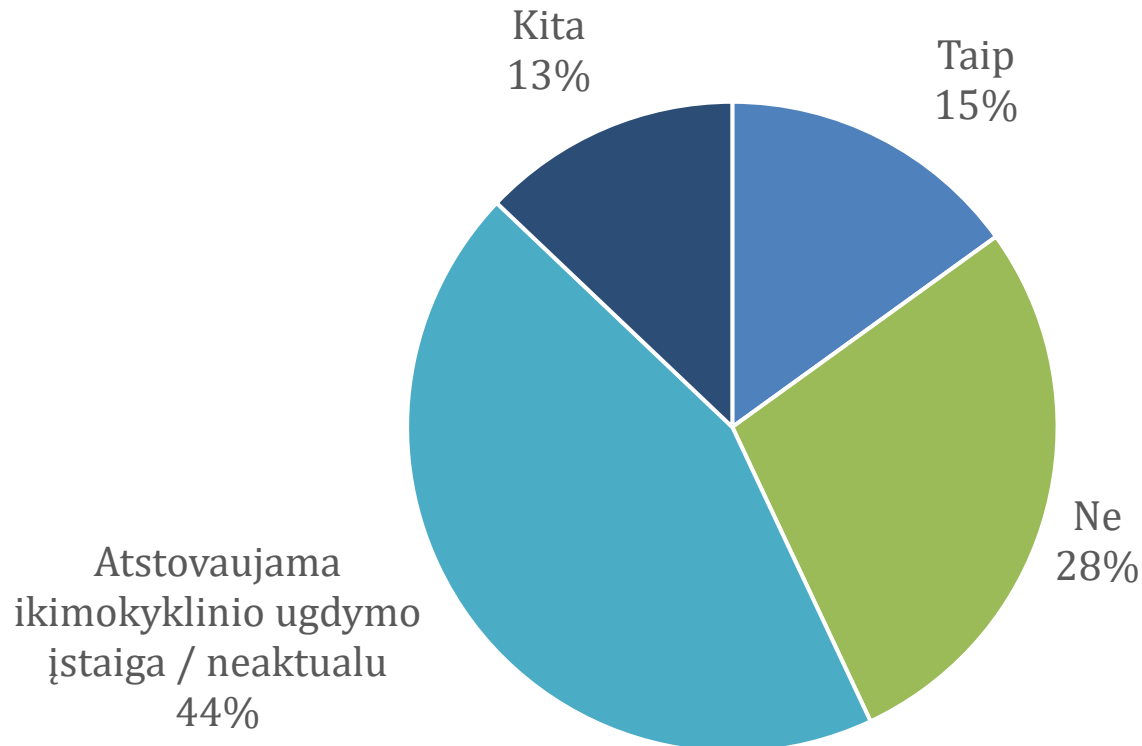

Paslaugų ir paslaugų infrastruktūros pri(si)taikymas

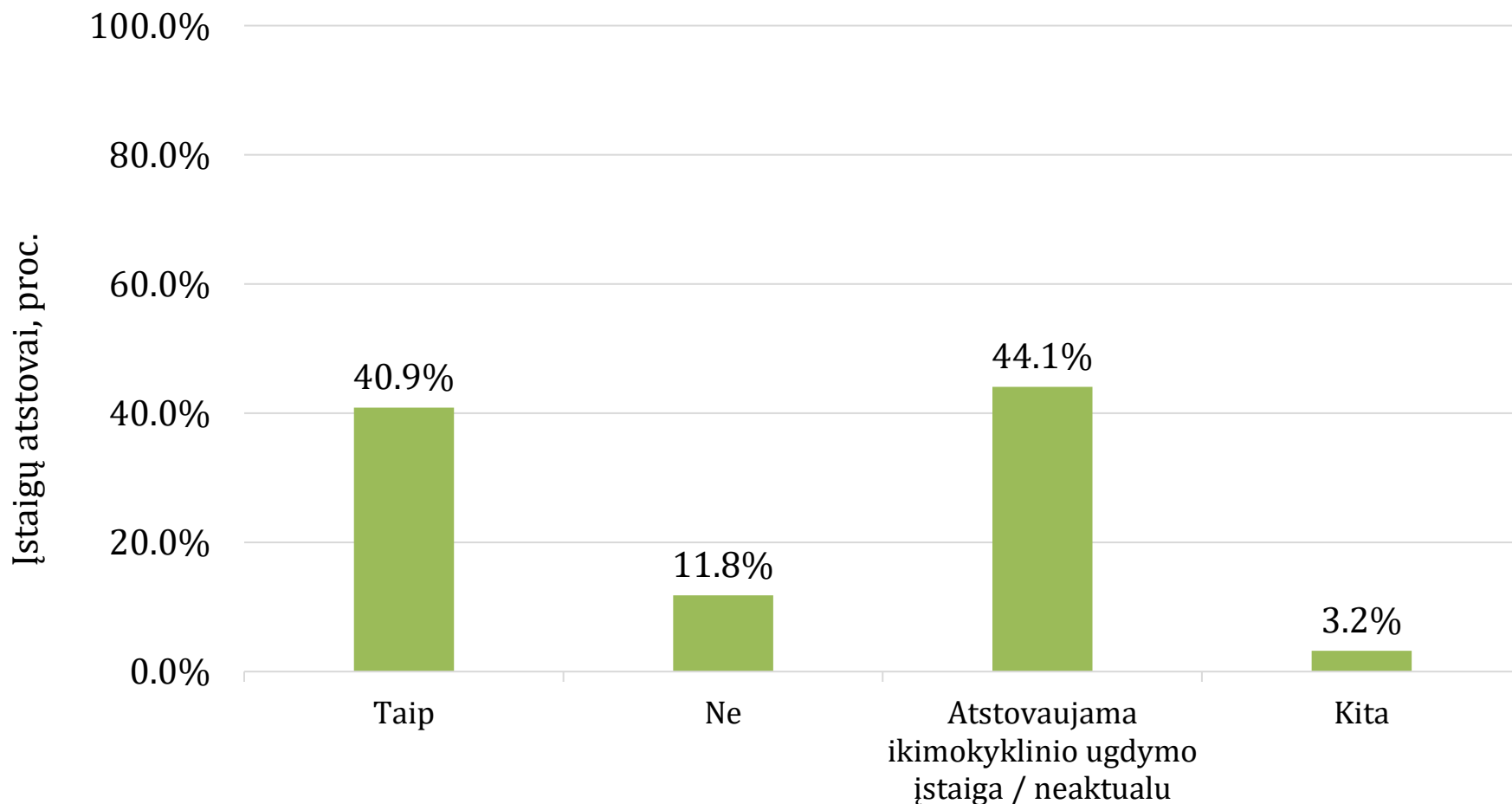
Švietimas

Ar mokyklinio ugdymo įstaigoje lietuvių kalba nekalbantys nepilnamečiai iš ne ES šalių **turi galimybę mokytis išlyginamojoje klasėje arba išlyginamojoje mobiliojoje grupėje?**

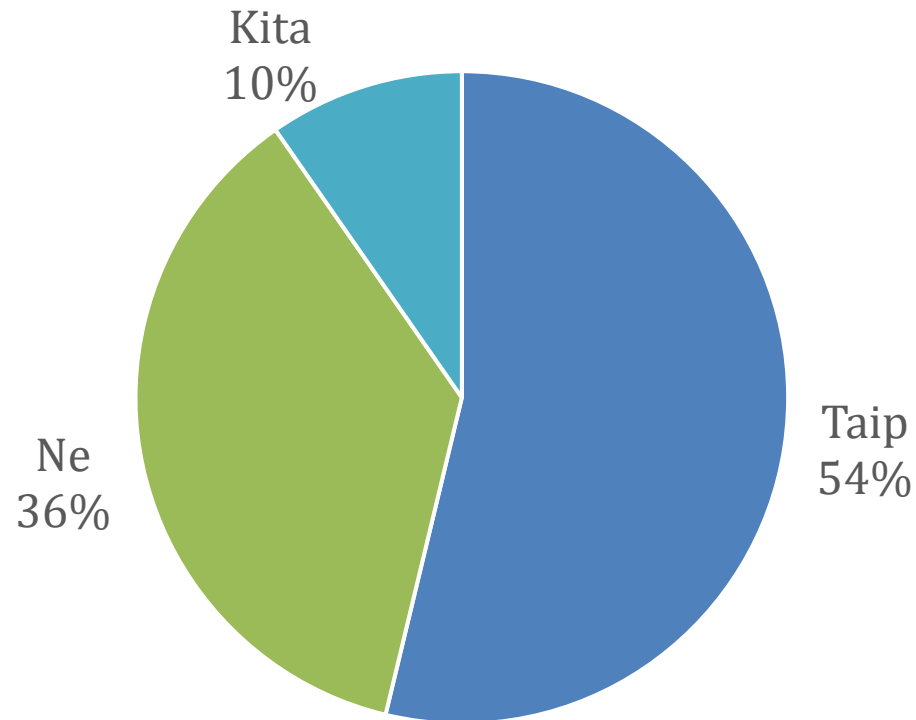
(ugdymo įstaigų atstovai, N = 93).

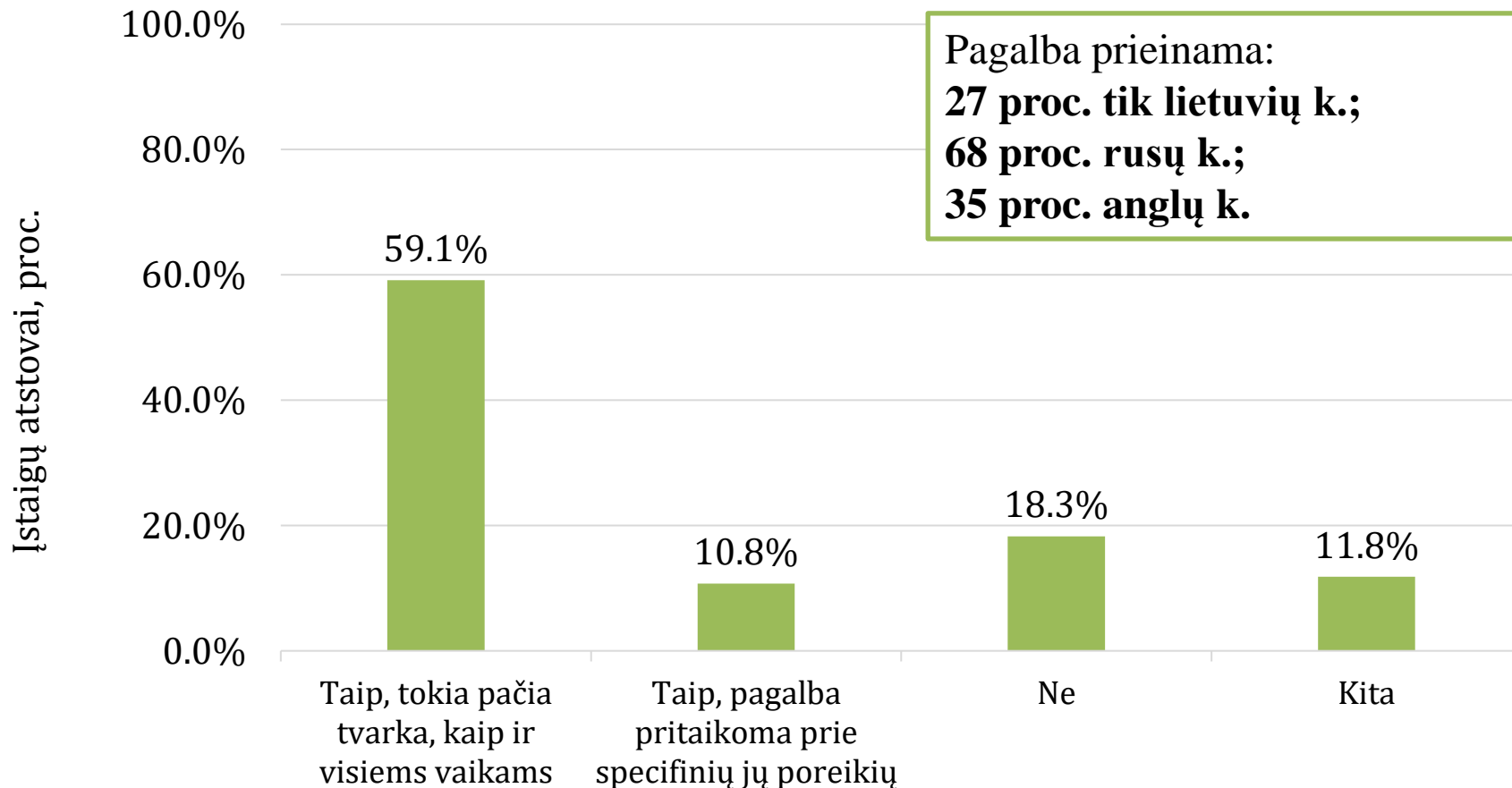
Ar lietuvių kalba nekalbantiems nepilnamečiams iš ne ES šalių yra **galimybė sudaryti individualų mokymosi planą?** (ugdymo įstaigų atstovai, N = 93).

Ar jūsų įstaigoje lietuvių kalba nekalbantiems nepilnamečiams gali būti **paskirtas asmuo, padedantis sklandžiai įsitraukti į įstaigos bendruomenės gyvenimą, mokytis ir ugdytis?** (ugdymo įstaigų atstovai, N = 93).

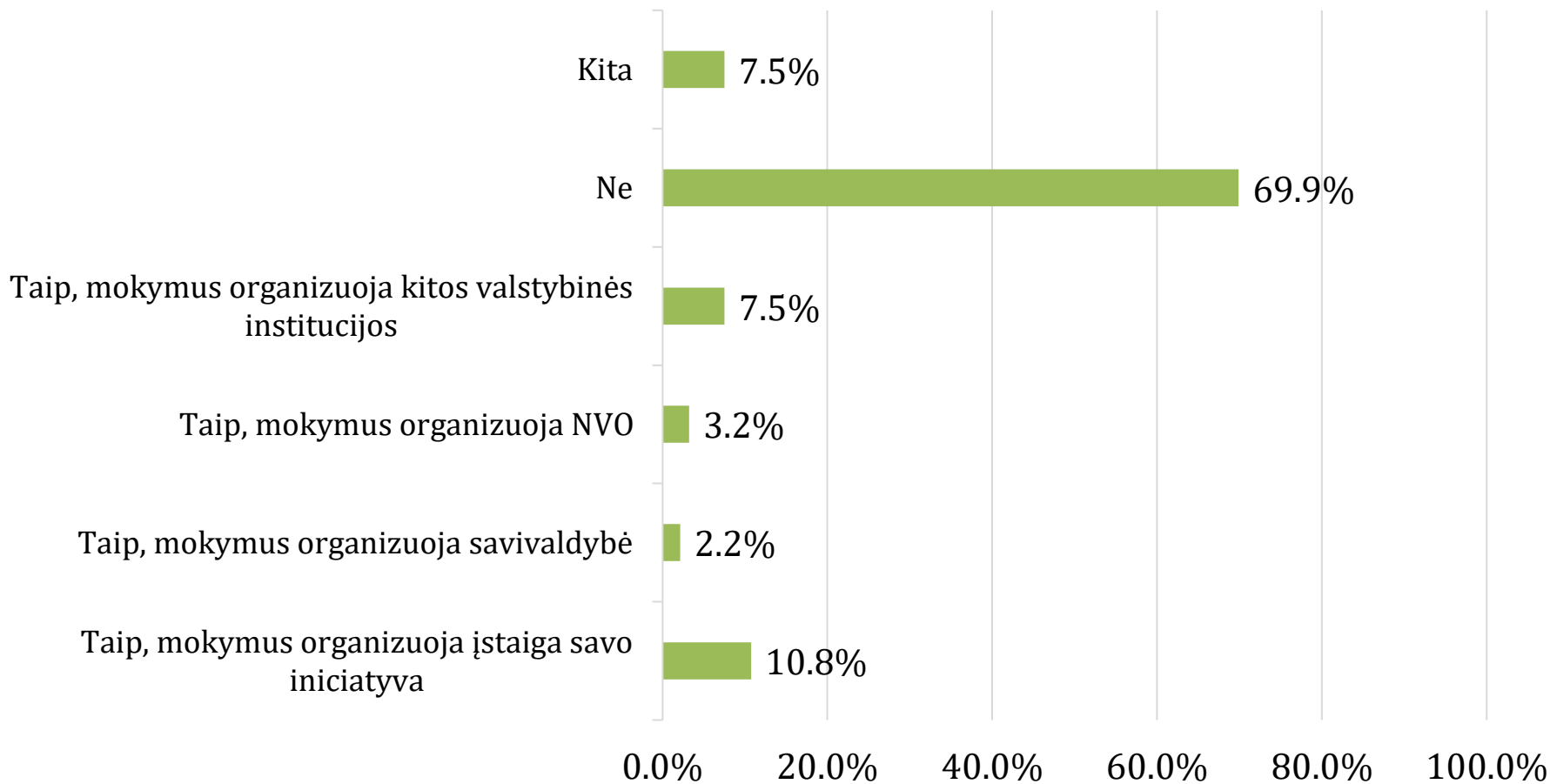

Ar įstaigoje lietuvių kalba nekalbantiems nepilnamečiams iš ne ES šalių yra prieinama socialinio pedagogo ir/ ar psichologo pagalba? (ugdymo įstaigų atstovai, N = 93).

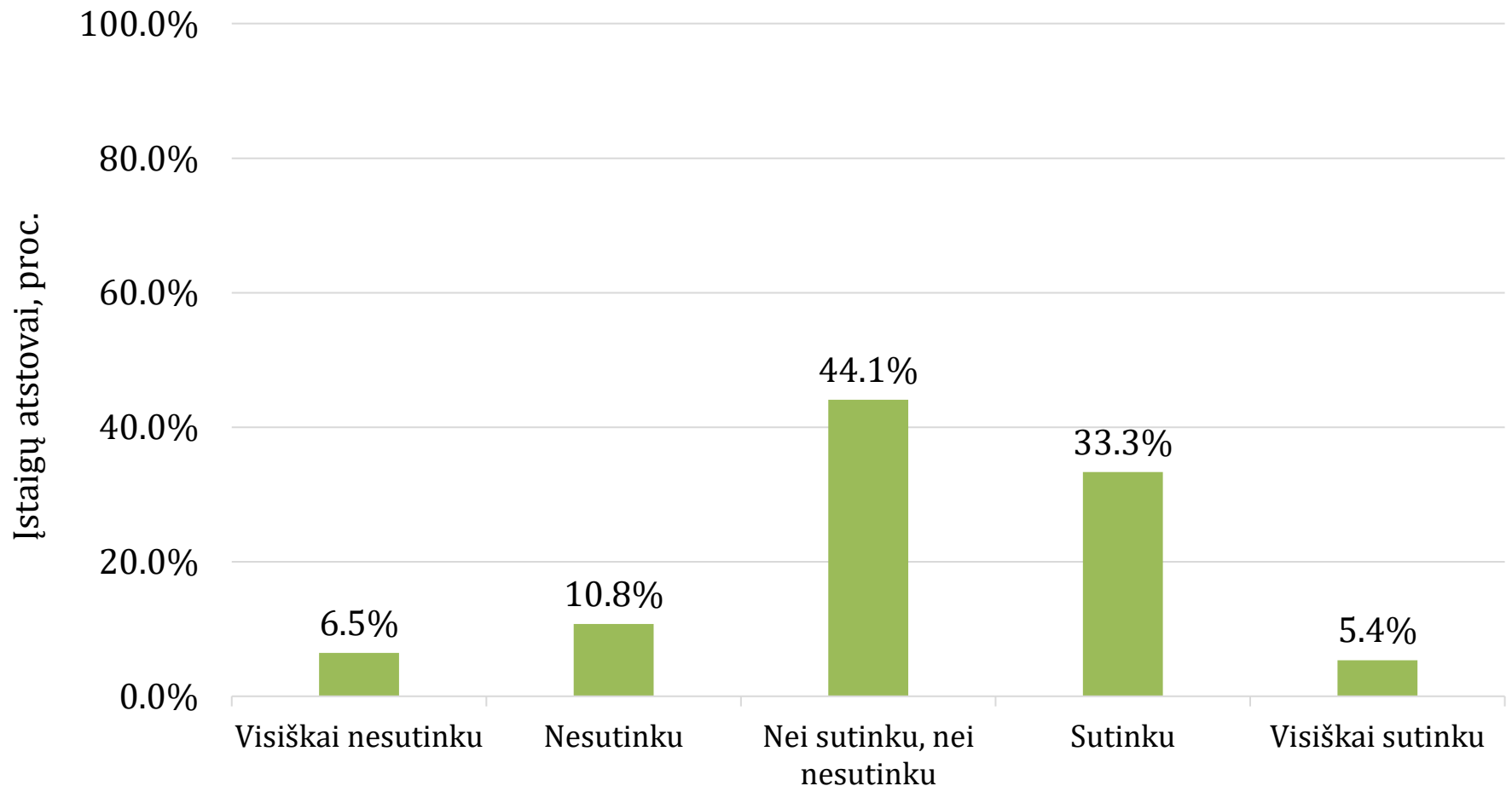

Tarpkultūrinės kompetencijos

Ar įstaigos darbuotojams yra organizuojami mokymai darbui su lietuvių kalba nekalbančiais nepilnamečiais iš ne ES šalių? (ugdymo įstaigų atstovai, N = 93).

Ar sutinkate, kad įstaigoje teikiant paslaugas yra atsižvelgiama į ne ES šalių piliečių religines teises?* (ugdymo įstaigų atstovai, N = 93).

Paslaugų ir paslaugų infrastruktūros pri(si)taikymas

Socialinės paslaugos

Informacijos ir paslaugų prieinamumas

Socialines paslaugas ne ES šalių piliečiai, nekalbantys lietuviškai, gali gauti:

Anglų k.	76.5% įstaigų*
Lenkų k.	64.7% įstaigų*
Rusų k.	88.2% įstaigų*

Išnaudojimo ir smurto artimoje aplinkoje prevencija

Nėra aišku, ar (kaip) naujai į savivaldybę gyventi atvykę ne ES šalių piliečiai **yra informuojami apie darbuotojų teises ir pagalbą darbo išnaudojimo atvejais**

Nėra aišku, kaip moterys migrantės yra informuojamos apie joms savivaldybėje prieinamas paslaugas (pvz., pagalbą smurto artimoje aplinkoje atvejais)

Gyvenamoji vieta ir socialinis būstas

Ribota užsienio kalbomis savivaldybės interneto puslapyje pateikiama informacija:

Susijusi su socialinio būsto suteikimu ir valstybės parama norint įsigyti būstą

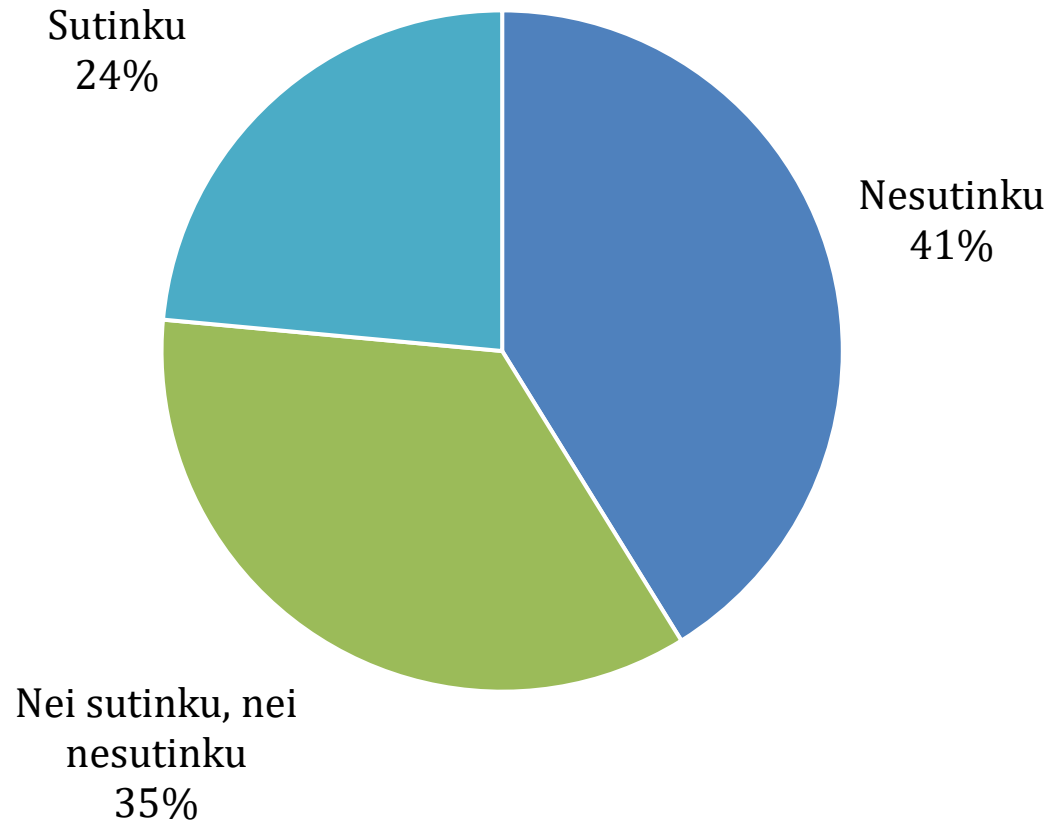

Susijusi su gyvenamosios vietos deklaravimu

Teikiama pagalba – tokia pačia tvarka, kaip ir kitiems miesto gyventojams

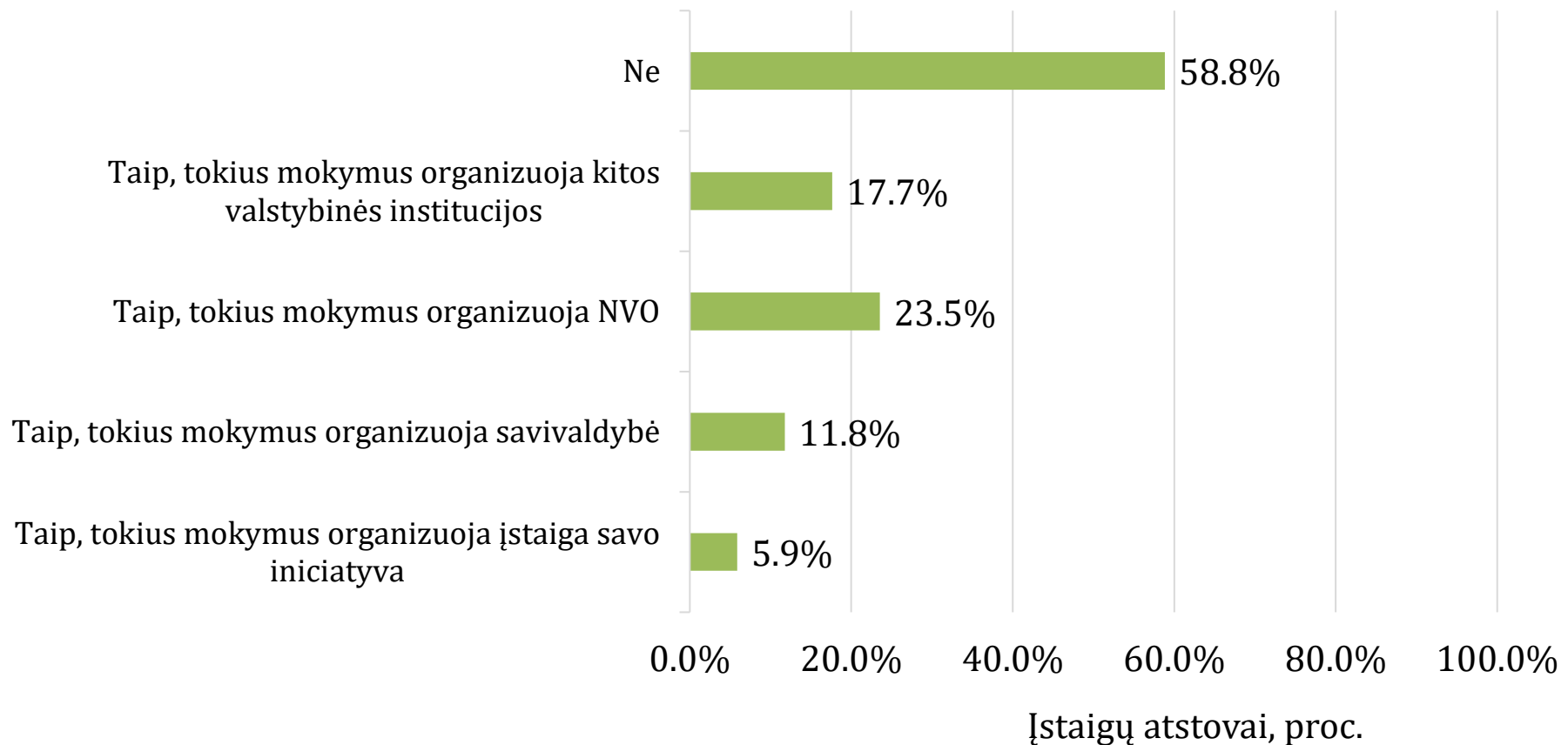
Tarpkultūrinės kompetencijos

Ar sutinkate, kad darbuotojams užtenka žinių kokybiškai aptarnauti ne ES šalių piliečius? (socialinių paslaugų įstaigų atstovai, N = 17).

Tarpkultūrinės kompetencijos

Ar jūsų atstovaujamos įstaigos darbuotojai turi **galimybę dalyvauti mokymuose apie ne ES šalių piliečių specifinius poreikius?** (socialinių paslaugų įstaigų atstovai, N = 17).

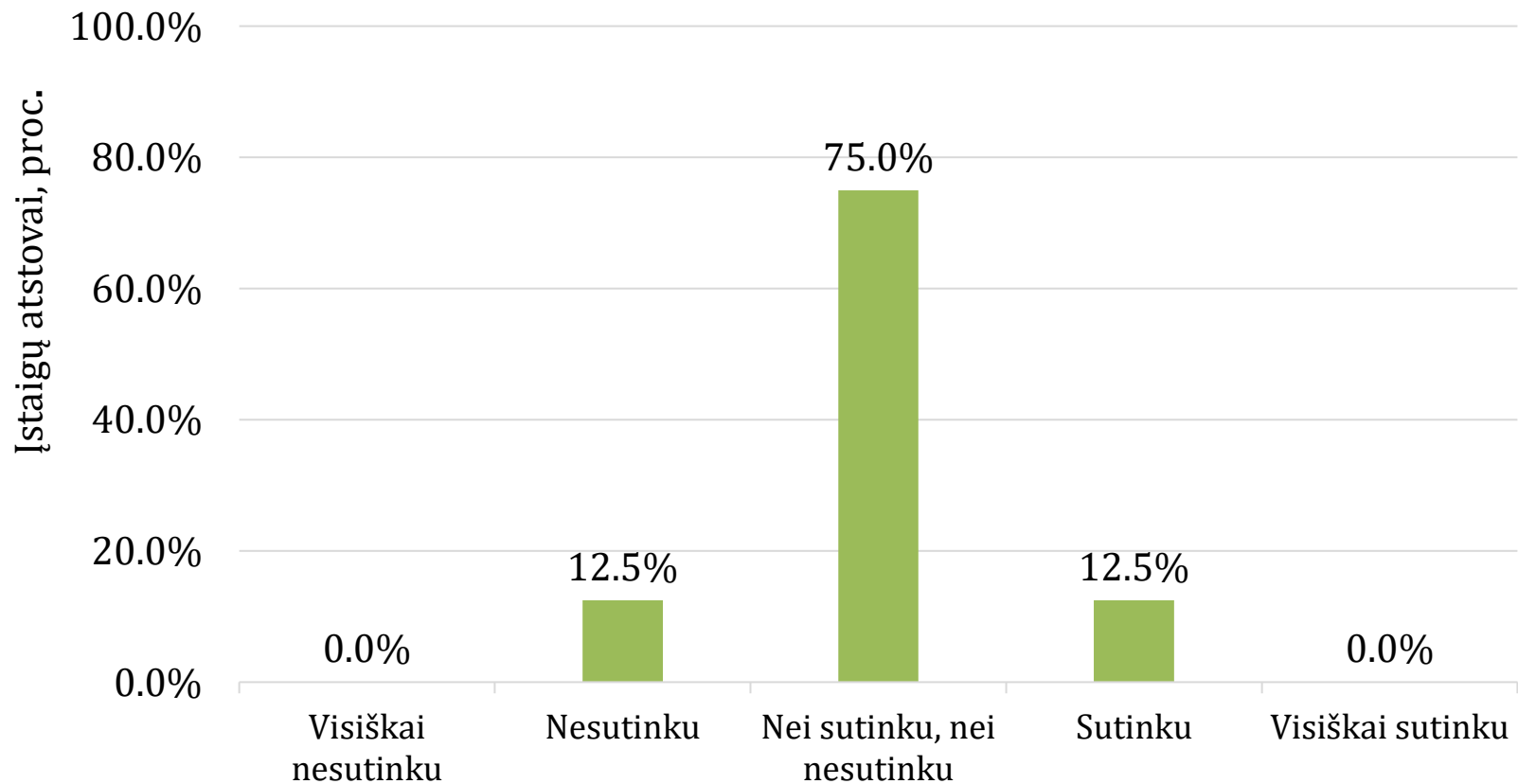
Paslaugų ir paslaugų infrastruktūros pri(si)taikymas

Sveikatos priežiūros paslaugos

Paslaugų prieinamumas

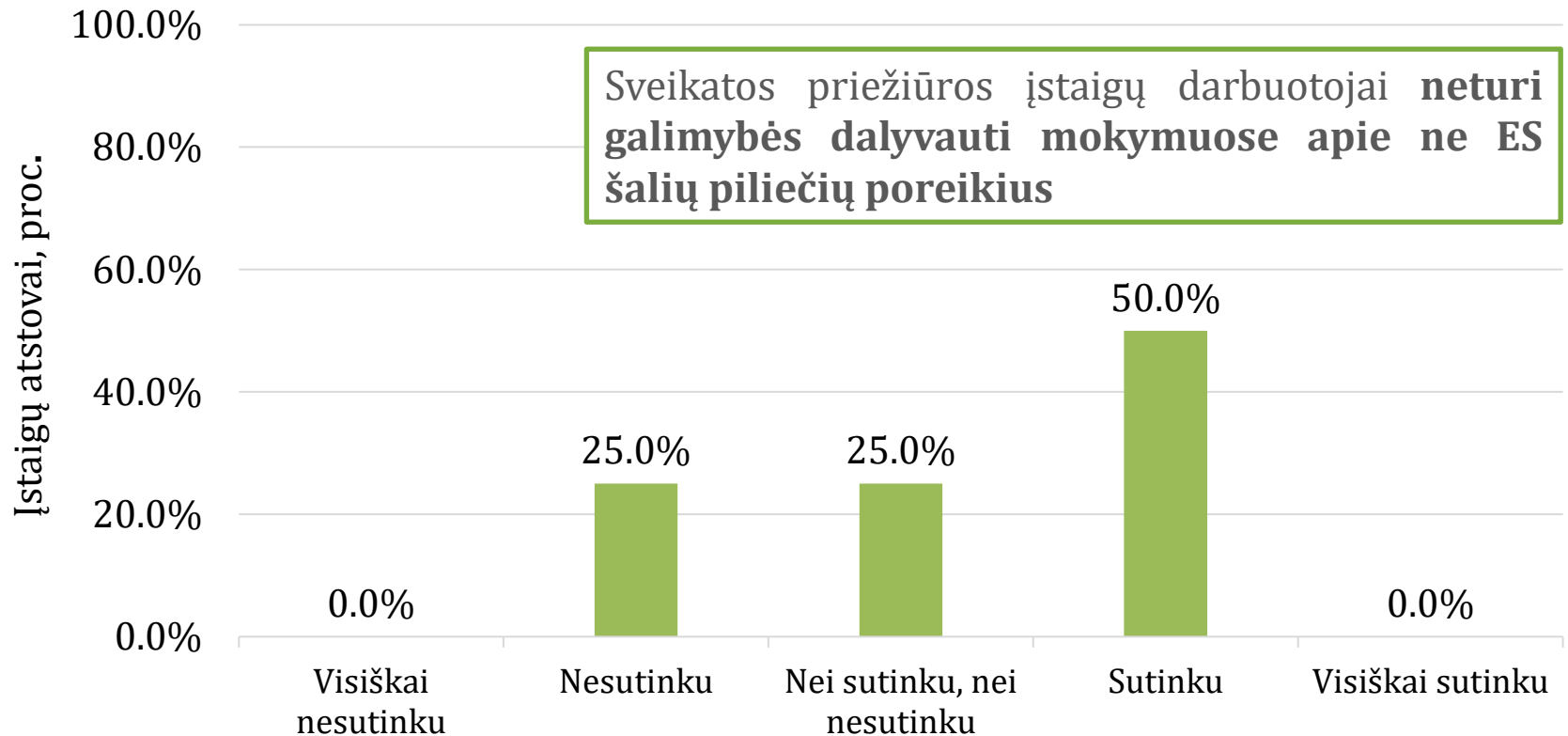
- Sveikatos priežiūros įstaigose dirba specialistai, galintys teikti sveikatos priežiūros paslaugas lietuvių kalba nekalbantiems asmenims užsienio kalbomis (anglų, rusų, lenkų);
- 1 iš 8 įstaigų yra galimybė gauti vertėjo paslaugas;
- 6 iš 8 sveikatos priežiūros įstaigose* yra numatyti veiksmai, kad ne ES šalių piliečiai, nemokantys lietuvių kalbos, būtų nusiųsti pas gydytojus, galinčius juos aptarnauti užsienio kalba.

**Ar sutinkate su teiginiu, kad įstaigoje teikiant paslaugas yra
atsižvelgiama į ne ES šalių piliečių religines teises?*** (sveikatos
priežiūros įstaigų atstovai, N = 8).

Tarpkultūriniai kompetencijos

Ar sutinkate, kad įstaigos darbuotojams užtenka žinių kokybiškai aptarnauti ne ES šalių piliečiams? (sveikatos priežiūros įstaigų atstovai, N = 8).

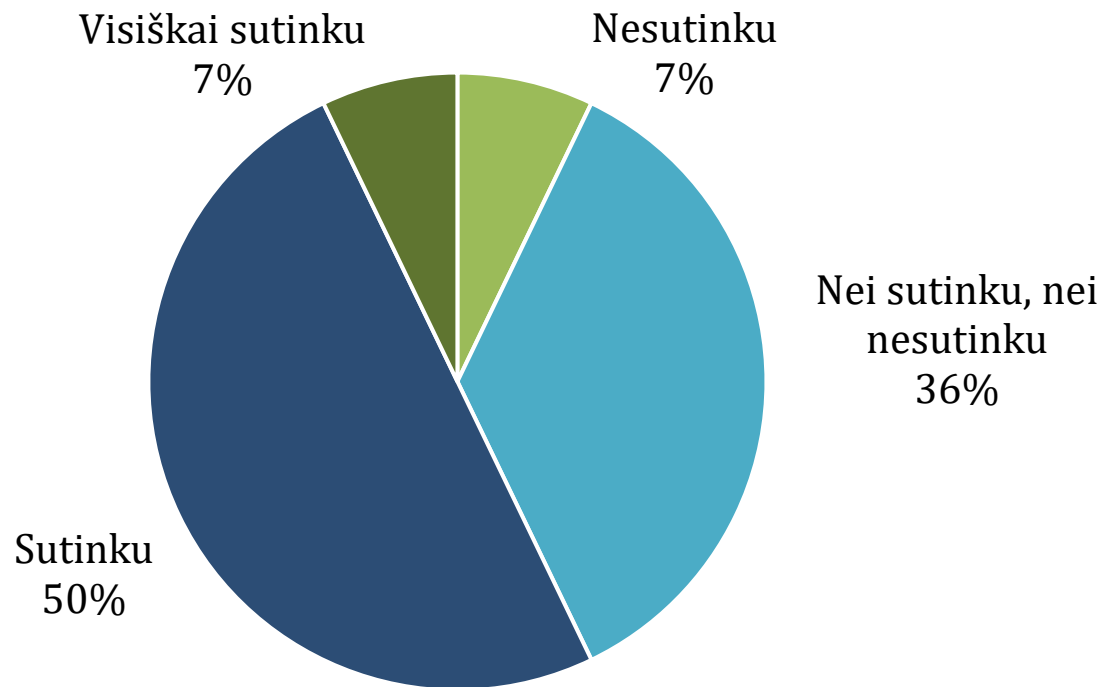

Paslaugų ir paslaugų infrastruktūros pri(si)taikymas

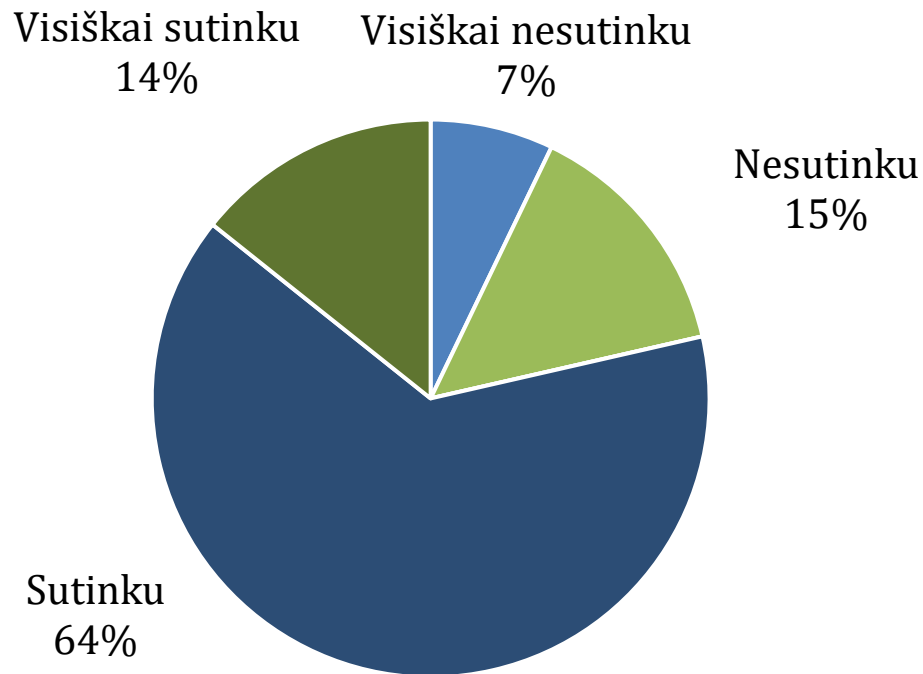
Kultūra

Informacijos ir turinio prieinamumas

Ar sutinkate, kad įstaigai planuojant savo veiklas ir/ar paslaugas, pakankamai dėmesio skiriama mieste esančių tautinių, religinių bendruomenių kultūrai? (kultūros įstaigų atstovai, N = 14).

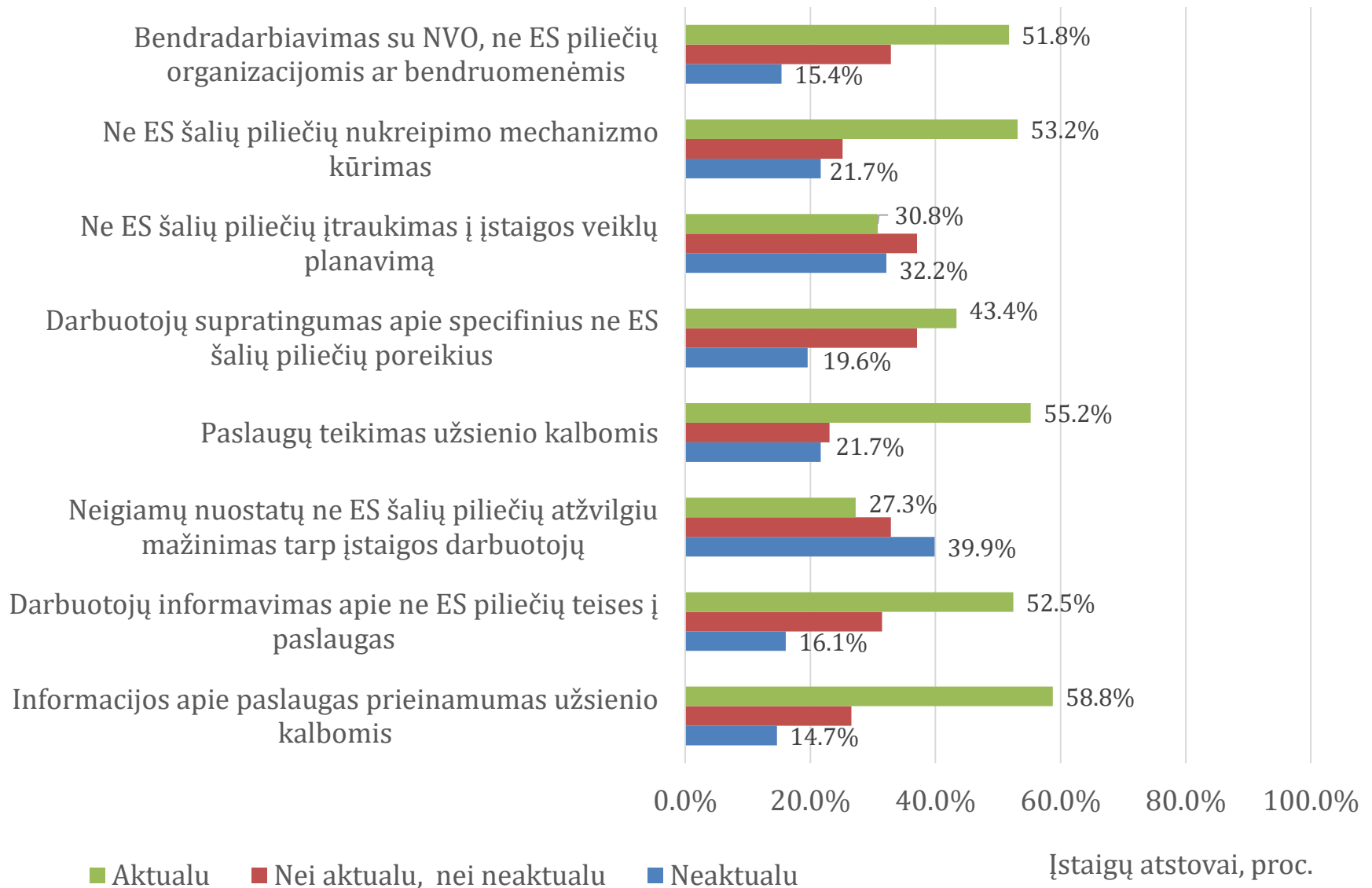

Ar sutinkate, kad teikiant kultūros paslaugas, įgyvendinant kultūros renginius ir iniciatyvas yra **dedamos pastangos gerinti turinio prieinamumą lietuvių kalba nekalbantiems asmenims?** (kultūros įstaigų atstovai, N = 14).

Ateities poreikiai

Kas, jūsų nuomone, būtų aktualu jūsų įstaigai gerinant paslaugas ir informacijos prieinamumą lietuvių kalba nekalbantiems asmenims ateityje? (įstaigų atstovai, N = 143).

Savivaldybės stiprybės ir silpnybės

STIPRYBĖS

Įdirbis ir patirtis planuojant ir teikiant paslaugas aukštos kvalifikacijos darbuotojams

Savivaldybės administracijos požiūris

Savivaldybės įstaigų požiūris į integracijos klausimų aktualumą

Antidiskriminacinės politikos įgyvendinimas*

SILPNYBĖS (1)

Vaidmenų
pasiskirstymo tarp
savivaldybės, įstaigų ir
NVO trūkumas

Ribotas savivaldybės
įsitraukimas planuojant
ir organizuojant kai
kurias paslaugas

Tarpinstitucinio
bendradarbiavimo
trūkumas

Žinių apie savivaldybėje
gyvenančius
užsieniečius ir jų
poreikius trūkumas

Ne ES piliečių
įsitraukimo į
konsultacijų procesą
trūkumas

SILPNYBĖS (2)

Pasyvus seniūnijų
į(si)traukimas informuojant ir
konsultuojant užsieniečius

Tarpkultūrinių mokymų
trūkumas

Iniciatyvų, skatinančių
užsieniečių ir vietos
bendruomenės
bendra(darbia)vimą,
trūkumas

Trūksta patirties dirbant su
labiau pažeidžiamomis
grupėmis (pvz., prieglobsčio
gavėjai)

Diversity Development Group

Lukiškių g. 5 – 527, LT- 01108, Vilnius

www.diversitygroup.lt

Facebook: [diversitydevelopmentgroup](https://www.facebook.com/diversitydevelopmentgroup)

Tyrimo klausimais bendraukime:

giedre@diversitygroup.lt

akvile@diversitygroup.lt

Klausimai diskusijai

- Koks galėtų (turėtų) būti savivaldybės vaidmuo?
- Koks galėtų (turėtų) būti vaidmenų ir atsakomybių tarp savivaldybės, savivaldybei pavaldžių įstaigų, NVO, migrantų bendruomenių pasiskirstymas?
- Kurioms aptartoms ne ES šalių piliečių integracijos sritims teiktumėte prioritetą?

Trūkstančių paslaugų poreikis (1)

- Informavimo ir konsultavimo paslaugos naujai į savivaldybę atvykusiems gyventi ne ES piliečiams (ypač užimtumo, socialinių paslaugų, vaikų švietimo, sveikatos priežiūros, kultūrinės veiklos, įvairių teisių (pvz., politinio dalyvavimo) klausimais) **(visose savivaldybėse, rečiau Akmenės rajone)**.
- Vertimo paslaugos ir /arba geresnis informacijos įvairiomis kalbomis prieinamumas savivaldybei pavaldžiose ir valstybinėse institucijose (ypač sveikatos priežiūros ir socialines paslaugas teikiančiose įstaigose, užimtumo ir migracijos skyriuose) **(visose savivaldybėse)**.
- Paslaugos, susijusios su psichinės sveikatos gerove **(visose savivaldybėse)**.

Trūkstančių paslaugų poreikis (2)

- Labiau pritaikyta ugdymo įstaigų infrastruktūra lietuvių kalba nekalbantiems nepilnamečiams ir jų tėvams bei priemonės, skirtos mokyklos bendruomenės paruošimui priimti užsieniečius vaikus (**visose savivaldybėse**).
- Tarpkultūrinio dialogo skatinimo iniciatyvos, skatinančios didesnę migrantų, ypač prieglobsčio gavėjų, įsitraukimą į vietos bendruomenės gyvenimą (**visose savivaldybėse**).

Trūkstančių paslaugų poreikis (3)

- Specifinės informavimo ir konsultavimo paslaugos moterims migrantėms (apie savivaldybėje moterims teikiamas paslaugas, apie moterų teises Lietuvoje) (**visoje savivaldybėje**).
- Specifinės paslaugos ir iniciatyvos, skirtos moterims migrantėms, auginančioms vaikus, siekiant didesnio jų įsitraukimo į bendruomenės gyvenimą, lingvistinės integracijos ir užimtumo (**visoje savivaldybėje**).